

I

(Akty ustawodawcze)

DYREKTYWY

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2023/1791

z dnia 13 września 2023 r.

w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 194 ust. 2,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE ⁽⁴⁾ została kilkakrotnie znacząco zmieniona ⁽⁵⁾. Ze względu na konieczność wprowadzenia dalszych zmian i w celu zapewnienia jasności dyrektywa ta powinna zostać przekształcona.
- (2) W komunikacie z dnia 17 września 2020 r. „Ambitniejszy cel klimatyczny Europy do 2030 r. Inwestowanie w przyszłość neutralną dla klimatu z korzyścią dla obywateli” (zwanym dalej „Planem w zakresie celów klimatycznych”) Komisja zaproponowała podniesienie poziomu unijnych ambitnych celów klimatycznych poprzez zwiększenie celu dotyczącego redukcji emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. do co najmniej 55 % poniżej poziomów z 1990 r. Jest to znaczny wzrost w porównaniu z obecnym celem redukcji wynoszącym 40 %. Propozycją tą wywiązano się z zobowiązania podjętego w komunikacie Komisji z dnia 11 grudnia 2019 r. w sprawie Europejskiego Zielonego Ładu (zwanym dalej „Europejskim Zielonym Ładem”), dotyczącego przedstawienia kompleksowego planu zwiększenia unijnego celu na 2030 r. do 55 % w odpowiedzialny sposób. Jest ona również zgodna z celami porozumienia paryskiego z dnia 12 grudnia 2015 r. przyjętego w ramach Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (zwanego dalej „porozumieniem paryskim”) dotyczącymi utrzymania wzrostu temperatury na świecie na poziomie znacznie poniżej 2 °C i kontynuowania wysiłków na rzecz ograniczenia tego wzrostu do 1,5 °C.

⁽¹⁾ Dz.U. C 152 z 6.4.2022, s. 134.

⁽²⁾ Dz.U. C 301 z 5.8.2022, s. 139.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 11 lipca 2023 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym) oraz decyzja Rady z 25 lipca 2023 r.

⁽⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

⁽⁵⁾ Zob. część A załącznika XVI.

- (3) W konkluzjach z dnia 10 i 11 grudnia 2020 r. Rada Europejska zatwierdziła wiążący unijny cel redukcji wewnętrznej emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 % do 2030 r. w porównaniu z poziomem w 1990 r. Rada Europejska stwierdziła, że należy podnieść poziom ambitnych celów klimatycznych w sposób, który pobudzi zrównoważony wzrost gospodarczy, stworzy miejsca pracy, przyniesie obywatelom Unii korzyści zdrowotne i środowiskowe oraz przyczyni się do długoterminowej globalnej konkurencyjności gospodarki Unii poprzez promowanie innowacji w zakresie zielonych technologii.
- (4) Aby zrealizować te cele, Komisja w komunikacie z dnia 19 października 2020 r. „Program prac Komisji na 2021 r. Dynamiczna Unia w niestabilnym świecie” zapowiedziała pakiet legislacyjny w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55 % do 2030 r. (zwany dalej „pakietem »Gotowi na 55«”) oraz osiągnięcia neutralności klimatycznej Unii Europejskiej do 2050 r. Pakiet ten obejmuje szereg obszarów polityki, w tym efektywność energetyczną, energię ze źródeł odnawialnych, użytkowanie gruntów, zmianę użytkowania gruntów i leśnictwo, opodatkowanie energii, wspólny wysiłek redukcyjny oraz handel uprawnieniami do emisji.
- (5) Pakiet „Gotowi na 55” ma zabezpieczać i tworzyć miejsca pracy w Unii oraz umożliwić Unii osiągnięcie pozycji światowego lidera rozwoju i upowszechniania czystych technologii w globalnej transformacji energetycznej, w tym rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej.
- (6) Prognozy wskazują, że przy pełnym wdrożeniu obecnych polityk redukcja emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. wyniosłaby około 45 % w porównaniu z poziomami z 1990 r. przy wyłączeniu emisji pochodzących z użytkowania gruntów i związanego z nim pochłaniania oraz około 47 % w przypadku ich uwzględnienia. W związku z tym w Planie w zakresie celów klimatycznych przewidziano zestaw wymaganych działań we wszystkich sektorach gospodarki oraz przegląd kluczowych instrumentów ustawodawczych, aby osiągnąć ambitniejsze cele klimatyczne.
- (7) W komunikacie z dnia 28 listopada 2018 r. „Czysta planeta dla wszystkich. Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki” Komisja stwierdziła, że efektywność energetyczna jest kluczowym obszarem działania, bez którego nie można osiągnąć pełnej dekarbonizacji gospodarki Unii. Potrzeba uwzględnienia opłacalnych możliwości oszczędności energii doprowadziła do obecnej polityki Unii w zakresie poprawy efektywności energetycznej. W grudniu 2018 r. w pakiecie „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków” zawarto nowy główny cel Unii w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r. na poziomie co najmniej 32,5 % w porównaniu z przewidywanym zużyciem energii w 2030 r.; założenia tego pakietu to: „efektywność energetyczna przede wszystkim”, „Unia światowym liderem w dziedzinie odnawialnych źródeł energii” oraz „uczciwe traktowanie konsumentów”.
- (8) Ocena skutków towarzysząca Planowi w zakresie celów klimatycznych wykazała, że osiągnięcie ambitniejszych celów klimatycznych będzie wymagało znacznie większej poprawy efektywności energetycznej niż obecny poziom wynoszący 32,5 %.
- (9) Podniesienie unijnego celu w zakresie efektywności energetycznej do roku 2030 może doprowadzić do obniżenia cen energii i mieć decydujący wpływ na redukcję emisji gazów cieplarnianych, czemu będzie towarzyszyć rozwój i upowszechnianie elektryfikacji, wykorzystania wodoru, e-paliw i innych właściwych technologii niezbędnych do zielonej transformacji, również w sektorze transportu. Nawet przy szybkim wzroście produkcji odnawialnej energii elektrycznej efektywność energetyczna może zmniejszyć zapotrzebowanie na nowe zdolności wytwarzania energii elektrycznej oraz obniżyć koszty związane z magazynowaniem, przesyłem i dystrybucją. Większa efektywność energetyczna ma również szczególne znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw energii w Unii, zmniejsza bowiem zależność Unii od przywozu paliw z państw trzecich. Efektywność energetyczna jest jednym z najczystszych i najbardziej opłacalnych sposobów na zmniejszenie tej zależności.
- (10) Suma wkładów krajowych zgłoszonych przez państwa członkowskie w ich krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu jest niższa od celu Unii wynoszącego 32,5 %. Wkłady te doprowadziłyby łącznie do zmniejszenia zużycia energii pierwotnej o 29,7 % i zużycia energii końcowej o 29,4 % w porównaniu z prognozami na 2030 r. przedstawionymi w unijnym scenariuszu odniesienia 2007. Przełożyłyby się to na łączną rozbieżność dla UE-27 wynoszącą 2,8 punktu procentowego w odniesieniu do zużycia energii pierwotnej i 3,1 punktu procentowego w przypadku zużycia energii końcowej.

- (11) Kilka państw członkowskich przedstawiło ambitne krajowe plany w dziedzinie energii i klimatu, które Komisja oceniła jako „wystarczające” i które zawierały środki pozwalające tym państwom członkowskim przyczynić się do osiągnięcia wspólnych celów w zakresie efektywności energetycznej w stopniu wyższym niż średnia unijna. Ponadto niektóre państwa członkowskie udokumentowały „wczesne wysiłki” w osiągnięciu oszczędności energii, tj. osiągnęły oszczędności energii powyżej średnich unijnych trajektorii w ostatnich latach. W obu przypadkach są to istotne wysiłki, które należy uznać i uwzględnić w przyszłych unijnych prognozach modelowych i które mogą służyć jako dobry przykład tego, w jaki sposób wszystkie państwa członkowskie mogą wykorzystywać swój potencjał w zakresie efektywności energetycznej, by zapewnić znaczące korzyści swoim gospodarkom i społeczeństwom.
- (12) W niektórych przypadkach założenia przyjęte przez Komisję w unijnym scenariuszu odniesienia 2020 i założenia przyjęte przez niektóre państwa członkowskie na potrzeby scenariuszy odniesienia stanowiących podstawę ich krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu są różne. Może to prowadzić do rozbieżności w wyliczeniach dotyczących zużycia energii pierwotnej, ale oba podejścia są zasadne w odniesieniu do zużycia energii pierwotnej.
- (13) Choć potencjał w zakresie oszczędności energii pozostaje duży we wszystkich sektorach, szczególnym wyzwaniem są sektory transportu i budynków, ponieważ transport odpowiada za ponad 30 % zużycia energii końcowej, a 75 % zasobów budowlanych w Unii charakteryzuje się niską charakterystyką energetyczną. Kolejnym coraz ważniejszym sektorem jest sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), który odpowiada za 5–9 % całkowitego zużycia energii elektrycznej na świecie i za ponad 2 % globalnych emisji. W 2018 r. centra przetwarzania danych odpowiadały za 2,7 % zapotrzebowania na energię elektryczną w UE-28. W tym kontekście Komisja w komunikacie z dnia 19 lutego 2020 r. „Kształtowanie cyfrowej przyszłości Europy” (zwanym dalej „Europejską strategią cyfrową”) podkreśliła, że potrzebne są wysoce energooszczędne i zrównoważone centra przetwarzania danych oraz środki na rzecz przejrzystości dla operatorów telekomunikacyjnych w odniesieniu do ich śladu środowiskowego. Ponadto należy również wziąć pod uwagę ewentualny wzrost zapotrzebowania przemysłu na energię, który może wynikać z obniżenia emisyjności przemysłu, w szczególności w przypadku procesów energochłonnych.
- (14) Wyższy poziom ambitnych celów wymaga silniejszego promowania opłacalnych środków w zakresie efektywności energetycznej we wszystkich obszarach systemu energetycznego i we wszystkich istotnych sektorach, których działalność ma wpływ na zapotrzebowanie na energię, takich jak sektory transportu, gospodarki wodnej i rolnictwa. Poprawa efektywności energetycznej w całym łańcuchu energetycznym, w tym podczas wytwarzania, przesyłu, dystrybucji i końcowego zużycia energii, będzie korzystna dla środowiska, spowoduje poprawę jakości powietrza i stanu zdrowia w społeczeństwie, redukcję emisji gazów cieplarnianych i poprawę bezpieczeństwa energetycznego poprzez zmniejszenie potrzeby importu energii, a zwłaszcza paliw kopalnych, obniży koszty energii dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, pomoże w łagodzeniu ubóstwa energetycznego i doprowadzi do większej konkurencyjności, wzrostu zatrudnienia i ożywienia całej gospodarki. Poprawa efektywności energetycznej podniesie więc jakość życia obywateli, a jednocześnie przyczyni się do transformacji stosunków Unii w dziedzinie energii z partnerami z państw trzecich prowadzącej do neutralności klimatycznej. Jest to zgodne z unijnymi zobowiązaniami podjętymi w ramach unii energetycznej i światowego programu działań na rzecz klimatu określonych w porozumieniu paryskim. Poprawa efektywności energetycznej w różnych sektorach może sprzyjać rewitalizacji obszarów miejskich, w tym ulepszaniu budynków, i zmianom wzorców mobilności i dostępności, a zarazem promować skuteczniejsze, bardziej zrównoważone i przystępne cenowo opcje.
- (15) Niniejsza dyrektywa stanowi krok naprzód w kierunku osiągnięcia neutralności pod względem emisji gazów cieplarnianych do 2050 r., w ramach której efektywność energetyczna jest traktowana jako pełnoprawne źródło energii. Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” jest nadrzędną zasadą, która powinna być uwzględniana we wszystkich sektorach, wykraczając poza system energetyczny, na wszystkich poziomach, w tym w sektorze finansowym. Rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej powinny być traktowane jako pierwszy wariant przy podejmowaniu decyzji dotyczących polityk, planowania i inwestycji, przy określaniu nowych przepisów dotyczących podaży i w innych obszarach polityki. Choć zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinna być stosowana bez uszczerbku dla innych zobowiązań prawnych, celów i zasad, takie zobowiązania, cele i zasady nie powinny utrudniać jej stosowania ani skutkować zwalnianiem z jej stosowania. Komisja powinna zapewnić, aby efektywność energetyczna i reakcja popytu mogły konkurować na równych warunkach ze zdolnościami wytwarzania energii. Należy dążyć do poprawy efektywności energetycznej w każdym przypadku, gdy jest to bardziej opłacalne niż równoważne rozwiązania po stronie podaży. Powinno to pomóc w wykorzystaniu różnorodnych korzyści płynących z efektywności energetycznej dla Unii, w szczególności dla obywateli i przedsiębiorstw. Wdrożenie środków poprawy efektywności energetycznej powinno być również priorytetem w zmniejszaniu ubóstwa energetycznego.

- (16) Efektywność energetyczną należy uznać za kluczowy element i jedno z głównych kryteriów przyszłych decyzji inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii. Zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim” należy stosować, uwzględniając przede wszystkim podejście oparte na efektywności systemu oraz perspektywę społeczną i zdrowotną, przy czym należy zwracać uwagę na bezpieczeństwo dostaw, integrację systemu energetycznego i przejście na neutralność klimatyczną. W rezultacie zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinna przyczynić się do zwiększenia efektywności poszczególnych sektorów zastosowań końcowych i całego systemu energetycznego. Stosowanie tej zasady powinno również wspierać inwestycje w energooszczędne rozwiązania przyczyniające się do realizacji celów środowiskowych rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 ⁽⁶⁾.
- (17) Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” została wprowadzona w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 ⁽⁷⁾ i stanowi centralny element strategii UE dotyczącej integracji systemu energetycznego ustanowionej w komunikacie Komisji z dnia 8 lipca 2022 r. Chociaż zasada ta opiera się na opłacalności, jej stosowanie ma szersze implikacje z perspektywy społecznej. Implikacje te mogą się różnić zależnie od okoliczności i należy je starannie ocenić za pomocą solidnych metod analizy kosztów i korzyści uwzględniających wielorakie korzyści płynące z efektywności energetycznej. Komisja przygotowała specjalne wytyczne dotyczące funkcjonowania i stosowania tej zasady, proponując konkretne narzędzia i przykłady stosowania w różnych sektorach. Komisja wydała również zalecenie dla państw członkowskich, które opiera się na wymaganiach ustanowionych w niniejszej dyrektywie i wzywa do podjęcia konkretnych działań w związku ze stosowaniem tej zasady. Państwa członkowskie powinny w jak największym zakresie uwzględnić to zalecenie i kierować się nim podczas wdrażania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” w praktyce.
- (18) Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” zakłada przyjęcie całościowego podejścia uwzględniającego sprawność ogólną zintegrowanego systemu energetycznego, bezpieczeństwo dostaw i opłacalność, a także działa na korzyść najbardziej efektywnych rozwiązań na rzecz neutralności klimatycznej w całym łańcuchu wartości – od wytwarzania energii, przez transport za pomocą sieci, aż po zużycie energii końcowej – aby osiągnąć efektywność w zakresie zarówno zużycia energii pierwotnej, jak i zużycia energii końcowej. W ramach tego podejścia należy zwrócić uwagę na wydajność systemu i dynamiczne wykorzystanie energii, a jako rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej uwzględnia się zasoby po stronie popytu i elastyczność systemu.
- (19) Aby zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” przyniosła spodziewane rezultaty, decydenci na poziomie krajowym, regionalnym, lokalnym i sektorowym muszą ją konsekwentnie stosować we wszystkich odpowiednich scenariuszach oraz przy podejmowaniu wszystkich odpowiednich decyzji dotyczących polityk, planowania i większych inwestycji – tj. inwestycji na dużą skalę o wartości ponad 100 000 000 EUR każda lub 175 000 000 EUR w przypadku projektów dotyczących infrastruktury transportowej – mających wpływ na zużycie energii lub zaopatrzenie w nią. Właściwe stosowanie tej zasady wymaga zastosowania odpowiedniej metody analizy kosztów i korzyści, ustanowienia warunków sprzyjających energooszczędnym rozwiązaniom i odpowiedniego monitorowania. Analizy kosztów i korzyści powinny być systematycznie opracowywane i przeprowadzane i powinny opierać się na najbardziej aktualnych informacjach dotyczących cen energii oraz powinny obejmować scenariusze w przypadku wzrostu cen – np. spowodowanego zmniejszeniem liczby uprawnień do emisji w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁸⁾ – aby zachęcać do stosowania środków w zakresie efektywności energetycznej. Pierwszeństwo należy przyznawać rozwiązaniom po stronie popytu, gdy są one bardziej opłacalne niż inwestycje w infrastrukturę dostaw energii, jeśli chodzi o realizację celów polityki. Elastyczność po stronie popytu może przynieść większe korzyści gospodarcze, środowiskowe i społeczne konsumentom i ogółowi społeczeństwa, w tym lokalnym społecznościom, oraz może zwiększyć efektywność systemu energetycznego i obniżyć koszty energii, na przykład przez obniżenie kosztów eksploatacji systemu skutkujące niższymi taryfami dla wszystkich konsumentów. Państwa członkowskie powinny uwzględnić potencjalne korzyści wynikające z elastyczności po stronie popytu w stosowaniu zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” oraz, we właściwych przypadkach, rozważyć reakcję po stronie popytu, zarówno na poziomie centralnym, jak i w sposób zdecentralizowany, magazynowanie energii i inteligentne rozwiązania w ramach swoich wysiłków na rzecz zwiększenia efektywności zintegrowanego systemu energetycznego.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje, zmieniające rozporządzenie (UE) 2019/2088 (Dz.U. L 198 z 22.6.2020, s. 13).

⁽⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie zarządzania unią energetyczną i działaniami w dziedzinie klimatu, zmiany rozporządzeń Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 663/2009 i (WE) nr 715/2009, dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 94/22/WE, 98/70/WE, 2009/31/WE, 2009/73/WE, 2010/31/UE, 2012/27/UE i 2013/30/UE, dyrektyw Rady 2009/119/WE i (UE) 2015/652 oraz uchylecia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1).

⁽⁸⁾ Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych w Unii oraz zmieniająca dyrektywę Rady 96/61/WE (Dz.U. L 275 z 25.10.2003, s. 32).

- (20) Oceniając wartość projektów do celów stosowania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”, Komisja w sprawozdaniu dla Parlamentu Europejskiego i Rady powinna w szczególności ocenić, czy i w jaki sposób progi są faktycznie stosowane w każdym państwie członkowskim.
- (21) Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinna być zawsze stosowana w sposób proporcjonalny, a wymagania ustanowione w niniejszej dyrektywie nie powinny pociągać za sobą wprowadzenia nakładających się obowiązków lub sprzecznych obowiązków państw członkowskich, w przypadku gdy stosowanie tej zasady jest zapewnione bezpośrednio przez inne przepisy. Może tak być w przypadku projektów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania włączonych do unijnej listy na podstawie art. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 ⁽⁹⁾, które wprowadza wymogi uwzględniania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” przy opracowywaniu i ocenie tych projektów.
- (22) Sprawiedliwa transformacja w kierunku osiągnięcia neutralności klimatycznej Unii do 2050 r. ma kluczowe znaczenie dla Europejskiego Zielonego Ładu. Ubóstwo energetyczne jest jednym z kluczowych tematów pakietu „Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”, który ma ułatwić sprawiedliwą transformację energetyczną. Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999 i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 ⁽¹⁰⁾ Komisja w zaleceniu (UE) 2020/1563 dotyczącym ubóstwa energetycznego ⁽¹¹⁾ przedstawiła orientacyjne wytyczne dotyczące odpowiednich wskaźników na potrzeby pomiaru ubóstwa energetycznego i zdefiniowania „znaczącej liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym”. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE ⁽¹²⁾ i dyrektywa (UE) 2019/944 wymagają od państw członkowskich przyjęcia odpowiednich środków w celu zajęcia się przypadkami ubóstwa energetycznego wszędzie tam, gdzie zostaną one stwierdzone, w tym środków odnoszących się do szerszego kontekstu ubóstwa. Jest to szczególnie ważne w kontekście rosnących cen energii i presji inflacyjnej, kiedy należy wdrożyć krótko- i długoterminowe działania w celu sprostania wyzwaniom systemowym stojącym przed unijnym systemem energetycznym.
- (23) Stosowanie zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinno być korzystne dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, w tym użytkowników końcowych, gospodarstw domowych o niskich i średnich dochodach oraz osób zajmujących mieszkania socjalne. We wdrażaniu środków w zakresie efektywności energetycznej należy jako priorytet traktować poprawę sytuacji tych osób i gospodarstw domowych oraz łagodzenie ubóstwa energetycznego, a także należy unikać sprzyjania wszelkim niewspółmiernym podwyżkom kosztów mieszkaniowych, kosztów związanych z mobilnością lub kosztów energii. Całościowe podejście do kształtowania polityki oraz wdrażania polityk i środków wymaga od państw członkowskich dopilnowania, by inne polityki i środki nie miały negatywnego wpływu na te osoby i gospodarstwa domowe.
- (24) Niniejsza dyrektywa jest częścią szerszych ram polityki w zakresie efektywności energetycznej dotyczących potencjału efektywności energetycznej w określonych obszarach polityki, w tym w odniesieniu do budynków (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE ⁽¹³⁾), produktów (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE ⁽¹⁴⁾), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 ⁽¹⁵⁾ i (UE) 2020/740 ⁽¹⁶⁾) oraz zarządzania (rozporządzenie (UE) 2018/1999). Polityki te odgrywają bardzo ważną rolę w zapewnianiu oszczędności energii w przypadku wymiany produktów lub budowy lub renowacji budynków.

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/869 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie wytycznych dotyczących transeuropejskiej infrastruktury energetycznej, zmiany rozporządzeń (WE) nr 715/2009, (UE) 2019/942 i (UE) 2019/943 oraz dyrektyw 2009/73/WE i (UE) 2019/944 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 347/2013 (Dz.U. L 152 z 3.6.2022, s. 45).

⁽¹⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125).

⁽¹¹⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2020/1563 z dnia 14 października 2020 r. dotyczące ubóstwa energetycznego (Dz.U. L 357 z 27.10.2020, s. 35).

⁽¹²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94).

⁽¹³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków (Dz.U. L 153 z 18.6.2010, s. 13).

⁽¹⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią (Dz.U. L 285 z 31.10.2009, s. 10).

⁽¹⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1369 z dnia 4 lipca 2017 r. ustanawiające ramy etykietowania energetycznego i uchylające dyrektywę 2010/30/UE (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 1).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/740 z dnia 25 maja 2020 r. w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych parametrów, zmieniające rozporządzenie (UE) 2017/1369 oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1222/2009 (Dz.U. L 177 z 5.6.2020, s. 1).

- (25) Osiągnięcie ambitnego celu w zakresie efektywności energetycznej wymaga usunięcia barier w celu ułatwienia inwestycji w środki w zakresie efektywności energetycznej. W ramach podprogramu dotyczącego przejścia na czystą energię, objętego unijnym programem LIFE ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/783 ⁽¹⁷⁾, środki zostaną przeznaczone na wspieranie rozwoju najlepszych praktyk Unii w zakresie wdrażania polityk dotyczących efektywności energetycznej, barier behawioralnych, rynkowych i regulacyjnych, mających negatywny wpływ na efektywność energetyczną.
- (26) W dniach 23 i 24 października 2014 r. Rada Europejska poparła w swoich konkluzjach cel w zakresie efektywności energetycznej wynoszący 27 % do 2030 r. na poziomie Unii, który miał zostać poddany przeglądowi do 2020 r. z uwzględnieniem celu unijnego wynoszącego 30 %. W swojej rezolucji z dnia 15 grudnia 2015 r. zatytułowanej: „W kierunku europejskiej unii energetycznej” Parlament Europejski wezwał ponadto Komisję do oceny możliwości osiągnięcia celu w zakresie efektywności energetycznej wynoszącego 40 % w tej samej perspektywie czasowej.
- (27) W komunikacie z dnia 28 listopada 2018 r. „Czysta planeta dla wszystkich. Europejska długoterminowa wizja strategiczna dobrze prosperującej, nowoczesnej, konkurencyjnej i neutralnej dla klimatu gospodarki” Komisja przewiduje, że unijny cel w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r. na poziomie 32,5 % oraz inne instrumenty polityczne istniejących ram doprowadziłyby do obniżenia emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o około 45 %. W ramach oceny skutków Planu w zakresie celów klimatycznych na 2030 r. oceniono, jaki poziom wysiłków byłby potrzebny w różnych obszarach polityki, aby osiągnąć ambitniejsze cele klimatyczne zakładające zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do 2030 r. o 55 %. W ocenie tej stwierdzono, że, w odniesieniu do poziomu bazowego, osiągnięcie celu w zakresie emisji gazów cieplarnianych w sposób optymalny pod względem kosztów wymaga zmniejszenia zużycia energii pierwotnej i zużycia energii końcowej odpowiednio o co najmniej 39–41 % i 36–37 %.
- (28) Unijny cel w zakresie efektywności energetycznej został początkowo ustalony i obliczony przy wykorzystaniu prognoz na 2030 r. przedstawionych w unijnym scenariuszu odniesienia 2007 jako poziomu bazowego. Zmiana metodyki obliczania przez Eurostat bilansu energetycznego oraz usprawnienia w kolejnych prognozach modelowych wymagają zmiany poziomu bazowego. W związku z tym, przy zastosowaniu tego samego podejścia do określenia celu, mianowicie porównania go z prognozami bazowymi na przyszłość, poziom ambicji unijnego celu w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r. ustala się w porównaniu z prognozami na 2030 r. przedstawionymi w unijnym scenariuszu odniesienia 2020, odzwierciedlającymi wkłady krajowe z krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu. Przy zastosowaniu tego zaktualizowanego poziomu bazowego Unia będzie musiała zwiększyć swoje ambicje w zakresie efektywności energetycznej o co najmniej 11,7 % do 2030 r. w porównaniu z poziomem wysiłków w ramach scenariusza odniesienia 2020. Nowy sposób wyrażenia poziomu ambicji w odniesieniu do celów Unii nie wpływa na rzeczywisty poziom niezbędnych wysiłków i odnosi się odpowiednio do redukcji o 40,5 % w przypadku zużycia energii pierwotnej i 38 % w odniesieniu do zużycia energii końcowej w porównaniu z prognozami na 2030 r. przedstawionymi w unijnym scenariuszu odniesienia 2007.
- (29) Metoda obliczania zużycia energii pierwotnej i zużycia energii końcowej jest dostosowana do nowej metodyki Eurostatu, ale wskaźniki stosowane do celów niniejszej dyrektywy mają odmienny zakres: w odniesieniu do celów w zakresie zużycia energii pierwotnej i zużycia energii końcowej nie uwzględniają energii otoczenia, a uwzględniają zużycie energii w lotnictwie międzynarodowym. Stosowanie nowych wskaźników oznacza również, że wszelkie zmiany w zużyciu energii przez wielkie piece są obecnie odzwierciedlone jedynie w zużyciu energii pierwotnej.
- (30) Konieczność poprawy przez Unię efektywności energetycznej powinna być wyrażona w postaci zużycia energii pierwotnej i zużycia energii końcowej, które mają być osiągnięte w 2030 r., ze wskazaniem dodatkowego poziomu wymaganych wysiłków w porównaniu ze środkami istniejącymi lub planowanymi w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu. Unijny scenariusz odniesienia 2020 przewiduje 864 Mtoe zużycia energii końcowej oraz 1 124 Mtoe zużycia energii pierwotnej, które mają zostać osiągnięte w 2030 r. (z wyłączeniem energii otoczenia, ale z uwzględnieniem lotnictwa międzynarodowego). Dodatkowe obniżenie o 11,7 % daje w 2030 r. 763 Mtoe oraz 992,5 Mtoe. W porównaniu z poziomami z 2005 r. oznacza to, że zużycie energii końcowej należy zmniejszyć w Unii o ok. 25 %, a zużycie energii pierwotnej – o ok. 34 %. W perspektywie czasowej na 2020 r. i 2030 r. nie ma wiążących celów na poziomie państw członkowskich i państwa członkowskie powinny ustalać swoje wkłady w reali-

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/783 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie ustanowienia programu działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE) i uchylające rozporządzenie (UE) nr 1293/2013 (Dz.U. L 172 z 17.5.2021, s. 53).

zaczęć unijnego celu w zakresie efektywności energetycznej na podstawie wzoru przewidzianego w niniejszej dyrektywie. Państwa członkowskie powinny mieć swobodę określania swoich celów w oparciu o zużycie energii pierwotnej lub zużycie energii końcowej, oszczędność energii pierwotnej lub oszczędność energii końcowej albo o energochłonność. Niniejsza dyrektywa zmienia sposób, w jaki państwa członkowskie powinny wyrażać swoje krajowe wkłady w realizację celu unijnego. Aby zapewnić spójność i monitorowanie postępów, wkłady państw członkowskich w realizację celu unijnego powinny być wyrażane w postaci zużycia energii pierwotnej i zużycia energii końcowej. Regularna ocena postępów w zakresie realizacji celów Unii na 2030 r. jest niezbędna i została przewidziana w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999.

- (31) Do dnia 30 listopada 2023 r. Komisja powinna zaktualizować unijny scenariusz odniesienia 2020 na podstawie najnowszych danych Eurostatu. Państwa członkowskie, które chcą wykorzystać ten zaktualizowany scenariusz odniesienia, powinny zgłosić do dnia 1 lutego 2024 r. swoje zaktualizowane wkłady krajowe w ramach procedury iteracyjnej przewidzianej w rozporządzeniu (UE) 2018/1999.
- (32) Optymalnym rozwiązaniem byłoby osiągnięcie celów efektywności energetycznej w wyniku skumulowanego wdrożenia konkretnych unijnych i krajowych środków wspierających efektywność energetyczną w różnych dziedzinach. Od państw członkowskich należy wymagać ustalenia krajowych strategii i środków w dziedzinie efektywności energetycznej. Komisja powinna ocenić wspomniane strategie i środki oraz poszczególne działania każdego państwa członkowskiego wraz z danymi dotyczącymi dokonanych postępów, aby oszacować, na ile prawdopodobne jest osiągnięcie ogólnego celu Unii oraz w jakim zakresie poszczególne działania są wystarczające do zrealizowania celu wspólnego.
- (33) Sektor publiczny odpowiada za ok. 5 % do 10 % całkowitego unijnego zużycia energii końcowej. Organy publiczne wydają rocznie około 1 800 000 000 000 EUR. Stanowi to około 14 % produktu krajowego brutto Unii. Z tej przyczyny sektor publiczny stanowi istotny czynnik pobudzający przemianę na rynku w kierunku bardziej energooszczędnych produktów, budynków i usług, a także wpływający na zmianę zachowań w dziedzinie zużycia energii przez obywateli i przedsiębiorstwa. Ponadto zmniejszenie zużycia energii za pomocą środków poprawy efektywności energetycznej może uwolnić środki publiczne, które będzie można przeznaczyć na inne cele. W dziedzinie efektywności energetycznej instytucje publiczne na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym powinny stanowić przykład do naśladowania.
- (34) Aby dać przykład, sektor publiczny powinien wyznaczyć własne cele w zakresie obniżania emisyjności i zwiększenia efektywności energetycznej. Poprawa efektywności energetycznej w sektorze publicznym powinna odzwierciedlać wysiłki wymagane na poziomie unijnym. Aby osiągnąć cel dotyczący zużycia energii końcowej, do 2030 r. Unia powinna zmniejszyć swoje zużycie energii końcowej o 19 % w porównaniu ze średnim zużyciem energii w latach 2017, 2018 i 2019. Obowiązek osiągnięcia rocznego zmniejszenia zużycia energii w sektorze publicznym o co najmniej 1,9 % powinien zapewnić spełnienie wzorcowej roli przez sektor publiczny. Państwa członkowskie zachowują pełną elastyczność w wyborze środków poprawy efektywności energetycznej mających na celu zmniejszenie zużycia energii końcowej. Wymóg corocznego zmniejszenia zużycia energii końcowej wiąże się z mniejszym obciążeniem administracyjnym niż ustanowienie metod pomiaru oszczędności energii.
- (35) Aby wywiązać się ze swojego obowiązku, państwa członkowskie powinny skupić się na zużyciu energii końcowej przez wszystkie obiekty użyteczności publicznej i obiekty instytucji publicznych. Aby określić, kogo obejmą przepisy, państwa członkowskie powinny zastosować definicję „instytucji publicznych” przewidzianą w niniejszej dyrektywie, gdzie „bezpośrednio finansowane przez te władze” oznacza, że te podmioty są w większości finansowane ze środków publicznych, a „zarządzane przez te władze” oznacza, że władza krajowa regionalna lub lokalna ma większość w odniesieniu do podejmowania decyzji o wyborze kierownictwa danego podmiotu. Obowiązek ten można wypełnić poprzez zmniejszenie zużycia energii końcowej w dowolnym obszarze sektora publicznego, w tym w obszarach transportu, budynków użyteczności publicznej, opieki zdrowotnej, planowania przestrzennego, gospodarki wodnej, oczyszczania ścieków, uzdatniania wody, gospodarowania odpadami, systemów ogrzewania i chłodzenia, dystrybucji, dostaw i magazynowania energii, oświetlenia publicznego, planowania infrastruktury, edukacji i usług społecznych. Podczas transpozycji niniejszej dyrektywy państwa członkowskie mogą włączyć do zakresu także inne rodzaje usług. Aby zmniejszyć obciążenie administracyjne dla instytucji publicznych, państwa członkowskie powinny ustanowić platformy cyfrowe lub narzędzia do zbierania zagregowanych danych dotyczących zużycia od instytucji publicznych, podawania ich do wiadomości publicznej i zgłaszania tych danych Komisji. W odniesieniu do zużycia przez instytucje publiczne państwa członkowskie powinny zapewnić planowanie i coroczne składanie sprawozdań w zagregowanej formie w podziale na sektory.

- (36) Państwa członkowskie powinny promować, także w ramach swoich praktyk w zakresie zamówień publicznych, bardziej energooszczędne środki mobilności, takie jak kolej, jazda na rowerze, chodzenie pieszo lub mobilność współdzielona, poprzez odnawianie flot i obniżanie ich emisyjności, zachęcanie do zmiany środków transportu oraz uwzględnianie tych środków transportu w planowaniu mobilności miejskiej.
- (37) Państwa członkowskie powinny odgrywać wzorcową rolę, zapewniając, aby w przypadku wszystkich umów o poprawę efektywności energetycznej, audytów energetycznych i systemów zarządzania energią postępowania były przeprowadzane w sektorze publicznym zgodnie z normami europejskimi lub międzynarodowymi lub aby w energochłonnych obszarach sektora publicznego audyty energetyczne były szeroko stosowane. Państwa członkowskie powinny zapewnić wytyczne oraz powinny ustanowić procedury dotyczące stosowania tych instrumentów.
- (38) Zachęca się organy publiczne do pozyskiwania wsparcia od podmiotów takich jak agencje ds. zrównoważonej energii, w stosownych przypadkach ustanowione na poziomie regionalnym lub lokalnym. Organizacja tych agencji zazwyczaj odzwierciedla indywidualne potrzeby organów publicznych w danym regionie lub działających w określonym obszarze sektora publicznego. Scentralizowane agencje mogą lepiej zaspokajać potrzeby i działać skuteczniej pod innymi względami, na przykład w mniejszych lub scentralizowanych państwach członkowskich lub w odniesieniu do złożonych lub międzyregionalnych aspektów, takich jak systemy ogrzewania i chłodzenia. Agencje ds. zrównoważonej energii mogą pełnić rolę punktów kompleksowej obsługi. Agencje te są często odpowiedzialne za opracowywanie lokalnych lub regionalnych planów obniżenia emisyjności, które mogą również obejmować inne środki obniżania emisyjności, takie jak wymiana kotłów na paliwa kopalne; odpowiadają też za wspieranie organów publicznych we wdrażaniu polityk związanych z energią. Agencje ds. zrównoważonej energii lub inne podmioty wspierające władze regionalne i lokalne mogą posiadać jasne kompetencje, cele i zasoby w dziedzinie zrównoważonej energii. Agencje ds. zrównoważonej energii można zachęcać do rozważenia inicjatyw podejmowanych w ramach Porozumienia Burmistrzów, które skupia instytucje samorządowe na poziomie lokalnym dobrowolnie zaangażowane w realizację unijnych celów w zakresie klimatu i energii, oraz innych istniejących inicjatyw w tym zakresie. Plany obniżenia emisyjności powinny być powiązane z planami rozwoju terytorialnego i uwzględniać kompleksową ocenę, którą powinny przeprowadzić państwa członkowskie.
- (39) Państwa członkowskie powinny wspierać instytucje publiczne w planowaniu i przyjmowaniu środków poprawy efektywności energetycznej, w tym na poziomie regionalnym i lokalnym, poprzez dostarczanie wytycznych, promowanie możliwości budowania kompetencji oraz możliwości szkoleniowych oraz zachęcanie do współpracy między instytucjami publicznymi, w tym między agencjami. W tym celu państwa członkowskie mogłyby utworzyć krajowe centra kompetencji w zakresie złożonych kwestii, takich jak doradzanie lokalnym lub regionalnym agencjom energetycznym w sprawach dotyczących systemów ciepłowniczych lub chłodniczych. Wymóg przekształcania budynków w budynki o niemal zerowym zużyciu energii nie wyklucza ani nie zabrania różnicowania między poziomami dotyczącymi budynków o niemal zerowym zużyciu energii w odniesieniu do budynków nowych lub poddawanych renowacji. Definicja budynków o niemal zerowym zużyciu energii, w tym poziomu optymalnego pod względem kosztów, zawarta jest w dyrektywie 2010/31/UE.
- (40) Państwa członkowskie, które dokonują renowacji więcej niż 3 % całkowitej powierzchni swoich budynków w dowolnym roku do końca 2026 r., powinny mieć możliwość zaliczenia nadwyżki na poczet rocznego wskaźnika renowacji w dowolnym roku z trzech następnych lat. Państwo członkowskie, które dokonuje renowacji więcej niż 3 % całkowitej powierzchni swoich budynków od dnia 1 stycznia 2027 r., powinno mieć możliwość zaliczenia nadwyżki na poczet rocznego wskaźnika renowacji w dwóch następnych latach. Możliwość ta nie powinna być wykorzystywana do celów niezgodnych z celami ogólnymi oraz z poziomem ambicji niniejszej dyrektywy.
- (41) Państwa członkowskie powinny zachęcać instytucje publiczne do uwzględniania szerszych korzyści wykraczających poza oszczędność energii, takich jak jakość powietrza w pomieszczeniach oraz poprawa jakości życia i komfort w odnowionych budynkach użyteczności publicznej, w szczególności w szkołach, placówkach opiekuńczych, domach opieki, mieszkaniach chronionych, szpitalach i mieszkaniach socjalnych.
- (42) Obok przemysłu głównymi użytkownikami energii i głównym źródłem emisji są budynki i transport. Budynki odpowiadają za około 40 % całkowitego zużycia energii w Unii i za 36 % unijnej emisji gazów cieplarnianych związanych z zaopatrzeniem w energię Komunikat Komisji z dnia 14 października 2020 r. pt. „Fala renowacji” odnosi się do podwójnego wyzwania w zakresie efektywności energetycznej i zasobooszczędności oraz przystępności cenowej w sektorze budynków i przyświeca mu cel podwojenia wskaźnika renowacji. Skupiono się w nim na budynkach o najgorszej charakterystyce energetycznej, ubóstwie energetycznym i budynkach użyteczności publicznej. Ponadto budynki mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia unijnego celu, jakim jest osiągnięcie neutralności klimatycznej do 2050 r. Budynki będące własnością instytucji publicznych stanowią znaczną część zasobów budowlanych i są

mocno wyeksponowane w życiu publicznym. Należy zatem ustanowić roczny wskaźnik renowacji w odniesieniu do budynków będących własnością instytucji publicznych na terytorium państw członkowskich w celu poprawy ich charakterystyki energetycznej i przekształcenia ich co najmniej w budynki o niemal zerowym zużyciu energii lub budynki zeroemisyjne. Zachęca się państwa członkowskie do ustalenia wyższego wskaźnika renowacji, w przypadkach gdy jest to opłacalne w ramach renowacji ich zasobów budowlanych zgodnie z ich długoterminowymi strategiami renowacji lub krajowymi programami renowacji, lub obydwoma. Wskaźnik ten nie powinien naruszać obowiązków odnoszących się do budynków o niemal zerowym zużyciu energii, określonych w dyrektywie 2010/31/UE. Państwa członkowskie powinny mieć możliwość stosowania mniej rygorystycznych wymogów w odniesieniu do niektórych budynków, takich jak budynki o specjalnych walorach architektonicznych lub historycznych. Podczas kolejnego przeglądu dyrektywy 2010/31/UE, Komisja powinna ocenić postępy osiągnięte przez państwa członkowskie w zakresie renowacji budynków instytucji publicznych. Komisja powinna rozważyć przedłożenie wniosku ustawodawczego w sprawie zmiany wskaźnika renowacji, z uwzględnieniem postępów osiągniętych przez państwa członkowskie, istotnych zmian związanych z rozwojem gospodarczym lub technicznym lub, w razie potrzeby, zobowiązań Unii w zakresie obniżenia emisyjności i zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń. Przewidziany w niniejszej dyrektywie obowiązek przeprowadzania renowacji budynków instytucji publicznych stanowi uzupełnienie obowiązku przewidzianego w dyrektywie 2010/31/UE, która zobowiązuje państwa członkowskie do zapewnienia, aby przy wykonywaniu gruntownej renowacji istniejących budynków ich charakterystyka energetyczna została poprawiona tak, aby spełniała wymogi dotyczące budynków o niemal zerowym zużyciu energii.

- (43) Systemy automatyki i sterowania dla budynków lub inne rozwiązania służące aktywnemu zarządzaniu energią to ważne narzędzia stosowane przez instytucje publiczne do poprawy i utrzymywania charakterystyki energetycznej budynków oraz zapewniania – zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE – niezbędnych warunków wewnętrznych w budynkach będących własnością tych instytucji lub w budynkach przez nie zajmowanych.
- (44) Promowanie zielonej mobilności to jedna z kluczowych części Europejskiego Zielonego Ładu. Zapewnienie infrastruktury ładowania jest jednym z niezbędnych elementów transformacji. Infrastruktura ładowania w budynkach jest szczególnie ważna, ponieważ pojazdy elektryczne są parkowane w budynkach regularnie i na dłuższy czas, co ułatwia ładowanie i zwiększa jego efektywność. Instytucje publiczne powinny dokładać wszelkich starań, aby instalować infrastrukturę ładowania w budynkach będących ich własnością lub w budynkach przez nie zajmowanych, zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE.
- (45) Aby ustalić wskaźnik renowacji, państwa członkowskie muszą dysponować przeglądem budynków, które nie osiągnęły poziomu budynków o niemal zerowym zużyciu energii. W związku z tym państwa członkowskie powinny publikować i aktualizować wykaz budynków użyteczności publicznej, w tym w stosownych przypadkach mieszkań socjalnych, jako część ogólnej bazy danych świadectw charakterystyki energetycznej. Wykaz ten powinien umożliwiać również podmiotom prywatnym, w tym przedsiębiorstwom usług energetycznych (ESCO), proponowanie rozwiązań w zakresie renowacji, które mogą zostać zagregowane przez obserwatorium zasobów budowlanych UE.
- (46) Wykaz ten mógłby zawierać dane pochodzące z istniejących wykazów zasobów budowlanych. Państwa członkowskie powinny podjąć stosowne środki w celu ułatwienia zbierania danych i udostępnienia wykazu podmiotom prywatnym, w tym przedsiębiorstwom usług energetycznych, tak aby umożliwić im aktywny udział w realizacji rozwiązań w zakresie renowacji. Dostępne i upubliczniane dane dotyczące charakterystyki zasobów budowlanych, renowacji budynków i efektywności energetycznej mogą być agregowane przez obserwatorium zasobów budowlanych UE, aby zapewnić lepsze zrozumienie charakterystyki energetycznej sektora budynków za pomocą porównywalnych danych.
- (47) W 2020 r. ponad połowa ludności świata mieszkała na obszarach miejskich. Szacuje się, że do 2050 r. odsetek ten wzrośnie do 68 %. Ponadto połowa infrastruktury miejskiej do 2050 r. jeszcze nie została zbudowana. Miasta i obszary metropolitalne to centra działalności gospodarczej, tworzenia wiedzy, innowacji i nowych technologii. Miasta wpływają na jakość życia obywateli, którzy w nich mieszkają lub pracują. Państwa członkowskie powinny wspierać gminy pod względem technicznym i finansowym. Niektóre gminy i inne instytucje publiczne w państwach członkowskich wdrożyły już zintegrowane podejście do oszczędności energii, zaopatrzenia w energię i zrównoważonej mobilności, na przykład poprzez plany działania w zakresie zrównoważonej energii lub plany zrównoważonej mobilności miejskiej w rodzaju planów opracowanych w ramach inicjatywy Porozumienie Burmistrzów, jak również zintegrowane podejście w zakresie obszarów miejskich, które wykracza poza jednostkowe interwencje w budynkach lub środkach transportu. Konieczne są dodatkowe wysiłki w obszarze poprawy efektywności energetycznej mobilności miejskiej, zarówno w transporcie pasażerskim, jak i towarowym, ponieważ w transporcie tym zużywa się około 40 % całej energii przypadającej na transport drogowy.

- (48) W ramach niniejszej dyrektywy pełne zastosowanie mają nadal wszystkie zasady dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE ⁽¹⁸⁾, 2014/24/UE ⁽¹⁹⁾ i 2014/25/UE ⁽²⁰⁾.
- (49) W odniesieniu do nabywania niektórych produktów i usług oraz nabywania i wynajmowania budynków, instytucje zamawiające i podmioty zamawiające, które zawierają umowy na publiczne roboty budowlane, dostawy lub usługi, powinny dawać przykład i podejmować decyzje w sprawie zakupu, przy uwzględnieniu kwestii efektywności energetycznej oraz stosować zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”, w tym w postępowaniach dotyczących tych umów w sprawie zamówień publicznych i koncesji, w odniesieniu do których w niniejszej dyrektywie nie określono żadnych szczególnych wymogów. Powinno to mieć zastosowanie do instytucji zamawiających i jednostek zamawiających, objętych zakresem dyrektyw 2014/23/UE, 2014/24/UE lub 2014/25/UE. Państwa członkowskie powinny usunąć bariery utrudniające wspólne udzielanie zamówień w danym państwie członkowskim lub za granicą, jeżeli może to zmniejszyć koszty oraz zwiększyć korzyści płynące z rynku wewnętrznego poprzez stworzenie możliwości rynkowych dla dostawców i dostawców usług energetycznych.
- (50) Wszystkie podmioty publiczne inwestujące zasoby publiczne w drodze zamówień publicznych powinny dawać przykład przy udzielaniu zamówień i koncesji przez wybieranie produktów, budynków, robót budowlanych i usług o najlepszej charakterystyce energetycznej, również w odniesieniu do zamówień publicznych, które nie podlegają szczególnym wymogom na podstawie dyrektywy 2009/30/WE. W tym kontekście we wszystkich postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego i koncesji o wartości powyżej progów określonych w art. 8 dyrektywy 2014/23/UE, art. 4 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 15 dyrektywy 2014/25/UE należy uwzględnić charakterystykę energetyczną produktów, budynków i usług określoną w prawie unijnym lub krajowym, traktując priorytetowo zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim” w postępowaniach o udzielenie zamówienia.
- (51) Ważne jest również, aby państwa członkowskie monitorowały, w jaki sposób instytucje zamawiające i podmioty zamawiające uwzględniają wymagania w zakresie efektywności energetycznej przy udzielaniu zamówień na produkty, budynki, roboty budowlane i usługi, zapewniając publiczny dostęp do informacji o wpływie na efektywność energetyczną zwyciężskich przetargów przekraczających progi, o których mowa w dyrektywach w sprawie zamówień publicznych. Dzięki temu zainteresowane strony i obywatele będą mogli ocenić rolę sektora publicznego w zapewnianiu w przejrzysty sposób przestrzegania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” w zamówieniach publicznych.
- (52) Spoczywający na państwach członkowskich obowiązek zapewnienia, aby instytucje zamawiające i podmioty zamawiające nabywały wyłącznie produkty, budynki, roboty budowlane i usługi o wysokiej efektywności energetycznej nie powinien jednak uniemożliwiać państwom członkowskim nabywania towarów niezbędnych do ochrony przed stanami zagrożenia bezpieczeństwa publicznego lub zdrowia publicznego oraz do reakcji na nie.
- (53) W Europejskim Zielonym Ładzie uznaje się, że gospodarka o obiegu zamkniętym odgrywa rolę w przyczynianiu się do realizacji ogólnych unijnych celów w zakresie obniżenia emisyjności. Sektor publiczny i w szczególności sektor transportu powinny przyczynić się do realizacji tych celów, wykorzystując swoją siłę nabywczą do wyboru, w stosownych przypadkach, przyjaznych dla środowiska produktów, budynków, robót budowlanych i usług za pomocą dostępnych narzędzi zielonych zamówień publicznych i tym samym wnosząc znaczący wkład w zmniejszenie zużycia energii i wpływu na środowisko.
- (54) Ważne jest, aby państwa członkowskie udzielały instytucjom publicznym niezbędnego wsparcia we wprowadzaniu wymagań w zakresie efektywności energetycznej w zamówieniach publicznych oraz, we właściwych przypadkach, w stosowaniu zielonych zamówień publicznych, zapewniając niezbędne wytyczne i metody przeprowadzania oceny kosztów w całym cyklu życia oraz skutków i kosztów środowiskowych. Oczekuje się, że dobrze zaprojektowane narzędzia, w szczególności narzędzia cyfrowe, ułatwią postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i zmniejszą koszty administracyjne, zwłaszcza w mniejszych państwach członkowskich, które mogą nie posiadać wystarczających zdolności do przygotowywania ofert. W tym względzie państwa członkowskie powinny aktywnie propagować korzystanie z narzędzi cyfrowych i współpracę między instytucjami zamawiającymi, w tym ponad granicami, w celu wymiany najlepszych praktyk.

⁽¹⁸⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji (Dz.U. L 094 z 28.3.2014, s. 1.)

⁽¹⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/24/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zamówień publicznych, uchylająca dyrektywę 2004/18/WE (Dz.U. L 094 z 28.3.2014, s. 65).

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/25/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych, uchylająca dyrektywę 2004/17/WE (Dz.U. L 094 z 28.3.2014, s. 243).

- (55) Ze względu na to, że budynki odpowiadają za emisję gazów cieplarnianych również przed rozpoczęciem ich eksploatacji i po jej zakończeniu, państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę emisję dwutlenku węgla przez budynki w całym cyklu życia. Powinno odbywać się to w kontekście wysiłków mających na celu zwrócenie większej uwagi na wyniki w całym cyklu życia, aspekty gospodarki o obiegu zamkniętym i wpływ na środowisko, w ramach wzorcowej roli sektora publicznego. Udzielanie zamówień publicznych może zatem stanowić okazję do zajęcia się kwestią emisji dwutlenku węgla zawartego w budynkach w całym cyklu życia. W tym względzie instytucje zamawiające są ważnymi podmiotami, które mogą podejmować działania w ramach systemu zamówień publicznych poprzez zakup nowych budynków, w których uwzględniono współczynnik globalnego ocieplenia w całym cyklu życia.
- (56) Współczynnik globalnego ocieplenia w całym cyklu życia służy do pomiaru emisji gazów cieplarnianych związanych z budynkiem na różnych etapach jego cyklu życia. W związku z tym mierzy się nim ogólny wkład budynku w emisje, które prowadzą do zmiany klimatu. Niekiedy nazywa się go oceną śladu węglowego lub pomiarem dwutlenku węgla w całym cyklu życia. Wyraża on zarówno emisje dwutlenku węgla zawarte w materiałach budowlanych, jak i bezpośrednie i pośrednie emisje dwutlenku węgla na etapie użytkowania. Budynki są znaczącym „bankiem” materiałów, w którym przez wiele dziesięcioleci składowane są zasoby wysokoemisyjne, a zatem istotne jest zbadanie projektów, które ułatwiają ponowne użycie i recykling na koniec okresu eksploatacji, zgodnie z nowym planem działania dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym. Państwa członkowskie powinny promować obieg zamknięty, trwałość i przystosowalność materiałów budowlanych, aby dbać o zrównoważony charakter wyrobów budowlanych.
- (57) Współczynnik ocieplenia globalnego wyraża się jako wskaźnik liczbowy w kg ekwiwalentu dwutlenku węgla na metr kwadratowy (wewnętrznej powierzchni użytkowej) dla każdego etapu cyklu życia uśredniony dla jednego roku referencyjnego okresu badania wynoszącego 50 lat. Dobór danych, określenie scenariuszy i obliczenia przebiegają zgodnie z normą EN 15978. Zakres elementów budynku i wyposażenia technicznego określono we wskaźniku 1.2 unijnych ram zrównoważonego budownictwa Level(s). W przypadku gdy istnieje krajowe narzędzie obliczeniowe lub jest ono wymagane do ujawnienia informacji lub uzyskania pozwoleń na budowę, powinna istnieć możliwość wykorzystania tego narzędzia krajowego w celu dostarczenia wymaganych informacji. Powinna istnieć możliwość korzystania z innych narzędzi obliczeniowych, jeżeli spełniają one minimalne kryteria określone w unijnych ramach zrównoważonego budownictwa.
- (58) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE ⁽²¹⁾ ustanawia przepisy dotyczące instalacji, które przyczyniają się do wytwarzania energii lub wykorzystują energię do celów produkcji, i przewiduje, że informacje na temat energii wykorzystywanej w takiej instalacji lub wytwarzanej przez taką instalację mają być zawierane we wnioskach o pozwolenia zintegrowane (zgodnie z art. 12 ust. 1 lit. b) tej dyrektywy). Ponadto w art. 11 tej dyrektywy przewidziano, że efektywne wykorzystanie energii jest jedną z ogólnych zasad regulujących podstawowe obowiązki operatora i jednym z kryteriów ustalania najlepszych dostępnych technik na podstawie załącznika III do tej dyrektywy. Na efektywność funkcjonowania systemów energetycznych wpływają w każdym momencie możliwości płynnego i elastycznego włączania do sieci mocy generowanych w oparciu o różne źródła energii, które charakteryzują się zróżnicowaną bezwładnością i różnymi czasami rozruchu. Poprawa efektywności umożliwi lepsze wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych.
- (59) Poprawa efektywności energetycznej może przyczynić się do poprawy wyników gospodarczych. Państwa członkowskie i Unia powinny dążyć do zmniejszenia zużycia energii niezależnie od poziomu wzrostu gospodarczego.
- (60) Obowiązek oszczędności energii ustanowiony niniejszą dyrektywą powinien zostać zwiększony i powinien obowiązywać również po 2030 r. Zapewni to większą stabilność dla inwestorów, a tym samym będzie wspierać długoterminowe inwestycje i długoterminowe środki w zakresie efektywności energetycznej, takie jak gruntowne renowacje budynków i długofalowy cel polegający na ułatwieniu opłacalnej transformacji istniejących budynków w budynki o niemal zerowym zużyciu energii. Obowiązek oszczędności energii odgrywa ważną rolę w rozwoju lokalnym, w tym w tworzeniu miejsc pracy, konkurencyjności i w zmniejszaniu ubóstwa energetycznego. Powinien pozwolić Unii osiągnąć cele w zakresie energii i klimatu przez tworzenie dalszych możliwości i wyeliminowanie powiązania pomiędzy zużyciem energii a wzrostem gospodarczym. Współpraca z sektorem prywatnym jest istotna dla oceny warunków, w jakich można aktywować prywatne inwestycje w projekty dotyczące efektywności energetycznej, oraz dla opracowania nowych modeli dochodów na potrzeby innowacji w dziedzinie efektywności energetycznej.

⁽²¹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (Dz.U. L 334 z 17.12.2010, s. 17).

- (61) Środki poprawy efektywności energetycznej pozytywnie wpływają też na jakość powietrza, ponieważ bardziej efektywne energetycznie budynki przyczyniają się do zmniejszenia zapotrzebowania na paliwa grzewcze, w tym na stałe paliwa grzewcze. Zatem środki w zakresie efektywności energetycznej przyczyniają się do poprawy jakości powietrza w pomieszczeniach i na zewnątrz oraz pomagają w opłacalny sposób osiągnąć cele unijnej polityki jakości powietrza ustanowione w szczególności w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 ⁽²²⁾.
- (62) Z myślą o zapewnieniu stałego i przewidywalnego wkładu w osiągnięciu celów Unii w zakresie energii i klimatu na 2030 r. oraz celu neutralności klimatycznej na 2050 r. państwa członkowskie są zobowiązane do osiągnięcia skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii dla całego okresu objętego obowiązkiem aż do 2030 r., równoważnego rocznym nowym oszczędnościom wynoszącym co najmniej 0,8 % zużycia energii końcowej do dnia 31 grudnia 2023 r. i co najmniej: 1,3 % od dnia 1 stycznia 2024 r., 1,5 % od dnia 1 stycznia 2026 r. i 1,9 % od dnia 1 stycznia 2028 r. Wymóg ten można spełnić za pomocą nowych środków z dziedziny polityki, które zostaną przyjęte podczas okresu objętego obowiązkiem od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. lub za pomocą nowych indywidualnych działań podjętych w wyniku przyjęcia środków z dziedziny polityki w trakcie lub przed rozpoczęciem poprzedniego okresu, o ile działania indywidualne generujące oszczędności energii zostały wprowadzone w kolejnym okresie. W tym celu państwa członkowskie powinny mieć możliwość korzystania z systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej lub z alternatywnych środków z dziedziny polityki.
- (63) W okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Cypr i Malta powinny być zobowiązane do osiągnięcia łącznych oszczędności końcowego zużycia energii odpowiadających nowym oszczędnościom w wysokości 0,24 % rocznego zużycia energii końcowej uśrednionego dla ostatnich trzech lat przed dniem 1 stycznia 2019 r. W okresie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. Cypr i Malta powinny być zobowiązane do osiągnięcia łącznych oszczędności końcowego zużycia energii w wysokości 0,45 % rocznego zużycia energii końcowej uśrednionego dla ostatnich trzech lat przed dniem 1 stycznia 2019 r.
- (64) W przypadku stosowania systemów nakładających zobowiązania państwa członkowskie powinny na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów wyznaczyć strony zobowiązane wśród operatorów systemów przesyłowych, operatorów systemów dystrybucyjnych, dystrybutorów energii, przedsiębiorstw prowadzących detaliczną sprzedaż energii oraz przedsiębiorstw prowadzących dystrybucję lub sprzedaż detaliczną paliw transportowych. Wyznaczenia lub zwolnienia z wyznaczenia niektórych kategorii takich podmiotów nie należy rozumieć jako niezgodnego z zasadą niedyskryminacji. Państwa członkowskie mają możliwość wyboru, czy takie podmioty są wyznaczone jako strony zobowiązane czy jedynie niektóre kategorie takich podmiotów. W celu wzmocnienia pozycji i ochrony osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach i, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne oraz w celu wdrożenia środków z dziedziny polityki na zasadzie priorytetu wśród tych osób państwa członkowskie mogą wymagać od stron zobowiązanych osiągnięcia oszczędności energii wśród tych osób. W tym celu państwa członkowskie mogą również ustanowić cele w zakresie redukcji kosztów energii. Strony zobowiązane mogłyby osiągnąć te cele poprzez promowanie instalacji środków prowadzących do oszczędności energii i oszczędności finansowych na rachunkach za energię, takich jak instalacja środków izolacyjnych i ciepłowniczych, oraz poprzez wspieranie inicjatyw w zakresie oszczędności energii realizowanych przez społeczności energetyczne działające w zakresie energii ze źródeł odnawialnych i obywatelskie społeczności energetyczne.
- (65) Opracowując środki z dziedziny polityki służące wypełnieniu obowiązku oszczędności energii, państwa członkowskie powinny przestrzegać unijnych norm i priorytetów dotyczących klimatu i środowiska oraz przestrzegać zasady „nie czyni poważnych szkód” w rozumieniu rozporządzenia (UE) 2020/852. Państwa członkowskie nie powinny promować działań, które nie są zrównoważone pod względem środowiskowym, takich jak wykorzystanie paliw kopalnych. Obowiązek oszczędności energii ma na celu wzmocnienie reakcji na zmianę klimatu przez promowanie zachęt dla państw członkowskich do wdrożenia kombinacji zrównoważonych i czystych środków z różnych dziedzin polityki, które są odporne i łagodzą zmianę klimatu. W związku z tym oszczędności energii wynikające ze środków z dziedziny polityki dotyczących bezpośredniego spalania paliw kopalnych mogą być – pod pewnymi warunkami i przez okres przejściowy po transpozycji niniejszej dyrektywy zgodnie z załącznikiem do niej – oszczędnościami energii kwalifikowanymi do uwzględnienia na poczet realizacji obowiązku oszczędności energii. Umożliwi to dostosowanie obowiązku oszczędności energii do celów Europejskiego Zielonego Ładu, Planu w zakresie celów klimatycznych i inicjatywy „Fala renowacji”, a także odzwierciedli potrzebę działania wskazaną przez Międzynarodową Agencję Energetyczną w jej sprawozdaniu na temat zeroemisyjności netto. Ograniczenie to ma na celu

⁽²²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2284 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie redukcji krajowych emisji niektórych rodzajów zanieczyszczeń atmosferycznych, zmiany dyrektywy 2003/35/WE oraz uchylecia dyrektywy 2001/81/WE (Dz.U. L 344 z 17.12.2016, s. 1).

zachęcenie państw członkowskich do wydawania środków publicznych wyłącznie na zachowujące aktualność i zrównoważone technologie. Ważne jest, aby państwa członkowskie zapewniły uczestnikom rynku jasne ramy polityki i pewność inwestycyjną. Wdrożenie metody obliczeniowej w ramach obowiązku oszczędności energii powinno umożliwić wszystkim uczestnikom rynku dostosowanie swoich technologii w rozsądnych ramach czasowych. W przypadku gdy państwa członkowskie wspierają wdrażanie wydajnych technologii opartych na paliwach kopalnych lub wczesne zastąpienie takich technologii, na przykład poprzez systemy dotacji lub systemy zobowiązujące do efektywności energetycznej, wszelkie oszczędności energii mogą nie być już kwalifikowalne na poczet realizacji obowiązku oszczędności energii. Chociaż oszczędności energii wynikające np. z promowania kogeneracji opartej na gazie ziemnym nie byłyby kwalifikowalne w ramach obowiązku oszczędności energii, ograniczenie to nie miałyby zastosowania do pośredniego wykorzystania paliw kopalnych, na przykład gdy produkcja energii elektrycznej obejmuje wytwarzanie jej z paliw kopalnych. Środki z dziedziny polityki, których celem jest zmiana zachowań, mające na celu ograniczenie zużycia paliw kopalnych, na przykład poprzez kampanie informacyjne i ekologiczny styl jazdy, powinny pozostać kwalifikowalne. Środki z dziedziny polityki, których celem są renowacje budynków, mogą obejmować środki takie jak zastępowanie systemów ciepłowniczych zasilanych paliwami kopalnymi wraz z ulepszeniami przegród zewnętrznych. Środki te powinny być ograniczone do technologii, które umożliwiają osiągnięcie wymaganych oszczędności energii zgodnie z krajowymi kodeksami budowlanymi ustanowionymi w danym państwie członkowskim. Niezależnie od tego państwa członkowskie powinny promować modernizację systemów ciepłowniczych w ramach gruntownych renowacji zgodnie z długoterminowym celem osiągnięcia neutralności pod względem emisji dwutlenku węgla, tj. zmniejszając zapotrzebowanie na ciepło i pokrywając pozostałe zapotrzebowanie na ciepło z bezemisyjnego źródła energii. Przy rozliczaniu oszczędności niezbędnych do zrealizowania części obowiązku oszczędności energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym państwa członkowskie mogą uwzględnić swoje warunki klimatyczne.

- (66) Środki poprawy efektywności energetycznej w transporcie stosowane przez państwa członkowskie kwalifikują się do uwzględnienia w celu spełnienia ich obowiązku oszczędności końcowego zużycia energii. Środki takie obejmują strategie, które między innymi propagują bardziej energooszczędne pojazdy, zmianę środków transportu na rzecz jazdy na rowerze, chodzenia pieszo i korzystania z transportu zbiorowego lub mobilność i miejskie zagospodarowanie przestrzenne zmniejszające popyt na transport. Ponadto, z zastrzeżeniem spełnienia wymogów dotyczących istotności i dodatkowości określonych w niniejszej dyrektywie, mogą się również kwalifikować systemy, które przyspieszają upowszechnianie się nowych, bardziej energooszczędnych pojazdów, lub środki z dziedziny polityki wspierające zmianę w kierunku paliw o obniżonych poziomach emisji, z wyjątkiem systemów lub środków z dziedziny polityki dotyczących bezpośredniego spalania paliw kopalnych, które zmniejszają zużycie energii w przeliczeniu na kilometr. Środki z dziedziny polityki promujące upowszechnienie się nowych pojazdów napędzanych paliwami kopalnymi nie powinny kwalifikować się jako środki kwalifikowalne do uwzględnienia na poczet realizacji obowiązku oszczędności energii.
- (67) Środki przyjęte przez państwa członkowskie na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842⁽²³⁾, które prowadzą do weryfikowalnej i wymiernej lub możliwej do oszacowania poprawy efektywności energetycznej, można uznać za opłacalny sposób spełnienia przez państwa członkowskie ich zobowiązania w zakresie oszczędności energii wynikającego z niniejszej dyrektywy.
- (68) W ramach swoich systemów nakładających zobowiązania państwa członkowskie powinny mieć możliwość – na zasadzie alternatywy w stosunku do wymagania od stron zobowiązanych uzyskania wielkości skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii wymaganych na mocy obowiązku oszczędności energii wynikającego z niniejszej dyrektywy – zezwolenia stronom zobowiązanym na wniesienie wkładu lub zobligowania ich do wniesienia wkładu na rzecz krajowego funduszu efektywności energetycznej, który mógłby zostać wykorzystany do wdrażania środków z dziedziny polityki na zasadzie priorytetu wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach, oraz w odpowiednich przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne.
- (69) Państwa członkowskie i strony zobowiązane powinny korzystać z wszystkich dostępnych środków i technologii, z wyjątkiem tych, które dotyczą wykorzystania technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych, w celu osiągnięcia wymaganych skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii, w tym przez propagowanie inteligentnych i zrównoważonych technologii w efektywnych systemach ciepłowniczych i chłodniczych, efektywnej infrastrukturze ogrzewania i chłodzenia, efektywnych i inteligentnych budynkach, pojazdach elektrycznych i przede wszystkim elektrycznym oraz audytów energetycznych lub równoważnych systemów zarządzania energią, pod warunkiem że zgłoszone oszczędności energii spełniają wymogi ustanowione w niniejszej dyrektywie. Państwa członkowskie powinny dążyć do dużej elastyczności w projektowaniu i wdrażaniu alternatywnych środków z dziedziny polityki. Państwa członkowskie powinny zachęcać do podejmowania działań prowadzących do oszczędności energii w długich okresach użytkowania.

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/842 z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie wiążących rocznych redukcji emisji gazów cieplarnianych przez państwa członkowskie od 2021 r. do 2030 r. przyczyniających się do działań w dziedzinie klimatu w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Porozumienia paryskiego oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 525/2013 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 26).

- (70) Długoterminowe środki w zakresie efektywności energetycznej nadal przynoszą oszczędności energii po 2020 r., ale aby przyczynić się do realizacji celu Unii w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r., środki te powinny przynieść nowe oszczędności po 2020 r. Z drugiej strony oszczędności energii uzyskane po dniu 31 grudnia 2020 r. nie powinny być zaliczane na poczet skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii wymaganych w odniesieniu do okresu od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r.
- (71) Dodatkowość jest zasadą leżącą u podstaw obowiązku oszczędności energii przewidzianego w niniejszej dyrektywie w zakresie, w jakim zapewnia, aby państwa członkowskie wprowadziły polityki i środki specjalnie zaprojektowane do celów wypełnienia obowiązku oszczędności energii. Nowe oszczędności powinny mieć charakter dodatkowy w stosunku do normalnych działań, tak aby nie można było zaliczać na poczet wypełnienia obowiązku oszczędności energii tych oszczędności, które i tak miałyby miejsce. W celu obliczenia wpływu wprowadzonych środków uwzględniane powinny być jedynie oszczędności netto, zmierzone jako zmiana zużycia energii bezpośrednio związana z przedmiotowym środkiem w zakresie efektywności energetycznej wdrożonym do celów obowiązku oszczędności energii przewidzianego w niniejszej dyrektywie. W celu obliczenia oszczędności netto państwa członkowskie powinny ustanowić scenariusz bazowy przedstawiający rozwój sytuacji w przypadku braku przedmiotowego środka. Dany środek z dziedziny polityki należy oceniać w stosunku do tego scenariusza bazowego. Państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę minimalne wymagania określone w odpowiednich ramach legislacyjnych na poziomie unijnym oraz fakt, że inne środki z dziedziny polityki mogą być stosowane w tym samym okresie, co również może mieć wpływ na wielkość oszczędności energii, zatem nie wszystkie ze zmian obserwowanych od czasu wprowadzenia określonego środka z dziedziny polityki można przypisać wyłącznie temu środkowi. Aby spełniony został wymóg istotności, działania strony zobowiązanej, strony uczestniczącej lub strony uprawnionej powinny się faktycznie przyczyniać do osiągnięcia zgłaszanych oszczędności energii.
- (72) W celu zwiększenia potencjału oszczędności energii w przesyłach i dystrybucji energii elektrycznej istotne jest, aby w obliczaniu oszczędności energii uwzględnić, w stosownych przypadkach, wszystkie elementy łańcucha energetycznego. Badania i konsultacje z zainteresowanymi stronami wykazały istnienie znacznego potencjału. Warunki fizyczne i ekonomiczne różnią się jednak między poszczególnymi państwami członkowskimi, a często w obrębie kilku państw członkowskich, i istnieje duża liczba operatorów systemów. Okoliczności te wskazują na podejście zdecentralizowane, zgodnie z zasadą pomocniczości. Krajowe organy regulacyjne dysponują wymaganą wiedzą, kompetencjami prawnymi i zdolnościami administracyjnymi, aby wspierać rozwój wydajnej energetycznie sieci elektroenergetycznej. Podmioty takie jak europejska sieć operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej (ENTSO-E) oraz europejska organizacja operatorów systemów dystrybucyjnych również mogą wnieść użyteczny wkład i powinny wspierać swoich członków we wdrażaniu środków w zakresie efektywności energetycznej.
- (73) Podobne podejście ma zastosowanie do bardzo dużej liczby operatorów systemów przesyłu i dystrybucji gazu ziemnego. Rola gazu ziemnego oraz stopień zaopatrzenia i zasięg terytorialny są bardzo zróżnicowane w poszczególnych państwach członkowskich. W takich przypadkach krajowe organy regulacyjne są najlepiej przygotowane do monitorowania i kierowania ewolucji systemu w kierunku zwiększonej efektywności, a podmioty takie jak europejska sieć operatorów systemów przesyłowych gazu mogą wnieść użyteczny wkład i powinny wspierać swoich członków we wdrażaniu środków w zakresie efektywności energetycznej.
- (74) Przedsiębiorstwa usług energetycznych ESCO odgrywają ważną rolę w opracowywaniu, projektowaniu, budowie i organizacji finansowania projektów, które oszczędzają energię, zmniejszają koszty energii oraz obniżają koszty eksploatacji i utrzymania w sektorach takich jak sektor budynków, przemysł i transport.
- (75) Uwzględnienie związku między wodą a energią jest szczególnie ważne dla rozwiązania problemu współzależności między zużyciem energii i wody oraz rosnącej presji na oba te zasoby. Do oszczędności energii w znaczący sposób może przyczynić się skuteczna gospodarka wodna, która przynosi nie tylko korzyści dla klimatu, lecz także korzyści gospodarcze i społeczne. Sektor wodno-ściekowy odpowiada za 3,5 % zużycia energii elektrycznej w Unii i oczekuje się, że udział ten wzrośnie. Równocześnie nieszczelności odpowiadają za 24 % całkowitego zużycia wody w Unii, a sektor energetyczny jest największym konsumentem wody, odpowiadającym za 44 % jej zużycia. Należy w pełni zbadać potencjał oszczędności energii wynikający ze stosowania inteligentnych technologii i procesów we wszystkich przemysłowych, mieszkalnych i komercyjnych obiegach wody i zastosowaniach wodnych oraz wykorzystywać ten potencjał zawsze, gdy jest to opłacalne; należy też uwzględniać zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Ponadto zaawansowane technologie nawadniania, zbierania wody deszczowej i ponownego wykorzystania wody mogłyby znacznie ograniczyć zużycie wody w rolnictwie, budynkach i przemyśle oraz zużycie energii wykorzystywanej do uzdatniania i transportu wody.

- (76) Zgodnie z art. 9 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) polityki Unii w zakresie efektywności energetycznej powinny sprzyjać włączeniu społecznemu, a zatem również zapewniać równy dostęp do środków w zakresie efektywności energetycznej dla wszystkich odbiorców dotkniętych ubóstwem energetycznym. Poprawa efektywności energetycznej powinna być wdrażana na zasadzie priorytetu wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych i wrażliwych użytkowników końcowych, osób w gospodarstwach domowych o niskich lub średnich dochodach, osób zajmujących mieszkania socjalne, osób starszych i osób żyjących na obszarach wiejskich i oddalonych oraz w regionach najbardziej oddalonych. W tym kontekście szczególną uwagę należy zwrócić na konkretne grupy, które są bardziej narażone na ubóstwo energetyczne lub są bardziej narażone na jego negatywne skutki, do grup tych należą np. kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, osoby starsze, dzieci i osoby o mniejszościowym pochodzeniu rasowym lub etnicznym. Państwa członkowskie mogą nałożyć na strony zobowiązane wymóg włączenia celów społecznych do środków służących oszczędności energii, w odniesieniu do ubóstwa energetycznego, a możliwość ta została już rozszerzona na alternatywne środki z dziedziny polityki i europejskie krajowe fundusze efektywności energetycznej. Powinno to zostać przekształcone w obowiązek wzmacniania pozycji i ochrony odbiorców wrażliwych i wrażliwych użytkowników końcowych oraz łagodzenia ubóstwa energetycznego, przy jednoczesnym umożliwieniu państwom członkowskim zachowania pełnej elastyczności co do rodzaju środka z dziedziny polityki, jego wielkości, zakresu i treści. Jeżeli system zobowiązujący do efektywności energetycznej nie pozwala na środki odnoszące się do indywidualnych odbiorców energii, państwa członkowskie mogą przyjmować środki łagodzące ubóstwo energetyczne wyłącznie w ramach alternatywnych środków z dziedziny polityki. W ramach swoich kombinacji różnych dziedzin polityki państwa członkowskie powinny dopilnować, aby inne środki z dziedziny polityki nie miały negatywnego wpływu na osoby dotknięte ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, użytkowników końcowych, oraz, w stosownych przypadkach, osoby zajmujące mieszkania socjalne. Państwa członkowskie powinny w jak najlepszy sposób wykorzystywać inwestycje w środki poprawy efektywności energetycznej w ramach finansowania publicznego, w tym finansowania i instrumentów finansowych ustanowionych na poziomie unijnym.
- (77) Każde państwo członkowskie powinno zdefiniować pojęcie odbiorców wrażliwych, które może odnosić się do ubóstwa energetycznego oraz m.in. do zakazu odłączania takim odbiorcom dostaw energii elektrycznej w sytuacjach krytycznych. Pojęcie odbiorców wrażliwych może obejmować poziom dochodu, udział wydatków na energię w dochodzie dyspozycyjnym, efektywność energetyczną budynków mieszkalnych, krytyczną zależność od urządzeń elektrycznych ze względu na stan zdrowia, wiek lub inne kryteria. Pozwoli to państwom członkowskim na objęcie tym pojęciem osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach.
- (78) Według zalecenia (UE) 2020/1563 około 34 mln gospodarstw domowych w Unii nie było w stanie utrzymać odpowiedniej temperatury w mieszkaniu w 2019 r. W Europejskim Zielonym Ładzie Unia nadaje priorytet społecznemu wymiarowi transformacji, zobowiązując się do przestrzegania zasady, zgodnie z którą nikt nie zostanie pominięty. Zielona transformacja, w tym przejście na czystą energię, wpływa w różny sposób na kobiety i mężczyzn i może mieć szczególnie wpływ na niektóre grupy w niekorzystnej sytuacji, w tym na osoby z niepełnosprawnościami. Środki w zakresie efektywności energetycznej muszą zatem mieć kluczowe znaczenie dla każdej opłacalnej strategii na rzecz zwalczania ubóstwa energetycznego i przeciwdziałania słabej pozycji konsumentów oraz stanowią uzupełnienie polityki zabezpieczenia społecznego na poziomie państw członkowskich. Aby środki w zakresie efektywności energetycznej w zrównoważony sposób ograniczały ubóstwo energetyczne najemców, należy wziąć pod uwagę ich opłacalność, a także przystępność cenową dla właścicieli nieruchomości i najemców, oraz zagwarantować odpowiednie wsparcie finansowe i techniczne dla takich środków na poziomie państw członkowskich. Państwa członkowskie powinny wspierać poziomy lokalny i regionalny w identyfikowaniu i łagodzeniu ubóstwa energetycznego. Zgodnie z celami porozumienia paryskiego w dłuższej perspektywie zasoby budynków w Unii będą musiały stać się budynkami o niemal zerowym zużyciu energii. Aktualne tempo renowacji budynków jest niewystarczające, a najtrudniej jest przeprowadzić je w budynkach zajmowanych przez osoby o niskich dochodach dotknięte ubóstwem energetycznym. Środki określone w niniejszej dyrektywie dotyczące obowiązku oszczędności energii, systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej i alternatywnych środków z dziedziny polityki mają zatem szczególne znaczenie.
- (79) Państwa członkowskie powinny dążyć do tego, aby środki mające na celu promowanie lub wspieranie efektywności energetycznej, w szczególności środki dotyczące budynków i mobilności, nie prowadziły do niewspółmiernego wzrostu kosztu usług dotyczących tych środków ani do większego wykluczenia społecznego.
- (80) Mając na uwadze wykorzystanie potencjału w zakresie oszczędności energii w niektórych segmentach rynku, dla których w zasadzie nie istnieje oferta handlowa audytów energetycznych (np. małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP)), państwa członkowskie powinny opracować programy zachęcające MŚP do poddawania się audytom energetycznym i do wdrażania zaleceń wynikających z tych audytów, a także programy wspierające MŚP w tym zakresie. Audyty energetyczne powinny być obowiązkowe i regularne w przedsiębiorstwach, których średnie roczne zużycie energii przekracza poza określony próg, gdyż oszczędności energii mogą być znaczne. Audyty energetyczne powinny uwzględniać odpowiednie normy europejskie lub międzynarodowe, jak np. EN ISO 50001 (systemy zarządzania energią) lub EN 16247-1 (audyty energetyczne) lub jeżeli obejmują audyt energetyczny, EN ISO 14000 (systemy

zarządzania środowiskiem), a zatem powinny być zgodne z przepisami niniejszej dyrektywy, które nie wykraczają poza wymogi tych odpowiednich norm. Obecnie trwają prace nad szczegółową normą europejską dotyczącą audytów energetycznych. Audyty energetyczne mogą być przeprowadzane jako jednostkowe audyty lub stanowić część szerszego systemu zarządzania środowiskowego lub umowy o poprawę efektywności energetycznej. We wszystkich takich przypadkach systemy te powinny spełniać minimalne wymagania ustanowione w niniejszej dyrektywie. Ponadto konkretne mechanizmy i systemy ustanowione w celu monitorowania emisji i zużycia paliwa przez niektórych przewoźników, na przykład na podstawie prawa Unii w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS, mogą zostać uznane za zgodne z audytami energetycznymi, w tym w ramach systemów zarządzania energią, jeżeli spełniają minimalne wymagania ustanowione w niniejszej dyrektywie. W przypadku przedsiębiorstw już spełniających wymóg poddawania się audytom energetycznym audyty te powinny nadal być przeprowadzane co najmniej co cztery lata, licząc od daty poprzedniego audytu, zgodnie z niniejszą dyrektywą.

- (81) Państwa członkowskie mogą opracować wytyczne dla przedsiębiorstw dotyczące wdrażania środków mających zapewnić nowe roczne oszczędności, wskazanych podczas audytu energetycznego
- (82) Średnie zużycie w przedsiębiorstwie powinno stanowić kryterium definiowania stosowania systemów zarządzania energią i audytów energetycznych, aby zwiększyć czułość tych mechanizmów w identyfikowaniu odpowiednich możliwości uzyskania opłacalnych oszczędności energii. Przedsiębiorstwo, które nie osiąga progów zużycia określonych dla systemów zarządzania energią i audytów energetycznych, powinno być zachęcane do poddawania się audytom energetycznym i wdrażania zaleceń wynikających z tych audytów.
- (83) W przypadku gdy audyty energetyczne są przeprowadzane przez ekspertów wewnętrznych, nie powinni oni być bezpośrednio zaangażowani w audytowaną działalność, aby zagwarantować swoją niezależność.
- (84) Państwa członkowskie powinny promować wdrażanie systemów zarządzania energią i audytów energetycznych w administracji publicznej na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym.
- (85) Sektor technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) jest kolejnym ważnym sektorem, na który zwraca się coraz większą uwagę. W 2018 r. zużycie energii przez centra przetwarzania danych w Unii wyniosło 76,8 TWh. Oczekuje się, że do 2030 r. wartość ta osiągnie 98,5 TWh, co oznacza wzrost o 28 %. Ten wzrost wyrażony w wartościach bezwzględnych można również przedstawić w kategoriach względnych: w obrębie Unii w 2018 r. centra przetwarzania danych odpowiadały za 2,7 % zapotrzebowania na energię elektryczną i jeżeli utrzyma się obecny trend, do 2030 r. wartość ta wzrośnie do 3,21 %. W europejskiej strategii cyfrowej już zauważono, jak potrzebne są wysoce energooszczędne i zrównoważone centra przetwarzania danych, i zaapelowano o środki na rzecz przejrzystości dotyczące operatorów telekomunikacyjnych w odniesieniu do ich śladu środowiskowego. Aby promować zrównoważony rozwój w sektorze ICT, w szczególności w centrach przetwarzania danych, państwa członkowskie powinny wprowadzić wymóg zbierania i publikowania – w oparciu o wspólny unijny szablon – danych istotnych z punktu widzenia efektywności energetycznej oraz śladu wodnego centrów przetwarzania danych, a także ich elastyczności po stronie popytu. Państwa członkowskie powinny wprowadzić wymóg zbierania i publikowania jedynie danych dotyczących centrów przetwarzania danych o znaczącym śladzie, w przypadku których odpowiednie działania w zakresie projektowania lub efektywności, podejmowane odpowiednio w stosunku do nowych lub istniejących instalacji, mogą doprowadzić do znacznego zmniejszenia zużycia energii i wody, do zwiększenia efektywności systemów sprzyjającego obniżeniu emisyjności sieci lub do ponownego wykorzystywania ciepła odpadowego w pobliskich instalacjach i sieciach ciepłowniczych. Na podstawie zebranych danych i z uwzględnieniem już istniejących inicjatyw w sektorze można ustanowić wskaźniki zrównoważonego charakteru centrum przetwarzania danych.
- (86) Obowiązek sprawozdawczy ma zastosowanie do tych centrów przetwarzania danych, które osiągają próg określony w niniejszej dyrektywie. We wszystkich przypadkach, a w szczególności w przypadku centrów przetwarzania danych zlokalizowanych na terenie przedsiębiorstwa należy przyjąć, że obowiązek sprawozdawczy odnosi się do pomieszczeń i wyposażenia, które służą przede wszystkim lub wyłącznie do celów związanych z danymi (serwerownie), w tym do niezbędnego powiązanego wyposażenia, takiego jak powiązane układy chłodzenia, oświetlenie i układy akumulatorów lub zasilacze awaryjne. Cały sprzęt IT umieszczony lub zainstalowany w pomieszczeniach z zasady publicznie dostępnych, pomieszczeniach przeznaczonych do wspólnego użytku lub w pomieszczeniach biurowych lub służący do innych zadań w przedsiębiorstwie, taki jak stacje robocze, laptopy, kserokopiarki, czujniki, zabezpieczenia, lub sprzęt AGD oraz sprzęt audiowizualny nie powinny podlegać obowiązkowi sprawozdawczemu. Nie powinno mu także podlegać wyposażenie powiązane m.in. z serwerami, siecią, magazynowaniem, które zlokalizowane jest w różnych miejscach na terenie przedsiębiorstwa, np. pojedyncze serwery, pojedyncze szafy rack czy Wi-Fi i punkty dostępu do sieci.

- (87) Zebrane dane powinny być wykorzystywane do pomiaru co najmniej kilku podstawowych wymiarów zrównoważonego charakteru centrum przetwarzania danych, a mianowicie: efektywności wykorzystania energii, ilości tej energii pochodzącej z odnawialnych źródeł energii, ponownego wykorzystania wytwarzanego przez nie ciepła odpadowego, efektywności chłodzenia, efektywności zużycia węgla oraz wykorzystania wody słodkiej. Zebrane dane oraz wskaźniki zrównoważonego charakteru powinny zwiększać świadomość wśród właścicieli i operatorów centrów przetwarzania danych, producentów sprzętu, twórców oprogramowania i usług, użytkowników usług centrum przetwarzania danych na wszystkich poziomach, a także podmiotów i organizacji, które wdrażają, wykorzystują lub zamawiają usługi w chmurze i usługi centrum przetwarzania danych. Zebrane dane i wskaźniki zrównoważonego charakteru powinny również dawać pewność co do faktycznych usprawnień wynikających z wysiłków i środków mających na celu zwiększenie zrównoważonego charakteru nowych lub istniejących centrów przetwarzania danych. Ponadto te dane i wskaźniki powinny być wykorzystywane jako podstawa przejrzystego i opartego na dowodach planowania i podejmowania decyzji. Komisja powinna oceniać efektywność centrów przetwarzania danych w oparciu o informacje przekazane przez zobowiązane centra przetwarzania danych.
- (88) W następstwie oceny Komisja podczas ustanawiania ewentualnych sektorowych partnerstw na rzecz efektywności energetycznej powinna zapewnić nawiązanie współpracy, w sposób włączający i reprezentatywny, między kluczowymi zainteresowanymi stronami, w tym również organizacjami pozarządowymi i partnerami społecznymi, w sektorach takich jak ICT, transport, finanse i sektor budynków.
- (89) Obniżenie wydatków konsumentów na energię powinno być uzyskane w drodze wspierania odbiorców w zmniejszaniu zużycia energii przez zmniejszanie zapotrzebowania na energię w budynkach i podnoszenie efektywności urządzeń, które powinno być połączone z dostępnością środków transportu o niskim zapotrzebowaniu na energię, zintegrowanych z transportem publicznym, mobilnością współdzieloną i transportem rowerowym. Państwa członkowskie powinny również rozważyć poprawę jakości sieci połączeń na obszarach wiejskich i oddalonych.
- (90) Kluczowe znaczenie ma zwiększanie świadomości wśród wszystkich obywateli Unii na temat korzyści z poprawy efektywności energetycznej i przekazywanie im dokładnych informacji na temat sposobów jej osiągnięcia. Obywatele w każdym wieku powinni być również zaangażowani w transformację energetyczną za pośrednictwem Europejskiego Paktu na rzecz Klimatu oraz Konferencji w sprawie przyszłości Europy. Większa efektywność energetyczna ma również istotne znaczenie dla bezpieczeństwa dostaw energii w Unii, zmniejsza bowiem jej uzależnienie od przywozu paliw z państw trzecich.
- (91) Koszty i korzyści związane ze wszystkimi środkami w zakresie efektywności energetycznej, w tym okresy zwrotu, powinny być prezentowane w sposób w pełni przejrzysty dla odbiorców.
- (92) Przy wdrażaniu niniejszej dyrektywy i przyjmowaniu innych środków w zakresie efektywności energetycznej państwa członkowskie powinny zwracać szczególną uwagę na synergie między środkami w zakresie efektywności energetycznej a efektywnym wykorzystywaniem zasobów naturalnych zgodnie z zasadami gospodarki o obiegu zamkniętym.
- (93) Wykorzystując przewagę nowych modeli biznesowych i technologii, państwa członkowskie powinny dążyć do promowania i ułatwiania upowszechnienia środków w zakresie efektywności energetycznej, również za pomocą innowacyjnych usług energetycznych dla dużych i małych odbiorców.
- (94) Konieczne jest zapewnienie częstych i obszerniejszych informacji zwrotnych dotyczących zużycia energii, w przypadku gdy jest to technicznie wykonalne i opłacalne, zważywszy na zainstalowane urządzenia pomiarowe. Niniejsza dyrektywa doprecyzowuje, że opłacalność opomiarowania podlicznikami zależy od tego, czy powiązane koszty są proporcjonalne w stosunku do potencjalnych oszczędności energii. Ocena, czy opomiarowanie podlicznikami jest opłacalne, może uwzględniać wpływ innych konkretnych środków planowanych w danym budynku, takich jak planowana renowacja.
- (95) Niniejsza dyrektywa wyjaśnia również, że prawa dotyczące rozliczeń i informacji o rozliczeniach lub zużyciu powinny mieć zastosowanie do odbiorców energii do celów ogrzewania, chłodzenia lub ciepłej wody użytkowej z centralnego źródła, nawet gdy nie mają oni bezpośredniego, indywidualnego stosunku umownego z dostawcą energii.

- (96) Aby osiągnąć przejrzystość rozliczania indywidualnego zużycia energii cieplnej i tym samym ułatwić wdrożenie opomiarowania podlicznikami, państwa członkowskie powinny zapewnić wprowadzenie przejrzystych, publicznie dostępnych przepisów krajowych dotyczących podziału kosztów ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej w budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych. Oprócz przejrzystości państwa członkowskie mogą rozważyć przyjęcie środków służących wzmocnieniu konkurencyjności w świadczeniu usług w zakresie opomiarowania podlicznikami, a tym samym pomagających w zapewnianiu, by wszystkie koszty ponoszone przez użytkowników końcowych były uzasadnione.
- (97) Nowo instalowane liczniki ciepła i podzielniki kosztów ciepła powinny umożliwiać zdalny odczyt, aby zapewnić opłacalne i częste udzielanie informacji na temat zużycia. Przepisy niniejszej dyrektywy w odniesieniu do opomiarowania ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej; opomiarowania podlicznikami i podziału kosztów ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej; wymogu zdalnego odczytywania; rozliczeń i informacji o zużyciu w zakresie ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej; kosztu dostępu do informacji o opomiarowaniu oraz rozliczeniach i zużyciu w zakresie ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej; oraz minimalnych wymogów w zakresie rozliczeń i informacji o zużyciu w odniesieniu do ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej mają mieć zastosowanie jedynie do ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej z centralnego źródła. Państwa członkowskie mogą swobodnie decydować o tym, czy technologie umożliwiające odczyt przez przejście lub przejazd obok licznika uznaje się za umożliwiające zdalny odczyt. Urządzenia umożliwiające zdalny odczyt nie wymagają dostępu do indywidualnych mieszkań lub modułów do celów odczytu.
- (98) Państwa członkowskie powinny wziąć pod uwagę fakt, że pomyślne wdrożenie nowych technologii pomiaru zużycia energii wymaga większych inwestycji w edukację i umiejętności zarówno użytkowników, jak i dostawców energii.
- (99) Informacje na rachunkach i rozliczenia roczne są istotnymi środkami informowania odbiorców o ich zużyciu energii. Dane dotyczące zużycia i kosztów mogą również obejmować inne informacje, które są pomocne odbiorcom w porównywaniu aktualnych cen z innymi ofertami oraz w składaniu skarg i korzystaniu z alternatywnych metod rozstrzygnięcia sporów. Jednak mając na uwadze, że spory dotyczące rachunków są powszechną przyczyną skarg odbiorców, co stale przyczynia się do niskiego poziomu zaangażowania oraz zadowolenia odbiorców z dostawców energii, rachunki powinny być prostsze, jaśniejsze i łatwiejsze do zrozumienia, a jednocześnie należy zapewnić, aby oddzielne instrumenty, takie jak informacje na rachunkach, narzędzia informacyjne i rozliczenia roczne zawierały wszystkie niezbędne informacje umożliwiające odbiorcom regulowanie ich zużycia energii, porównywanie ofert i zmianę dostawców.
- (100) Opracowując środki poprawy efektywności energetycznej, państwa członkowskie powinny należycie uwzględnić konieczność zapewnienia prawidłowego funkcjonowania rynku wewnętrznego oraz spójnego wdrażania dorobku prawnego, zgodnie z TFUE.
- (101) Wysokosprawna kogeneracja oraz stosowanie efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych mają znaczny potencjał w zakresie oszczędności energii pierwotnej w Unii. Państwa członkowskie powinny przeprowadzić kompleksową ocenę potencjału wysokosprawnej kogeneracji oraz stosowania efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych. Oceny te powinny być spójne z zintegrowanymi krajowymi planami państw członkowskich w dziedzinie energii i klimatu oraz z ich długoterminowymi strategiami renowacji i mogłyby obejmować trajektorie prowadzące do stworzenia opartego na energii ze źródeł odnawialnych krajowego sektora ciepłowniczego i chłodniczego w ramach czasowych spójnych z osiągnięciem celu neutralności klimatycznej. Nowe instalacje wytwórcze energii elektrycznej oraz istniejące instalacje poddawane znacznej modernizacji lub takie, których zezwolenie lub koncesja są aktualizowane, powinny – w przypadku gdy analiza kosztów i korzyści wskaże na nadwyżkę korzyści – być wyposażane w wysokosprawne jednostki kogeneracji w celu odzyskiwania ciepła odpadowego powstałego przy wytwarzaniu energii elektrycznej. Podobnie inne obiekty o znacznej średniej rocznej mocy wejściowej powinny być wyposażone w rozwiązania techniczne pozwalające na wykorzystanie ciepła odpadowego z obiektu, w przypadku gdy analiza kosztów i korzyści wskazuje na nadwyżkę korzyści. Odzyskane ciepło odpadowe można by przesyłać zgodnie z potrzebami za pośrednictwem sieci ciepłowniczych. Fakty, które spowodują powstanie wymogów dotyczących udzielania pozwoleń na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE oraz dotyczących zezwoleń na mocy dyrektywy (UE) 2019/944.

- (102) Może okazać się celowe, by instalacje wytwarzania energii elektrycznej, które mają korzystać ze składowania geologicznego, dozwolonego na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE⁽²⁴⁾, były lokalizowane w miejscach, w których odzyskiwanie ciepła odpadowego za pomocą wysokosprawnej kogeneracji lub poprzez zasilanie sieci ciepłowniczej lub chłodniczej nie jest opłacalne. Dlatego też państwa członkowskie powinny mieć możliwość zwalniania tych instalacji z obowiązku przeprowadzania analizy kosztów i korzyści na potrzeby zamontowania w nich urządzeń umożliwiających odzyskiwanie ciepła odpadowego za pomocą wysokosprawnych jednostek kogeneracyjnych. Powinna być również przewidziana możliwość zwolnienia z wymogu jednoczesnego dostarczania energii cieplnej instalacji wytwarzających energię elektryczną w okresach szczytowego obciążenia i rezerwowych instalacji wytwarzających energię elektryczną, które mają zgodnie z planami pracować przez 1 500 godzin roboczych w roku, jako średnia krocząca z pięciu lat.
- (103) Państwa członkowskie powinny zachęcać do wprowadzania środków i procedur wspierających instalacje kogeneracyjne o całkowitej znamionowej mocy wejściowej wynoszącej mniej niż 5 MW, tak aby zachęcać do rozproszonego wytwarzania energii.
- (104) Aby wdrożyć krajowe kompleksowe oceny, państwa członkowskie powinny zachęcać do przeprowadzania ocen potencjału wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych na poziomie regionalnym i lokalnym. Państwa członkowskie powinny podjąć kroki w celu promowania i ułatwiania wykorzystania zidentyfikowanego opłacalnego potencjału wysokosprawnej kogeneracji oraz efektywnego systemu ciepłowniczego i chłodniczego.
- (105) Wymagania dotyczące efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych powinny być spójne z długoterminowymi celami polityki klimatycznej, unijnymi normami i priorytetami dotyczącymi klimatu i środowiska, oraz powinny być zgodne z zasadą „nie czyni poważnych szkód” w rozumieniu rozporządzenia (UE) 2020/852. Wszystkie systemy ciepłownicze i chłodnicze powinny zmierzać ku poprawie zdolności do interakcji z innymi elementami systemu energetycznego w celu optymalizacji wykorzystania energii i zapobiegania powstawaniu odpadów energetycznych poprzez wykorzystanie pełnego potencjału budynków do magazynowania ciepła lub chłodu, w tym nadwyżki ciepła z obiektów infrastruktury usługowej i pobliskich centrów przetwarzania danych. Z tego względu efektywne systemy ciepłownicze i chłodnicze powinny zapewniać poprawę efektywności w zakresie energii pierwotnej oraz stopniowe włączanie energii ze źródeł odnawialnych oraz ciepła odpadowego oraz chłodu odpadowego zdefiniowanych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001⁽²⁵⁾. W związku z tym niniejsza dyrektywa wprowadza stopniowo bardziej rygorystyczne wymagania dotyczące zaopatrzenia w energię cieplną i chłodniczą, które powinny mieć zastosowanie w określonych ustalonych okresach i powinny stale obowiązywać od dnia 1 stycznia 2050 r.
- (106) Zasady obliczania udziału ciepła lub chłodu z energii ze źródeł odnawialnych w efektywnych systemach ciepłowniczych i chłodniczych powinny być spójne z dyrektywą (UE) 2018/2001 i metodykami Eurostatu dotyczącymi sprawozdawczości statystycznej. Zgodnie z art. 7 ust. 1 dyrektywy (UE) 2018/2001 końcowe zużycie energii brutto ze źródeł odnawialnych obejmuje końcowe zużycie energii brutto ze źródeł odnawialnych w sektorze ciepłowniczym i chłodniczym. Końcowe zużycie energii brutto ciepła lub chłodu w systemach ciepłowniczych i chłodniczych jest równe zaopatrzeniu w ciepło lub chłód trafiającemu do sieci obsługującej odbiorców końcowych lub dystrybutorów energii.
- (107) Pompy ciepła mają znaczenie dla obniżania emisyjności zaopatrzenia w energię cieplną i chłodniczą, także w systemach ciepłowniczych. Metodyka ustanowiona w załączniku VII do dyrektywy (UE) 2018/2001 zawiera zasady rozliczania energii z pomp ciepła jako energii ze źródeł odnawialnych i zapobiega podwójnemu rozliczaniu energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Do celów obliczania udziału ze źródeł odnawialnych w sieci ciepłowniczej ciepło w całości pochodzące z pomp ciepła i trafiające do sieci powinno być rozliczane jako energia ze źródeł odnawialnych, pod warunkiem że dana pompa ciepła spełnia w momencie instalacji minimalne warunki efektywności określone w załączniku VII do dyrektywy (UE) 2018/2001.

⁽²⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/31/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie geologicznego składowania dwutlenku węgla oraz zmieniająca dyrektywę Rady 85/337/EWG, dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE, 2001/80/WE, 2004/35/WE, 2006/12/WE, 2008/1/WE i rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 114).

⁽²⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82).

- (108) Wysokosprawna kogeneracja została zdefiniowana w oparciu o oszczędność energii uzyskaną dzięki wytwarzaniu skojarzonemu, a nie na podstawie produkcji energii cieplnej i energii elektrycznej z osobna. Wymagania dotyczące wysokosprawnej kogeneracji powinny być spójne z długoterminowymi celami polityki klimatycznej. Definicje kogeneracji i wysokosprawnej kogeneracji stosowane w ustawodawstwie unijnym nie powinny wykluczać stosowania odmiennych definicji w ustawodawstwie krajowym do celów innych niż określone w ustawodawstwie unijnym. Aby maksymalnie zwiększyć oszczędność energii i nie dopuścić do zaprzepaszczenia możliwości oszczędności energii, należy w jak największym stopniu zwrócić uwagę na warunki eksploatacji jednostek kogeneracyjnych.
- (109) Mając na względzie zapewnienie przejrzystości i zapewnienie odbiorcy końcowemu możliwości wyboru pomiędzy energią elektryczną z kogeneracji a energią elektryczną wytworzoną w oparciu o inne technologie, należy zagwarantować – na podstawie zharmonizowanych wartości referencyjnych efektywności – pochodzenie energii z wysokosprawnej kogeneracji. Systemy gwarancji pochodzenia nie uprawniają automatycznie do korzystania z krajowych mechanizmów wsparcia. Ważne jest, aby wszystkie formy energii elektrycznej wytworzonej w procesie wysokosprawnej kogeneracji mogły być objęte gwarancjami pochodzenia. Należy wyraźnie odróżnić gwarancje pochodzenia od świadectw wymiennalnych.
- (110) Należy uwzględnić specyficzną strukturę sektora kogeneracji oraz sektora ciepłowniczego i chłodniczego, które obejmują wielu producentów będącymi małymi i średnimi przedsiębiorstwami, w szczególności przy dokonywaniu przeglądu procedur administracyjnych w zakresie wydawania pozwoleń na budowę obiektów kogeneracji lub przynależnych sieci, stosując zasadę „najpierw myśl na małą skalę”.
- (111) Większość podmiotów gospodarczych w Unii to MŚP. Dla Unii stanowią one olbrzymi potencjał w zakresie oszczędności energii. Aby pomóc im w przyjęciu środków w zakresie efektywności energetycznej, państwa członkowskie powinny ustanowić sprzyjające ramy mające na celu udzielanie MŚP pomocy technicznej i przekazywanie im ukierunkowanych informacji.
- (112) Państwa członkowskie powinny ustanowić, w oparciu o obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne kryteria, przepisy obowiązujące w odniesieniu do ponoszenia i podziału kosztów przyłączenia do sieci czy wzmocnienia sieci, oraz w odniesieniu do dostosowań technicznych koniecznych w celu włączenia nowych producentów energii elektrycznej wytwarzanej w procesie wysokosprawnej kogeneracji, przy uwzględnieniu kodeksów sieciowych i wytycznych opracowanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943⁽²⁶⁾ oraz z rozporządzeniem (WE) nr 715/2009⁽²⁷⁾. Producenci energii elektrycznej wytwarzanej z wysokosprawnej kogeneracji powinni mieć możliwość ogłoszenia zaproszenia do składania ofert na roboty przyłączeniowe. Należy ułatwić dostęp energii elektrycznej wytwarzanej w procesie wysokosprawnej kogeneracji do systemu sieci elektroenergetycznych, szczególnie w przypadku małoskalowych jednostek kogeneracyjnych lub jednostek mikrokogeneracji. Zgodnie z art. 3 ust. 2 dyrektywy 2009/73/WE oraz art. 9 ust. 2 dyrektywy (UE) 2019/944 państwa członkowskie mogą nałożyć obowiązki świadczenia usług publicznych, w tym związanych z efektywnością energetyczną, na przedsiębiorstwa prowadzące działalność w sektorach energii elektrycznej i gazu.
- (113) Konieczne jest określenie przepisów dotyczących rozliczeń, pojedynczych punktów kontaktowych, pozasądowego rozstrzygnięcia sporów, ubóstwa energetycznego i podstawowych praw umownych w celu dostosowania ich, w stosownych przypadkach, do odpowiednich przepisów dotyczących energii elektrycznej na podstawie dyrektywy (UE) 2019/944, aby wzmocnić ochronę konsumentów i umożliwić odbiorcom końcowym otrzymywanie częstszych, jaśniejszych i bardziej aktualnych informacji na temat zużycia przez nich energii cieplnej, chłodniczej lub ciepłej wody użytkowej oraz uregulowanie ich zużycia energii.
- (114) Niniejsza dyrektywa wzmacnia ochronę konsumentów, wprowadzając podstawowe prawa umowne w odniesieniu do ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej, spójne z poziomem praw, ochrony i wzmocnienia pozycji, który wprowadziła dyrektywa (UE) 2019/944 dla użytkowników końcowych w sektorze energii elektrycznej. Konsumentom powinni mieć dostęp do jasnych i jednoznacznych informacji na temat swoich praw. Szereg czynników utrudnia konsumentom dostęp do różnych źródeł informacji rynkowych, do których mogą dotrzeć, a także zrozumienie ich i działanie w oparciu o nie. Wprowadzenie podstawowych praw umownych może pomóc między innymi w należytnym zrozumieniu poziomu bazowego co do jakości usług oferowanych w umowie przez dostawcę, w tym jakości i charakterystyki dostarczanej energii. Ponadto może się przyczynić do minimalizacji ukrytych lub dodatko-

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/943 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie rynku wewnętrznego energii elektrycznej (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 54).

⁽²⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 715/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci przesyłowych gazu ziemnego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1775/2005 (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 36).

wych kosztów, które mogłyby wynikać z wprowadzenia unowocześnionych lub nowych usług po podpisaniu umowy bez jasnego zrozumienia i zgody ze strony klienta. Usługi te mogłyby dotyczyć między innymi dostarczanej energii, usług pomiaru i rozliczania, usług w zakresie nabywania i instalacji lub usług pomocniczych i w zakresie utrzymania oraz kosztów związanych z siecią, urządzeniami pomiarowymi, lokalnymi urządzeniami ciepłowniczymi lub chłodniczymi. Wymogi te przyczynią się do poprawy porównywalności ofert i zapewnią wszystkim obywatelom Unii ten sam poziom podstawowych praw umownych w odniesieniu do ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej, bez ograniczania kompetencji krajowych.

- (115) W przypadku planowanego odłączenia od ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej dostawcy powinni zapewnić zainteresowanym odbiorcom odpowiednie informacje na temat alternatywnych środków, takich jak źródła wsparcia w celu uniknięcia odłączenia, systemy przedpłat, audyty energetyczne, usługi doradztwa w zakresie energii, alternatywne plany płatności, doradztwo w zakresie zarządzania długiem lub moratoria na odłączanie.
- (116) Lepszą ochronę konsumentów należy zapewnić poprzez dostępność dla wszystkich konsumentów skutecznych, niezależnych mechanizmów pozasądowego rozstrzygania sporów, takich jak rzecznik praw odbiorców energii, organ ochrony konsumentów lub organ regulacyjny. Państwa członkowskie powinny zatem wprowadzić szybkie i skuteczne procedury rozpatrywania skarg.
- (117) Należy uznać i aktywnie wspierać wkład społeczności energetycznych działających w zakresie energii ze źródeł odnawialnych, na podstawie dyrektywy (UE) 2018/2001, oraz obywatelskich społeczności energetycznych, na podstawie dyrektywy (UE) 2019/944, w realizację celów Europejskiego Zielonego Ładu i Planu w zakresie celów klimatycznych. Państwa członkowskie powinny zatem rozważyć i promować rolę społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i obywatelskich społeczności energetycznych. Społeczności te mogą pomóc państwom członkowskim w realizacji celów niniejszej dyrektywy poprzez zwiększanie efektywności energetycznej na poziomie lokalnym lub na poziomie gospodarstw domowych, a także w budynkach publicznych, we współpracy z władzami lokalnymi. Mogą one wzmacniać pozycję konsumentów i angażować ich oraz umożliwiać niektórym grupom odbiorców będących gospodarstwami domowymi, w tym na obszarach wiejskich i oddalonych, udział w projektach i działaniach na rzecz efektywności energetycznej, które mogą łączyć takie inicjatywy z inwestycjami w energię ze źródeł odnawialnych. Społeczności energetyczne mogą również odegrać ważną rolę w edukacji i podnoszeniu świadomości obywateli na temat środków opracowanych z myślą o oszczędności energii. Przy odpowiednim wsparciu ze strony państw członkowskich społeczności energetyczne mogą pomóc w walce z ubóstwem energetycznym przez ułatwianie realizacji projektów w zakresie efektywności energetycznej, zmniejszanie zużycia energii i obniżenie cen dostaw.
- (118) Długoterminowe zmiany wzorców zachowań odnośnie do zużycia energii można osiągnąć poprzez wzmocnienie pozycji obywateli. Społeczności energetyczne mogą przyczynić się do osiągnięcia długoterminowych oszczędności energii, zwłaszcza w gospodarstwach domowych, oraz do zwiększenia zrównoważonych inwestycji ze strony obywateli i małych przedsiębiorstw. Państwa członkowskie powinny promować takie działania obywateli w drodze wspierania projektów i organizacji społeczności energetycznych. Ponadto strategie zaangażowania, włączające w proces kształtowania polityki wszystkie odpowiednie zainteresowane strony na poziomie krajowym i lokalnym, mogą stanowić część lokalnych lub regionalnych planów obniżenia emisyjności lub krajowych planów renowacji budynków, w celu zwiększenia świadomości, uzyskania informacji zwrotnych na temat polityk i zwiększenia ich akceptacji społecznej.
- (119) Należy uznać wkład punktów kompleksowej obsługi lub podobnych struktur jako mechanizmów, które mogą umożliwiać wielu grupom docelowym, w tym obywatelom, MŚP i organom publicznym, opracowywanie i wdrażanie projektów i środków związanych z przejściem na czystą energię. Wkład punktów kompleksowej obsługi może być bardzo ważny dla odbiorców wrażliwych, ponieważ mogłyby one stanowić wiarygodne i dostępne źródło informacji na temat poprawy efektywności energetycznej. Wkład ten może obejmować zapewnianie doradztwa i pomocy technicznej, administracyjnej i finansowej, ułatwienie niezbędnych procedur administracyjnych lub dostępu do rynków finansowych, udzielanie wskazówek w zakresie unijnych i krajowych ram prawnych, w tym zasad i kryteriów dotyczących zamówień publicznych, oraz unijnej systematyki zrównoważonego rozwoju.
- (120) Komisja powinna weryfikować wpływ swoich działań mających wspierać rozwój platform i forów, angażując między innymi uczestników europejskiego dialogu społecznego w promowanie programów szkoleniowych z zakresu efektywności energetycznej, i w stosownych przypadkach powinna zaproponować kolejne działania. Komisja powinna również zachęcać europejskich partnerów społecznych do udziału w dyskusjach na temat efektywności energetycznej, zwłaszcza w odniesieniu do odbiorców wrażliwych i wrażliwych użytkowników końcowych, w tym tych dotkniętych ubóstwem energetycznym.

- (121) Sprawiedliwa transformacja w kierunku osiągnięcia neutralności klimatycznej Unii do 2050 r. ma kluczowe znaczenie dla Europejskiego Zielonego Ładu. W Europejskim filarze praw socjalnych, ogłoszonym wspólnie przez Parlament Europejski, Radę i Komisję w dniu 17 listopada 2017 r., ujęto energię jako jedną z niezbędnych usług, do których każda osoba ma prawo dostępu. Wsparcie w zakresie dostępu do tych usług musi zostać zapewnione dla osób potrzebujących, w szczególności w kontekście presji inflacyjnej i znacznego wzrostu cen energii.
- (122) Należy zapewnić ochronę osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne, a także w tym celu umożliwić im aktywny udział we wdrażanych przez państwa członkowskie działaniach i środkach dotyczących poprawy efektywności energetycznej oraz powiązanych środkach ochrony konsumentów lub działaniach informacyjnych. Należy opracować ukierunkowane kampanie uświadamiające w celu przedstawienia korzyści płynących z efektywności energetycznej oraz poinformowania o dostępnym wsparciu finansowym.
- (123) Finansowanie publiczne dostępne na poziomie unijnym i krajowym powinno być strategicznie inwestowane w środki poprawy efektywności energetycznej, w szczególności z korzyścią dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne. Państwa członkowskie powinny korzystać z wszelkich wkładów finansowych, jakie mogą otrzymać ze Społecznego Funduszu Klimatycznego ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955⁽²⁸⁾, oraz z dochodów z uprawnień w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS. Dochody te będą wspierać państwa członkowskie w wypełnianiu ich obowiązku wdrożenia środków w zakresie efektywności energetycznej i środków z dziedziny polityki w ramach obowiązku oszczędności energii na zasadzie priorytetu wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne, w tym osób żyjących na obszarach wiejskich i oddalonych.
- (124) Uzupełnieniem krajowych systemów finansowania powinny być odpowiednie systemy zapewniające lepsze informowanie, pomoc techniczną i administracyjną i łatwiejszy dostęp do finansowania, który umożliwi jak najlepsze wykorzystanie dostępnych środków, zwłaszcza przez osoby dotknięte ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osoby w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osoby zajmujące mieszkania socjalne.
- (125) Państwa członkowskie powinny wzmacniać pozycję i zapewniać ochronę wszystkim osobom w równym stopniu, bez względu na płeć, tożsamość płciową, wiek, niepełnosprawność, rasę lub pochodzenie etniczne, orientację seksualną, religię lub przekonania, a także zapewniać odpowiednią ochronę osobom najbardziej dotkniętym ubóstwem energetycznym lub bardziej nim zagrożonym lub najbardziej narażonym na jego skutki. Ponadto państwa członkowskie powinny dopilnować, aby środki w zakresie efektywności energetycznej nie pogłębiały istniejących nierówności, w szczególności w odniesieniu do ubóstwa energetycznego.
- (126) Zgodnie z art. 15 ust. 2 dyrektywy 2012/27/UE wszystkie państwa członkowskie przeprowadziły ocenę potencjału w zakresie efektywności energetycznej swojej infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej oraz określiły konkretne środki i inwestycje na rzecz wprowadzenia opłacalnej poprawy efektywności energetycznej w infrastrukturze sieciowej, wraz z harmonogramem ich wprowadzenia. Wyniki tych działań stanowią solidną podstawę stosowania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” w planowaniu sieci, rozwoju sieci i decyzjach inwestycyjnych.
- (127) Krajowe organy regulacyjne sektora energetycznego powinny przyjmować zintegrowane podejście uwzględniające ewentualne oszczędności w sektorze zaopatrzenia w energię oraz w sektorach zastosowań końcowych. Bez uszczerbku dla bezpieczeństwa dostaw energii, integracji rynku i przewidywanych inwestycji w sieci przesyłowe energii morskiej, które są niezbędne do wdrożenia energii z morskich źródeł odnawialnych, krajowe organy regulacyjne sektora energetycznego powinny zapewnić stosowanie zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” w procesach planowania i podejmowania decyzji oraz dopilnować, aby przepisy i taryfy sieciowe zachęcały do poprawy efektywności energetycznej. Państwa członkowskie powinny również zapewnić, aby operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych uwzględniali zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Pomogłoby to

⁽²⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/955 z dnia 10 maja 2023 r. w sprawie ustanowienia Społecznego Funduszu Klimatycznego i zmieniające rozporządzenie (UE) 2021/1060 (Dz.U. L 130 z 16.5.2023, s.1).

operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych w rozważeniu lepszych rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej i kosztów przyrostowych ponoszonych w związku z zakupem środków po stronie popytu, a także środowiskowych i społeczno-gospodarczych skutków różnych inwestycji sieciowych i planów operacyjnych. Takie podejście wymaga odejścia od wąskiej perspektywy efektywności gospodarczej w celu maksymalizacji dobrobytu społecznego. Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim” powinna być stosowana w szczególności w kontekście tworzenia scenariuszy rozwoju infrastruktury energetycznej, w których rozwiązania po stronie zapotrzebowania można by uznać za realne alternatywy i należałoby je odpowiednio oceniać, a także powinna stać się nieodłączną częścią oceny projektów planowania sieci. Jej stosowanie powinno być kontrolowane przez krajowe organy regulacyjne.

- (128) Należy zapewnić dostępność dostatecznej liczby wiarygodnych profesjonalistów, mających kompetencje w dziedzinie efektywności energetycznej, w celu zagwarantowania skutecznego i terminowego wdrożenia niniejszej dyrektywy, na przykład w zakresie zgodności z wymogami odnoszącymi się do audytów energetycznych oraz wdrażania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej. Państwa członkowskie powinny zatem w ścisłej współpracy z partnerami społecznymi, organizatorami szkoleń i innymi zainteresowanymi stronami wprowadzić systemy certyfikacji lub równoważne systemy kwalifikacji i stosowne programy szkoleniowe w odniesieniu do dostawców usług energetycznych, audytów energetycznych i innych środków poprawy efektywności energetycznej. Systemy te należy oceniać co cztery lata począwszy od grudnia 2024 r. i w razie potrzeby aktualizować, aby zapewnić niezbędny poziom kompetencji dostawców usług energetycznych, audytorów energetycznych, zarządców energii i podmiotów instalujących elementy budynków.
- (129) Niezbędne jest kontynuowanie rozwoju rynku usług energetycznych w celu zapewnienia dostępności zarówno zapotrzebowania na usługi energetyczne, jak i dostaw takich usług. Przezroczystość, zapewniana na przykład za pomocą wykazów certyfikowanych dostawców usług energetycznych i dostępnych wzorów umów, wymiana najlepszych praktyk i wytyczne w znacznym stopniu przyczyniają się do upowszechniania usług energetycznych i umów o poprawę efektywności energetycznej, a także mogą pomóc w pobudzaniu zapotrzebowania oraz zwiększaniu zaufania do dostawców usług energetycznych. W przypadku umowy o poprawę efektywności energetycznej beneficjent usługi energetycznej nie ponosi kosztów inwestycji, wykorzystując część finansowej wartości oszczędności energii na to, by w całości lub częściowo spłacić inwestycję zrealizowaną przez osobę trzecią. Może to pomóc w przyciągnięciu kapitału prywatnego, który ma kluczowe znaczenie dla zwiększania wskaźników renowacji budynków w Unii, wprowadzania na rynek wiedzy fachowej i tworzenia innowacyjnych modeli biznesowych. W związku z tym w odniesieniu do budynków niemieszkalnych o powierzchni użytkowej powyżej 750 m² powinna być wymagana ocena wykonalności stosowania umów o poprawę efektywności energetycznej do celów renowacji. Jest to krok naprzód w kierunku zwiększenia zaufania do przedsiębiorstw usług energetycznych i uitorowania drogi dla zwiększenia liczby takich projektów w przyszłości.
- (130) Biorąc pod uwagę ambitne cele w zakresie renowacji na najbliższe dziesięciolecie w kontekście inicjatywy „Fala renowacji”, konieczne jest zwiększenie roli niezależnych pośredników rynkowych, w tym punktów kompleksowej obsługi lub podobnych mechanizmów wsparcia, w celu stymulowania rozwoju rynku po stronie popytu i po stronie podaży oraz promowania umów o poprawę efektywności energetycznej w odniesieniu do renowacji budynków prywatnych i publicznych. Lokalne agencje energetyczne mogłyby odgrywać kluczową rolę w tym zakresie, a także wskazywać i wspierać tworzenie potencjalnych punktów wsparcia lub punktów kompleksowej obsługi. Niniejsza dyrektywa powinna pomóc zwiększyć dostępność produktów, usług i doradztwa, w tym również poprzez promowanie potencjału przedsiębiorców – przy zapewnieniu poszanowania zasady niedyskryminacji – którzy mogą uzupełnić luki na rynku i zaoferować innowacyjne sposoby zwiększania efektywności energetycznej.
- (131) Umowy o poprawę efektywności energetycznej nadal napotykają istotne bariery w kilku państwach członkowskich ze względu na utrzymujące się bariery regulacyjne i pozaregulacyjne. Należy zatem zająć się niejasnościami w krajowych ramach prawnych, brakiem wiedzy fachowej, zwłaszcza w odniesieniu do procedur przetargowych, oraz niekompatybilnością pewnych pożyczek i dotacji.
- (132) Państwa członkowskie powinny nadal wspierać sektor publiczny w upowszechnianiu umów o poprawę efektywności energetycznej poprzez udostępnianie wzorów umów uwzględniających dostępne normy europejskie lub międzynarodowe, wytycznych dotyczących przetargów oraz opublikowanego w maju 2018 r. przez Eurostat i Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) przewodnika dotyczącego ujęcia statystycznego umów o poprawę efektywności energetycznej w rachunkach narodowych, które stworzyły możliwości usunięcia pozostałych barier regulacyjnych dla tych umów w państwach członkowskich.

- (133) Państwa członkowskie zastosowały środki w celu zidentyfikowania i usunięcia barier regulacyjnych i pozaregulacyjnych. Niezbędne jest jednak zwiększenie wysiłków na rzecz usunięcia regulacyjnych i pozaregulacyjnych barier na drodze do wykorzystywania umów o poprawę efektywności energetycznej oraz form finansowania przez stronę trzecią, które pomagają osiągnąć oszczędności energii. Należą do nich takie zasady prowadzenia rachunkowości oraz praktyki, w których wyniku inwestycje kapitałowe i roczne oszczędności finansowe uzyskane w wyniku stosowania środków poprawy efektywności energetycznej nie są właściwie ujmowane w księgach rachunkowych przez cały okres trwania inwestycji.
- (134) Państwa członkowskie wykorzystały krajowe plany działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii na lata 2014 i 2017, aby poinformować o postępach w usuwaniu regulacyjnych i pozaregulacyjnych barier mających negatywny wpływ na efektywność energetyczną w odniesieniu do rozdziału zachęt pomiędzy właścicieli a najemców lub pomiędzy właścicieli budynku lub modułów budynku. Państwa członkowskie powinny kontynuować działania w tym kierunku i wykorzystać potencjał w zakresie efektywności energetycznej w kontekście statystyk Eurostatu z 2016 r., a w szczególności faktu, że ponad czterech na dziesięciu Europejczyków mieszka w mieszkaniach, a ponad trzech na dziesięciu Europejczyków jest najemcami.
- (135) Należy zachęcać państwa członkowskie, w tym władze regionalne i lokalne, do wykorzystywania w pełni funduszy europejskich dostępnych w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 określonych w rozporządzeniu Rady (UE, Euratom) 2020/2093⁽²⁹⁾, Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241⁽³⁰⁾, a także instrumentów finansowych i pomocy technicznej dostępnych w ramach Programu InvestEU ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523⁽³¹⁾ w celu stymulowania prywatnych i publicznych inwestycji w środki poprawy efektywności energetycznej. Inwestycje w efektywność energetyczną mogą się przyczynić do wzrostu gospodarczego, zwiększenia zatrudnienia, innowacji i zmniejszenia ubóstwa energetycznego w gospodarstwach domowych i tym samym wnoszą pozytywny wkład w spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz ekologiczną odbudowę gospodarki. Do potencjalnych obszarów finansowania należą środki w zakresie efektywności energetycznej w budynkach publicznych i mieszkalnych, a także zapewnianie nowych umiejętności w drodze opracowywania szkoleń oraz zmiany i podnoszenia kwalifikacji specjalistów, w szczególności w zawodach związanych z renowacją budynków, w celu wspierania zatrudnienia w sektorze związanym z efektywnością energetyczną. Komisja zapewni synergię między różnymi instrumentami finansowania, w szczególności funduszami w ramach zarządzania dzielonego i w ramach zarządzania bezpośredniego, takimi jak centralnie zarządzane programy: „Horyzont Europa” czy LIFE, a także między dotacjami, pożyczkami i pomocą techniczną, aby zmaksymalizować ich efekt dźwigni w odniesieniu do finansowania prywatnego i ich wpływ na osiągnięcie celów polityki w zakresie efektywności energetycznej.
- (136) Państwa członkowskie powinny zachęcać do stosowania instrumentów finansowania, by ułatwiać realizację celów niniejszej dyrektywy. Takie instrumenty finansowania mogą obejmować wkłady finansowe oraz grzywny za naruszanie niektórych przepisów niniejszej dyrektywy, środki przeznaczone na efektywność energetyczną na mocy art. 10 ust. 3 dyrektywy 2003/87/WE oraz środki przeznaczone na efektywność energetyczną w europejskich funduszach i programach oraz w specjalnych europejskich instrumentach finansowych, takich jak Europejski Fundusz na rzecz Efektywności Energetycznej.
- (137) Instrumenty finansowe mogą być oparte, w stosownych przypadkach, na środkach przeznaczonych na efektywność energetyczną pochodzących z unijnych obligacji projektowych; środkach przeznaczonych na efektywność energetyczną przez EBI i inne europejskie instytucje finansowe, w szczególności Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) oraz Bank Rozwoju Rady Europy; środkach zwiększonych przez efekt dźwigni dzięki wykorzystaniu środków instytucji finansowych; środkach krajowych, w tym poprzez utworzenie ram regulacyjnych i prawnych zachęcających do wdrażania inicjatyw i programów w zakresie efektywności energetycznej oraz na dochodach z rocznych limitów emisji zgodnie z decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady nr 406/2009/WE⁽³²⁾.

⁽²⁹⁾ Rozporządzenie Rady (UE, Euratom) 2020/2093 z dnia 17 grudnia 2020 r. określające wieloletnie ramy finansowe na lata 2021–2027 (Dz.U. L 433I z 22.12.2020, s. 11).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

⁽³²⁾ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 406/2009/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wysiłków podjętych przez państwa członkowskie, zmierzających do zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w celu realizacji do roku 2020 zobowiązań Wspólnoty dotyczących redukcji emisji gazów cieplarnianych (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 136).

- (138) Instrumenty finansowania mogą w szczególności wykorzystywać wkłady, zasoby i dochody z tych środków, by ułatwić i wspierać zaangażowanie prywatnego kapitału, opierając się zwłaszcza na inwestorach instytucjonalnych, a jednocześnie przy przyznawaniu środków stosować kryteria zapewniające osiągnięcie celów w zakresie ochrony środowiska i celów społecznych; wykorzystywać innowacyjne mechanizmy finansowe (w tym gwarancje pożyczkowe dla kapitału prywatnego, gwarancje pożyczkowe zachęcające do zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej, dotacje, pożyczki o obniżonym oprocentowaniu i specjalne linie kredytowe, systemy finansowania przez podmioty trzecie), które zmniejszają ryzyko projektów służących efektywności energetycznej, oraz umożliwiają przeprowadzenie opłacalnej ekonomicznie renowacji nawet w gospodarstwach domowych o niskich i średnich dochodach; być związane z programami lub agencjami, które będą gromadzić projekty służące oszczędności energii i oceniać ich jakość, dostarczać pomoc techniczną, promować rynek usług energetycznych i wspierać generowanie wśród odbiorców popytu na te usługi.
- (139) Instrumenty finansowania mogą również zapewniać odpowiednie środki na wspieranie programów szkoleń i certyfikacji, podnoszących i potwierdzających kwalifikacje w zakresie efektywności energetycznej; zapewniać środki na badania nad technologiami małej skali i mikrotechnologiami do wytwarzania energii oraz na demonstracje i przyspieszenie ich wykorzystania, a także na optymalizację przyłączeń tych producentów do sieci; mogą być powiązane z programami, w ramach których podejmowane są działania mające na celu promowanie efektywności energetycznej we wszystkich lokalach mieszkalnych, aby zapobiec ubóstwu energetycznemu oraz zachęcić właścicieli wynajmujących lokale mieszkalne do zapewnienia jak największej efektywności energetycznej ich nieruchomości; dostarczać odpowiednich środków na wspieranie dialogu społecznego i norm w celu poprawy efektywności energetycznej oraz zapewnienia dobrych warunków pracy, a także bezpieczeństwa i higieny pracy.
- (140) Aby realizować w praktyce cel, jakim jest poprawa charakterystyki energetycznej budynków instytucji publicznych, należy wykorzystywać dostępne unijne programy finansowania, instrumenty finansowe i innowacyjne mechanizmy finansowania. W tym względzie państwa członkowskie mogą wykorzystywać swoje dochody z rocznych limitów emisji na mocy decyzji nr 406/2009/WE do celów wypracowywania takich mechanizmów na zasadach dobrowolności i z uwzględnieniem krajowych przepisów budżetowych. Komisja i państwa członkowskie powinny przekazywać regionalnym i lokalnym administracjom odpowiednie informacje na temat unijnych programów finansowania, instrumentów finansowych i innowacyjnych mechanizmów finansowania.
- (141) Realizując cel w zakresie efektywności energetycznej, Komisja powinna monitorować skutki, jakie odpowiednie środki będą miały dla dyrektywy 2003/87/WE, aby utrzymać środki zachęty w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS, nagradzające za inwestowanie z myślą o obniżeniu emisji dwutlenku węgla oraz aby przygotować sektory objęte unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji EU ETS na niezbędne w przyszłości innowacje. Komisja będzie musiała monitorować wpływ na sektory przemysłowe, które są narażone na znaczące ryzyko ucieczki emisji, określone w załączniku do decyzji Komisji 2014/746/UE⁽³³⁾, tak aby zapewnić, aby niniejsza dyrektywa propagowała rozwój tych sektorów i by go nie utrudniała.
- (142) Środki przyjmowane przez państwa członkowskie powinny być wspierane przez dobrze zaprojektowane i efektywne unijne instrumenty finansowe w ramach Programu InvestEU i poprzez finansowanie z EBI oraz EBOR, które powinny wspierać inwestycje w zwiększanie efektywności energetycznej na wszystkich etapach łańcucha energetycznego i korzystać z kompleksowej analizy kosztów i korzyści stosującej model zróżnicowanych stóp dyskontowych. Wsparcie finansowe powinno koncentrować się na opłacalnych metodach poprawy efektywności energetycznej, które doprowadzą do zmniejszenia zużycia energii. EBI i EBOR powinny wraz z krajowymi bankami prorozwojowymi opracowywać, generować i finansować programy i projekty stworzone specjalnie z myślą o sektorze efektywności energetycznej, w tym skierowane do gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym.
- (143) Międzysektorowe przepisy prawne dają solidną podstawę ochrony konsumentów w odniesieniu do szerokiej gamy istniejących usług energetycznych i najprawdopodobniej będą dalej rozwijane. Niemniej należy jasno określić niektóre przysługujące odbiorcom podstawowe prawa umowne. Konsumentom powinni mieć dostęp do jasnych i jednoznacznych informacji na temat ich praw w odniesieniu do sektora energetycznego.
- (144) W celu oceny efektywności niniejszej dyrektywy należy ustanowić wymóg dokonywania ogólnego przeglądu niniejszej dyrektywy i przekazania sprawozdania dla Parlamentu Europejskiego i Rady do dnia 28 lutego 2027 r. Przegląd ten powinien umożliwić wprowadzenie niezbędnych zmian, również z uwzględnieniem zmian sytuacji gospodarczej i w zakresie innowacji.

⁽³³⁾ Decyzja Komisji 2014/746/UE z dnia 27 października 2014 r. ustalająca, zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady, wykaz sektorów i podsektorów uważanych za narażone na znaczące ryzyko ucieczki emisji na lata 2015–2019 (Dz.U. L 308 z 29.10.2014, s. 114).

- (145) Główną rolę w rozwoju i projektowaniu, realizacji oraz ocenie środków określonych w niniejszej dyrektywie powinny odgrywać władze lokalne i regionalne, tak aby mogły w odpowiedni sposób dostosować je do swojej specyfiki klimatycznej, kulturowej i społecznej.
- (146) Uwzględniając postęp techniczny i rosnący udział odnawialnych źródeł energii w sektorze wytwarzania energii elektrycznej, należy poddać przeglądowi domyślny współczynnik oszczędności wyrażony w kWh energii elektrycznej w celu odzwierciedlenia zmian współczynnika energii pierwotnej dla energii elektrycznej i innych nośników energii. Metoda obliczeniowa jest zgodna z bilansami energetycznymi i definicjami Eurostatu, z wyjątkiem metody alokacji wsadu paliwa na potrzeby wytwarzania ciepła i energii elektrycznej w elektrociepłowniach, w przypadku którego wydajność systemu odniesienia, potrzebna do alokacji zużycia paliwa, została dostosowana do danych Eurostatu z lata 2015 i 2020. Uwzględniając koszty energetyczny obliczenia współczynnika energii pierwotnej dla energii elektrycznej są oparte na wartościach średniorocznych. Metoda rozliczania „fizycznej zawartości energii” jest stosowana do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z energii jądrowej, a metoda „technicznej sprawności przemiany” jest stosowana do wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z paliw kopalnych i biomasy. W przypadku niepalnych odnawialnych źródeł energii metodą jest bezpośredni ekwiwalent oparty na podejściu dotyczącym „całkowitej energii pierwotnej”. Do obliczenia udziału energii pierwotnej w przypadku energii elektrycznej z kogeneracji stosuje się metodę określoną w niniejszej dyrektywie. Stosuje się średnią pozycję rynkową zamiast pozycji krajowej. Przyjmuje się założenie, że wartość sprawności przemiany wynosi 100 % dla niepalnych odnawialnych źródeł energii, 10 % dla elektrowni geotermalnych i 33 % dla elektrowni jądrowych. Całkowitą sprawność kogeneracji oblicza się na podstawie najnowszych danych Eurostatu. Uwzględnia się straty związane z przemianą, przesyłem i dystrybucją. Straty w dystrybucji w przypadku innych nośników energii niż energia elektryczna nie są uwzględniane w obliczeniach z powodu braku wiarygodnych danych i złożoności obliczeń. Odnośnie do granic systemu współczynnik energii pierwotnej wynosi 1 dla wszystkich źródeł energii. Wybrany współczynnikiem energii pierwotnej dla energii elektrycznej jest średnia z wartości za lata 2024 i 2025, ponieważ perspektywiczny współczynnik energii pierwotnej będzie bardziej odpowiedni niż historyczny. Analiza obejmuje państwa członkowskie oraz Norwegię. Zestaw danych dla Norwegii opiera się na danych ENTSO-E.
- (147) Oszczędności energii wynikające z wdrożenia prawa Unii nie powinny być zgłaszane, chyba że wynikają one z zastosowania środka wykraczającego poza minimum wymagane danym unijnym aktem prawnym, albo w drodze wyznaczenia ambitniejszych wymogów w zakresie efektywności energetycznej na poziomie państw członkowskich, albo w drodze zwiększenia upowszechnienia danego środka. Budynki stanowią duży potencjał dalszego zwiększenia efektywności energetycznej, a renowacja budynków to istotny i długoterminowy element zwiększania oszczędności energii, przynoszący korzyści skali. Konieczne jest zatem wyjaśnienie, że wszystkie oszczędności energii wynikające ze środków na rzecz propagowania renowacji istniejących budynków mogą być zgłaszane, jeżeli przewyższają one oszczędności, które miałyby miejsce w przypadku braku danego środka z dziedziny polityki, oraz jeżeli dane państwo członkowskie wykaże, że strona zobowiązana, strona uczestnicząca lub strona uprawniona rzeczywiście przyczyniła się do zgłaszanych oszczędności energii.
- (148) Zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 25 lutego 2015 r. „Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu” oraz z zasadami lepszego stanowienia prawa większe znaczenie należy nadać przepisom dotyczącym monitorowania i weryfikacji w zakresie wdrażania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej i alternatywnych środków z dziedziny polityki, w tym wymogowi sprawdzenia statystycznie reprezentatywnej próby środków.
- (149) Energia wytworzona na budynkach lub w budynkach za pomocą technologii energii odnawialnej zmniejsza ilość energii dostarczanej z paliw kopalnych. Zmniejszenie zużycia energii oraz wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych w sektorze budynków to istotne działania zmierzające do zmniejszenia uzależnienia energetycznego Unii i emisji gazów cieplarnianych, zwłaszcza w kontekście ambitnych celów w zakresie klimatu i energii wyznaczonych na 2030 r., jak również w kontekście globalnego zobowiązania podjętego w ramach porozumienia paryskiego. Na potrzeby spełnienia obowiązku w zakresie skumulowanych oszczędności energii państwa członkowskie mogą uwzględniać w oszczędności energii powstałe wskutek stosowania środków z dziedziny polityki promujących technologie energii odnawialnej w celu spełnienia swoich wymogów w zakresie oszczędności energii zgodnie z metodą obliczeniową określoną w niniejszej dyrektywie. Oszczędności energii wynikające ze środków z dziedziny polityki dotyczących bezpośredniego spalania paliw kopalnych nie powinny być uwzględniane.

- (150) Niektóre ze zmian wprowadzonych niniejszą dyrektywą mogą wymagać zmiany rozporządzenia (UE) 2018/1999 w celu zapewnienia spójności między tymi dwoma aktami prawnymi. Nowe przepisy, głównie te dotyczące ustalania wkładów krajowych, mechanizmów usuwania rozbieżności i obowiązków sprawozdawczych, powinny zostać uproszczone i przeniesione do tego rozporządzenia po jego zmianie. Niektóre przepisy rozporządzenia (UE) 2018/1999 mogą również wymagać ponownej oceny w świetle zmian zaproponowanych w niniejszej dyrektywie. Dodatkowe wymogi w zakresie sprawozdawczości i monitorowania nie powinny tworzyć żadnych nowych równoległych systemów sprawozdawczości, lecz powinny podlegać istniejącym ramom monitorowania i sprawozdawczości na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999.
- (151) Aby wspierać praktyczne wdrażanie niniejszej dyrektywy na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, Komisja powinna za pośrednictwem platformy internetowej nadal wspierać wymianę doświadczeń w zakresie praktyk, analizy porównawczej, tworzenia sieci kontaktów, a także innowacyjnych praktyk.
- (152) Ponieważ cele niniejszej dyrektywy, mianowicie osiągnięcie celu Unii w zakresie efektywności energetycznej i utowranie drogi dla dalszej poprawy efektywności energetycznej i dla osiągnięcia neutralności pod względem emisji gazów cieplarnianych, nie mogą zostać w wystarczającym stopniu osiągnięte przez państwa członkowskie, ale, z uwagi na rozmiar i efekty działania, mogą zostać lepiej osiągnięte na poziomie Unii, może ona przyjąć środki, zgodnie z zasadą pomocniczości, jak określono w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (153) Aby umożliwić dostosowanie do postępu technicznego i zmian w rozkładzie źródeł energii, należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do przeglądu zharmonizowanych wartości referencyjnych efektywności określonych na podstawie niniejszej dyrektywy w odniesieniu do wartości, metod obliczeniowych, domyślnego współczynnika energii pierwotnej i wymogów zawartych w załącznikach do niniejszej dyrektywy oraz w odniesieniu do uzupełnienia niniejszej dyrektywy poprzez ustanowienie wspólnego unijnego systemu oceny zrównoważonego charakteru centrów przetwarzania danych znajdujących się na terytorium Unii. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa⁽³⁴⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.
- (154) Aby uwzględnić definicję ubóstwa energetycznego ustanowioną w niniejszej dyrektywie, należy zmienić rozporządzenie (UE) 2023/955. Zapewniłoby to spójność, zgodność, komplementarność i synergę wśród różnych instrumentów i finansowania, w szczególności względem gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym.
- (155) Zobowiązanie do transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego powinno być ograniczone do tych przepisów, które stanowią merytoryczną zmianę w porównaniu z wcześniejszą dyrektywą. Zobowiązanie do transpozycji przepisów, które nie uległy zmianie, wynika z wcześniejszej dyrektywy.
- (156) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego dyrektyw określonych w części B załącznika XVI,

⁽³⁴⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEDMIOT, ZAKRES STOSOWANIA, DEFINICJE I CELE W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ

Artykuł 1

Przedmiot i zakres stosowania

1. Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólne ramy środków na rzecz promowania efektywności energetycznej w Unii, aby zapewnić realizację celów Unii w zakresie efektywności energetycznej, a także umożliwić dalszą poprawę efektywności energetycznej. Te wspólne ramy mają przyczynić się do wdrożenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 ⁽³⁵⁾ oraz do bezpieczeństwa dostaw energii w Unii przez zmniejszenie zależności Unii od importu energii, w tym paliw kopalnych.

Niniejsza dyrektywa ustanawia przepisy, których celem jest wdrożenie efektywności energetycznej jako priorytetu we wszystkich sektorach, usunięcie barier na rynku energii oraz przezwyciężenie nieprawidłowości w funkcjonowaniu rynku, które ograniczają efektywność dostaw, przesyłu, magazynowania i wykorzystywania energii. Przewiduje także ustalenie orientacyjnych krajowych wkładów w zakresie efektywności energetycznej na 2030 r.

Niniejsza dyrektywa przyczynia się do wdrożenia zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”, tym samym przyczyniając się również do rozwoju Unii jako integracyjnego, sprawiedliwego i dostatecznego społeczeństwa z nowoczesną, zasobooszczędną i konkurencyjną gospodarką.

2. Wymogi zawarte w niniejszej dyrektywie są wymogami minimalnymi i nie uniemożliwiają państwom członkowskim utrzymywania lub wprowadzania surowszych środków. Środki takie są zgodne z prawem unijnym. W przypadku gdy przepisy krajowe przewidują surowsze środki, państwa członkowskie informują o nich Komisję.

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „energia” oznacza nośniki energii określone w art. 2 lit. d) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008 ⁽³⁶⁾;
- 2) „efektywność energetyczna przede wszystkim” oznacza efektywność energetyczną przede wszystkim w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia (UE) 2018/1999;
- 3) „system energetyczny” oznacza system przeznaczony przede wszystkim do dostarczania usług energetycznych w celu zaspokojenia zapotrzebowania sektorów zastosowań końcowych na energię w postaci ciepła, paliw i energii elektrycznej;
- 4) „efektywność systemu” oznacza wybór energooszczędnych rozwiązań, które umożliwiają również efektywną kosztowo ścieżkę dekarbonizacji, dodatkową elastyczność i efektywne wykorzystanie zasobów;
- 5) „zużycie energii pierwotnej” lub „PEC” oznacza dostępną energię brutto z wyłączeniem międzynarodowych bunkrów morskich, końcowego zużycia nieenergetycznego i energii otoczenia;

⁽³⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999 (Europejskie prawo o klimacie) (Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1).

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1099/2008 z dnia 22 października 2008 r. w sprawie statystyki energii (Dz.U. L 304 z 14.11.2008, s. 1).

- 6) „zużycie energii końcowej” lub „FEC” oznacza całość energii dostarczonej sektorom przemysłu, transportu, w tym zużycie energii w lotnictwie międzynarodowym, gospodarstwach domowych, usług publicznych i prywatnych, rolnictwa, leśnictwa i rybołówstwa oraz innym sektorom zastosowań końcowych, z wyłączeniem zużycia energii w ramach międzynarodowych bunkrów morskich, energii otoczenia i dostaw do sektora przemian energetycznych oraz strat wynikających z przesyłu i dystrybucji, zgodnie z definicjami w załączniku A do rozporządzenia (WE) nr 1099/2008;
- 7) „energia otoczenia” oznacza energię otoczenia zdefiniowaną w art. 2 pkt 2 dyrektywy (UE) 2018/2001;
- 8) „efektywność energetyczna” oznacza stosunek uzyskanych wyników, usług, towarów lub energii do wkładu energii;
- 9) „oszczędność energii” oznacza ilość zaoszczędzonej energii ustaloną w drodze pomiaru lub oszacowania zużycia, lub objęta tymi metodami, przed wdrożeniem środka poprawy efektywności energetycznej i po jego wdrożeniu, z jednoczesnym zapewnieniem normalizacji warunków zewnętrznych wpływających na zużycie energii;
- 10) „poprawa efektywności energetycznej” oznacza zwiększenie efektywności energetycznej w wyniku wszelkich zmian technologicznych, zmian zachowań lub zmian ekonomicznych;
- 11) „usługa energetyczna” oznacza fizyczną korzyść, udogodnienie lub pożytek pochodzące z połączenia zużycia energii z wykorzystywaniem technologii energooszczędnych lub działania, które mogą obejmować czynności, utrzymanie i kontrolę niezbędne do świadczenia danej usługi, która jest świadczona na podstawie umowy i która w normalnych okolicznościach prowadzi do sprawdzalnej i wymiernej lub możliwej do oszacowania poprawy efektywności energetycznej lub do oszczędności energii pierwotnej;
- 12) „instytucje publiczne” oznaczają władze krajowe, regionalne lub lokalne oraz podmioty bezpośrednio finansowane i zarządzane przez te władze, lecz niemające charakteru przemysłowego ani handlowego;
- 13) „całkowita powierzchnia użytkowa” oznacza powierzchnię pomieszczeń budynku lub części budynku, gdzie energia jest wykorzystywana do regulowania wewnętrznych warunków klimatycznych;
- 14) „instytucje zamawiające” oznaczają instytucje zamawiające w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 2014/23/UE, art. 2 ust. 1 pkt. 1 dyrektywy 2014/24/UE oraz art. 3 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE;
- 15) „podmiot zamawiający” oznacza „podmiot zamawiający” zgodnie z definicją w art. 7 ust. 1 dyrektywy 2014/23/UE i art. 4 ust. 1 dyrektywy 2014/25/UE;
- 16) „system zarządzania energią” oznacza zbiór wzajemnie powiązanych lub wzajemnie oddziałujących elementów strategii, która wyznacza cel w zakresie efektywności energetycznej oraz zawiera plan osiągnięcia tego celu, w tym monitorowanie rzeczywistego zużycia energii, działania podejmowane w celu zwiększenia efektywności energetycznej i pomiar postępów;
- 17) „norma europejska” oznacza normę przyjętą przez Europejski Komitet Normalizacyjny, Europejski Komitet Normalizacyjny Elektrotechniki lub Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych, która jest udostępniona do użytku publicznego;
- 18) „norma międzynarodowa” oznacza normę przyjętą przez Międzynarodową Organizację Normalizacyjną, która jest udostępniona do użytku publicznego;
- 19) „strona zobowiązana” oznacza dystrybutora energii, przedsiębiorstwo prowadzące detaliczną sprzedaż energii, lub operatora systemu przesyłowego, objętych krajowymi systemami zobowiązującymi do efektywności energetycznej, o których mowa w art. 9;
- 20) „strona uprawniona” oznacza podmiot prawny, któremu rząd lub inna instytucja publiczna przekazały uprawnienia do opracowywania, prowadzenia lub realizowania planu finansowego w imieniu tego rządu lub tej instytucji publicznej;
- 21) „strona uczestnicząca” oznacza przedsiębiorstwo lub instytucję publiczną, które zobowiązało się lub która zobowiązała się do osiągnięcia pewnych celów w ramach dobrowolnej umowy lub jest objęte(-a) krajowym instrumentem polityki regulacyjnej;

- 22) „publiczny organ wykonawczy” oznacza podmiot prawa publicznego odpowiedzialny za realizację lub nadzorowanie opodatkowania, planów i instrumentów finansowych, zachęt podatkowych, standardów i norm, systemów znakowania energetycznego, szkoleń lub kształcenia w dziedzinie energii lub emisji dwutlenku węgla;
- 23) „środek z dziedziny polityki” oznacza instrument o charakterze regulacyjnym, finansowym, fiskalnym, dobrowolnym lub informacyjnym, który został formalnie ustanowiony i wdrożony w państwie członkowskim, aby stworzyć ramy wsparcia, wymóg lub zachętę dla uczestników rynku do oferowania i nabywania usług energetycznych i do wprowadzania innych środków poprawy efektywności energetycznej;
- 24) „działanie indywidualne” oznacza działanie, które prowadzi do sprawdzalnej i wymiernej lub dającej się oszacować poprawy efektywności energetycznej i które jest podejmowane w wyniku środka z dziedziny polityki;
- 25) „dystrybutor energii” oznacza osobę fizyczną lub prawną, w tym operatora systemu dystrybucyjnego, odpowiedzialną za przesył energii w celu jej dostarczenia do odbiorców końcowych lub do elementów systemów dystrybucyjnych, które sprzedają energię odbiorcom końcowym;
- 26) „operator systemu dystrybucyjnego” oznacza operatora systemu dystrybucyjnego w rozumieniu art. 2 pkt 29 dyrektywy (UE) 2019/944 w odniesieniu do energii elektrycznej lub art. 2 pkt 6 dyrektywy 2009/73/WE w odniesieniu do gazu;
- 27) „przedsiębiorstwo prowadzące detaliczną sprzedaż energii” oznacza osobę fizyczną lub prawną sprzedającą energię odbiorcom końcowym;
- 28) „odbiorca końcowy” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która dokonuje zakupu energii do własnego użytku;
- 29) „dostawca usług energetycznych” oznacza osobę fizyczną lub prawną, która świadczy usługi energetyczne lub realizuje inne środki poprawy efektywności energetycznej w obiekcie lub w lokalach odbiorcy końcowego;
- 30) „małe i średnie przedsiębiorstwa” lub „MŚP” oznaczają przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 2 ust. 1 załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE ⁽³⁷⁾;
- 31) „mikroprzedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 2 ust. 3 załącznika do zalecenia 2003/361/WE;
- 32) „audyt energetyczny” oznacza systematyczną procedurę, której celem jest uzyskanie odpowiedniej wiedzy o profilu zużycia energii danego budynku lub zespołu budynków, działalności lub instalacji przemysłowej bądź handlowej lub usługi prywatnej lub publicznej, określenie, w jaki sposób i w jakiej ilości możliwe jest uzyskanie opłacalnej oszczędności energii, określenie potencjału opłacalnego wykorzystania i wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych oraz poinformowanie o wynikach;
- 33) „umowa o poprawę efektywności energetycznej” oznacza umowę pomiędzy beneficjentem a dostawcą realizującym środek poprawy efektywności energetycznej, weryfikowaną i monitorowaną w trakcie całego okresu jej obowiązywania, zgodnie z którą roboty budowlane, dostawa lub usługa w ramach tego środka są spłacane w relacji do uzgodnionego w umowie poziomu poprawy efektywności energetycznej lub innego uzgodnionego kryterium charakterystyki energetycznej, na przykład oszczędności finansowych;
- 34) „inteligentny system pomiarowy” oznacza inteligentny system opomiarowania w rozumieniu art. 2 pkt 23 dyrektywy (UE) 2019/944 lub inteligentny system opomiarowania, o którym mowa w dyrektywie 2009/73/WE;
- 35) „operator systemu przesyłowego” oznacza operatora systemu przesyłowego w rozumieniu art. 2 pkt 35 dyrektywy (UE) 2019/944 w odniesieniu do energii elektrycznej lub art. 2 pkt 4 dyrektywy 2009/73/WE w odniesieniu do gazu;
- 36) „kogeneracja” oznacza równoczesne wytwarzanie energii cieplnej i energii elektrycznej lub mechanicznej w trakcie tego samego procesu;
- 37) „ekonomicznie uzasadnione zapotrzebowanie” oznacza zapotrzebowanie, które nie przekracza potrzeb w zakresie ogrzewania lub chłodzenia i które w innej sytuacji zostałoby zaspokojone w warunkach rynkowych przy zastosowaniu procesów wytwarzania energii innych niż kogeneracja;

⁽³⁷⁾ Zalecenie Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczące definicji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 124 z 20.5.2003, s. 36).

- 38) „ciepło użytkowe” oznacza ciepło wytwarzane w procesie kogeneracji w celu zaspokojenia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania na ogrzewanie lub chłodzenie;
- 39) „energia elektryczna z kogeneracji” oznacza energię elektryczną wytwarzaną w procesie skojarzonym z produkcją ciepła użytkowego i obliczoną zgodnie z ogólnymi zasadami określonymi w załączniku II;
- 40) „wysokosprawna kogeneracja” oznacza kogenerację spełniającą kryteria przedstawione w załączniku III;
- 41) „sprawność ogólna” oznacza sumę rocznej produkcji energii elektrycznej i mechanicznej oraz ciepła użytkowego podzieloną przez ilość paliwa zużytego do produkcji ciepła w procesie kogeneracji oraz do produkcji brutto energii elektrycznej i mechanicznej;
- 42) „stosunek energii elektrycznej do ciepła” oznacza stosunek energii elektrycznej z kogeneracji do ciepła użytkowego wytworzonych w pełnym trybie kogeneracji, z zastosowaniem danych eksploatacyjnych konkretnej jednostki;
- 43) „jednostka kogeneracyjna” oznacza jednostkę, która może działać w trybie kogeneracji;
- 44) „małoskalowa jednostka kogeneracyjna” oznacza jednostkę kogeneracyjną o mocy zainstalowanej mniejszej niż 1 MW_e;
- 45) „jednostka mikrokogeneracji” oznacza jednostkę kogeneracyjną o maksymalnej mocy niższej niż 50 kW_e;
- 46) „efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy” oznacza system ciepłowniczy lub chłodniczy, który spełnia kryteria określone w art. 26;
- 47) „efektywne ogrzewanie i chłodzenie” oznacza rozwiązanie w zakresie ogrzewania i chłodzenia, które dla scenariusza bazowego odzwierciedlającego działalność w niezmiennych warunkach wymiennie zmniejsza wkład energii pierwotnej wymaganej, aby dostarczyć jedną jednostkę energii na potrzeby odnośnego systemu w sposób opłacalny, zgodnie z oceną w ramach analizy kosztów i korzyści, o której mowa w niniejszej dyrektywie, z uwzględnieniem energii niezbędnej do wydobycia, przetwarzania, przesyłu i rozdziału;
- 48) „efektywne indywidualne ogrzewanie i chłodzenie” oznacza rozwiązanie w zakresie indywidualnego zaopatrzenia w energię ciepłą i chłodniczą, które w porównaniu z efektywnym systemem ciepłowniczym i chłodniczym wymiennie zmniejsza wkład energii pierwotnej ze źródła nieodnawialnego wymaganej, aby dostarczyć jedną jednostkę energii na potrzeby odnośnego systemu, lub wymaga takiego samego wkładu energii pierwotnej ze źródła nieodnawialnego, lecz po mniejszym koszcie, z uwzględnieniem energii niezbędnej do wydobycia, przetwarzania, przesyłu i rozdziału;
- 49) „centrum przetwarzania danych” oznacza centrum przetwarzania danych w rozumieniu załącznika A pkt 2.6.3.1.16 do rozporządzenia (WE) nr 1099/2008;
- 50) „znacząca modernizacja” oznacza modernizację, której koszt przekracza 50 % kosztu inwestycyjnego nowej porównywalnej jednostki;
- 51) „agregator” oznacza niezależnego agregatora w rozumieniu art. 2 pkt 19 dyrektywy (UE) 2019/944;
- 52) „ubóstwo energetyczne” oznacza brak dostępu gospodarstwa domowego do podstawowych usług energetycznych, w przypadku gdy takie usługi zapewniają podstawowe poziomy i godziwe standardy życia i zdrowia, w tym do odpowiedniego ogrzewania, ciepłej wody, chłodzenia, oświetlenia i energii do zasilania urządzeń, w odpowiednim kontekście krajowym, obowiązującej krajowej polityce społecznej i innych odpowiednich politykach krajowych, który to brak dostępu jest spowodowany połączeniem różnych czynników, w tym co najmniej zbyt wysokimi cenami, niedostatecznym dochodem do dyspozycji, wysokimi wydatkami na energię oraz niską efektywnością energetyczną budynków mieszkalnych;
- 53) „użytkownik końcowy” oznacza osobę fizyczną lub prawną nabywającą energię ciepłą, energię chłodniczą lub ciepłą wodę użytkową dla swojego własnego użytku końcowego lub osobę fizyczną lub prawną zajmującą indywidualny budynek lub moduł w budynku wielomieszkaniowym lub wielofunkcyjnym zaopatrywany w energię ciepłą, energię chłodniczą lub ciepłą wodę użytkową z centralnego źródła, w przypadku gdy taka osoba nie ma bezpośredniej ani indywidualnej umowy z dostawcą energii;

- 54) „rozdział zachęt” oznacza brak sprawiedliwego i rozsądnego rozdziału zobowiązań finansowych i korzyści związanych z inwestycjami w efektywność energetyczną między zainteresowane podmioty, na przykład właściciele i najemców lub różnych właścicieli modułów budynków czy też właściciele i najemców lub różnych właścicieli budynków wielomieszkaniowych lub wielofunkcyjnych;
- 55) „strategia zaangażowania” oznacza strategię, która wyznacza cele, rozwija techniki i ustanawia proces angażowania w proces kształtowania polityk wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron na poziomie krajowym lub lokalnym, w tym przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, takich jak organizacje konsumenckie, w celu zwiększenia świadomości, uzyskania informacji zwrotnych na temat takich polityk i zwiększenia ich akceptacji społecznej;
- 56) „statystycznie istotna i reprezentatywna próba środków poprawy efektywności energetycznej” oznacza taką proporcję i taką próbę, które wymagają ustanowienia podzbioru populacji statystycznej przedmiotowych środków służących oszczędności energii tak, aby odzwierciedlał on całą populację wszystkich środków służących oszczędności energii, a tym samym umożliwiał wyciągnięcie uzasadnionych wniosków dotyczących zaufania do całości środków.

Artykuł 3

Zasada „efektywność energetyczna przede wszystkim”

1. Zgodnie z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim” państwa członkowskie zapewniają przeprowadzanie oceny rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej, w tym zasobów po stronie popytu i elastyczności systemu, przy podejmowaniu decyzji dotyczących planowania, polityk i większych inwestycji o wartości przekraczającej 100 000 000 EUR każda lub 175 000 000 EUR w przypadku projektów dotyczących infrastruktury transportowej, w odniesieniu do następujących sektorów:
  - a) systemów energetycznych; oraz
  - b) sektorów nieenergetycznych, w przypadku gdy sektory te mają wpływ na zużycie energii i efektywność energetyczną, w tym sektor budynków, transportu, gospodarki wodnej, technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT), rolnictwa oraz finansów.
2. Do dnia 11 października 2027 r. Komisja przeprowadzi ocenę progów określonych w ust. 1 z myślą o ich skorygowaniu w dół, z uwzględnieniem ewentualnych zmian w sytuacji gospodarczej i sytuacji na rynku energii. Do dnia 11 października 2028 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w dalszej kolejności w stosownym przypadku przedstawiając wnioski ustawodawcze.
3. Podczas stosowania niniejszego artykułu państwa członkowskie zachęca się do uwzględniania zalecenia Komisji (UE) 2021/1749 ⁽³⁸⁾.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy decyzje dotyczące polityki, planowania i inwestycji podlegają wymogom zatwierdzenia i monitorowania, właściwe organy monitorowały stosowanie zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”, w tym, w razie potrzeby, integrację sektorową i skutki międzysektorowe.
5. Stosując zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim”, państwa członkowskie:
  - a) propagują i, w przypadku gdy wymagane są analizy kosztów i korzyści, zapewniają stosowanie metod analizy kosztów i korzyści, które umożliwiają właściwą ocenę szerszych korzyści płynących z rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej, w stosownych przypadkach z uwzględnieniem całego cyklu życia i perspektywy długoterminowej, efektywności systemu i opłacalności, bezpieczeństwa dostaw oraz kwantyfikacji z perspektywy społecznej, zdrowotnej, gospodarczej i neutralności klimatycznej, zasad zrównoważoności i gospodarki o obiegu zamkniętym w ramach transformacji w kierunku neutralności klimatycznej, a także udostępniają takie metody publicznie;
  - b) uwzględniają wpływ na ubóstwo energetyczne;

⁽³⁸⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2021/1749 z dnia 28 września 2021 r. w sprawie zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”: od zasad do praktyki – Wytyczne i przykłady dotyczące jej wdrażania w procesie podejmowania decyzji w sektorze energetycznym i w innych sektorach (Dz.U. L 350 z 4.10.2021, s. 9).

- c) określają jednostkę lub jednostki odpowiedzialne za monitorowanie stosowania zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” oraz wpływu ram regulacyjnych, w tym rozporządzeń finansowych, decyzji dotyczących planowania, polityk i większych inwestycji, o których mowa w ust. 1, na zużycie energii i efektywność energetyczną oraz systemy energetyczne;
- d) składają Komisji, w ramach swoich zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu złożonych na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999, sprawozdanie na temat tego, jak zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim” uwzględniono na poziomie krajowym, a w stosownych przypadkach – na poziomie regionalnym i lokalnym – przy podejmowaniu decyzji dotyczących planowania, polityk i większych inwestycji w odniesieniu do krajowych i regionalnych systemów energetycznych, przy czym sprawozdanie to zawiera co najmniej następujące elementy:
  - (i) ocenę stosowania i korzyści wynikających z zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” w systemach energetycznych, w szczególności w odniesieniu do zużycia energii;
  - (ii) wykaz działań podjętych w celu usunięcia wszelkich zbędnych regulacyjnych lub pozaregulacyjnych barier we wdrażaniu zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” i rozwiązań po stronie popytu, w tym przez identyfikację krajowych przepisów i środków sprzecznych z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim”.

6. Do dnia 11 kwietnia 2024 r. Komisja przyjmie wytyczne przedstawiające wspólne ramy ogólne, w tym procedury nadzoru, monitorowania i sprawozdawczości, które państwa członkowskie mogą stosować przy opracowywaniu metod analizy kosztów i korzyści, o których mowa w ust. 5 lit. a), do celu porównywalności, przy jednoczesnym pozostawieniu państwom członkowskim możliwości dostosowania do warunków krajowych i lokalnych.

Artykuł 4

Cele w zakresie efektywności energetycznej

1. Państwa członkowskie wspólnie zapewniają zmniejszenie zużycia energii do 2030 r. o co najmniej 11,7 % w porównaniu z prognozami przedstawionymi w unijnym scenariuszu odniesienia 2020, tak aby zużycie energii końcowej w Unii nie przekraczało 763 Mtoe. Państwa członkowskie dokładają starań, aby wspólnie przyczynić się do osiągnięcia orientacyjnego celu polegającego na tym, by zużycie energii pierwotnej w Unii nie przekraczało 992,5 Mtoe w 2030 r.
2. Każde państwo członkowskie wyznacza orientacyjny krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej na podstawie zużycia energii końcowej, by osiągnąć razem wiążący cel unijny w zakresie zużycia energii końcowej, o którym mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz dokłada starań, by wspólnie przyczynić się do osiągnięcia orientacyjnego unijnego celu w zakresie zużycia energii pierwotnej w Unii określonego w tym ustępie. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o tych wkładach oraz o orientacyjnej trajektorii tych wkładów w ramach aktualizacji swoich zintegrowanych planów krajowych w dziedzinie energii i klimatu na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz w ramach swoich zintegrowanych planów krajowych w dziedzinie energii i klimatu zgłoszonych zgodnie z art. 3 i art. 7–12 tego rozporządzenia. Państwa członkowskie wyrażają przy tym swoje wkłady także w kategoriach bezwzględnego poziomu zużycia energii pierwotnej w roku 2030. Wyznaczając swoje orientacyjne krajowe wkłady w zakresie efektywności energetycznej, państwa członkowskie uwzględniają wymogi określone w ust. 3 niniejszego artykułu i wyjaśniają, w jaki sposób i na podstawie jakich danych wkłady te zostały obliczone. W tym celu mogą stosować wzór określony w załączniku I do niniejszej dyrektywy.

Państwa członkowskie w swoich krajowych wkładach w zakresie efektywności energetycznej zawierają udziały zużycia energii pierwotnej i zużycia energii końcowej w sektorach zastosowań końcowych energii, zgodnie z definicją zawartą w rozporządzeniu (WE) nr 1099/2008, w tym w sektorach przemysłu, mieszkaniowym, usług i transportu. Państwa członkowskie podają również prognozy zużycia energii w sektorze ICT.

3. Wyznaczając swoje orientacyjne krajowe wkłady w zakresie efektywności energetycznej, o których mowa w ust. 2, państwa członkowskie uwzględniają:
  - a) cel unijny do 2030 r. w dziedzinie zużycia energii końcowej nie większy niż 763 Mtoe oraz w dziedzinie zużycia energii pierwotnej nie większy niż 992,5 Mtoe;

- b) środki przewidziane w niniejszej dyrektywie;
- c) inne środki wspierania efektywności energetycznej w państwach członkowskich i na poziomie Unii;
- d) wszelkie istotne czynniki wpływające na wysiłki na rzecz efektywności:
  - (i) wczesne wysiłki i działania w zakresie efektywności energetycznej;
  - (ii) sprawiedliwy rozdział wysiłków w całej Unii;
  - (iii) energochłonność gospodarki;
  - (iv) dodatkowy potencjał w zakresie oszczędności energii w sposób opłacalny;
- e) inne warunki krajowe, które mają wpływ na zużycie energii, w szczególności:
  - (i) zmiany PKB, zmiany demograficzne i ich prognozy;
  - (ii) zmiany w zakresie importu i eksportu energii, zmiany w koszyku energetycznym i wprowadzanie nowych zrównoważonych paliw;
  - (iii) rozwój wszystkich odnawialnych źródeł energii, energię jądrową, wychwytywanie i składowanie dwutlenku węgla;
  - (iv) obniżenie emisyjności energochłonnych sektorów przemysłu;
  - (v) poziom ambicji w krajowych planach obniżania emisyjności lub dotyczących neutralności klimatycznej;
  - (vi) ekonomiczny potencjał w zakresie oszczędności energii;
  - (vii) obecne warunki klimatyczne i prognozy dotyczące zmiany klimatu.

4. Stosując wymogi określone w ust. 3, państwo członkowskie zapewnia, aby jego wkład w Mtoe nie przekraczał o więcej niż 2,5 % wartości, która byłaby wynikiem zastosowania wzoru przedstawionego w załączniku I.

5. Komisja ocenia, czy wspólny wkład państw członkowskich jest co najmniej równy wiążącemu celowi Unii w zakresie zużycia energii końcowej określonego w ust. 1 niniejszego artykułu. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że wkład jest niewystarczający, w ramach swojej oceny projektów zaktualizowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgodnie z art. 9 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999, lub najpóźniej do dnia 1 marca 2024 r., z uwzględnieniem zaktualizowanego unijnego scenariusza odniesienia 2020 zgodnie z niniejszym ustępem Komisja przedstawia każdemu państwu członkowskiemu skorygowany orientacyjny krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do zużycia energii końcowej w oparciu o:

- a) pozostające wspólne zmniejszenie zużycia energii końcowej niezbędne do osiągnięcia wiążącego celu Unii określonego w ust. 1;
- b) względną intensywność emisji gazów cieplarnianych na jednostkę PKB w 2019 r. wśród państw członkowskich, których to dotyczy;
- c) PKB tych państw członkowskich w 2019 r.

Przed zastosowaniem wzoru z załącznika I na potrzeby mechanizmu ustanowionego w niniejszym ustępie, a najpóźniej do dnia 30 listopada 2023 r., Komisja aktualizuje unijny scenariusz odniesienia 2020 na podstawie najnowszych danych Eurostatu zgłoszonych przez państwa członkowskie, na podstawie art. 4 ust. 2 lit. b) i art. 14 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Niezależnie od art. 37 niniejszej dyrektywy państwa członkowskie, które chcą zaktualizować swoje orientacyjne krajowe wkłady w zakresie efektywności energetycznej na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu, przy zastosowaniu zaktualizowanego unijnego scenariusza odniesienia 2020, powiadamiają o swoich zaktualizowanych orientacyjnych krajowych wkładach w zakresie efektywności energetycznej najpóźniej do dnia 1 lutego 2024 r. W przypadku gdy państwo członkowskie chce zaktualizować swój orientacyjny krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej, zapewnia, aby jego wkład w Mtoe nie przekraczał o więcej niż 2,5 % wartości, która byłaby wynikiem zastosowania wzoru przedstawionego w załączniku I przy użyciu zaktualizowanego unijnego scenariusza odniesienia 2020.

Państwa członkowskie, którym Komisja przedstawiła skorygowany orientacyjny krajowy wkład w zakresie efektywności energetycznej, aktualizują swoje orientacyjne krajowe wkłady w zakresie efektywności na podstawie ust. 2 niniejszego artykułu, przy pomocy skorygowanego orientacyjnego krajowego wkładu w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do zużycia energii końcowej, oraz aktualizują swoją orientacyjną trajektorię tych wkładów, a także w stosownych przypadkach – swoje dodatkowe środki, w ramach aktualizacji ich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu przedłożonych zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999. Zgodnie z tym rozporządzeniem Komisja nakazuje państwom członkowskim, by niezwłocznie przedłożyły swoje skorygowane orientacyjne wkłady w zakresie efektywności energetycznej, a w stosownych przypadkach – dodatkowe środki, by zapewnić stosowanie mechanizmu określonego w niniejszym ustępie.

W przypadku gdy dane państwo członkowskie powiadomiło o orientacyjnym krajowym wkładzie w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do zużycia energii końcowej, którego wartość w Mtoe jest równa wartości, która byłaby wynikiem zastosowania wzoru przedstawionego w załączniku I, lub niższa od tej wartości, Komisja nie zmienia tego wkładu.

Stosując mechanizm określony w niniejszym ustępie, Komisja zapewnia, aby nie było różnicy między sumą wkładów krajowych wszystkich państw członkowskich a wiążącym celem Unii określonym w ust. 1.

6. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, na podstawie oceny przeprowadzonej na podstawie art. 29 ust. 1 i 3 rozporządzenia (UE) 2018/1999, że poczyniono niewystarczające postępy w realizacji wkładów w zakresie efektywności energetycznej, państwa członkowskie, które znajdują się powyżej swoich orientacyjnych trajektorii w zakresie zużycia energii końcowej, o których mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, zapewniają wdrożenie dodatkowych środków w ciągu jednego roku od daty otrzymania oceny Komisji w celu powrócenia na kurs umożliwiający im osiągnięcie swoich wkładów w zakresie efektywności energetycznej. Te dodatkowe środki obejmują między innymi co najmniej jeden z następujących środków:

- a) środki krajowe zapewniające dodatkowe oszczędności energii, w tym większą pomoc na rozwój projektów na rzecz wdrażania środków inwestycyjnych w zakresie efektywności energetycznej;
- b) zwiększenie obowiązku oszczędności energii określonego w art. 8 niniejszej dyrektywy;
- c) dostosowanie obowiązku dla sektora publicznego;
- d) wniesienie dobrowolnego wkładu finansowego do krajowego funduszu efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 30 niniejszej dyrektywy, lub innego instrumentu finansowego poświęconego efektywności energetycznej, przy czym roczne wkłady finansowe są równe inwestycjom wymaganych do osiągnięcia orientacyjnej trajektorii.

W przypadku gdy zużycie energii końcowej w danym państwie członkowskim znajduje się powyżej jego orientacyjnej trajektorii w zakresie zużycia energii końcowej, o której mowa w ust. 2 niniejszego artykułu, włącza ono do swojego zintegrowanego krajowego sprawozdania z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanego na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999 wyjaśnienie środków, jakie podejmie, aby wyeliminować rozbieżność, tak by zapewnić osiągnięcie swoich krajowych wkładów w zakresie efektywności energetycznej, a także określa, jaką ilość energii spodziewa się zaoszczędzić dzięki poszczególnym środkom.

Komisja ocenia, czy środki krajowe, o których mowa w niniejszym ustępie, są wystarczające do osiągnięcia unijnych celów w zakresie efektywności energetycznej. W przypadku gdy środki krajowe zostaną uznane za niewystarczające, Komisja proponuje w stosownych przypadkach środki i korzysta ze swoich uprawnień na poziomie Unii, aby zapewnić w szczególności osiągnięcie unijnych celów w zakresie efektywności energetycznej na rok 2030.

7. Do dnia 31 grudnia 2026 r. Komisja ocenia wszelkie zmiany metodyczne w danych przekazywanych zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1099/2008, w metodzie obliczania bilansu energetycznego i w modelach energetycznych do celów europejskiego zużycia energii oraz, w razie potrzeby, proponuje dostosowania techniczne metod obliczania do celów Unii na 2030 r. w celu utrzymania poziomu ambicji określonego w ust. 1 niniejszego artykułu.

ROZDZIAŁ II

WZORCOWA ROLA SEKTORA PUBLICZNEGO

Artykuł 5

Przewodnia rola sektora publicznego w dziedzinie efektywności energetycznej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby całkowite zużycie energii końcowej wszystkich instytucji publicznych łącznie zmniejszane było o co najmniej 1,9 % rocznie w porównaniu z rokiem 2021.

Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zwolnieniu transportu publicznego lub sił zbrojnych z obowiązku ustanowionego w akapicie pierwszym.

Do celów akapitu pierwszego i drugiego państwa członkowskie ustanawiają poziom bazowy, który uwzględnia zużycie energii końcowej przez wszystkie instytucje publiczne, z wyjątkiem transportu publicznego lub sił zbrojnych, w roku 2021. Ograniczenie zużycia energii przez transport publiczny i siły zbrojne ma charakter orientacyjny i nadal może być zaliczane na poczet spełniania obowiązku na mocy akapitu pierwszego, nawet jeśli nie jest uwzględniane w poziomie bazowym na mocy niniejszego artykułu.

2. W okresie przejściowym kończącym się w dniu 11 października 2027 r. cel określony w ust. 1 ma charakter orientacyjny. W tym okresie przejściowym państwa członkowskie mogą wykorzystywać szacunkowe dane dotyczące zużycia energii i do tego tej samej daty państwa członkowskie dostosowują poziom bazowy i dopasowują oszacowane zużycie energii końcowej przez wszystkie instytucje publiczne do rzeczywistego zużycia energii końcowej przez wszystkie instytucje publiczne.

3. Obowiązek ustanowiony w ust. 1 do dnia 31 grudnia 2026 r. nie obejmuje zużycia energii przez instytucje publiczne w lokalnych jednostkach administracyjnych liczących mniej niż 50 000 mieszkańców, a do dnia 31 grudnia 2029 r. nie obejmuje zużycia energii przez instytucje publiczne w lokalnych jednostkach administracyjnych liczących mniej niż 5 000 mieszkańców.

4. Przy obliczaniu zużycia energii końcowej przez jego instytucje publiczne państwo członkowskie może uwzględnić różnice klimatyczne występujące na jego terytorium.

5. W przedkładanych zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999 aktualizacjach krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgłoszonych zgodnie z art. 3 oraz art. 7–12 tego rozporządzenia państwa członkowskie uwzględniają wielkość zmniejszenia zużycia energii, którą mają osiągnąć wszystkie instytucje publiczne, w podziale na sektory, oraz środki, jakie planują przyjąć w celu osiągnięcia tego zmniejszenia. W ramach zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanych na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999 państwa członkowskie składają Komisji sprawozdania na temat osiągniętego co roku zmniejszenia zużycia energii końcowej.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby władze lokalne i regionalne ustanowiły konkretne środki w zakresie efektywności energetycznej w swoich długoterminowych narzędziach planowania, takich jak plany obniżenia emisyjności lub plany w zakresie zrównoważonej energii, po konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym w stosownych przypadkach z odpowiednimi agencjami energetycznymi, i ogółem społeczeństwa, w tym w szczególności z grupami wrażliwymi zagrożonymi ubóstwem energetycznym lub bardziej narażonymi na jego skutki.

Państwa członkowskie zapewniają również, aby właściwe organy podejmowały działania służące ograniczeniu znaczących negatywnych bezpośrednich lub pośrednich skutków środków w zakresie efektywności energetycznej dla gospodarstw domowych o niskich dochodach dotkniętych ubóstwem energetycznym lub grup wrażliwych, przy opracowywaniu i wdrażaniu środków w zakresie efektywności energetycznej.

7. Państwa członkowskie udzielają wsparcia instytucjom publicznym. Wsparcie takie może, bez uszczerbku dla zasad dotyczących pomocy państwa, obejmować wsparcie finansowe i techniczne, w celu upowszechniania środków poprawy efektywności energetycznej i zachęcania instytucji publicznych do uwzględniania szerszych korzyści wykraczających poza oszczędności energii, takich jak jakość powietrza w pomieszczeniach, w tym na poziomie regionalnym i lokalnym, poprzez dostarczanie wytycznych, promowanie możliwości budowania kompetencji, nabywania umiejętności oraz możliwości szkoleniowych oraz zachęcanie do współpracy między instytucjami publicznymi.

8. Państwa członkowskie zachęcają instytucje publiczne do brania pod uwagę emisji dwutlenku węgla w całym cyklu życia działalności tych instytucji, a także korzyści gospodarczych i społecznych prowadzonej przez instytucje publiczne działalności związanej z inwestycjami i politykami.

9. Państwa członkowskie zachęcają instytucje publiczne do poprawy charakterystyki energetycznej budynków będących własnością instytucji publicznych lub przez nie zajmowanych, w tym poprzez wymianę starych i nieefektywnych ogrzewaczy.

Artykuł 6

Wzorcowa rola budynków instytucji publicznych

1. Nie naruszając art. 7 dyrektywy 2010/31/UE, każde państwo członkowskie zapewnia, aby co najmniej 3 % całkowitej powierzchni ogrzewanych lub chłodzonych budynków, które są własnością instytucji publicznych, było poddawane co roku renowacji w celu przekształcenia ich co najmniej w budynki o niemal zerowym zużyciu energii lub w budynki zeroemisyjne zgodnie z art. 9 dyrektywy 2010/31/UE.

Państwa członkowskie mogą zdecydować, które budynki powinny podlegać 3-procentowemu wymogowi renowacji, przy czym przy wyborze budynków do renowacji powinny należycie uwzględnić opłacalność i wykonalność techniczną.

Państwa członkowskie mogą zwolnić mieszkania socjalne z obowiązku przeprowadzenia renowacji, o której mowa w akapicie pierwszym, w przypadku gdyby takie renowacje nie były neutralne pod względem kosztów lub prowadziłyby do podwyższenia czynszu dla osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych, chyba że taka podwyżka czynszu nie byłaby wyższa od oszczędności ekonomicznych na rachunkach za energię.

Jeżeli instytucja publiczna zajmuje budynek, który nie jest jej własnością, prowadzi negocjacje z właścicielem, w szczególności w momencie zwrotnym, takim jak przedłużenie wynajmu, zmiana użytkowania, istotne prace remontowe lub konserwacyjne, z myślą o wprowadzeniu klauzul umownych dotyczących przekształcenia budynku co najmniej w budynek o niemal zerowym zużyciu energii lub w budynek zeroemisyjny.

Współczynnik co najmniej 3 % wylicza się w odniesieniu do całkowitej powierzchni pomieszczeń w budynkach o całkowitej powierzchni użytkowej wynoszącej ponad 250 m², które stanowią własność instytucji publicznych i które w dniu 1 stycznia 2024 r. nie są budynkami o niemal zerowym zużyciu energii.

2. Państwa członkowskie mogą stosować mniej rygorystyczne wymogi niż wymogi ustanowione w ust. 1 w odniesieniu do następujących kategorii budynków:

- a) urzędowo chronionych jako część wyznaczonego środowiska lub z powodu ich szczególnych wartości architektonicznych lub historycznych, o ile zgodność z pewnymi minimalnymi wymogami dotyczącymi charakterystyki energetycznej zmieniłaby w sposób niedopuszczalny ich charakter lub wygląd;
- b) stanowiących własność sił zbrojnych lub instytucji rządowych oraz służących celom obrony narodowej, z wyłączeniem kwater jednoosobowych i budynków biurowych sił zbrojnych i innego personelu zatrudnionego przez organy krajowych sił zbrojnych;
- c) używanych jako miejsca kultu i do działalności religijnej.

Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niedokonywaniu renowacji budynku niewymienionego w akapicie pierwszym niniejszego ustępu do poziomu przewidzianego w ust. 1, jeżeli ocenia, że przekształcenie tego budynku w budynek o niemal zerowym zużyciu energii nie jest wykonalne z technicznego, ekonomicznego lub funkcjonalnego punktu widzenia. W przypadku podjęcia takiej decyzji państwa członkowskie nie zaliczają renowacji tego budynku na poczet spełnienia wymogu określonego w ust. 1.

3. Aby skoncentrować oszczędności energii na wstępie i stworzyć zachętę do wczesnych działań, państwo członkowskie, które dokonuje renowacji więcej niż 3 % całkowitej powierzchni swoich budynków zgodnie z ust. 1 w dowolnym roku do dnia 31 grudnia 2026 r., może zaliczyć tę nadwyżkę na poczet rocznego wskaźnika renowacji w dowolnym roku z trzech następnych lat. Państwo członkowskie, które dokonuje renowacji więcej niż 3 % całkowitej powierzchni swoich budynków od dnia 1 stycznia 2027 r., może zaliczyć nadwyżkę na poczet rocznego wskaźnika renowacji w dwóch następnych latach.

4. Państwa członkowskie mogą zaliczyć na poczet ich rocznego wskaźnika renowacji budynków nowe budynki będące własnością instytucji publicznych w zamian za konkretne budynki instytucji publicznych, które zostały poddane rozbiórce w dowolnym z dwóch poprzednich lat. Ma to zastosowanie wyłącznie wtedy, gdy byłoby to bardziej opłacalne i zrównoważone pod względem osiągniętych oszczędności energii i redukcji emisji CO₂ w całym cyklu życia w porównaniu z renowacją takich budynków. Każde państwo członkowskie jasno określa i publikuje kryteria ogólne, metody i procedury określania takich wyjątkowych przypadków.

5. Do dnia 11 października 2025 r. do celów niniejszego artykułu państwa członkowskie tworzą i podają do wiadomości publicznej oraz udostępniają wykaz ogrzewanych lub chłodzonych budynków, które są własnością instytucji publicznych lub są przez nie zajmowane i których całkowita powierzchnia użytkowa wynosi ponad 250 m². Państwa członkowskie aktualizują ten wykaz co najmniej raz na dwa lata. Wykaz ten powiązany jest z przeglądem zasobów budowlanych przeprowadzonym w ramach krajowych planów renowacji budynków zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE oraz z odpowiednimi bazami danych.

Upublicznione i udostępnione dane dotyczące charakterystyki zasobów budowlanych, renowacji budynków i efektywności energetycznej mogą być agregowane przez obserwatorium zasobów budowlanych UE, aby zapewnić lepsze zrozumienie charakterystyki energetycznej sektora budynków za pomocą porównywalnych danych.

Wykaz ten zawiera co najmniej następujące dane:

- a) powierzchnię pomieszczeń w m²,
- b) zmierzone roczne zużycie energii na potrzeby ogrzewania, chłodzenia, energii elektrycznej i ciepłej wody, jeśli dane te są dostępne;
- c) świadectwo charakterystyki energetycznej każdego budynku wydane zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE.

6. Państwa członkowskie mogą zdecydować się na zastosowanie podejścia alternatywnego do podejścia określonego w ust. 1–4 w celu osiągnięcia co roku wielkości oszczędności energii w budynkach instytucji publicznych, która to wielkość jest co najmniej równa wielkości wymaganej w ust. 1.

Do celu stosowania tego innego podejścia państwa członkowskie:

- a) zapewniają wprowadzenie co roku paszportów renowacji, w odpowiednim przypadku, w odniesieniu do budynków stanowiących co najmniej 3 % całkowitej powierzchni ogrzewanych lub chłodzonych budynków, będących własnością instytucji publicznych. Renowacja tych budynków, mająca na celu przekształcenie ich w budynki o niemal zerowym zużyciu energii, powinna nastąpić najpóźniej w 2040 r.;
- b) dokonują oszacowania oszczędności energii, które przyniosłoby stosowanie przepisów ust. 1–4, przy wykorzystaniu odpowiednich standardowych wartości zużycia energii przez referencyjne budynki instytucji publicznych przed renowacją mającą na celu przekształcenie ich w budynki o niemal zerowym zużyciu energii, o których mowa w dyrektywie 2010/31/UE.

Państwa członkowskie, które decydują się stosować alternatywne podejście, powiadamiają Komisję do dnia 31 grudnia 2023 r. o prognozowanych oszczędnościach energii, które pozwolą do dnia 31 grudnia 2030 r. osiągnąć co najmniej równoważne oszczędności energii w budynkach objętych przepisami ust. 1.

Artykuł 7

Udzielanie zamówień publicznych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby zawierając umowy w sprawie zamówień publicznych i koncesji, których wartość jest równa progom ustanowionym w art. 8 dyrektywy 2014/23/UE, art. 4 dyrektywy 2014/24/UE i art. 15 dyrektywy 2014/25/UE lub przekracza te progi, instytucje zamawiające i podmioty zamawiające nabywały jedynie produkty, usługi, budynki i roboty budowlane o bardzo dobrej charakterystyce energetycznej zgodnie z wymogami, o których mowa w załączniku IV do niniejszej dyrektywy, chyba że nie jest to wykonalne pod kątem technicznym.

Państwa członkowskie zapewniają również, aby przy zawieraniu umów w sprawie zamówień publicznych i koncesji, których wartość jest równa progom, o których mowa w akapicie pierwszym, lub przekracza te progi, instytucje zamawiające i podmioty zamawiające stosowały zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim” zgodnie z art. 3, w tym w przypadku tych zamówień publicznych i koncesji, w odniesieniu do których w załączniku IV nie przewidziano szczególnych wymogów.

2. Obowiązki, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, nie mają zastosowania, jeżeli wpływają na bezpieczeństwo publiczne lub utrudniają mu reagowanie w stanie zagrożenia zdrowia publicznego. Obowiązki, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, mają zastosowanie do zamówień sił zbrojnych tylko w zakresie, w jakim stosowanie ich nie spowoduje konfliktu z charakterem i pierwotnym celem działalności sił zbrojnych. Obowiązki te nie mają zastosowania do umów na dostawę wyposażenia wojskowego zdefiniowanego w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE ⁽³⁹⁾.

3. Niezależnie od art. 29 ust. 4 państwa członkowskie zapewniają, by instytucje zamawiające i podmioty zamawiające oceniały możliwości podpisywania długoterminowych umów o poprawę efektywności energetycznej zapewniających długoterminową oszczędność energii przy zamawianiu usług o istotnym znaczeniu z punktu widzenia zużycia energii.

4. Bez uszczerbku dla ust. 1 niniejszego artykułu, przy zakupie pakietu produktów objętego w całości aktem delegowanym przyjętym na mocy rozporządzenia (UE) 2017/1369 państwa członkowskie mogą wymagać, by łączna efektywność energetyczna była uznawana za ważniejszą niż efektywność energetyczna poszczególnych produktów pakietu, poprzez zakup pakietu produktów, który jest zgodny z kryterium najwyższej dostępnej klasy efektywności energetycznej.

5. Państwa członkowskie mogą wymagać, aby instytucje zamawiające i podmioty zamawiające podczas zawierania umów, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, uwzględniały w praktykach w zakresie zamówień publicznych, w stosownych przypadkach, szersze aspekty związane ze zrównoważonym rozwojem, społeczeństwem, środowiskiem i gospodarką o obiegu zamkniętym, z myślą o osiągnięciu unijnych celów w zakresie obniżenia emisyjności i zerowego poziomu emisji zanieczyszczeń. W stosownych przypadkach i zgodnie z załącznikiem IV państwa członkowskie wymagają od instytucji zamawiających i podmiotów zamawiających uwzględnienia unijnych kryteriów zielonych zamówień publicznych lub dostępnych równoważnych kryteriów krajowych.

Aby zapewnić przejrzystość stosowania wymogów w zakresie efektywności energetycznej w procedurze udzielania zamówień, państwa członkowskie zapewniają, aby instytucje zamawiające i podmioty zamawiające podawały do wiadomości publicznej – w drodze publikacji w stosownych ogłoszeniach w Tenders Electronic Daily (TED) zgodnie z dyrektywami 2014/23/UE, 2014/24/UE i 2014/25/UE oraz rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) 2019/1780 ⁽⁴⁰⁾ – informacje na temat wpływu na efektywność energetyczną zamówień, których wartość jest równa progom, o których mowa w ust. 1, lub przekracza te progi. Instytucje zamawiające mogą podjąć decyzję o zobowiązaniu oferentów do ujawnienia informacji na temat współczynnika globalnego ocieplenia w całym cyklu życia, zastosowania materiałów niskoemisyjnych i wykorzystania materiałów w obiegu zamkniętym w odniesieniu do nowego budynku i budynku, który ma zostać poddany renowacji. Instytucje zamawiające mogą podać te informacje do wiadomości publicznej w odniesieniu do tych zamówień, w szczególności w przypadku nowych budynków o powierzchni pomieszczeń większej niż 2 000 m².

Państwa członkowskie wspierają instytucje zamawiające i podmioty zamawiające w przyjmowaniu wymogów w zakresie efektywności energetycznej, w tym na poziomie regionalnym i lokalnym, zapewniając jasne zasady i wytyczne, w tym metody oceny kosztów w całym cyklu życia oraz skutków i kosztów środowiskowych, ustanawiając centra wsparcia kompetencji, zachęcając do współpracy między instytucjami zamawiającymi, w tym w wymiarze transgranicznym, oraz – gdy to możliwe – stosując zamówienia zagregowane i zamówienia cyfrowe.

⁽³⁹⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/81/WE z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania niektórych zamówień na roboty budowlane, dostawy i usługi przez instytucje lub podmioty zamawiające w dziedzinach obronności i bezpieczeństwa i zmieniająca dyrektywy 2004/17/WE i 2004/18/WE (Dz.U. L 216 z 20.8.2009, s. 76).

⁽⁴⁰⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2019/1780 z dnia 23 września 2019 r. ustanawiające standardowe formularze do publikacji ogłoszeń w dziedzinie zamówień publicznych i uchylające rozporządzenie wykonawcze (UE) 2015/1986 (e-formularze) (Dz.U. L 272 z 25.10.2019, s. 7).

6. W stosownych przypadkach Komisja może zapewnić organom krajowym i urzędnikom odpowiedzialnym za zamówienia publiczne dalsze wytyczne w odniesieniu do stosowania wymogów w zakresie efektywności energetycznej w procedurze udzielania zamówień. Takie wsparcie może wzmocnić istniejące fora wsparcia do celów wspierania państw członkowskich, na przykład poprzez wspólne działania, i może pomóc im w uwzględnianiu kryteriów zielonych zamówień publicznych.

7. Państwa członkowskie ustanawiają przepisy ustawowe i wykonawcze oraz praktyki administracyjne dotyczące dokonywania zakupów przez instytucje publiczne oraz sporządzania budżetu i rachunkowości w ujęciu rocznym, konieczne do zapewnienia, aby poszczególne instytucje zamawiające nie były zniechęcane do dokonywania inwestycji na rzecz poprawy efektywności energetycznej, do zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej ani do stosowania mechanizmów finansowania przez stronę trzecią w oparciu o umowy długoterminowe.

8. Państwa członkowskie usuwają wszelkie bariery regulacyjne i pozaregulacyjne mające wpływ na efektywność energetyczną, w szczególności w zakresie przepisów ustawowych i wykonawczych oraz praktyk administracyjnych dotyczących dokonywania zakupów przez instytucje publiczne oraz sporządzania budżetu i rachunkowości w ujęciu rocznym, w celu zapewnienia, aby poszczególne instytucje publiczne nie były zniechęcane do dokonywania inwestycji na rzecz poprawy efektywności energetycznej, do zawierania umów o poprawę efektywności energetycznej ani do stosowania mechanizmów finansowania przez stronę trzecią w oparciu o umowy długoterminowe.

W ramach swoich zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanych na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999 państwa członkowskie składają Komisji sprawozdania na temat środków przyjętych w celu usunięcia barier utrudniających wprowadzanie usprawnień mających na celu poprawę efektywności energetycznej.

ROZDZIAŁ III

EFEKTYWNOŚĆ WYKORZYSTANIA ENERGII

Artykuł 8

Obowiązek oszczędności energii

1. Państwa członkowskie muszą osiągnąć skumulowane oszczędności końcowego zużycia energii równoważne co najmniej:
  - a) nowym oszczędnościom w każdym roku od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r. w wysokości 1,5 % rocznej wartości wolumenu sprzedaży energii odbiorcom końcowym, uśrednionej dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2013 r. Wolumen sprzedaży energii zużytej w transporcie może być częściowo lub w pełni wyłączony z tego obliczenia;
  - b) nowym oszczędnościom w każdym roku od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. w wysokości:
    - (i) 0,8 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.
    - (ii) 1,3 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2025 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.
    - (iii) 1,5 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2026 r. do dnia 31 grudnia 2027 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.
    - (iv) 1,9 % rocznego zużycia energii końcowej od dnia 1 stycznia 2028 r. do dnia 31 grudnia 2030 r., uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.

W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego lit. b) ppkt (i) Cypr i Malta muszą osiągnąć nowe oszczędności w każdym roku od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. równoważne 0,24% rocznego zużycia energii końcowej, uśrednionego dla ostatnich trzech lat przed dniem 1 stycznia 2019 r.

W drodze odstępstwa od akapitu pierwszego lit. b) ppkt (ii), (iii) i (iv) Cypr i Malta muszą osiągnąć nowe oszczędności w każdym roku od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. równoważne 0,45% rocznego zużycia energii końcowej, uśrednionego dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.

Państwa członkowskie decydują, w jaki sposób rozłożyć obliczoną wielkość nowych oszczędności w każdym okresie, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a) i b), pod warunkiem że na koniec każdego okresu objętego obowiązkiem osiągnięte zostają wymagane całkowite skumulowane oszczędności końcowego zużycia energii ogółem.

Państwa członkowskie muszą nadal realizować nowe roczne oszczędności zgodnie ze wskaźnikiem oszczędności określonym w akapicie pierwszym lit. b) ppkt (iv) dla dziesięcioletnich okresów po 2030 r.

2. Państwa członkowskie muszą osiągnąć wymaganą wielkość oszczędności wynikającą z ust. 1 niniejszego artykułu poprzez ustanowienie systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej, o którym mowa w art. 9, albo poprzez przyjęcie alternatywnych środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 10. Państwa członkowskie mogą łączyć system zobowiązujący do efektywności energetycznej z alternatywnymi środkami z dziedziny polityki. Państwa członkowskie zapewniają, aby oszczędności energii wynikające ze środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 9 i 10 oraz w art. 30 ust. 14, obliczane były zgodnie z załącznikiem V.

3. Państwa członkowskie wdrażają systemy zobowiązujące do efektywności energetycznej, alternatywne środki z dziedziny polityki lub połączenie obu tych systemów, lub programy lub środki finansowane w ramach krajowego funduszu efektywności energetycznej, na zasadzie priorytetu m.in. wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne. Państwa członkowskie zapewniają, aby środki z dziedziny polityki wdrożone na podstawie niniejszego artykułu nie miały niekorzystnych skutków dla tych osób. W stosownych przypadkach państwa członkowskie w jak najlepszy sposób wykorzystują finansowanie, w tym finansowanie publiczne, instrumenty finansowania ustanowione na poziomie Unii oraz dochody z uprawnień na podstawie art. 24 ust. 3 lit. b) w celu usunięcia niekorzystnych skutków i zapewnienia sprawiedliwej transformacji energetycznej sprzyjającej włączeniu społecznemu.

W celu osiągnięcia oszczędności energii wymaganych na mocy ust. 1 i bez uszczerbku dla rozporządzenia (UE) 2019/943 i dyrektywy (UE) 2019/944, państwa członkowskie w celu opracowania takich środków z dziedziny polityki uwzględniają i propagują rolę społeczności energetycznych działających w zakresie energii odnawialnej i obywatelskich społeczności energetycznych w przyczynianiu się do wdrażania tych środków.

Państwa członkowskie określają i osiągają pewien odsetek wymaganej wielkości skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne. Odsetek ten jest co najmniej równy odsetkowi gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym zgodnie z szacunkami w ramach krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu dokonany zgodnie z art. 3 ust. 3 lit. d) rozporządzenia (UE) 2018/1999. W swoich szacunkach odsetka ubóstwa energetycznego zawartych w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu państwa członkowskie uwzględniają poniższe wskaźniki:

- a) niemożność utrzymania odpowiedniej temperatury w mieszkaniu (Eurostat, SILC [ilc_md01]);
- b) zaległości z zapłatą rachunków za media (Eurostat, SILC, [ilc_md07]);
- c) całkowitą liczbę osób zajmujących lokal mieszkalny z przeciekającym dachem, wilgotnymi ścianami, podłogami lub fundamentami bądź zmurszałymi ramami okiennymi lub podłogą (Eurostat, SILC [ilc_mdho01]);
- d) wskaźnik zagrożenia ubóstwem (badania Eurostatu, SILC i ECHP [ilc_li02]) (punkt graniczny: 60 % mediany ekwiwalentnego dochodu po transferach socjalnych).

Jeżeli dane państwo członkowskie nie zgłosiło odsetka gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym oszacowanego w krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu, odsetek wymaganej wielkości skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne jest co najmniej równy średniej arytmetycznej udziału wskaźników, o których mowa w akapicie trzecim za 2019 r. lub, jeżeli nie są dostępne dla 2019 r., liniowej ekstrapolacji ich wartości za ostatnie trzy lata, które są dostępne.

4. Państwa członkowskie uwzględniają informacje na temat stosowanych wskaźników, średniej arytmetycznej udziałów i rezultatów wdrożenia środków z dziedziny polityki ustanowionych zgodnie z ust. 3 niniejszego artykułu w aktualizacjach swoich zintegrowanych planów krajowych w dziedzinie energii i klimatu przedstawianych zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999, w swoich późniejszych zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu zgłaszanych na podstawie art. 3 i art. 7–12 tego rozporządzenia oraz w powiązanych sprawozdaniach z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanych zgodnie z art. 17 tego rozporządzenia.

5. Państwa członkowskie mogą w obliczeniach uwzględnić oszczędności energii, które wynikają ze środków z dziedziny polityki, niezależnie od tego, czy zostały wprowadzone do dnia 31 grudnia 2020 r., czy po tej dacie, pod warunkiem że środki te skutkują nowymi działaniami indywidualnymi podjętymi po dniu 31 grudnia 2020 r. Oszczędności energii osiągnięte w okresie objętym obowiązkiem nie są zaliczane na poczet wymaganych oszczędności energii w poprzednich okresach objętych obowiązkiem określonych w ust. 1.

6. Pod warunkiem że państwa członkowskie spełnią co najmniej swój obowiązek w zakresie skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) ppkt (i), mogą one obliczyć wymaganą wielkość oszczędności energii, o której mowa w tej literze, w jeden lub więcej z następujących sposobów:

- a) stosując roczny wskaźnik oszczędności w odniesieniu do sprzedaży energii odbiorcom końcowym lub w odniesieniu do zużycia energii końcowej, uśredniony dla ostatnich trzech lat poprzedzających dzień 1 stycznia 2019 r.;
- b) wyłączając z podstawy obliczeń, częściowo lub w całości, energię zużyta w transporcie;
- c) korzystając z którejkolwiek z opcji określonych w ust. 8.

7. W przypadku gdy państwa członkowskie korzystają z którejkolwiek z możliwości przewidzianych w ust. 6 w zakresie wymaganych oszczędności energii, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) ppkt (i), ustalają one:

- a) własny roczny wskaźnik oszczędności energii, który będzie stosowany przy obliczaniu ich skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii, zapewniający, aby ostateczna wielkość ich oszczędności energii netto nie była niższa od wielkości oszczędności wymaganej na mocy tej litery;
- b) własną podstawę obliczeń, z której można wyłączyć, częściowo lub w całości, energię zużyta w transporcie.

8. Z zastrzeżeniem ust. 9 każde państwo członkowskie może:

- a) przeprowadzać obliczenia wymagane na mocy ust. 1 akapit pierwszy lit. a), stosując wartości 1 % w latach 2014 i 2015, 1,25 % w latach 2016 i 2017 oraz 1,5 % w latach 2018, 2019 i 2020;
- b) wyłączyć z obliczeń całość lub część wolumenu sprzedaży wykorzystanej energii w odniesieniu do okresu objętego obowiązkiem, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), lub zużytej energii końcowej w odniesieniu do okresu objętego obowiązkiem, o którym mowa w lit. b) ppkt (i) tego akapitu, w ramach działalności przemysłowej wymienionej w załączniku I do dyrektywy 2003/87/WE;
- c) zaliczać na poczet wymaganych wielkości oszczędności energii, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i lit. b) ppkt (i), oszczędności energii w sektorach przetwarzania, przesyłu i dystrybucji energii, w tym w efektywnej infrastrukturze ciepłowniczej i chłodniczej, uzyskane w wyniku wdrażania wymogów określonych w art. 25 ust. 4, art. 26 ust. 7 lit. a) oraz art. 27 ust. 1, 5–9 i 11. Państwa członkowskie informują Komisję o środkach z dziedziny polityki, które zamierzają przyjąć na podstawie niniejszej litery na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. w ramach swoich zintegrowanych krajowych planów w zakresie energii i klimatu zgłoszonych zgodnie z art. 3 i art. 7–12. Wpływ tych środków jest obliczany zgodnie z załącznikiem V i ujmowany w tych planach;
- d) zaliczać na poczet wymaganych wielkości oszczędności energii oszczędności energii wynikające z działań indywidualnych nowo wdrożonych od dnia 31 grudnia 2008 r., które nadal przynoszą skutki w 2020 r. w odniesieniu do okresu objętego obowiązkiem, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), i po 2020 r. w odniesieniu do okresu objętego obowiązkiem, o którym mowa lit. b) ppkt (i) tego akapitu, oraz które to oszczędności mogą być mierzone i weryfikowane;

- e) zaliczać na poczet wymaganych wielkości oszczędności energii oszczędności energii wynikające ze środków z dziedziny polityki – pod warunkiem że można wykazać, że środki te skutkują działaniami indywidualnymi podjętymi od dnia 1 stycznia 2018 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., które przynoszą oszczędności po dniu 31 grudnia 2020 r.;
- f) wyłączyć z obliczeń dotyczących wymaganych oszczędności energii na podstawie ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i lit. b) ppkt (i) 30 % weryfikowalnej ilości energii wytworzonej na własne potrzeby na budynkach lub w budynkach w wyniku środków z dziedziny polityki promujących nowe instalacje technologii energii odnawialnej;
- g) zaliczyć na poczet wymaganych oszczędności energii na podstawie ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i lit. b) ppkt (i) te oszczędności energii, które przekraczają oszczędności energii wymagane w okresie objętym obowiązkiem od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2020 r., pod warunkiem że oszczędności te wynikają z działań indywidualnych podejmowanych w ramach środków z dziedziny polityki, o których mowa w art. 9 i 10, zgłoszonych przez państwa członkowskie w ich krajowych planach działania na rzecz racjonalizacji zużycia energii oraz w ich sprawozdaniach z postępów zgodnie z art. 26.

9. Państwa członkowskie oddzielnie stosują opcje wybrane zgodnie z ust. 8 i obliczają ich efekty w odniesieniu do okresu, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a) i lit. b) ppkt (i):

- a) do obliczania wielkości oszczędności energii wymaganych w okresie objętym obowiązkiem, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. a), państwa członkowskie mogą korzystać z opcji wymienionych w ust. 8 lit. a)–d). Wszystkie opcje wybrane na podstawie ust. 8 nie przekraczają razem 25 % ilości oszczędności energii, o których mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit a);
- b) do obliczania wielkości oszczędności energii wymaganych w okresie objętym obowiązkiem, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) ppkt (i), państwa członkowskie mogą korzystać z opcji wymienionych w ust. 8 lit. b)–g), pod warunkiem że działania indywidualne, o których mowa w ust. 8 lit. d), nadal przynoszą weryfikowalne i wymierne skutki po dniu 31 grudnia 2020 r. Wszystkie opcje wybrane na podstawie ust. 8 nie mogą razem prowadzić do zmniejszenia o więcej niż 35 % wielkości oszczędności energii obliczonej zgodnie z ust. 6 i 7.

Niezależnie od tego, czy państwa członkowskie częściowo lub w całości wyłączą z ich podstawy obliczeń energię zużytą w transporcie lub skorzystają z którejkolwiek z opcji wymienionych w ust. 8, zapewniają, aby obliczona wielkość netto nowych oszczędności, którą należy osiągnąć w zużyciu energii końcowej w okresie objętym obowiązkiem, o którym mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) ppkt (i), od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2023 r., nie była niższa niż wielkość wynikająca z zastosowania rocznego wskaźnika oszczędności, o których mowa w tej literze.

10. Państwa członkowskie opisują w aktualizacjach swoich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu przedkładanych na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999, w swoich późniejszych zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu zgłaszanych na podstawie art. 3 i art. 7–12 rozporządzenia (UE) 2018/1999 i zgodnie z załącznikiem III do rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz odpowiednich sprawozdaniach z postępów obliczanie wielkości oszczędności energii, którą należy osiągnąć w okresie od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. i, w stosownych przypadkach, wyjaśniają, w jaki sposób ustalone zostały roczny wskaźnik oszczędności i podstawa obliczeń oraz jakie opcje, o których mowa w ust. 8 niniejszego artykułu, zostały zastosowane i w jakim zakresie.

11. Państwa członkowskie zgłaszają Komisji wielkość wymaganej oszczędności energii, o której mowa w ust. 1 akapit pierwszy lit. b) i w ust. 3 niniejszego artykułu, opis środków z dziedziny polityki, które należy wdrożyć w celu osiągnięcia wymaganej całkowitej wielkości skumulowanej oszczędności końcowego zużycia energii, oraz opis metod obliczania ich wpływu na podstawie załącznika V do niniejszej dyrektywy, w ramach aktualizacji swoich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu przedkładanych na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999 oraz w ramach swoich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgłaszanych zgodnie z art. 3 i art. 7–12 rozporządzenia (UE) 2018/1999. Państwa członkowskie korzystają z szablonu sprawozdania przekazanego państwom członkowskim przez Komisję.

12. W przypadku gdy Komisja stwierdza po dokonaniu oceny zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu na podstawie art. 29 rozporządzenia (UE) 2018/1999 lub oceny projektu lub ostatecznej aktualizacji ostatnio zgłoszonego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu przedkładanego na podstawie art. 14 rozporządzenia (UE) 2018/1999 lub oceny kolejnych projektów i ostatecznych zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu zgłaszanych na podstawie art. 3 i art. 7–12 rozporządzenia (UE) 2018/1999, że środki z dziedziny polityki nie zapewniają osiągnięcia wymaganej wielkości skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii na koniec okresu objętego obowiązkiem, Komisja może wystosować zalecenia zgodnie z art. 34 rozporządzenia (UE) 2018/1999 skierowane do państw członkowskich, których środki z dziedziny polityki uznaje za niewystarczające do zapewnienia wypełnienia ich obowiązków w zakresie oszczędności energii.

13. W przypadku gdy państwo członkowskie nie osiągnęło wymaganych skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii na koniec każdego z okresów objętych obowiązkiem określonych w ust. 1, osiąga ono brakujące oszczędności energii dodatkowo oprócz skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii wymaganych do końca kolejnego okresu objętego obowiązkiem.

Natomiast w przypadku gdy na koniec każdego z okresów objętych obowiązkiem określonych w ust. 1 państwo członkowskie osiągnęło wymagane skumulowane oszczędności końcowego zużycia energii ponad wymagany poziom, ma prawo przenieść kwalifikowalną wielkość nieprzekraczającą 10 % takiej nadwyżki na kolejny okres objęty obowiązkiem bez zwiększania docelowego zobowiązania.

14. W aktualizacjach swoich krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu przedkładanych na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999, w swoich odpowiednich sprawozdaniach z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanych na podstawie art. 17 tego rozporządzenia oraz w swoich późniejszych zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu zgłaszanych na podstawie art. 3 i art. 7–12 tego rozporządzenia państwa członkowskie wykazują, załączając, w stosownych przypadkach, dowody i obliczenia:

- a) że w przypadkach gdy ma miejsce nakładanie się oddziaływania różnych środków z dziedziny polityki lub działań indywidualnych, oszczędność energii nie jest zaliczana podwójnie;
- b) w jaki sposób oszczędności energii uzyskane na podstawie ust. 1 akapit pierwszy lit. b) niniejszego artykułu przyczyniają się do realizacji ich wkładu krajowego na podstawie art. 4;
- c) że środki z dziedziny polityki są ustanawiane w celu wypełnienia ich obowiązku oszczędności energii, opracowywane zgodnie z niniejszym artykułem oraz że środki te są kwalifikowalne i odpowiednie, aby zapewnić osiągnięcie wymaganej wielkości skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii na koniec każdego okresu objętego obowiązkiem.

Artykuł 9

Systemy zobowiązujące do efektywności energetycznej

1. W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się wypełnić swoje obowiązki w zakresie osiągnięcia wielkości oszczędności wymaganej na mocy art. 8 ust. 1 za pomocą systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej, zapewniają one, aby strony zobowiązane, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, prowadzące działalność na terytorium poszczególnych państw członkowskich spełniły – bez uszczerbku dla art. 8 ust. 8 i 9 – ich wymóg w zakresie skumulowanych oszczędności końcowego zużycia energii określony w art. 8 ust. 1.

W stosownych przypadkach państwa członkowskie mogą postanowić, aby strony zobowiązane dokonały całości lub części tych oszczędności jako wkład na rzecz krajowego funduszu efektywności energetycznej zgodnie z art. 30 ust. 14.

2. W przypadku gdy państwa członkowskie zdecydują się wypełnić swoje obowiązki w zakresie osiągnięcia wielkości oszczędności wymaganej na mocy art. 8 ust. 1 za pomocą systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej, mogą wyznaczyć publiczny organ wykonawczy do zarządzania tym systemem.

3. Państwa członkowskie wyznaczają, na podstawie obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriów, strony zobowiązane spośród operatorów systemów przesyłowych, operatorów systemów dystrybucyjnych, dystrybutorów energii, przedsiębiorstw prowadzących detaliczną sprzedaż energii oraz przedsiębiorstw prowadzących dystrybucję i sprzedaż detaliczną paliw transportowych i działających na ich terytorium. Wielkość oszczędności energii, wymagana do wypełnienia obowiązku, jest osiągnięta przez strony zobowiązane spośród odbiorców końcowych, wyznaczone przez państwa członkowskie, niezależnie od obliczeń dokonanych na podstawie art. 8 ust. 1 lub jeżeli zdecydują tak państwa członkowskie, przez poświadczone oszczędności osiągnięte przez inne strony, jak określono w ust. 11 lit. a) niniejszego artykułu.

4. W przypadku wyznaczenia przedsiębiorstw prowadzących detaliczną sprzedaż energii jako stron zobowiązanych zgodnie z ust. 3 państwa członkowskie zapewniają, aby w realizacji swojego zobowiązania przedsiębiorstwa prowadzące detaliczną sprzedaż energii nie stwarzały żadnych przeszkód utrudniających odbiorcom zmianę dostawcy.

5. Państwa członkowskie mogą wymagać od stron zobowiązanych osiągnięcia pewnego odsetka oszczędności energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne. Państwa członkowskie mogą również wymagać od stron zobowiązanych osiągnięcia celów w zakresie redukcji kosztów energii, pod warunkiem że skutkiem osiągnięcia celów będą oszczędności końcowego zużycia energii i że zostaną one obliczone zgodnie z załącznikiem V, oraz oszczędności energii poprzez propagowanie środków poprawy efektywności energetycznej, w tym środków wsparcia finansowego łagodzących skutki opłat za emisję dwutlenku węgla dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw.

6. Państwa członkowskie mogą wymagać od stron zobowiązanych współpracowania z dostawcami usług społecznych, władzami regionalnymi i lokalnymi lub gminami w celu propagowania środków poprawy efektywności energetycznej wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne. Obejmuje to określanie i zaspokajanie szczególnych potrzeb poszczególnych grup zagrożonych ubóstwem energetycznym lub bardziej podatnych na jego skutki. W celu ochrony osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne państwa członkowskie zachęcają strony zobowiązane do podejmowania działań takich jak renowacja budynków, w tym mieszkań socjalnych, wymiana urządzeń, wsparcie finansowe i zachęty na rzecz środków poprawy efektywności energetycznej zgodnie z krajowymi systemami finansowania i wsparcia lub audyty energetyczne. Państwa członkowskie zapewniają kwalifikowalność środków dotyczących indywidualnych modułów w budynkach wielomieszkalniowych.

7. Stosując ust. 5 i 6, państwa członkowskie wymagają od stron zobowiązanych corocznego składania sprawozdań na temat oszczędności energii osiągniętych przez te strony zobowiązane w wyniku działań propagowanych wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne, a także wymagają zagregowanych informacji statystycznych na temat odbiorców końcowych tych stron zobowiązanych, z określeniem zmian w oszczędnościach energii w porównaniu z wcześniej przedłożonymi informacjami, oraz na temat udzielanego wsparcia technicznego i finansowego.

8. Państwa członkowskie wyrażają wielkość oszczędności energii wymaganą od każdej strony zobowiązanej w kategoriach zużycia energii pierwotnej lub zużycia energii końcowej. Metodę wybraną w celu wyrażenia wymaganej wielkości oszczędności energii wykorzystuje się także w celu obliczania oszczędności zgłaszanych przez strony zobowiązane. Przy konwersji wielkości oszczędności energii stosuje się wartości kaloryczne netto określone w załączniku VI do rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) 2018/2066⁽⁴¹⁾ oraz współczynnik energii pierwotnej na podstawie art. 31, chyba że można uzasadnić zastosowanie innych współczynników konwersji.

9. Państwa członkowskie ustanawiają systemy pomiaru, kontroli i weryfikacji na potrzeby przeprowadzania udokumentowanej weryfikacji co najmniej statystycznie istotnej i reprezentatywnej próby środków poprawy efektywności energetycznej wdrożonych przez strony zobowiązane. Pomiar, kontrole i weryfikacje są przeprowadzane w sposób niezależny od stron zobowiązanych. W przypadku gdy dany podmiot jest stroną zobowiązaną w ramach krajowego systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej na podstawie art. 9 i w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS w odniesieniu do budynków i transportu drogowego, zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE, system monitorowania i weryfikacji zapewnia, aby cena emisji dwutlenku węgla przeliczana przy przekazywaniu paliwa do zużycia zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE była uwzględniana w obliczaniu oszczędności energii wynikających ze środków oszczędności energii stosowanych przez ten podmiot i w sprawozdawczości na ten temat.

⁽⁴¹⁾ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2018/2066 z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych na podstawie dyrektywy 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz zmieniające rozporządzenie Komisji (UE) nr 601/2012 (Dz.U. L 334 z 31.12.2018, s. 1).

10. Państwa członkowskie informują Komisję, w ramach zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanych na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999, o wprowadzonych systemach pomiaru, kontroli i weryfikacji, w tym o stosowanych metodach oraz o zidentyfikowanych problemach i sposobach ich rozwiązania.

11. W ramach systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej państwa członkowskie mogą zezwolić stronom zobowiązanym na:

- a) zaliczanie na poczet ich obowiązku poświadczonej oszczędności energii osiągniętej przez dostawców usług energetycznych lub inne strony trzecie, w tym w przypadkach, gdy strony zobowiązane promują środki za pośrednictwem innych akredytowanych przez państwo podmiotów lub za pośrednictwem organów publicznych, które mogą obejmować formalne partnerstwa i mogą się łączyć z innymi źródłami finansowania;
- b) zaliczenie oszczędności osiągniętych w danym roku, tak jakby zostały one osiągnięte w dowolnym z czterech poprzednich lub trzech następnych lat, o ile nie wykracza to poza granicę okresów objętych obowiązkiem określonych w art. 8 ust. 1.

W przypadku gdy państwa członkowskie na to zezwalają, zapewniają one, aby poświadczenie oszczędności energii, o którym mowa w lit. a) akapitu pierwszego, wydawane było w następstwie procesu zatwierdzenia, który jest wprowadzony w państwach członkowskich i jest jasno określony, przejrzysty i otwarty dla wszystkich podmiotów działających na rynku, a także jest ukierunkowany na minimalizację kosztów poświadczenia.

Państwa członkowskie dokonują oceny i, w stosownych przypadkach, przyjmują środki na rzecz ograniczenia wpływu kosztów bezpośrednich i pośrednich związanych z systemami zobowiązującymi do efektywności energetycznej na konkurencyjność energochłonnych sektorów przemysłu podlegających konkurencji międzynarodowej.

12. Raz do roku państwa członkowskie upubliczniają informacje na temat oszczędności energii osiągniętych przez każdą stronę zobowiązaną lub każdą podkategorię stron zobowiązanych, a także na temat łącznej wielkości osiągniętej w ramach tego systemu.

Artykuł 10

Alternatywne środki z dziedziny polityki

1. W przypadku gdy państwa członkowskie postanawiają wypełnić swoje obowiązki w zakresie realizacji oszczędności wymaganych na podstawie art. 8 ust. 1 za pomocą alternatywnych środków z dziedziny polityki, zapewniają one, bez uszczerbku dla art. 8 ust. 8 i 9, osiągnięcie oszczędności energii wymaganych na podstawie art. 8 ust. 1 u odbiorców końcowych.

2. W przypadku wszystkich środków innych niż środki podatkowe państwa członkowskie ustanawiają systemy pomiaru, kontroli i weryfikacji, w ramach których udokumentowanej weryfikacji poddaje się co najmniej statystycznie istotną i reprezentatywną próbę środków poprawy efektywności energetycznej wdrożonych przez strony uczestniczące lub uprawnione. Przedmiotowe pomiary, kontrole i weryfikacje są przeprowadzane w sposób niezależny od stron uczestniczących lub uprawnionych.

3. Państwa członkowskie informują Komisję, w ramach zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu składanych na podstawie art. 17 rozporządzenia (UE) 2018/1999, o wprowadzonych systemach pomiaru, kontroli i weryfikacji, w tym o stosowanych metodach oraz o zidentyfikowanych problemach i sposobach ich rozwiązania.

4. Zgłaszając środek podatkowy, państwa członkowskie wykazują, w jaki sposób w projekcie tego środka podatkowego zapewniono skuteczność sygnału cenowego, taką jak stawka podatkowa i widoczność w czasie. W przypadku obniżenia stawki podatkowej państwa członkowskie uzasadniają, w jaki sposób środki podatkowe nadal prowadzą do nowych oszczędności energii.

Artykuł 11

Systemy zarządzania energią i audyty energetyczne

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa, których średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekroczyło 85 TJ, wdrożyły system zarządzania energią. System zarządzania energią musi być certyfikowany przez niezależny organ, zgodnie z odpowiednimi normami europejskimi lub międzynarodowymi.

Państwa członkowskie zapewniają, by przedsiębiorstwa, o których mowa w akapicie pierwszym, dysponowały systemem zarządzania energią najpóźniej do dnia 11 października 2027 r.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przedsiębiorstwa, których średnie roczne zużycie energii w ciągu ostatnich trzech lat, przy uwzględnieniu wszystkich nośników energii, przekroczyło 10 TJ i które nie wdrożyły systemu zarządzania energią zostały poddane audytowi energetycznemu.

Takie audyty energetyczne są:

- a) przeprowadzane w sposób niezależny i opłacalny przez wykwalifikowanych lub akredytowanych ekspertów, zgodnie z art. 28; albo
- b) realizowane i nadzorowane przez niezależne organy na podstawie przepisów krajowych.

Państwa członkowskie zapewniają, by przedsiębiorstwa, o których mowa w akapicie pierwszym, przeprowadziły pierwszy audyt energetyczny do dnia 11 października 2026 r. i by kolejne audyty energetyczne były przeprowadzane co najmniej co cztery lata. Jeżeli takie przedsiębiorstwa już prowadzą audyty energetyczne zgodnie z akapitem pierwszym, nadal je przeprowadzają co najmniej co cztery lata zgodnie z niniejszą dyrektywą.

Na podstawie zaleceń wynikających z tych audytów energetycznych przedsiębiorstwa, których to dotyczy sporządzają konkretny i wykonalny plan działania. W planie tym wskazuje się środki w celu wykonania poszczególnych zaleceń z audytu, w przypadku gdy jest to wykonalne z technicznego lub ekonomicznego punktu widzenia. Plan działania jest przedstawiany zarządowi przedsiębiorstwa.

Państwa członkowskie zapewniają, aby plany działania oraz wskaźnik wdrożenia zaleceń były publikowane w sprawozdaniu rocznym przedsiębiorstwa oraz by były podawane do wiadomości publicznej, z zastrzeżeniem przepisów prawa unijnego i krajowego chroniących tajemnice handlowe i tajemnice przedsiębiorstwa oraz poufność.

3. W przypadku gdy w dowolnym roku przedsiębiorstwo, o którym mowa w ust. 1, ma roczne zużycie wynoszące ponad 85 TJ i w przypadku gdy przedsiębiorstwo, o którym mowa w ust. 2, ma roczne zużycie wynoszące ponad 10 TJ, państwa członkowskie zapewniają, by informacje te były udostępniane organom krajowym odpowiedzialnym za wdrażanie niniejszego artykułu. W tym celu państwa członkowskie mogą promować korzystanie z nowej lub istniejącej platformy, aby ułatwić zbieranie wymaganych danych na poziomie krajowym.

4. Państwa członkowskie mogą zachęcać przedsiębiorstwa, o których mowa w ust. 1 i 2, by w swoim sprawozdaniu rocznym podawały informacje na temat rocznego zużycia energii w kWh, rocznej ilości zużycia wody w metrach sześciennych oraz zużycia energii i wody w porównaniu z poprzednimi latami.

5. Państwa członkowskie stwarzają warunki umożliwiające wszystkim końcowym odbiorcom energii dostęp do audytów energetycznych wysokiej jakości, które są opłacalne oraz:

- a) przeprowadzane w sposób niezależny przez ekspertów wykwalifikowanych lub akredytowanych zgodnie z kryteriami kwalifikacji; lub
- b) realizowane i nadzorowane przez niezależne organy na podstawie przepisów krajowych.

Audyty energetyczne, o których mowa w akapicie pierwszym, mogą być przeprowadzane przez ekspertów wewnętrznych lub audytorów energetycznych, pod warunkiem że dane państwo członkowskie wprowadziło system zapewniania jakości audytów, w tym dokonuje, w stosownych przypadkach, corocznego losowego wyboru co najmniej statystycznie istotnego odsetka wszystkich audytów energetycznych, które przeprowadzili tacy eksperci wewnętrzni lub audytorzy energetyczni.

Aby zapewnić wysoką jakość audytów energetycznych i systemów zarządzania energią, państwa członkowskie ustalają przejrzyste i niedyskryminacyjne kryteria minimalne dotyczące audytów energetycznych, zgodnie z załącznikiem VI i uwzględniając odpowiednio normy europejskie lub międzynarodowe. Państwa członkowskie wyznaczają właściwy organ lub podmiot, aby zapewnić przestrzeganie harmonogramu przeprowadzania audytów energetycznych określonego w ust. 2 niniejszego artykułu oraz poprawne stosowanie kryteriów minimalnych określonych w załączniku VI.

Audyty energetyczne nie mogą zawierać klauzul, które zakazują przekazywania wyników audytów wykwalifikowanemu lub akredytowanemu dostawcy usług energetycznych, pod warunkiem że odbiorca nie wyraża sprzeciwu.

6. Państwa członkowskie opracowują programy z myślą o stworzeniu zachęt i zapewnieniu wsparcia technicznego dla MŚP, które nie są objęte ust. 1 lub 2, tak aby poddawały się one audytom energetycznym, a następnie wdrażały zalecenia wynikające z tych audytów.

Kierując się przejrzystymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami i nie naruszając unijnych przepisów o pomocy państwa, państwa członkowskie mogą ustanowić mechanizmy, takie jak centra audytu energetycznego dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw, w celu zapewniania audytów energetycznych, pod warunkiem że mechanizmy takie nie stanowią konkurencji dla audytorów prywatnych. Mogą również zapewnić inne systemy wsparcia dla MŚP, także wtedy, gdy takie MŚP zawarły dobrowolne porozumienia, w celu pokrycia kosztów audytów energetycznych i wdrożenia wysoko opłacalnych zaleceń wynikających z audytów energetycznych, jeżeli zastosowano zaproponowane w tych zaleceniach środki.

7. Państwa członkowskie zapewniają, by programy, o których mowa w ust. 6, obejmowały wsparcie dla MŚP w zakresie kwantyfikacji wielorakich korzyści płynących ze środków w zakresie efektywności energetycznej w ramach ich działalności, opracowywania planów na rzecz efektywności energetycznej oraz rozwijania sieci efektywności energetycznej dla MŚP, za pośrednictwem niezależnych ekspertów.

Państwa członkowskie zwracają uwagę MŚP, m.in. korzystając z pośrednictwa odpowiednich organizacji przedstawicielskich, na konkretne przykłady pokazujące, w jaki sposób systemy zarządzania energią mogą im pomóc prowadzić działalność. Komisja udziela pomocy państwom członkowskim poprzez wspieranie wymiany najlepszych praktyk w tej dziedzinie.

8. Państwa członkowskie opracowują programy z myślą o zachęceniu przedsiębiorstw, które nie są MŚP i nie są objęte ust. 1 lub 2, do poddawania się audytom energetycznym, a następnie do wdrażania zaleceń wynikających z tych audytów.

9. Audyty energetyczne uważa się za zgodne z ust. 2, jeżeli są one:

- a) przeprowadzane w niezależny sposób na podstawie kryteriów minimalnych określonych w załączniku VI;
- b) realizowane na podstawie dobrowolnych porozumień między organizacjami zainteresowanych stron a podmiotem wyznaczonym i nadzorowanym przez dane państwo członkowskie, przez inny podmiot, któremu właściwe organy przekazały odnośne obowiązki, lub przez Komisję.

Dostęp uczestników rynku oferujących usługi energetyczne jest oparty na przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach.

10. Przedsiębiorstwa realizujące umowę o poprawę efektywności energetycznej są zwolnione z wymogów ustanowionych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, pod warunkiem że umowa o poprawę efektywności energetycznej obejmuje niezbędne elementy systemu zarządzania energią i że spełnia wymogi określone w załączniku XV.

11. Przedsiębiorstwa realizujące system zarządzania środowiskowego certyfikowany przez niezależny podmiot zgodnie z właściwymi normami europejskimi lub międzynarodowymi są zwolnione z wymogów ustanowionych w ust. 1 i 2 niniejszego artykułu, pod warunkiem że dany system zarządzania środowiskowego obejmuje audyt energetyczny na podstawie kryteriów minimalnych określonych załączniku VI.

12. Audyty energetyczne mogą być samodzielne lub stanowić część szerszej zakrojonego audytu środowiskowego. Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg, by częścią audytu energetycznego była ocena technicznej i ekonomicznej wykonalności przyłączenia do istniejącej lub planowanej sieci ciepłowniczej lub chłodniczej.

Nie naruszając przepisów unijnych dotyczących pomocy państwa, państwa członkowskie mogą ustanowić systemy zachęt i wsparcia do celów wdrożenia zaleceń wynikających z audytów energetycznych i podobnych środków.

Artykuł 12

Centra przetwarzania danych

1. Do dnia 15 maja 2024 r., a następnie co roku, państwa członkowskie wymagają, aby właściciele i operatorzy każdego znajdującego się na ich terytorium centrum przetwarzania danych o zapotrzebowaniu zainstalowanej infrastruktury informatycznej na energię elektryczną wynoszącym co najmniej 500 kW podawali do wiadomości publicznej informacje określone w załączniku VII, z wyjątkiem informacji podlegających przepisom prawa unijnego i krajowego chroniącym tajemnice handlowe i tajemnice przedsiębiorstwa oraz poufność.
2. Ustępu 1 nie stosuje się do centrów przetwarzania danych wykorzystywanych lub zapewniających swoje usługi wyłącznie do ostatecznego celu obronności i ochrony ludności.
3. Komisja tworzy unijną bazę danych dotyczącą centrów przetwarzania danych, która zawiera informacje przekazywane przez zobowiązane centra przetwarzania danych zgodnie z ust. 1. Ta europejska baza danych jest publicznie dostępna na poziomie zagregowanym.
4. Państwa członkowskie zachęcają właścicieli i operatorów każdego znajdującego się na ich terytorium centrum przetwarzania danych o zapotrzebowaniu zainstalowanej infrastruktury informatycznej na energię elektryczną wynoszącym co najmniej 1 MW do uwzględnienia najlepszych praktyk, o których mowa w najnowszej wersji europejskiego kodeksu postępowania w sprawie efektywności energetycznej centrów danych.
5. Do dnia 15 maja 2025 r. Komisja dokonuje oceny dostępnych danych dotyczących efektywności energetycznej centrów przetwarzania danych, które to dane przekazano jej na podstawie ust. 1 i 3, oraz składa Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie wraz, w stosownych przypadkach, z wnioskami ustawodawczymi zawierającymi kolejne środki na rzecz poprawy efektywności energetycznej, w tym ustanowienia minimalnych norm efektywności, oraz ocenę wykonalności transformacji w kierunku sektora centrów przetwarzania danych o zerowej emisji netto, w ścisłej konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami. Wnioski takie mogą określać ramy czasowe, w których istniejące centra przetwarzania danych mają być zobowiązane do osiągnięcia minimalnej efektywności.

Artykuł 13

Pomiary zużycia gazu ziemnego

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby na tyle, na ile jest to technicznie wykonalne, uzasadnione finansowo i proporcjonalne do potencjalnych oszczędności energii, odbiorcom końcowym gazu ziemnego zostały zapewnione, po konkurencyjnych cenach, indywidualne liczniki, które dokładnie oddają rzeczywiste zużycie energii przez odbiorcę końcowego i podają informacje o rzeczywistym czasie korzystania z energii.

Taka możliwość nabycia liczników indywidualnych po konkurencyjnych cenach jest zapewniana w przypadku:

- a) wymiany liczników, chyba że jest to technicznie niewykonalne lub nieopłacalne w stosunku do szacowanych potencjalnych oszczędności w perspektywie długoterminowej;
- b) podłączania nowych liczników w nowych budynkach lub przy wykonaniu ważniejszych renowacji budynków, w rozumieniu dyrektywy 2010/31/UE.

2. Jeżeli państwa członkowskie wdrażają inteligentne systemy pomiarowe i rozpowszechniają inteligentne liczniki gazu ziemnego zgodnie z dyrektywą 2009/73/WE, w zakresie, w jakim prowadzą one te działania:

- a) zapewniają, by systemy pomiarowe dawały odbiorcom końcowym informacje na temat rzeczywistego czasu użytkowania i by przy ustalaniu minimalnych parametrów funkcjonalnych liczników i obowiązków nakładanych na uczestników rynku w pełni wzięto pod uwagę cele efektywności energetycznej i korzyści dla odbiorców końcowych;

- b) zapewniają bezpieczeństwo inteligentnych liczników i przekazywania danych, a także prywatność odbiorców końcowych zgodnie z odpowiednim prawem Unii o ochronie danych i prywatności;
- c) wprowadzają wymóg przekazywania odbiorcom stosownych porad i informacji w momencie montażu inteligentnych liczników; porady i informacje dotyczą w szczególności pełnych możliwości liczników, jeżeli chodzi o zarządzanie odczytem liczników oraz monitorowanie zużycia energii.

Artykuł 14

Opomiarowanie ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby odbiorcom końcowym systemu ciepłowniczego, systemu chłodniczego i ciepłej wody użytkowej zostały zapewnione, po konkurencyjnych cenach, liczniki, które dokładnie oddają rzeczywiste zużycie energii przez odbiorcę końcowego.
2. W przypadku gdy energia cieplna, chłodnicza lub ciepła woda użytkowa są dostarczane do budynku z centralnego źródła obsługującego większą liczbę budynków lub z systemu ciepłowniczego lub chłodniczego, licznik musi być zamontowany na wymienniku ciepła lub na granicy dostawy.

Artykuł 15

Opomiarowanie podlicznikami i podział kosztów ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej

1. W budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych z własnym źródłem centralnego ogrzewania lub centralnego chłodzenia lub zaopatrywanych z systemów ciepłowniczych lub chłodniczych instaluje się indywidualne liczniki do pomiaru zużycia energii cieplnej lub chłodniczej lub ciepłej wody użytkowej dla każdego modułu budynku, jeżeli jest to technicznie wykonalne i efektywne kosztowo, tzn. proporcjonalne do potencjalnych oszczędności energii.

W przypadku gdy zastosowanie indywidualnych liczników nie jest technicznie wykonalne lub nie jest opłacalne do pomiarów zużycia energii cieplnej w każdym module budynku, w celu pomiaru zużycia ciepła na każdym grzejniku stosowane są indywidualne podzielniki kosztów ciepła, chyba że dane państwo członkowskie wykaże, że montaż takich podzielników kosztów ciepła nie byłby opłacalny. W takich przypadkach można rozważyć alternatywne opłacalne metody pomiaru zużycia energii cieplnej. Każde państwo członkowskie jasno określa i publikuje kryteria ogólne, metody i procedury określania braku wykonalności technicznej i braku opłacalności.

2. W nowych budynkach wielomieszkaniowych i w częściach mieszkalnych nowych budynków wielofunkcyjnych wyposażonych w centralne źródło ogrzewania dla ciepłej wody użytkowej lub zaopatrywanych z systemu ciepłowniczego, niezależnie od ust. 1 akapit pierwszy instaluje się indywidualne liczniki dla ciepłej wody użytkowej.

3. W przypadku gdy budynki wielomieszkaniowe lub wielofunkcyjne zaopatrywane są z systemu ciepłowniczego lub chłodniczego lub gdy budynki takie przeważająco posiadają obsługujące je własne wspólne systemy ogrzewania lub chłodzenia, państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie przejrzystych, publicznie dostępnych przepisów krajowych dotyczących podziału kosztów zużycia energii cieplnej, chłodniczej i ciepłej wody użytkowej w takich budynkach, aby zapewnić przejrzystość i dokładność rozliczania indywidualnego zużycia. W stosownych przypadkach przepisy takie obejmują wytyczne w sprawie sposobu podziału kosztów:

- a) energii do celów wytwarzania ciepłej wody użytkowej;
- b) energii cieplnej emitowanej przez instalację ogrzewczą w budynku oraz do celów ogrzewania powierzchni wspólnych, jeżeli klatki schodowe i korytarze są wyposażone w grzejniki;
- c) ogrzewania lub chłodzenia mieszkań.

*Artykuł 16***Wymóg zdalnego odczytywania**

1. Do celów art. 14 i 15 nowo montowane liczniki i podzielniki kosztów ogrzewania muszą być urządzeniami umożliwiającymi zdalny odczyt. Zastosowanie mają warunki wykonalności technicznej i opłacalności określone w art. 15 ust. 1.
2. Liczniki i podzielniki kosztów ciepła, które nie posiadają funkcji zdalnego odczytu, ale zostały już zamontowane, zostają wyposażone w taką funkcję lub zostają zastąpione urządzeniami posiadającymi taką funkcję do dnia 1 stycznia 2027 r., chyba że dane państwo członkowskie wykaze, że nie jest to opłacalne.

*Artykuł 17***Informacje o rozliczeniach zużycia gazu ziemnego**

1. Jeżeli odbiorcy końcowi nie mają inteligentnych liczników gazu ziemnego, o których mowa w dyrektywie 2009/73/WE, państwa członkowskie zapewniają, by informacje o rozliczeniach dotyczące gazu ziemnego były wiarygodne, dokładne oraz oparte na rzeczywistym zużyciu, zgodnie z załącznikiem VIII pkt 1.1, jeżeli jest to technicznie możliwe i ekonomicznie uzasadnione.

Obowiązek ten można wypełnić przez wprowadzenie systemu dokonywania odczytów przez samych odbiorców końcowych i przekazywania odczytów licznika dostawcy energii. Jedynie w przypadku gdy odbiorca końcowy nie poda odczytu licznika za dany okres rozliczeniowy, rozliczanie jest oparte na zużyciu szacunkowym lub na stawce ryczałtowej.

2. Liczniki zamontowane zgodnie z dyrektywą 2009/73/WE umożliwiają dostarczanie dokładnych informacji o rozliczeniach na podstawie rzeczywistego zużycia. Państwa członkowskie zapewniają odbiorcom końcowym możliwość łatwego dostępu do informacji uzupełniających dotyczących zużycia w przeszłości, pozwalających na szczegółową samokontrolę.

Informacje uzupełniające dotyczące zużycia w przeszłości obejmują:

- a) dane skumulowane za co najmniej trzy poprzedzające lata lub za okres od rozpoczęcia umowy na dostawę, jeżeli jest on krótszy;
- b) szczegółowe dane według czasu użytkowania dla dowolnego dnia, tygodnia, miesiąca i roku.

Dane, o których mowa w akapicie drugim lit. a), muszą odpowiadać okresom, za które podawano informacje dotyczące poszczególnych rozliczeń.

Dane, o których mowa w akapicie drugim lit. b), są udostępniane odbiorcy końcowemu przez internet lub interfejs licznika za co najmniej poprzednie 24 miesiące lub okres od rozpoczęcia umowy na dostawę, jeżeli jest on krótszy.

3. Niezależnie od tego, czy inteligentne liczniki zostały zamontowane, państwa członkowskie:
  - a) wprowadzają wymóg, aby – w zakresie, w jakim dostępne są informacje na temat rozliczeń za energię i zużycia przez odbiorców końcowych w przeszłości – na życzenie odbiorcy końcowego były one udostępniane dostawcy usług energetycznych wskazanemu przez odbiorcę końcowego;
  - b) zapewniają, aby odbiorcom końcowym zaoferowano opcję elektronicznej formy informacji o rozliczeniach i rachunków oraz aby odbiorcy końcowi otrzymywali, na wniosek, jasne i zrozumiałe wyjaśnienie, w jaki sposób wyliczono ich rachunek, szczególnie w przypadkach, gdy rachunki nie są oparte na rzeczywistym zużyciu;
  - c) zapewniają, aby odbiorcom końcowym wraz z rachunkiem udostępniane były odpowiednie informacje pozwalające na całościowe zapoznanie się z bieżącymi kosztami energii, zgodnie z załącznikiem VIII;

- d) mogą postanowić, że na życzenie odbiorcy końcowego informacje zawarte w tych rachunkach nie stanowią wezwania do zapłaty. W takich przypadkach państwa członkowskie zapewniają, by dostawcy źródeł energii oferowali elastyczne formy dokonywania płatności;
- e) wprowadzają wymóg, zgodnie z którym informacje i szacunki dotyczące kosztów energii mają być przekazywane odbiorcom na ich wniosek, terminowo i w łatwo zrozumiałym formacie, umożliwiającym odbiorcom porównanie podobnych transakcji.

Artykuł 18

Rozliczenia i informacje o zużyciu w zakresie ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku zainstalowania liczników lub podzielników kosztów ciepła informacje o rozliczeniach i zużyciu były wiarygodne, dokładne oraz oparte na rzeczywistym zużyciu lub odczytach podzielników kosztów ciepła, zgodnie z załącznikiem IX pkt 1 i 2 dla wszystkich użytkowników końcowych.

Obowiązek ten może, jeżeli tak przewiduje się w państwie członkowskim oraz z wyjątkiem przypadku zużycia opomiarowanego podlicznikami w oparciu o podzielniki kosztów ciepła zgodnie z art. 15, być spełniony przez wprowadzenie systemu regularnego dokonywania odczytów przez samych odbiorców końcowych lub użytkowników końcowych i przekazywania przez nich odczytów licznika. Jedynie w przypadkach gdy odbiorca końcowy lub użytkownik końcowy nie poda odczytu licznika za dany okres rozliczeniowy, rozliczanie jest oparte na zużyciu szacunkowym lub na stawce ryczałtowej.

2. Państwa członkowskie:

- a) wprowadzają wymóg, aby – w przypadku gdy dostępne są informacje na temat rozliczeń za energię i zużycia w przeszłości lub odczyty podzielników kosztów ciepła u użytkowników końcowych – były one na życzenie użytkownika końcowego udostępniane dostawcy usług energetycznych wskazanemu przez użytkownika końcowego;
- b) zapewniają, aby odbiorcom końcowym zaoferowano opcję elektronicznej formy informacji o rozliczeniach i rachunków;
- c) zapewniają udzielanie jasnych i zrozumiałych informacji wraz z rachunkiem wszystkim użytkownikom końcowym zgodnie z załącznikiem IX pkt 3;
- d) wspierają cyberbezpieczeństwo i zapewniają ochronę prywatności i danych użytkowników końcowych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami unijnymi.

Państwa członkowskie mogą postanowić, że na życzenie odbiorcy końcowego przekazywanie informacji o rozliczeniach nie jest uznawane za wezwanie do zapłaty. W takich przypadkach państwo członkowskie zapewnia, by oferowane były elastyczne formy dokonywania płatności.

3. Państwa członkowskie decydują, kto ma być odpowiedzialny za dostarczanie informacji, o których mowa w ust. 1 i 2, użytkownikom końcowym, którzy nie mają bezpośredniej ani indywidualnej umowy z dostawcą energii.

Artykuł 19

Koszt dostępu do informacji o pomiarach i rozliczeniach zużycia gazu ziemnego

Państwo członkowskie zapewnia, aby odbiorcy końcowi otrzymywali wszystkie rachunki i informacje o rozliczeniach za zużycie energii nieodpłatnie oraz aby odbiorcy końcowi mieli odpowiedni i bezpłatny dostęp do danych dotyczących swojego zużycia.

Artykuł 20

Koszt dostępu do informacji o opomiarowaniu oraz rozliczeniach i zużyciu w zakresie ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby użytkownicy końcowi otrzymywali wszystkie rachunki i informacje o rozliczeniach za zużycie energii nieodpłatnie oraz aby użytkownicy końcowi mieli odpowiedni i bezpłatny dostęp do swoich danych dotyczących zużycia.

2. Niezależnie od ust. 1 niniejszego artykułu, podział kosztów informacji o rozliczeniach indywidualnego zużycia energii cieplnej, chłodniczej i ciepłej wody użytkowej dostarczanej w budynkach wielomieszkaniowych i wielofunkcyjnych zgodnie z art. 15 dokonywany jest na zasadach niekomercyjnych. Kosztami zlecenia tego zadania stronie trzeciej, takiej jak dostawca usług lub lokalny dostawca energii, obejmującego opomiarowanie, przydział i rozliczanie rzeczywistego indywidualnego zużycia w takich budynkach, można obciążyć użytkowników końcowych w zakresie, w jakim wysokość tych kosztów jest uzasadniona.

3. W celu zapewnienia rozsądnych kosztów usług związanych z opomiarowaniem podlicznikami, o których mowa w ust. 2, państwa członkowskie mogą stymulować konkurencję w sektorze tych usług poprzez przyjmowanie odpowiednich środków, takich jak zalecanie lub w inny sposób promowanie stosowania procedur przetargowych lub korzystania z interoperacyjnych urządzeń i systemów ułatwiających zmianę usługodawcy.

ROZDZIAŁ IV

INFORMOWANIE I WZMACNIANIE POZYCJI KONSUMENTÓW

Artykuł 21

Podstawowe prawa umowne w zakresie ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej

1. Bez uszczerbku dla unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumentów, w szczególności dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE⁽⁴²⁾ oraz dyrektywy Rady 93/13/EWG⁽⁴³⁾, państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy końcowi oraz – w przypadkach, w których wyraźnie o nich mowa – użytkownicy końcowi posiadali prawa przewidziane w ust. 2–9 niniejszego artykułu.

2. Odbiorcy końcowi mają prawo do zawierania z dostawcą umowy, która określa:

- a) nazwę, adres i dane kontaktowe dostawcy;
- b) świadczone usługi i przewidziane w umowie poziomy jakości usług;
- c) rodzaje oferowanych usług w zakresie utrzymania objęte umową bez dodatkowych opłat;
- d) sposoby uzyskiwania aktualnych informacji na temat wszystkich mających zastosowanie taryf, opłat za utrzymanie oraz związanych produktów lub usług;
- e) okres obowiązywania umowy, warunki przedłużania oraz rozwiązania umowy i zakończenia świadczenia usług, w tym w odniesieniu do produktów lub usług związanych z tymi usługami, a także czy dozwolone jest rozwiązanie umowy bez opłat;
- f) wszelkie ustalenia dotyczące rekompensat i zwrotu opłat, które mają zastosowanie w przypadku niespełnienia standardów jakości usług zagwarantowanych w umowie, włącznie z niepoprawnym lub opóźnionym rozliczeniem;
- g) metodę wszczynania procedur pozasądowego rozstrzygnięcia sporów zgodnie z art. 22;
- h) informacje dotyczące praw konsumenta, w tym informacje dotyczące rozpatrywania skarg oraz wszystkie informacje, o których mowa w niniejszym ustępie, przekazywane w sposób przejrzysty na rachunku lub na stronie internetowej przedsiębiorstwa i zawierające dane kontaktowe lub link do strony internetowej pojedynczych punktów kontaktowych, o których mowa w art. 22 ust. 3 lit. e).

⁽⁴²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64).

⁽⁴³⁾ Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29).

- i) dane kontaktowe umożliwiające odbiorcy zidentyfikowanie odpowiednich punktów kompleksowej obsługi, o których mowa w art. 22 ust. 3 lit. a).

Warunki proponowane przez dostawców muszą być uczciwe i z wyprzedzeniem przekazywane odbiorcom końcowym. Informacje, o których mowa w niniejszym ustępie, muszą zostać dostarczone przed zawarciem lub potwierdzeniem umowy. Kiedy umowy zawierane są przez pośredników, powyższe informacje są również dostarczane przed zawarciem umowy.

Odbiorcy końcowi i użytkownicy końcowi otrzymują streszczenie kluczowych warunków umowy, w tym cen i taryf, w przejrzystej i zwięzłej formie, zredagowane prostym językiem.

Odbiorcy końcowi otrzymują kopię umowy i jasne informacje podane w przejrzysty sposób o mających zastosowanie cenach i taryfach oraz o standardowych warunkach dotyczących dostępu do usług dotyczących ogrzewania, chłodzenia i ciepłej wody użytkowej i korzystania z tych usług.

Państwa członkowskie decydują, kto ma być odpowiedzialny za dostarczanie na wniosek – w odpowiedni sposób i nieodpłatnie – informacji, o których mowa w niniejszym ustępie, użytkownikom końcowym, którzy nie mają bezpośredniej ani indywidualnej umowy z dostawcą energii.

3. Odbiorcy końcowi otrzymują stosowne zawiadomienia o każdym zamiarze wprowadzenia zmian do umowy. Dostawcy powiadamiają bezpośrednio swoich odbiorców końcowych, w przejrzysty i zrozumiały sposób, o każdym dostosowaniu cen dostaw oraz o powodach i warunkach takiego dostosowania i o jego zakresie, w odpowiednim czasie, nie później niż dwa tygodnie, a w przypadku odbiorców będących gospodarstwami domowymi – nie później niż jeden miesiąc przed wejściem w życie zmian. Odbiorcy końcowi niezwłocznie informują użytkowników końcowych o nowych warunkach.

4. Dostawcy oferują odbiorcom końcowym szeroki wybór metod płatności. Takie metody płatności nie mogą w nieuzasadniony sposób różnicować odbiorców. Wszelkie różnice dotyczące opłat związanych z metodami płatności lub systemów przedpłat muszą być obiektywne, niedyskryminacyjne i proporcjonalne oraz nie mogą przekraczać kosztów bezpośrednich ponoszonych przez odbiorcę płatności z tytułu korzystania z określonej metody płatności lub systemu przedpłat, zgodnie z art. 62 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366⁽⁴⁴⁾.

5. Zgodnie z ust. 4 odbiorcy będący gospodarstwami domowymi, którzy mają dostęp do systemów przedpłat, nie mogą być stawiani w niekorzystnej sytuacji z tego powodu.

6. Odbiorcom końcowym i, w stosownych przypadkach, użytkownikom końcowym zapewnia się sprawiedliwe i przejrzyste warunki ogólne, które muszą być przedstawione jasnym i jednoznacznym językiem i nie mogą zawierać pozamumownych barier dla korzystania z praw odbiorców, takich jak nadmierna dokumentacja umów. Użytkownicy końcowi otrzymują na wniosek dostęp do tych warunków ogólnych. Odbiorcy końcowi i użytkownicy końcowi muszą być chronieni przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd metodami sprzedaży. Odbiorcy końcowi z niepełnosprawnościami otrzymują wszelkie istotne informacje na temat ich umowy z dostawcą w przystępnych formatach.

7. Odbiorcy końcowi i użytkownicy końcowi mają prawo do dobrej jakości usługi oraz do rozpatrywania skarg przez ich dostawców. Dostawcy muszą rozpatrywać skargi w prosty, sprawiedliwy i szybki sposób.

8. Właściwe organy zapewniają egzekwowanie środków ochrony konsumentów ustanowionych w niniejszej dyrektywie. Właściwe organy działają niezależnie od jakichkolwiek interesów rynkowych.

9. W przypadku planowanego odłączenia odbiorcom końcowym, których to dotyczy, zapewnia się bez dodatkowych kosztów, z dostatecznym wyprzedzeniem, nie później niż jeden miesiąc przed planowanym odłączeniem odpowiednie informacje na temat środków alternatywnych.

⁽⁴⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie usług płatniczych w ramach rynku wewnętrznego, zmieniająca dyrektywy 2002/65/WE, 2009/110/WE, 2013/36/UE i rozporządzenie (UE) nr 1093/2010 oraz uchylająca dyrektywę 2007/64/WE (Dz.U. L 337 z 23.12.2015, s. 35).

Artykuł 22

Informowanie i podnoszenie świadomości

1. Państwa członkowskie, w stosownych przypadkach we współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi, zapewniają, aby informacje na temat dostępnych środków poprawy efektywności energetycznej, działań indywidualnych oraz ram finansowych i prawnych były przejrzyste, łatwo dostępne i szeroko rozpowszechniane wśród wszystkich odpowiednich uczestników rynku, takich jak odbiorcy końcowi, użytkownicy końcowi, organizacje konsumenckie, przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego, społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej, obywatelskie społeczności energetyczne, władze lokalne i regionalne, agencje energetyczne, dostawcy usług społecznych, przedsiębiorcy budowlani, architekci, inżynierowie, audytorzy środowiskowi i energetyczni oraz instalatorzy elementów budynków w rozumieniu art. 2 pkt 9 dyrektywy 2010/31/UE.

2. Państwa członkowskie podejmują stosowne działania promujące i umożliwiające efektywne wykorzystanie energii przez odbiorców końcowych i użytkowników końcowych. Działania te są częścią strategii krajowej, takiej jak zintegrowany krajowy plan w dziedzinie energii i klimatu przewidziany w rozporządzeniu (UE) 2018/1999 lub długoterminowa strategia renowacji sporządzana zgodnie z art. 2a dyrektywy 2010/31/UE.

Do celów niniejszego artykułu działania te obejmują instrumenty i strategie promujące zmianę wzorców zachowań, takie jak:

- a) zachęty podatkowe;
- b) dostęp do finansowania, bonów, grantów lub dotacji;
- c) dostępność wspieranych ze środków publicznych ocen zużycia energii i ukierunkowanych usług doradczych oraz wsparcia dla odbiorców w gospodarstwach domowych, w szczególności osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne;
- d) ukierunkowane usługi doradcze dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw;
- e) dostarczanie informacji w formie przystępnej dla osób z niepełnosprawnościami;
- f) wzorcowe projekty;
- g) działania w miejscu pracy;
- h) działania szkoleniowe;
- i) narzędzia cyfrowe;
- j) strategie zaangażowania.

3. Do celów niniejszego artykułu działania, o których mowa w ust. 2, obejmują utworzenie ram wsparcia uczestników rynku takich jak ci, o których mowa w ust. 1, w szczególności:

- a) utworzenie punktów kompleksowej obsługi lub podobnych mechanizmów świadczenia technicznego, administracyjnego i finansowego doradztwa oraz takiejże pomocy w zakresie efektywności energetycznej, w tym kontroli dotyczących energii w gospodarstwach domowych, renowacji energetycznej budynków, informowania o wymianie starych i nieefektywnych systemów ogrzewania na nowoczesne i bardziej efektywne urządzenia oraz wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych i magazynowania energii w budynkach dla odbiorców końcowych i użytkowników końcowych, zwłaszcza gospodarstw domowych i małych podmiotów niebędących gospodarstwami domowymi, w tym MŚP i mikroprzedsiębiorstw;
- b) współpracę z podmiotami prywatnymi, które świadczą usługi takie jak audyty energetyczne i oceny zużycia energii, rozwiązania finansowe i przeprowadzanie renowacji energetycznych;
- c) powiadamianie o opłacalnych i łatwych do osiągnięcia zmianach w wykorzystaniu energii;
- d) upowszechnianie informacji o środkach w zakresie efektywności energetycznej i instrumentach finansowych;

e) zapewnienie pojedynczych punktów kontaktowych udostępniających odbiorcom końcowym i użytkownikom końcowym wszystkie niezbędne informacje na temat ich praw, mających zastosowanie przepisów oraz dostępnych dla nich w razie zaistnienia sporu mechanizmów rozstrzygania sporów. Takie pojedyncze punkty kontaktowe mogą być elementem ogólnych punktów informacji dla konsumentów.

4. Do celu niniejszego artykułu państwa członkowskie we współpracy z właściwymi organami, a w stosownych przypadkach – z podmiotami prywatnymi, ustanawiają specjalne punkty kompleksowej obsługi lub podobne mechanizmy świadczące pomoc techniczną, administracyjną i finansową w zakresie efektywności energetycznej. Podmioty te:

- a) przekazują uproszczone informacje na temat technicznych i finansowych możliwości i rozwiązań dla gospodarstw domowych, MŚP, mikroprzedsiębiorstw i instytucji publicznych;
- b) zapewniają całościowe wsparcie wszystkim gospodarstwom domowym, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i budynków o najgorszej charakterystyce energetycznej, a także akredytowanym przedsiębiorstwom i instalatorom świadczącym usługi w zakresie modernizacji dostosowane do różnych typologii mieszkaniowych i zasięgu geograficznego, jak również zapewniającym wsparcie obejmujące poszczególne etapy projektu modernizacji, w tym w celu ułatwienia wdrożenia minimalnej normy charakterystyki energetycznej, w przypadku gdy unijny akt ustawodawczy przewiduje taką normę;
- c) doradzają na temat zachowania w zakresie zużycia energii.

5. Specjalne punkty kompleksowej obsługi, o których mowa w ust. 4, w stosownych przypadkach:

- a) zapewniają informacje na temat wykwalifikowanych specjalistów ds. efektywności energetycznej;
- b) zbierają zagregowane dane typologiczne z projektów w zakresie efektywności energetycznej, dzielą się doświadczeniami i podają je do wiadomości publicznej;
- c) łączą potencjalne projekty z uczestnikami rynku, w szczególności lokalne projekty na małą skalę.

Do celów akapitu pierwszego lit. b) Komisja wspiera państwa członkowskie, by ułatwić dzielenie najlepszymi praktykami oraz zacieśnić współpracę transgraniczną w tym zakresie.

6. Punkty kompleksowej obsługi, o których mowa w ust. 4, oferują specjalne usługi na rzecz osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach.

Komisja przekazuje państwom członkowskim wytyczne dotyczące tworzenia tych punktów kompleksowej obsługi w celu zapewnienia zharmonizowanego podejścia w całej Unii. W wytycznych tych zachęca się do współpracy między instytucjami publicznymi, agencjami energetycznymi i inicjatywami kierowanymi przez społeczność.

7. Państwa członkowskie zapewniają odpowiednie warunki dla uczestników rynku, aby mogli oni dostarczać odbiorcom końcowym, w tym osobom dotkniętym ubóstwem energetycznym, odbiorcom wrażliwym, oraz, w stosownych przypadkach, osobom zajmującym mieszkania socjalne, MŚP i mikroprzedsiębiorstwom odpowiednie i ukierunkowane informacje oraz porady na temat efektywności energetycznej.

8. Państwa członkowskie zapewniają odbiorcom końcowym, użytkownikom końcowym, osobom dotkniętym ubóstwem energetycznym, odbiorcom wrażliwym oraz, w stosownych przypadkach, osobom zajmującym mieszkania socjalne dostęp do prostych, sprawiedliwych, przejrzystych, niezależnych, skutecznych i sprawnie działających mechanizmów pozasądowego rozstrzygania sporów dotyczących praw i obowiązków przewidzianych w niniejszej dyrektywie, za pośrednictwem niezależnego mechanizmu, takiego jak rzecznik praw odbiorców energii, lub organu ochrony konsumentów, lub za pośrednictwem organu regulacyjnego. Jeżeli odbiorca końcowy jest konsumentem w rozumieniu art. 4 ust. 1 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE⁽⁴⁵⁾, takie mechanizmy pozasądowego rozstrzygania sporów muszą spełniać wymogi określone w tej dyrektywie. Do tego celu można wykorzystywać mechanizmy pozasądowego rozstrzygania sporów już istniejące w państwach członkowskich, pod warunkiem że są one równie skuteczne.

⁽⁴⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich) (Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63).

W razie potrzeby państwa członkowskie zapewniają współpracę podmiotów alternatywnych metod rozstrzygania sporów, by zapewnić proste, sprawiedliwe, przejrzyste, niezależne, skuteczne i wydajne mechanizmy pozasądowego rozstrzygania sporów dotyczących produktów lub usług związanych lub wiązanych z jakimikolwiek produktami lub usługami objętymi zakresem niniejszej dyrektywy.

Udział przedsiębiorstw w mechanizmach pozasądowego rozstrzygania sporów dla odbiorców będących gospodarstwami domowymi jest obowiązkowy, chyba że dane państwo członkowskie wykaże Komisji, że inne mechanizmy są równie skuteczne.

9. Bez uszczerbku dla podstawowych przepisów prawa państw członkowskich regulujących własność i najem państwa członkowskie stosują konieczne środki w celu usunięcia regulacyjnych i pozaregulacyjnych barier w uzyskiwaniu efektywności energetycznej, rozdziału zachęt pomiędzy właścicieli a najemców lub pomiędzy właścicieli budynku lub modułu budynku, w celu zapewnienia, aby fakt, że strony te nie uzyskają indywidualnie pełnych korzyści, lub brak zasad dotyczących dzielenia pomiędzy nich kosztów i korzyści nie zniechęcał ich do dokonywania inwestycji na rzecz poprawy efektywności, których w innym wypadku by dokonali.

Działania na rzecz usunięcia takich barier mogą obejmować tworzenie zachęt, uchylanie lub zmianę przepisów ustawowych lub wykonawczych, przyjmowanie wytycznych oraz komunikatów wyjaśniających, upraszczanie procedur administracyjnych, w tym zasad i środków krajowych regulujących procesy decyzyjne w przypadku nieruchomości należącej do kilku właścicieli, oraz możliwość zastosowania rozwiązań przewidujących finansowanie przez stronę trzecią. Działania można połączyć z organizacją kształcenia, szkoleń oraz dostarczaniem szczegółowych informacji i pomocy technicznej w zakresie efektywności energetycznej na rzecz uczestników rynku takich jak ci, o których mowa w ust. 1.

Państwa członkowskie stosują odpowiednie środki w celu wspierania wielostronnego dialogu wśród odpowiednich partnerów, takich jak władze lokalne i regionalne, partnerzy społeczni, organizacje właścicieli i najemców, organizacje konsumenckie, dystrybutorzy energii lub przedsiębiorstwa prowadzące detaliczną sprzedaż energii, przedsiębiorstwa usług energetycznych, społeczności energetyczne działające w zakresie energii odnawialnej, obywatelskie społeczności energetyczne, instytucje i agencje publiczne, z myślą o przedstawieniu propozycji wspólnie przyjętych środków, zachęt i wytycznych dotyczących rozdziału zachęt pomiędzy właścicieli i najemców lub pomiędzy właścicieli budynku lub modułu budynku.

Każde państwo członkowskie zgłasza takie bariery i środki wprowadzone w ramach długoterminowej strategii renowacji ustanowionej na podstawie art. 2a dyrektywy 2010/31/UE i rozporządzenia (UE) 2018/1999.

10. Komisja zachęca do wymiany i szerokiego rozpowszechniania informacji o dobrych praktykach i metodach w dziedzinie efektywności energetycznej oraz zapewniania pomocy technicznej w zakresie przeciwdziałania rozdziałowi zachęt w państwach członkowskich.

Artykuł 23

Partnerstwa na rzecz efektywności energetycznej

1. Do dnia 11 października 2024 r. Komisja ocenia, czy kwestie efektywności energetycznej są uwzględniane w ramach istniejących partnerstw. Jeśli ocena wykaże, że kwestie efektywności energetycznej nie są dostatecznie uwzględniane w ramach istniejących partnerstw, Komisja ustanawia sektorowe partnerstwa na rzecz efektywności energetycznej na poziomie Unii oraz podpartnerstwa dla brakujących sektorów, poprzez zapewnienie nawiązania współpracy, w sposób włączający i reprezentatywny, między kluczowymi zainteresowanymi stronami, w tym partnerami społecznymi, w sektorach takich jak ICT, transport oraz finanse i sektor budynków.

Komisja w stosownym przypadku wyznacza przewodniczącego dla każdego unijnego sektorowego partnerstwa na rzecz efektywności energetycznej, jeśli zostanie ustanowione.

2. Partnerstwa, o których mowa w ust. 1, mają ułatwiać prowadzenie dialogów w dziedzinie klimatu i energii między odpowiednimi podmiotami oraz zachęcać sektory do opracowania planów działania na rzecz efektywności energetycznej, aby nakreślić dostępne środki i opcje technologiczne w celu osiągnięcia oszczędności energii, przygotowania się na energię ze źródeł odnawialnych i obniżenia emisyjności wspomnianych sektorów.

Takie plany działania zapewniają cenny wkład we wspieranie sektorów w planowaniu koniecznych inwestycji potrzebnych do osiągnięcia celów niniejszej dyrektywy i rozporządzenia (UE) 2021/1119, a także ułatwiają współpracę transgraniczną między podmiotami w celu wzmocnienia rynku wewnętrznego.

Artykuł 24

Ochrona i wzmocnienie pozycji odbiorców wrażliwych oraz łagodzenie ubóstwa energetycznego

1. Bez uszczerbku dla krajowych polityk gospodarczych i społecznych oraz krajowych obowiązków na mocy prawa Unii państwa członkowskie stosują właściwe środki, by wzmocnić pozycję osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne, a także by zapewnić im ochronę.

Definiując pojęcie odbiorców wrażliwych na podstawie art. 3 ust. 3 dyrektywy 2009/73/WE oraz art. 28 ust. 1 dyrektywy (UE) 2019/944, państwa członkowskie uwzględniają użytkowników końcowych.

2. Bez uszczerbku dla krajowych polityk gospodarczych i społecznych oraz krajowych obowiązków na mocy prawa Unii państwa członkowskie wdrażają środki poprawy efektywności energetycznej i powiązane środki ochrony konsumentów lub działania informacyjne, w szczególności środki określone w art. 8 ust. 3 i art. 22 niniejszej dyrektywy, na zasadzie priorytetu wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne w celu łagodzenia ubóstwa energetycznego. Monitorowanie i składanie sprawozdań na temat tych środków jest prowadzone w ramach istniejących wymogów w zakresie sprawozdawczości określonych w art. 24 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

3. W celu wsparcia odbiorców wrażliwych, osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne państwa członkowskie mogą w stosownych przypadkach:

- a) wdrażać środki poprawy efektywności energetycznej w celu złagodzenia efektów dystrybucyjnych wynikających z innych polityk i środków, takich jak środki podatkowe wdrożone zgodnie z art. 10 niniejszej dyrektywy, lub z zastosowania systemu handlu uprawnieniami do emisji w sektorze budynków i w sektorze transportu zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE;
- b) jak najlepiej wykorzystywać finansowanie publiczne dostępne na poziomie unijnym i krajowym, w tym, w stosownych przypadkach, wkład finansowy otrzymywany przez państwa członkowskie ze Społecznego Funduszu Klimatycznego na podstawie art. 9 i art. 14 rozporządzenia (UE) 2023/955 oraz dochody z aukcji uprawnień do emisji gazów cieplarnianych na podstawie unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS, zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE na inwestycje w środki poprawy efektywności energetycznej jako działania priorytetowe;
- c) przeprowadzać wczesne, przyszłościowe inwestycje w środki poprawy efektywności energetycznej, zanim ujawnią się skutki dystrybucyjne innych polityk i środków;
- d) rozwijać pomoc techniczną i propagować wdrażanie narzędzi umożliwiających finansowanie i narzędzi finansowych, takich jak systemy oparte na finansowaniu rachunkowym, lokalna rezerwa na straty kredytowe, fundusze gwarancyjne, fundusze przeznaczone na gruntowne renowacje i renowacje zapewniające minimalny poziom zysków energetycznych;
- e) rozwijać pomoc techniczną dla podmiotów społecznych w celu promowania aktywnego zaangażowania odbiorców wrażliwych na rynku energii oraz pozytywnych zmian w ich zachowaniach w zakresie zużycia energii;
- f) zapewniać dostęp do finansowania, grantów lub dotacji związanych z minimalnymi zyskami energetycznymi i w ten sposób ułatwiać dostęp do przystępnych pożyczek bankowych lub specjalnych linii kredytowych.

4. Państwa członkowskie ustanawiają sieć ekspertów z różnych sektorów, takich jak sektor zdrowia, sektor budynków i sektor socjalny lub korzystają z istniejącej sieci, w celu opracowania strategii wspierania lokalnych i krajowych decydentów we wdrażaniu środków poprawy efektywności energetycznej, pomocy technicznej i narzędzi finansowych służących zmniejszaniu ubóstwa energetycznego, lub powierzają to zadanie istniejącej sieci. Państwa członkowskie starają się zapewnić, aby skład sieci ekspertów gwarantował równowagę płci i odzwierciedlał punkty widzenia wszystkich ludzi.

Państwa członkowskie mogą powierzyć sieci ekspertów zadanie doradztwa w zakresie:

- a) krajowych definicji, wskaźników i kryteriów ubóstwa energetycznego, osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz odbiorców wrażliwych, w tym użytkowników końcowych;
- b) opracowania lub udoskonalenia odpowiednich wskaźników i zestawów danych, istotnych dla kwestii ubóstwa energetycznego, które powinny być wykorzystywane i zgłaszane;
- c) metod i środków zapewniających przystępność cenową kosztów utrzymania, propagowania neutralności wydatków mieszkaniowych, lub sposobów zapewnienia, aby środki publiczne zainwestowane w środki poprawy efektywności energetycznej przynosiły korzyści zarówno właścicielom, jak i najemcom budynków i modułów budynków, w szczególności w odniesieniu do osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne;
- d) środków mających na celu zapobieganie lub zaradzenie sytuacjom, w których konkretne grupy są bardziej dotknięte ubóstwem energetycznym lub bardziej nim zagrożone lub bardziej narażone na jego skutki, np. z powodu ich dochodów, płci, stanu zdrowia lub przynależności do grupy mniejszościowej oraz sytuacji demograficznej.

ROZDZIAŁ V

EFEKTYWNOŚĆ ZAOPATRZENIA W ENERGIĘ

Artykuł 25

Ocena i planowanie ogrzewania i chłodzenia

1. W ramach swojego zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu i aktualizacji tego planu na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/1999 każde państwo członkowskie przekazuje Komisji kompleksową ocenę w zakresie ogrzewania i chłodzenia. Ta kompleksowa ocena zawiera informacje określone w załączniku X do niniejszej dyrektywy i towarzyszy jej ocena przeprowadzona na podstawie art. 15 ust. 7 dyrektywy (UE) 2018/2001.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby zainteresowane strony, których dotyczy kompleksowa ocena, o której mowa w ust. 1, miały możliwość uczestniczenia w przygotowywaniu planów w zakresie ogrzewania i chłodzenia, kompleksowej ocenie oraz politykach i środkach, a jednocześnie zapewniają, aby właściwe organy nie ujawniały ani nie publikowały tajemnic przedsiębiorstwa ani tajemnic handlowych, które zostały wskazane jako takie.

3. Na użytek kompleksowej oceny, o której mowa w ust. 1, państwa członkowskie przeprowadzają analizę kosztów i korzyści, której zakres obejmuje ich terytorium, z uwzględnieniem warunków klimatycznych, wykonalności ekonomicznej i poprawności technicznej. Analiza kosztów i korzyści umożliwia łatwiejsze określenie najbardziej efektywnych pod względem zasobów i najbardziej opłacalnych rozwiązań, umożliwiających spełnienie wymogów w zakresie ogrzewania i chłodzenia, z uwzględnieniem zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim”. Ta analiza kosztów i korzyści może być częścią oceny wpływu na środowisko, przewidzianej w dyrektywie 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽⁴⁶⁾.

Państwa członkowskie wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne za przeprowadzanie analiz kosztów i korzyści, przedstawiają szczegółowe metody i założenia zgodnie z załącznikiem XI oraz ustanawiają i podają do wiadomości publicznej procedury analizy ekonomicznej.

4. W przypadku gdy w wyniku kompleksowej oceny, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, oraz analizy, o której mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, wskazany zostaje potencjał stosowania wysokosprawnej kogeneracji lub efektywnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych wykorzystujących ciepło odpadowe, których korzyści przewyższają koszty, państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu rozbudowy sprawnej infrastruktury ciepłowniczej i chłodniczej, wspierania rozbudowy instalacji do wykorzystywania ciepła odpadowego, w tym w sektorze przemysłowym, lub dostosowania do rozwoju wysokosprawnej kogeneracji, a także wykorzystywania ogrzewania i chłodzenia z ciepła odpadowego oraz energii ze źródeł odnawialnych zgodnie z ust. 1 niniejszego artykułu oraz art. 26 ust. 7 i 9.

⁽⁴⁶⁾ Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197 z 21.7.2001, s. 30).

W przypadku gdy w wyniku kompleksowej oceny, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, i analizy, o której mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, nie zostanie wskazany potencjał, którego korzyści przewyższają koszty, w tym koszty administracyjne przeprowadzenia analizy kosztów i korzyści przewidzianej w art. 26 ust. 7, dane państwo członkowskie w stosownych przypadkach wraz z władzami lokalnymi i regionalnymi może zwolnić instalacje z wymogów określonych w ust. 1 i 3 niniejszego artykułu.

5. Państwa członkowskie przyjmują polityki i środki, które zapewniają, by potencjał określony w kompleksowych ocenach sporządzonych na podstawie ust. 1 niniejszego artykułu został wykorzystany. Te polityki i środki obejmują co najmniej elementy określone w załączniku X. Każde państwo członkowskie zgłasza te polityki i środki w ramach aktualizacji swojego zintegrowanego planu krajowego w dziedzinie energii i klimatu przedłożonego na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999, w swoim późniejszym zintegrowanym krajowym planie w dziedzinie energii i klimatu zgłaszanym na podstawie art. 3 i art. 7–12 tego rozporządzenia oraz w odnośnych krajowych sprawozdaniach z postępów w dziedzinie energii i klimatu przedstawianych zgodnie z tym rozporządzeniem.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby władze lokalne i regionalne przygotowały lokalne plany w zakresie ogrzewania i chłodzenia co najmniej w gminach, w których całkowita liczba ludności przekracza 45 000. Plany te powinny co najmniej:

- a) być oparte na informacjach i danych przedstawionych w kompleksowych ocenach przeprowadzonych zgodnie z ust. 1 oraz przedstawiać szacunki i mapowanie potencjału zwiększenia efektywności energetycznej, w tym poprzez gotowość niskotemperaturowych systemów ciepłowniczych, wysokosprawną kogenerację, odzyskiwanie ciepła odpadowego, oraz energii ze źródeł odnawialnych w sektorze ogrzewania i chłodzenia na tym konkretnym obszarze;
- b) być zgodne z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim”;
- c) zawierać strategię wykorzystania potencjału określonego na podstawie lit. a);
- d) być przygotowane przy udziale wszystkich odpowiednich regionalnych lub lokalnych zainteresowanych stron i zapewniać udział ogółu społeczeństwa, w tym operatorów lokalnej infrastruktury energetycznej;
- e) uwzględniać odpowiednią istniejącą infrastrukturę energetyczną;
- f) uwzględniać wspólne potrzeby społeczności lokalnych i wielu lokalnych lub regionalnych jednostek administracyjnych lub regionów;
- g) zawierać ocenę roli społeczności energetycznych i innych inicjatyw prowadzonych przez konsumentów, które mogą aktywnie przyczynić się do realizacji lokalnych projektów w zakresie ogrzewania i chłodzenia;
- h) obejmować analizę urządzeń i systemów ciepłowniczych i chłodniczych w lokalnych zasobach budowlanych uwzględniającą specyficzne dla danego obszaru możliwości zastosowania środków w zakresie efektywności energetycznej oraz budynki o najgorszej charakterystyce energetycznej i potrzeby wrażliwych gospodarstw domowych;
- i) zawierać ocenę sposobu, w jaki można sfinansować wdrażanie polityk i środków, oraz wskazywać mechanizmy finansowe umożliwiające konsumentom przejście na ogrzewanie i chłodzenie oparte na źródłach odnawialnych;
- j) obejmować ścieżkę realizacji celów określonych w planach, zgodnie z zasadą neutralności klimatycznej, a także monitorowanie postępów we wdrażaniu określonych polityk i środków;
- k) mieć na celu zastąpienie starych i nieefektywnych urządzeń grzewczych i chłodniczych w instytucjach publicznych wysoce wydajnymi alternatywami z myślą o stopniowym wycofywaniu paliw kopalnych;
- l) zawierać ocenę potencjalnych synergii z planami sąsiadujących ze sobą władz regionalnych lub lokalnych, aby zachęcić do wspólnych inwestycji i oszczędności kosztowej.

Państwa członkowskie zapewniają, aby wszystkie zainteresowane strony, w tym podmioty publiczne i odpowiednie zainteresowane podmioty prywatne, miały możliwość uczestniczenia w przygotowywaniu planów w zakresie ogrzewania i chłodzenia, kompleksowej ocenie, o której mowa w ust. 1, oraz politykach i środkach, o których mowa w ust. 5.

W tym celu państwa członkowskie opracowują zalecenia wspierające władze lokalne i regionalne we wdrażaniu na poziomie regionalnym i lokalnym wykorzystującym określony potencjał polityk i środków w zakresie energooszczędnego ogrzewania i chłodzenia opartego na odnawialnych źródłach energii. Państwa członkowskie w jak największym stopniu wspierają władze lokalne i regionalne za pomocą wszelkich środków, w tym systemów wsparcia finansowego i wsparcia technicznego. Państwa członkowskie zapewniają dostosowanie planów w zakresie ogrzewania i chłodzenia do innych wymogów lokalnego planowania w zakresie klimatu, energii i środowiska, aby uniknąć obciążeń administracyjnych dla władz lokalnych i regionalnych oraz zachęcić do skutecznego wdrażania planów.

Lokalne plany w zakresie ogrzewania i chłodzenia mogą być realizowane wspólnie przez grupę kilku sąsiadujących ze sobą władz lokalnych, pod warunkiem że kontekst geograficzny i administracyjny oraz infrastruktura ciepłownicza i chłodnicza są odpowiednie.

Lokalne plany w zakresie ogrzewania i chłodzenia są poddawane ocenie przez właściwy organ, której w razie potrzeby towarzyszą stosowne środki wykonawcze.

Artykuł 26

Zaopatrzenie w energię ciepłą i chłodniczą

1. Aby zapewnić bardziej efektywne zużycie energii pierwotnej oraz zwiększyć udział energii ze źródeł odnawialnych wprowadzanej do sieci, efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy spełnia następujące kryteria:

- a) do dnia 31 grudnia 2027 r. – system, w którym wykorzystuje się w co najmniej 50 % energię ze źródeł odnawialnych lub w co najmniej 50 % ciepło odpadowe, lub w co najmniej 75 % ciepło pochodzące z kogeneracji, lub w co najmniej 50 % połączenie takiej energii i ciepła;
- b) od dnia 1 stycznia 2028 r. – system, w którym wykorzystuje się w co najmniej 50 % energię ze źródeł odnawialnych lub w co najmniej 50 % ciepło odpadowe, w co najmniej 50 % energię ze źródeł odnawialnych i ciepło odpadowe, w co najmniej 80 % ciepło pochodzące z wysokosprawnej kogeneracji, lub co najmniej połączenie takiej energii cieplnej wprowadzanej do sieci, w którym udział energii ze źródeł odnawialnych wynosi co najmniej 5 %, a całkowity udział energii ze źródeł odnawialnych, ciepła odpadowego lub ciepła pochodzącego z wysokosprawnej kogeneracji wynosi co najmniej 50 %;
- c) od dnia 1 stycznia 2035 r. – system, w którym wykorzystuje się w co najmniej 50 % energię ze źródeł odnawialnych, w co najmniej 50 % ciepło odpadowe lub w co najmniej 50 % energię ze źródeł odnawialnych i ciepło odpadowe, lub system, w którym całkowity udział energii ze źródeł odnawialnych, ciepła odpadowego lub ciepła pochodzącego z wysokosprawnej kogeneracji wynosi co najmniej 80 % i ponadto całkowity udział energii ze źródeł odnawialnych lub ciepła odpadowego wynosi co najmniej 35 %;
- d) od dnia 1 stycznia 2040 r. – system, w którym wykorzystuje się w co najmniej 75 % energię ze źródeł odnawialnych, w co najmniej 75 % ciepło odpadowe lub w co najmniej 75 % energię ze źródeł odnawialnych i ciepło odpadowe, lub system, w którym wykorzystuje się w co najmniej 95 % energię ze źródeł odnawialnych, ciepło odpadowe i ciepło pochodzące z wysokosprawnej kogeneracji i ponadto całkowity udział energii ze źródeł odnawialnych lub ciepła odpadowego wynosi co najmniej 35 %;
- e) od dnia 1 stycznia 2045 r. – system, w którym wykorzystuje się w co najmniej 75 % energię ze źródeł odnawialnych, w co najmniej 75 % ciepło odpadowe lub w co najmniej 75 % energię ze źródeł odnawialnych i ciepło odpadowe;
- f) od dnia 1 stycznia 2050 r. – system, w którym wykorzystuje się wyłącznie energię ze źródeł odnawialnych, wyłącznie ciepło odpadowe lub wyłącznie połączenie energii ze źródeł odnawialnych i ciepła odpadowego.

2. Jako alternatywę dla kryteriów określonych w ust. 1 niniejszego artykułu państwa członkowskie mogą również wybrać kryteria w zakresie zrównoważonego rozwoju oparte na wielkości emisji gazów cieplarnianych z systemu ciepłowniczego i chłodniczego na jednostkę ciepła lub chłodu dostarczoną odbiorcom, z uwzględnieniem środków wdrożonych w celu wypełnienia obowiązku na podstawie art. 24 ust. 4 dyrektywy (UE) 2018/2001. W przypadku wyboru tych kryteriów efektywny system ciepłowniczy i chłodniczy to system, który ma następujące maksymalne wielkości emisji gazów cieplarnianych na jednostkę ciepła lub chłodu dostarczoną odbiorcom:

- a) do dnia 31 grudnia 2025 r.: 200 g/kWh;
- b) od dnia 1 stycznia 2026 r.: 150 g/kWh;
- c) od dnia 1 stycznia 2035 r.: 100 g/kWh;
- d) od dnia 1 stycznia 2045 r.: 50 g/kWh;
- e) od dnia 1 stycznia 2050 r.: 0 g/kWh.

3. Państwa członkowskie mogą zdecydować o stosowaniu kryteriów opartych na wielkości emisji gazów cieplarnianych na jednostkę ciepła lub chłodu w dowolnym okresie, o którym mowa w ust. 2 lit. a)–e) niniejszego artykułu. Jeśli tak zdecydują, powiadamiają Komisję do dnia 11 stycznia 2024 r. w odniesieniu do okresu, o którym mowa w ust. 2 lit. a) niniejszego artykułu, oraz co najmniej sześć miesięcy przed rozpoczęciem odnośnego okresu, o którym mowa w ust. 2 lit. b)–e) niniejszego artykułu. Powiadomienie takie obejmuje środki wdrożone w celu wypełnienia obowiązku na podstawie art. 24 ust. 4 dyrektywy (UE) 2018/2001, jeżeli nie zostały one już zgłoszone w najnowszej aktualizacji krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu.

4. Aby dany system ciepłowniczy lub chłodniczy mógł być uznawany za efektywny, państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku budowy takiego systemu lub znacznej modernizacji jednostek zaopatrujących ten system ciepłowniczy lub chłodniczy spełniał kryteria określone w ust. 1 lub 2 mające zastosowanie w momencie, gdy system ten rozpoczyna lub kontynuuje eksploatację po modernizacji. Ponadto państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku budowy systemu ciepłowniczego i chłodniczego lub znacznej modernizacji jednostek zaopatrujących ten system:

- a) nie nastąpił wzrost wykorzystania paliw kopalnych innych niż gaz ziemny w istniejących źródłach ciepła w porównaniu z rocznym zużyciem uśrednionym dla poprzednich trzech lat kalendarzowych pełnej eksploatacji przed modernizacją; oraz
- b) aby żadne nowe źródła ciepła w tym systemie nie wykorzystywały paliw kopalnych z wyjątkiem gazu ziemnego, w przypadku budowy takiego źródła lub znacznej jego modernizacji do 2030 r.

5. Państwa członkowskie zapewniają, aby od dnia 1 stycznia 2025 r., a następnie co pięć lat, operatorzy wszystkich istniejących systemów ciepłowniczych i chłodniczych o całkowitej mocy wyprodukowanych ciepła i chłodu przekraczającej 5 MW, które to systemy nie spełniają kryteriów określonych w ust. 1 lit. b)–e), przygotowywali plan zapewnienia bardziej efektywnego zużycia energii pierwotnej, ograniczenia strat w dystrybucji oraz zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w zaopatrzeniu w energię cieplną i chłodniczą. Plan ten obejmuje środki mające na celu spełnienie kryteriów określonych w ust. 1 lit. b)–e) i wymaga zatwierdzenia przez właściwy organ.

6. Państwa członkowskie zapewniają, aby centra przetwarzania danych, których całkowita znamionowa moc wejściowa przekracza 1 MW, korzystały z ciepła odpadowego lub innych zastosowań umożliwiających odzyskiwanie ciepła odpadowego, chyba że są w stanie wykazać, że nie jest to technicznie lub ekonomicznie wykonalne zgodnie z oceną, o której mowa w ust. 7.

7. Aby ocenić wykonalność ekonomiczną zwiększenia efektywności energetycznej w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną i chłodniczą, państwa członkowskie zapewniają, by w przypadku gdy planuje się budowę lub znaczną modernizację następujących instalacji, na poziomie instalacji została przeprowadzona analiza kosztów i korzyści zgodna z załącznikiem XI:

- a) ciepła instalacja elektroenergetyczna, której średnia roczna całkowita moc wejściowa przekracza 10 MW, w celu oceny kosztów i korzyści zrealizowania tej instalacji jako wysokosprawnej instalacji kogeneracyjnej;
- b) instalacja przemysłowa, której średnia roczna całkowita moc wejściowa przekracza 8 MW, w celu oceny wykorzystania ciepła odpadowego na terenie instalacji i poza nią;
- c) obiekt infrastruktury usługowej, którego średnia roczna całkowita moc wejściowa przekracza 7 MW, taki jak oczyszczalnia ścieków czy instalacja LNG, w celu oceny wykorzystania ciepła odpadowego na terenie obiektu i poza nim;
- d) centrum przetwarzania danych, którego całkowita znamionowa moc wejściowa przekracza 1 MW, w celu oceny analizy kosztów i korzyści – obejmującej m.in. wykonalność techniczną, opłacalność i wpływ na efektywność energetyczną i lokalne zapotrzebowanie na ciepło, z uwzględnieniem różnic między porami roku – wykorzystania ciepła odpadowego w celu zaspokojenia ekonomicznie uzasadnionego zapotrzebowania oraz przyłączenia tej instalacji do sieci ciepłowniczej lub efektywnego/opartego na OZE systemu chłodniczego lub innych instalacji odzyskujących ciepło odpadowe.

Analiza, o której mowa w lit. d) akapit pierwszy, uwzględnia rozwiązania systemu chłodzenia, które umożliwiają usuwanie lub wychwytywanie ciepła odpadowego na użytecznym poziomie temperatury przy minimalnych nakładach energii pomocniczej.

Państwa członkowskie dążą do usunięcia barier w wykorzystywaniu ciepła odpadowego i zapewniają wsparcie dla upowszechniania korzystania z ciepła odpadowego w przypadku planowania nowych lub modernizacji już istniejących instalacji.

Montaż urządzeń do wychwytywania dwutlenku węgla z instalacji energetycznego spalania w celu składowania geologicznego zgodnie z dyrektywą 2009/31/WE nie jest uznawany za modernizację do celów lit. b) i c) niniejszego ustępu.

Państwa członkowskie wprowadzają wymóg, zgodnie z którym analiza kosztów i korzyści ma być przeprowadzana we współpracy z przedsiębiorstwami odpowiedzialnymi za eksploatację obiektu.

8. Państwa członkowskie mogą zwolnić z wymogów ust. 7:

- a) instalacje wytwarzające energię elektryczną w okresach szczytowego obciążenia i instalacje rezerwowe, które mają zgodnie z planami pracować przez mniej niż 1 500 godzin roboczych w roku jako średnia krocząca w ciągu pięciu lat, na podstawie procedury weryfikacji określonej przez państwa członkowskie, zapewniającej spełnienie tego kryterium zwolnienia;
- b) instalacje, które muszą być lokalizowane w pobliżu miejsca składowania geologicznego zatwierdzonego na mocy dyrektywy 2009/31/WE;
- c) centra przetwarzania danych, których ciepło odpadowe jest lub będzie wykorzystywane w sieci ciepłowniczej lub bezpośrednio do ogrzewania pomieszczeń, przygotowywania ciepłej wody użytkowej lub innych zastosowań w budynku lub grupie budynków lub w obiektach, w których się znajduje.

Państwa członkowskie mogą również ustanowić wartości progowe, wyrażone jako ilość dostępnego użytecznego ciepła odpadowego, zapotrzebowanie na ciepło lub odległości instalacji przesyłowych od sieci ciepłowniczych, w celu zwolnienia poszczególnych instalacji z ust. 7 lit. c) i d).

Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o zwolnieniach, przyjętych na mocy niniejszego ustępu.

9. Państwa członkowskie przyjmują kryteria udzielania zezwoleń, o których mowa w art. 8 dyrektywy (UE) 2019/944, lub równoważne kryteria udzielania pozwoleń w celu:

- a) uwzględniania wyniku kompleksowej oceny, o której mowa w art. 25 ust. 1;
- b) zapewnienia, by wymogi ustanowione w ust. 7 zostały spełnione;
- c) uwzględniania wyniku analizy kosztów i korzyści, o której mowa w ust. 7.

10. Państwa członkowskie mogą zwolnić poszczególne instalacje z wymogu – zgodnie z kryteriami udzielania zezwoleń lub równoważnymi kryteriami udzielania pozwoleń, o których mowa w ust. 9 – wdrażania opcji, których korzyści przewyższają koszty, jeżeli wystąpią nadrzędne przyczyny prawne, związane z własnością lub finansami. W tych przypadkach dane państwo członkowskie przekazuje Komisji decyzję wraz z uzasadnieniem w terminie trzech miesięcy od daty podjęcia tej decyzji. Komisja może wydać opinię w sprawie tej decyzji w terminie trzech miesięcy od jego otrzymania.

11. Ust. 7, 8, 9 i 10 niniejszego artykułu mają zastosowanie do instalacji objętych dyrektywą 2010/75/UE bez uszczerbku dla wymogów ustanowionych w tej dyrektywie.

12. Państwa członkowskie gromadzą informacje na temat analiz kosztów i korzyści przeprowadzonych zgodnie z ust. 7 lit. a–d). Informacje te powinny zawierać co najmniej dane dotyczące ilości dostarczanej energii cieplnej i parametrów ciepła, liczby planowanych godzin pracy w każdym roku oraz położenia geograficznego obiektów. Dane te są publikowane z należytym uwzględnieniem ich potencjalnej wrażliwości.

13. Na podstawie zharmonizowanych wartości referencyjnych efektywności, o których mowa w załączniku III lit. d), państwa członkowskie zapewniają, aby można było zagwarantować pochodzenie energii elektrycznej wytworzonej w procesie wysokosprawnej kogeneracji zgodnie z obiektywnymi, przejrzystymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami określonymi przez każde państwo członkowskie. Państwa członkowskie zapewniają, aby wspomniana gwarancja pochodzenia spełniała wymogi i zawierała co najmniej informacje ustanowione w załączniku XII. Państwa członkowskie uznają wzajemnie swoje gwarancje pochodzenia, wyłącznie jako dowód na potwierdzenie informacji, o których mowa w niniejszym ustępie.

Wszelka odmowa uznania gwarancji pochodzenia za taki dowód, w szczególności z przyczyn związanych z zapobieganiem nadużyciom finansowym, opiera się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach. Państwa członkowskie powiadamiają Komisję o wspomnianej odmowie i przedstawiają jej uzasadnienie. W przypadku odmowy uznania gwarancji pochodzenia Komisja może przyjąć decyzję zmuszającą stronę odmawiającą do uznania gwarancji, szczególnie w odniesieniu do stosowania obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriów, na podstawie których takie uznanie następuje.

14. Państwa członkowskie zapewniają, aby wszelkie dostępne wsparcie dla kogeneracji było uzależnione od tego, czy energia elektryczna wytwarzana i pochodząca z wysokosprawnej kogeneracji oraz ciepło odpadowe są efektywnie wykorzystywane w celu osiągnięcia oszczędności energii pierwotnej. Wsparcie ze środków publicznych dla kogeneracji oraz dla wytwarzania w ramach systemów ciepłowniczych i dla sieci ciepłowniczych podlega w stosownych przypadkach zasadom dotyczącym pomocy państwa.

Artykuł 27

Przetwarzanie, przesył i rozdział energii

1. Wykonując zadania regulacyjne przewidziane w dyrektywach 2009/73/WE i (UE) 2019/944 w odniesieniu do swoich decyzji dotyczących eksploatacji infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej, w tym decyzji dotyczących taryf sieciowych, krajowe organy regulacyjne sektora energetycznego stosują zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim” zgodnie z art. 3 niniejszej dyrektywy. Obok zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” krajowe organy regulacyjne sektora energetycznego mogą uwzględniać opłacalność, efektywność systemu oraz bezpieczeństwo dostaw i integrację rynkową, przy zachowaniu celów Unii w zakresie klimatu i zrównoważonego rozwoju, o których mowa w art. 18 rozporządzenia (UE) 2019/943 i w art. 13 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.

2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przy planowaniu sieci, rozwoju sieci i decyzjach o inwestycjach operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych gazu i energii elektrycznej stosowali zasadę „efektywność energetyczna przede wszystkim” zgodnie z art. 3 niniejszej dyrektywy. Krajowe organy regulacyjne lub inne wyznaczone organy krajowe weryfikują, czy metody stosowane przez operatorów systemów przesyłowych i systemów dystrybucyjnych oceniają rozwiązania alternatywne w analizie kosztów i korzyści i uwzględniają szersze korzyści rozwiązań w zakresie efektywności energetycznej, elastyczności po stronie popytu i inwestycji w aktywa, które przyczyniają się do łagodzenia zmiany klimatu. Krajowe organy regulacyjne i inne wyznaczone organy krajowe weryfikują także wdrażanie zasady „efektywność energetyczna przede wszystkim” przez operatorów systemów przesyłowych lub operatorów systemów dystrybucyjnych przy zatwierdzaniu, weryfikacji lub monitorowaniu ich projektów i planów rozwoju sieci na podstawie art. 22 dyrektywy 2009/73/WE i art. 32 ust. 3 i art. 51 dyrektywy (UE) 2019/944. Krajowe organy regulacyjne mogą – w ścisłej współpracy z operatorami systemów przesyłowych i operatorami systemów dystrybucyjnych, którzy mogą się dzielić kluczową techniczną wiedzą fachową – przedstawić metody i wskazówki dotyczące sposobu oceny alternatywnych rozwiązań w analizie kosztów i korzyści.

3. Państwa członkowskie zapewniają, aby operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych monitorowali i określali ilościowo całkowitą wielkość strat sieciowych i tam gdzie jest to wykonalne pod kątem technicznym i finansowym, optymalizowali sieci i poprawiali ich efektywność. Operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych zgłaszają te środki oraz oczekiwane oszczędności energii uzyskane poprzez ograniczenie strat sieciowych krajowemu organowi regulacyjnemu sektora energetycznego. Państwa członkowskie zapewniają, aby operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oceniali środki poprawy efektywności energetycznej w odniesieniu do ich istniejących systemów przesyłowych lub dystrybucyjnych gazu lub energii elektrycznej oraz poprawiali efektywność energetyczną w projekcie i eksploatacji infrastruktury, zwłaszcza w kontekście wdrażania inteligentnej sieci. Państwa członkowskie zachęcają operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych do opracowywania innowacyjnych rozwiązań w celu poprawy efektywności energetycznej istniejących i przyszłych systemów za pomocą uregulowań opartych na zachętach zgodnie z zasadami taryfowymi, o których mowa w art. 18 rozporządzenia (UE) 2019/943 i w art. 13 rozporządzenia (WE) nr 715/2009.

4. Krajowe organy regulacyjne sektora energetycznego umieszczają w sprawozdaniu rocznym sporządzanym na podstawie art. 41 dyrektywy 2009/73/WE i na podstawie art. 59 ust. 1 lit. i) dyrektywy (UE) 2019/944 konkretną sekcję dotyczącą postępów osiągniętych w zakresie poprawy efektywności energetycznej w odniesieniu do eksploatacji infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej. W sprawozdaniach tych krajowe organy regulacyjne sektora energetycznego przedstawiają ocenę sprawności ogólnej w eksploatacji infrastruktury gazowej i elektroenergetycznej, środki stosowane przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz, w stosownych przypadkach, zalecenia dotyczące poprawy efektywności energetycznej, w tym opłacalne rozwiązania alternatywne służące zmniejszeniu szczytowych obciążeń i ogólnego zużycia energii elektrycznej.

5. W odniesieniu do energii elektrycznej państwa członkowskie zapewniają, aby regulacje dotyczące sieci oraz taryfy sieciowe spełniały kryteria określone w załączniku XIII przy uwzględnieniu kodeksów sieciowych i wytycznych opracowanych zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943 oraz obowiązku określonego w art. 59 ust. 7 lit. a) dyrektywy (UE) 2019/944, który nakazuje realizowanie niezbędnych inwestycji w sieci w sposób umożliwiający zapewnienie rentowności sieci.
6. Państwa członkowskie mogą zezwolić na uwzględnianie w systemach i strukturach taryf aspektu społecznego w odniesieniu do przesyłu i rozdziału energii sieciowej, pod warunkiem że jakikolwiek negatywny wpływ tych elementów na system przesyłowy i system dystrybucyjny będzie ograniczony do niezbędnego minimum i że wpływ ten nie będzie nieproporcjonalny do osiąganego celu społecznego.
7. Krajowe organy regulacyjne zapewniają, by z taryf przesyłu i rozdziału wyeliminowano zachęty, które są szkodliwe dla efektywności energetycznej wytwarzania, przesyłu, rozdziału i dostaw energii elektrycznej i gazu. Państwa członkowskie zapewniają efektywność energetyczną przy projektowaniu infrastruktury i eksploatacji istniejącej infrastruktury, zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2019/943, a także zapewniają, by taryfy umożliwiały reakcję popytu.
8. Operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych muszą być zgodne z załącznikiem XIV.
9. W stosownych przypadkach krajowe organy regulacyjne mogą zobowiązać operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych, aby zachęcali, poprzez obniżanie opłat za przyłączenie i za korzystanie z systemu, do lokalizowania wysokosprawnych jednostek kogeneracyjnych w pobliżu obszarów zapotrzebowania na ciepło.
10. Państwa członkowskie mogą zezwolić producentom energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, którzy wyrażają chęć przyłączenia do sieci elektroenergetycznej, na ogłoszenie zaproszenia do składania ofert na roboty przyłączeniowe.
11. Składając sprawozdania zgodnie z dyrektywą 2010/75/UE i nie naruszając art. 9 ust. 2 tej dyrektywy, państwa członkowskie rozważają ujęcie w sprawozdaniach informacji dotyczących poziomów efektywności energetycznej instalacji, w których spalane są paliwa, o całkowitej znamionowej mocy cieplnej wynoszącej 50 MW lub więcej, w świetle odpowiednich najlepszych dostępnych technik opracowanych zgodnie z dyrektywą 2010/75/UE.

ROZDZIAŁ VI

PRZEPISY HORYZONTALNE

Artykuł 28

Dostęp do systemów kwalifikacji, akredytacji i certyfikacji

1. Państwa członkowskie tworzą sieć zapewniającą odpowiedni poziom kompetencji w odniesieniu do zawodów związanych z efektywnością energetyczną, który odpowiada potrzebom rynku. W ścisłej współpracy z partnerami społecznymi państwa członkowskie zapewniają, aby systemy certyfikacji lub równoważne systemy kwalifikacji, w tym, w razie potrzeby, stosowne programy szkoleniowe, były dostępne dla zawodów związanych z efektywnością energetyczną, w tym dostawców usług energetycznych, dostawców audytów energetycznych, zarządców energii, niezależnych ekspertów, podmiotów instalujących elementy budynków, o których mowa w dyrektywie 2010/31/UE oraz dostawców zintegrowanych prac renowacyjnych, a także aby były wiarygodne i przyczyniały się do realizacji krajowych celów w zakresie efektywności energetycznej i ogólnych celów Unii w zakresie obniżenia emisyjności.

Państwa członkowskie zapewniają, aby podmioty świadczące usługi w zakresie certyfikacji lub równoważnych systemów kwalifikacji, w tym, w razie potrzeby, stosownych programów szkoleniowych, były akredytowane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 ⁽⁴⁷⁾ lub zatwierdzone zgodnie ze zbliżonymi przepisami krajowymi lub normami.

⁽⁴⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 765/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. ustanawiające wymagania w zakresie akredytacji i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 339/93 (Dz.U. L 218 z 13.8.2008, s. 30).

2. Państwa członkowskie wspierają udział w programach certyfikacji, szkolenia i kształcenia w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu kompetencji w zakresie zawodów związanych z efektywnością energetyczną zgodnie z potrzebami rynku.
3. Do dnia 11 października 2024 r. Komisja:
  - a) we współpracy z grupą ekspertów wyznaczonych przez państwa członkowskie ustanawia ramy lub projektuje kampanię mającą zachęcić więcej osób do uprawiania zawodów związanych z efektywnością energetyczną, przy poszanowaniu zasady niedyskryminacji;
  - b) ocenia rentowność ustanowienia platformy pojedynczego punktu dostępu, w miarę możliwości z wykorzystaniem istniejących inicjatyw, by zapewnić wsparcie państwom członkowskim przy ustanawianiu środków mających zapewnić odpowiedni poziom wykwalifikowanych specjalistów niezbędny, by dotrzymać kroku postępom w dziedzinie efektywności energetycznej na drodze do zrealizowania celów Unii w zakresie klimatu i energii. Platforma ta skupiałaby ekspertów z państw członkowskich, partnerów społecznych, instytucje edukacyjne, środowiska akademickie i inne odpowiednie zainteresowane strony, aby wspierać i promować najlepsze praktyki w ramach systemów kwalifikacji i programów szkoleniowych z myślą o zwiększeniu liczby specjalistów w dziedzinie efektywności energetycznej oraz zapewnieniu przekwalifikowania i podnoszenia kwalifikacji specjalistów, by zaspokoić potrzeby rynku.
4. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe systemy certyfikacji lub równoważne systemy kwalifikacji, w tym, w razie potrzeby, programy szkoleniowe, uwzględniały istniejące normy europejskie lub międzynarodowe w zakresie efektywności energetycznej.
5. Państwa członkowskie udostępniają publicznie systemy certyfikacji lub równoważne systemy kwalifikacji lub stosowne programy szkoleniowe, o których mowa w ust. 1, a także współpracują między sobą i z Komisją przy porównywaniu oraz uznawaniu systemów.

Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania, by informować odbiorców o dostępności tych systemów, zgodnie z art. 29 ust. 1.

6. Do dnia 31 grudnia 2024 r., a następnie co najmniej co cztery lata, państwa członkowskie oceniają, czy systemy te zapewniają dostawcom usług energetycznych, audytorom energetycznym, zarządcom energii, niezależnym ekspertom, podmiotom instalującym elementy budynków, o których mowa w dyrektywie 2010/31/UE oraz dostawcom zintegrowanych prac renowacyjnych niezbędny poziom kompetencji i równy dostęp dla wszystkich osób zgodnie z zasadą niedyskryminacji. Państwa członkowskie oceniają również lukę między zapotrzebowaniem na specjalistów a ich dostępnością. Państwa członkowskie podają do wiadomości publicznej ocenę tych systemów i wynikające z niej zalecenia oraz przekazują je za pośrednictwem e-platformy ustanowionej zgodnie z art. 28 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Artykuł 29

Usługi energetyczne

1. Państwa członkowskie wspierają rynek usług energetycznych oraz dostęp MŚP do tego rynku poprzez rozpowszechnianie jasnych i łatwo dostępnych informacji na temat:
  - a) dostępnych umów na usługi energetyczne oraz klauzul, które należy uwzględnić w takich umowach, aby zagwarantować oszczędności energii i prawa odbiorców końcowych;
  - b) instrumentów finansowych, zachęt, dotacji, funduszy odnawialnych, gwarancji, systemów zabezpieczenia i kredytów na wspieranie projektów w zakresie usług związanych z efektywnością energetyczną;
  - c) dostępnych dostawców usług energetycznych, takich jak przedsiębiorstwa usług energetycznych, którzy posiadają kwalifikacje lub certyfikaty, oraz ich kwalifikacji lub certyfikatów zgodnych z art. 28;
  - d) dostępnych metod monitorowania i weryfikacji oraz systemów kontroli jakości.
2. Państwa członkowskie tworzą warunki do rozwoju znaków jakości, m.in. przez organizacje branżowe, w stosownych przypadkach w oparciu o normy europejskie lub międzynarodowe.

3. Państwa członkowskie publicznie udostępniają i regularnie aktualizują wykaz dostępnych dostawców usług energetycznych, którzy są wykwalifikowani lub certyfikowani, oraz ich kwalifikacji lub certyfikatów zgodnie z art. 28 lub udostępniają interfejs, w którym dostawcy usług energetycznych mogą przedstawiać te informacje.

4. Państwa członkowskie propagują i zapewniają, tam gdzie jest to technicznie i ekonomicznie wykonalne, stosowanie umów o poprawę efektywności energetycznej do renowacji dużych budynków będących własnością instytucji publicznych. W przypadku renowacji dużych budynków niemieszkalnych o całkowitej powierzchni użytkowej powyżej 750 m² państwa członkowskie zapewniają, aby instytucje publiczne oceniały wykonalność stosowania umów o poprawę efektywności energetycznej oraz innych usług energetycznych związanych z efektywnością.

Państwa członkowskie mogą zachęcać instytucje publiczne do łączenia umów o poprawę efektywności energetycznej z rozszerzonymi usługami energetycznymi, w tym reakcją strony popytu i magazynowaniem, w celu zapewnienia oszczędności energii i utrzymania uzyskanych wyników na przestrzeni czasu poprzez stałe monitorowanie, skuteczną eksploatację i utrzymanie.

5. Państwa członkowskie wspierają sektor publiczny w przyjmowaniu ofert usług energetycznych, w szczególności w odniesieniu do modernizacji budynków, poprzez:

- a) udostępnianie wzorów umów o poprawę efektywności energetycznej, które zawierają co najmniej elementy wymienione w załączniku XV oraz uwzględniają istniejące normy europejskie lub międzynarodowe, dostępne wytyczne przetargowe i przewodnik Eurostatu dotyczący ujęcia statystycznego umów o poprawę efektywności energetycznej w rachunkach narodowych;
- b) udostępnianie informacji o najlepszych praktykach w dziedzinie umów o poprawę efektywności energetycznej, w tym, jeżeli jest dostępna, analizę kosztów i korzyści przeprowadzoną z uwzględnieniem cyklu życia;
- c) promowanie i publiczne udostępnianie bazy danych zrealizowanych i znajdujących się w trakcie realizacji projektów dotyczących umów o poprawę efektywności energetycznej, która obejmuje prognozowane i osiągnięte oszczędności energii.

6. Państwa członkowskie ułatwiają należyte funkcjonowanie rynku usług energetycznych przez podejmowanie następujących działań:

- a) wyznaczanie i reklamowanie punktu kontaktowego lub punktów kontaktowych, w których odbiorcy końcowi mogą uzyskać informacje, o których mowa w ust. 1;
- b) usuwanie barier regulacyjnych i pozaregulacyjnych, które utrudniają korzystanie z umów o poprawę efektywności energetycznej i innych modeli usług z zakresu efektywności energetycznej do celu określenia lub zrealizowania działań na rzecz oszczędności energii lub obydwu;
- c) ustanawianie i promowanie roli organów doradczych i niezależnych pośredników rynkowych, w tym punktów kompleksowej obsługi lub podobnych mechanizmów wsparcia, w celu stymulowania rozwoju rynku po stronie popytu i po stronie podaży oraz upublicznianie informacji o tych mechanizmach wsparcia i udostępnianie ich uczestnikom rynku.

7. W celu wspierania właściwego funkcjonowania rynku usług energetycznych państwa członkowskie mogą ustanowić indywidualny mechanizm lub wyznaczyć rzecznika praw odbiorców energii w celu zapewnienia efektywnego rozpatrywania skarg i pozasądowego rozstrzygania sporów wynikających z umów o usługi energetyczne i umów o poprawę efektywności energetycznej.

8. Państwa członkowskie zapewniają, aby dystrybutorzy energii, operatorzy systemów dystrybucyjnych oraz przedsiębiorstwa prowadzące detaliczną sprzedaż energii powstrzymali się od wszelkich działań, które mogłyby stworzyć bariery dla popytu na usługi energetyczne i dla świadczenia takich usług, lub środków poprawy efektywności energetycznej, lub utrudnić rozwój rynków takich usług lub środków, w tym od zamykania dostępu do rynku dla konkurentów lub nadużywania pozycji dominującej.

Artykuł 30

Krajowy fundusz efektywności energetycznej, wsparcie finansowe i techniczne

1. Nie naruszając postanowień art. 107 i 108 TFUE, państwa członkowskie ułatwiają tworzenie instrumentów finansowych lub korzystanie z istniejących instrumentów dotyczących środków poprawy efektywności energetycznej w celu zmaksymalizowania korzyści wynikających z finansowania wieloźródłowego i z połączenia dotacji, instrumentów finansowych i pomocy technicznej.

2. W stosownych przypadkach Komisja bezpośrednio lub za pośrednictwem instytucji finansowych wspiera państwa członkowskie w tworzeniu instrumentów finansowania oraz instrumentów zapewniających pomoc na rozwój projektów na poziomie krajowym, regionalnym lub lokalnym w celu zwiększenia inwestycji w efektywność energetyczną w poszczególnych sektorach oraz w celu ochrony i wzmacniania pozycji osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne, w tym poprzez uwzględnienie perspektywy równości, tak aby nikt nie został pominięty.

3. Państwa członkowskie przyjmują środki, które promują produkty pożyczkowe na rzecz efektywności energetycznej, takie jak zielone kredyty hipoteczne i zielone pożyczki, zabezpieczone i niezabezpieczone, i zapewniają, by były one oferowane szeroko i w sposób niedyskryminacyjny przez instytucje finansowe oraz aby były widoczne i dostępne dla konsumentów. Państwa członkowskie przyjmują środki mające na celu ułatwienie wdrażania systemów finansowania rachunkowego i podatkowego, z uwzględnieniem wytycznych Komisji przekazanych zgodnie z ust. 10. Państwa członkowskie zapewniają, by banki i inne instytucje finansowe otrzymywały informacje o możliwościach udziału w finansowaniu środków poprawy efektywności energetycznej, w tym poprzez tworzenie partnerstw publiczno-prywatnych. Państwa członkowskie zachęcają do utworzenia instrumentów gwarancji pożyczkowych do celów inwestycji w efektywność energetyczną.

4. Bez uszczerbku dla postanowień art. 107 i 108 TFUE państwa członkowskie promują ustanawianie systemów wsparcia finansowego w celu większego upowszechnienia środków poprawy efektywności energetycznej na potrzeby znacznej modernizacji systemów indywidualnego ogrzewania i chłodzenia oraz systemów ciepłowniczych i chłodniczych.

5. Państwa członkowskie promują gromadzenie lokalnej wiedzy fachowej i zapewnianie pomocy technicznej, w stosownych przypadkach z wykorzystaniem istniejących sieci i obiektów, w celu oferowania doradztwa w zakresie najlepszych praktyk dotyczących obniżenia emisyjności lokalnych systemów ciepłowniczych i chłodniczych, takich jak dostęp do specjalnego wsparcia finansowego.

6. Komisja ułatwia wymianę najlepszych praktyk między właściwymi władzami lub organami krajowymi i regionalnymi, w tym w ramach dorocznych spotkań organów regulacyjnych oraz za pomocą publicznych baz danych zawierających informacje dotyczące wdrażania środków przez państwa członkowskie i porównywania między państwami.

7. Aby zmobilizować fundusze prywatne na rzecz środków w zakresie efektywności energetycznej i termomodernizacji oraz aby przyczynić się do realizacji unijnych celów w zakresie efektywności energetycznej oraz wkładów krajowych zgodnie z art. 4 niniejszej dyrektywy, a także celów określonych w dyrektywie 2010/31/UE, Komisja prowadzi dialog zarówno z publicznymi, jak i prywatnymi instytucjami finansowymi, a także z poszczególnymi właściwymi sektorami w celu określenia potrzeb i możliwych do podjęcia działań.

8. Działania, o których mowa w ust. 7, obejmują następujące elementy:

- a) stymulowanie inwestycji kapitałowych w efektywność energetyczną poprzez uwzględnianie szerszych skutków oszczędności energii;
- b) ułatwianie wdrażania specjalnych instrumentów finansowych na rzecz efektywności energetycznej i wielkoskalowych systemów finansowania, które mają zostać ustanowione przez instytucje finansowe;
- c) zapewnianie lepszych danych dotyczących wyników w zakresie efektywności energetycznej i finansowania przez:
  - (i) dalsze analizowanie, w jaki sposób inwestycje w efektywność energetyczną poprawiają leżące u ich podstaw wartości aktywów;
  - (ii) wspieranie badań oceniających monetyzację nieenergetycznych korzyści płynących z inwestycji w efektywność energetyczną.

9. W celu stymulowania prywatnego finansowania środków w zakresie efektywności energetycznej i termomodernizacji państwa członkowskie wdrażając niniejszą dyrektywę:

- a) rozważają sposoby lepszego wykorzystywania systemów zarządzania energią i audytów energetycznych, o których mowa w art. 11, aby wpływać na proces decyzyjny;

b) w optymalny sposób wykorzystują możliwości i narzędzia dostępne w budżecie ogólnym i zaproponowane w inicjatywie dotyczącej inteligentnego finansowania na rzecz inteligentnych budynków oraz w komunikacie Komisji z dnia 14 października 2020 r. „Fala renowacji na potrzeby Europy – ekologizacja budynków, tworzenie miejsc pracy, poprawa jakości życia”.

10. Do dnia 31 grudnia 2024 r. Komisja dostarczy państwom członkowskim i uczestnikom rynku wskazówki, jak uruchomić inwestycje prywatne.

Wskazówki te mają na celu pomoc państwom członkowskim i uczestnikom rynku w rozwijaniu i realizacji ich inwestycji w efektywność energetyczną, w tym w ramach różnych programów unijnych, i zawierają propozycje odpowiednich mechanizmów finansowych i innowacyjnych rozwiązań przewidujących finansowanie, z połączeniem dotacji, instrumentów finansowych i pomocy na rozwój projektów, w celu zwiększenia skali istniejących inicjatyw i wykorzystania programów unijnych jako katalizatora do pozyskiwania i uruchamiania finansowania prywatnego.

11. Państwa członkowskie mogą utworzyć krajowy fundusz efektywności energetycznej. Fundusz ten ma służyć wdrożeniu środków w zakresie efektywności energetycznej w celu wsparcia państw członkowskich w realizacji ich krajowych wkładów w zakresie efektywności energetycznej i ich orientacyjnych trajektorii, o których mowa w art. 4 ust. 2. Krajowy fundusz efektywności energetycznej może zostać ustanowiony jako specjalny fundusz w ramach istniejącego już krajowego instrumentu wspierającego inwestycje kapitałowe. Krajowy fundusz efektywności energetycznej może być finansowany z dochodów z aukcji uprawnień w ramach unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS w sektorze budynków i sektorze transportu.

12. W przypadku gdy państwa członkowskie ustanawiają krajowe fundusze efektywności energetycznej, o których mowa w ust. 11 niniejszego artykułu, tworzą instrumenty finansowe, w tym gwarancje publiczne, w celu większego upowszechnienia prywatnych inwestycji w efektywność energetyczną oraz produktów pożyczkowych na rzecz efektywności energetycznej i innowacyjnych systemów, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu. Zgodnie z art. 8 ust. 3 i art. 24 krajowy fundusz efektywności energetycznej wspiera wdrożenie środków na zasadzie priorytetu wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne. To wsparcie obejmuje finansowanie środków w zakresie efektywności energetycznej dla MŚP, by pozyskać i uruchomić prywatne finansowanie dla MŚP.

13. Państwa członkowskie mogą zezwolić instytucjom publicznym na wypełnianie obowiązków określonych w art. 6 ust. 1 przez przekazywanie rocznych składek na rzecz krajowego funduszu efektywności energetycznej w wysokości odpowiadającej wartości inwestycji, które są wymagane, by wypełnić te obowiązki.

14. Państwa członkowskie mogą przewidzieć, że strony zobowiązane mogą wypełniać swoje obowiązki, o których mowa w art. 8 ust. 1 i 4, przekazując co roku składkę na rzecz krajowego funduszu efektywności energetycznej w wysokości równej wartości inwestycji, które są wymagane, by wypełnić te obowiązki.

15. Państwa członkowskie mogą wykorzystywać dochody wynikające z rocznych limitów emisji przewidzianych w decyzji nr 406/2009/WE na tworzenie innowacyjnych mechanizmów finansowania na potrzeby poprawy efektywności energetycznej.

16. Komisja ocenia skuteczność i efektywność finansowania publicznego wspierającego środki w zakresie efektywności energetycznej na poziomie unijnym i krajowym oraz zdolność państw członkowskich do większego upowszechnienia prywatnych inwestycji w efektywność energetyczną, również z uwzględnieniem potrzeb w zakresie finansowania publicznego określonych w krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu. Komisja ocenia, czy mechanizm efektywności energetycznej na poziomie unijnym, mający na celu zapewnienie unijnych gwarancji, pomocy technicznej i powiązanych dotacji, aby umożliwić wdrażanie instrumentów finansowych oraz systemów finansowania i wsparcia na poziomie krajowym, mógłby w opłacalny sposób wspierać osiągnięcie unijnych celów w zakresie efektywności energetycznej i klimatu oraz, w stosownych przypadkach, proponuje ustanowienie takiego mechanizmu.

W tym celu Komisja do dnia 30 marca 2024 r. przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie, w odpowiednim przypadku wraz z wnioskami ustawodawczymi.

17. Państwa członkowskie przedkładają Komisji do dnia 15 marca 2025 r., a następnie co dwa lata, w ramach zintegrowanych krajowych sprawozdań z postępów w dziedzinie energii i klimatu złożonych na podstawie art. 17 i 21 rozporządzenia (UE) 2018/1999, następujące dane:

- a) wielkość inwestycji publicznych w efektywność energetyczną oraz średni efekt dźwigni osiągnięty dzięki finansowaniu publicznemu wspierającemu środki w zakresie efektywności energetycznej;
- b) wielkość produktów pożyczkowych na rzecz efektywności energetycznej, z rozróżnieniem na poszczególne produkty;
- c) w stosownych przypadkach – krajowe programy finansowania wprowadzone w celu większego upowszechnienia efektywności energetycznej i najlepszych praktyk oraz innowacyjne systemy finansowania na rzecz efektywności energetycznej.

Aby ułatwić opracowanie sprawozdania, o którym mowa w akapicie pierwszym niniejszego ustępu, Komisja włącza wymogi określone w tym akapicie do wspólnego szablonu ustanowionego aktami wykonawczymi przyjętymi na podstawie art. 17 ust. 4 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

18. Do celu wywiązania się z obowiązku, o którym mowa w ust. 17 lit. b), i bez uszczerbku dla dodatkowych środków krajowych, państwa członkowskie uwzględniają istniejące obowiązki ujawniania informacji nałożone na instytucje finansowe, w tym:

- a) przepisy o ujawnianiu informacji nałożone na instytucje kredytowe na mocy rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) 2021/2178 ⁽⁴⁸⁾;
- b) wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat ryzyk w zakresie ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ESG) nałożone na instytucje kredytowe zgodnie z art. 449a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 ⁽⁴⁹⁾.

Aby ułatwić zbieranie i agregowanie danych dotyczących wielkości produktów pożyczkowych na rzecz efektywności energetycznej do celu wywiązania się z obowiązku, o którym mowa w ust. 17 lit. b), do dnia 15 marca 2024 r. Komisja przedstawi państwom członkowskim wskazówki odnośnie do warunków dostępu do danych dotyczących wielkości produktów pożyczkowych na rzecz efektywności energetycznej na poziomie krajowym, zbierania tych danych i ich agregowania.

Artykuł 31

Współczynniki konwersji i współczynniki energii pierwotnej

1. Do celów porównywania oszczędności energii i konwersji do porównywalnej jednostki zastosowanie mają wartości kaloryczne netto określone w załączniku VI do rozporządzenia (UE) 2018/2066 oraz współczynniki energii pierwotnej ustanowione w ust. 2 niniejszego artykułu, chyba że możliwe jest uzasadnienie wykorzystania innych wartości lub współczynników.
2. Współczynnik energii pierwotnej ma zastosowanie w przypadku obliczania oszczędności energii w odniesieniu do energii pierwotnej przy wykorzystaniu podejścia oddolnego opartego na zużyciu energii końcowej.
3. W odniesieniu do oszczędności wyrażonych w kWh energii elektrycznej państwa członkowskie stosują współczynnik w celu dokładnego obliczenia uzyskanych oszczędności zużycia energii pierwotnej. Państwa członkowskie stosują współczynnik domyślny wynoszący 1,9, chyba że korzystają z prawa do określenia innego współczynnika w oparciu o uzasadnione warunki krajowe.
4. W odniesieniu do oszczędności wyrażonych w kWh innych nośników energii państwa członkowskie stosują współczynnik w celu dokładnego obliczenia uzyskanych oszczędności zużycia energii pierwotnej.
5. W przypadku gdy państwa członkowskie określają swój własny współczynnik dla wartości domyślnej przewidzianej na podstawie niniejszej dyrektywy, państwa członkowskie określają ten współczynnik za pomocą przejrzystej metody na podstawie warunków krajowych, regionalnych lub lokalnych mających wpływ na zużycie energii pierwotnej. Okoliczności te są umotywowane i weryfikowalne, a także powinny być oparte na obiektywnych i niedyskryminacyjnych kryteriach.

⁽⁴⁸⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2178 z dnia 6 lipca 2021 r. uzupełniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/852 przez sprecyzowanie treści i prezentacji informacji dotyczących zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej, które mają być ujawniane przez przedsiębiorstwa podlegające art. 19a lub 29a dyrektywy 2013/34/UE, oraz określenie metody spełnienia tego obowiązku ujawniania informacji (Dz.U. L 443 z 10.12.2021, s. 9).

⁽⁴⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.U. L 176 z 27.6.2013, s. 1).

6. W przypadku określania własnego współczynnika państwa członkowskie uwzględniają skład przyszłego koszyka energetycznego zawarty w aktualizacji swoich zintegrowanych krajowych planów w dziedzinie energii i klimatu przedłożonych na podstawie art. 14 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2018/1999 i w późniejszych zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu, które mają być zgłaszane Komisji na podstawie art. 3 oraz art. 7–12 tego rozporządzenia. Jeżeli odbiegają one od wartości domyślnej, państwa członkowskie zgłaszają Komisji współczynnik, który stosują, wraz z metodą obliczenia i danymi bazowymi we wspomnianych aktualizacjach oraz w późniejszych planach.

7. Do dnia 25 grudnia 2026 r., a następnie co cztery lata, Komisja dokonuje przeglądu współczynników domyślnych na podstawie odnotowanych danych. Przeglądy te przeprowadza się z uwzględnieniem ich wpływu na przepisy prawa Unii, takie jak dyrektywa 2009/125/WE i rozporządzenie (UE) 2017/1369.

ROZDZIAŁ VII

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 32

Sankcje

Państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy i podejmują wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia ich wykonania. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Państwa członkowskie powiadomią Komisję o tych przepisach i środkach do dnia 11 października 2025 r. a także powiadamią ją niezwłocznie o wszelkich późniejszych zmianach, które ich dotyczą.

Artykuł 33

Akty delegowane

1. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu dokonania przeglądu zharmonizowanych wartości referencyjnych sprawności ustanowionych w rozporządzeniu (UE) 2015/2402.
2. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu zmiany niniejszej dyrektywy poprzez dostosowanie do postępu technicznego wartości, metod obliczeniowych, domyślnych współczynników energii pierwotnej oraz wymogów, o których mowa w art. 31 i w załącznikach II, III, V, VIII–XII oraz XIV.
3. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 34 w celu uzupełnienia niniejszej dyrektywy przez ustanowienie, po konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, wspólnego unijnego systemu oceny zrównoważonego charakteru centrów przetwarzania danych znajdujących się na terytorium Unii. Komisja przyjmie pierwszy taki akt delegowany do dnia 31 grudnia 2023 r. W ramach wspólnego unijnego systemu zostaje ustanowiona definicja wskaźników zrównoważonego charakteru centrum przetwarzania danych i wyznaczone zostają kluczowe wskaźniki efektywności i metoda ich pomiaru.

Artykuł 34

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjmowania aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 33, powierza się Komisji na okres pięciu lat od dnia 10 października 2023 r. Komisja sporządza sprawozdanie dotyczące przekazania uprawnień nie później niż dziewięć miesięcy przed końcem okresu pięciu lat. Przekazanie uprawnień zostaje automatycznie przedłużone na takie same okresy, chyba że Parlament Europejski lub Rada sprzeciwią się takiemu przedłużeniu nie później niż trzy miesiące przed końcem każdego okresu.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 33, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 33 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 35

Przegląd i monitorowanie wdrażania

1. W kontekście sprawozdania na temat stanu unii energetycznej przedłożonego na podstawie art. 35 rozporządzenia (UE) 2018/1999 Komisja przedstawi sprawozdanie w sprawie funkcjonowania rynku dwutlenku węgla zgodnie z art. 35 ust. 1 i art. 35 ust. 2 lit. c) tego rozporządzenia, uwzględniając skutki wdrażania niniejszej dyrektywy.

2. Do dnia 31 października 2025 r., a następnie co cztery lata, Komisja ocenia istniejące środki służące zwiększeniu efektywności energetycznej i obniżeniu emisyjności sektora ogrzewania i chłodzenia. Ocena ta uwzględnia wszystkie następujące elementy:

- a) tendencje w zakresie efektywności energetycznej i emisji gazów cieplarnianych w sektorze ogrzewania i chłodzenia, w tym w systemach ciepłowniczych i chłodniczych;
- b) wzajemne powiązania między zastosowanymi środkami;
- c) zmiany efektywności energetycznej i emisji gazów cieplarnianych w sektorze ogrzewania i chłodzenia;
- d) istniejące i planowane polityki i środki w zakresie efektywności energetycznej oraz polityki i środki w zakresie redukcji emisji gazów cieplarnianych na poziomie unijnym i krajowym;
- e) środki przedstawione przez państwa członkowskie w ich kompleksowych ocenach na podstawie art. 25 ust. 1 niniejszej dyrektywy i zgłoszone zgodnie z art. 17 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Do dnia 31 października 2025 r., a następnie co cztery lata, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie z tej oceny, oraz w stosownych przypadkach występuje z wnioskami ustawodawczymi w celu zapewnienia osiągnięcia unijnych celów dotyczących energii i klimatu.

3. Państwa członkowskie przedkładają Komisji w terminie do dnia 30 kwietnia każdego roku statystykę dotyczącą krajowego wytwarzania energii elektrycznej i ciepła z wysoko- i niskosprawnej kogeneracji, zgodnie ogólnymi zasadami określonymi w załączniku II, w odniesieniu do całkowitej produkcji ciepła i energii elektrycznej. Przedkładają one również roczną statystykę dotyczącą mocy wytwórczych ciepła i energii elektrycznej w procesie kogeneracji oraz paliw wykorzystanych do celów kogeneracji, jak również dotyczącą produkcji i mocy wytwórczych w systemach ciepłowniczych i chłodniczych, w odniesieniu do całkowitej produkcji i mocy wytwórczych ciepła i energii elektrycznej. Państwa członkowskie przedkładają statystykę dotyczącą oszczędności energii pierwotnej osiągniętej dzięki zastosowaniu kogeneracji zgodnie z metodą określoną w załączniku III.

4. Do dnia 1 stycznia 2021 r. Komisja przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie na podstawie oceny potencjału w zakresie efektywności energetycznej w odniesieniu do konwersji, przetwarzania, przesyłu, transportu i magazynowania energii, w stosownych przypadkach wraz z wnioskami ustawodawczymi.

5. Z zastrzeżeniem ewentualnych zmian przepisów dyrektywy 2009/73/WE dotyczących rynków detalicznych, Komisja przeprowadzi do dnia 31 grudnia 2021 r. ocenę i przedłoży Parlamentowi Europejskiemu i Radzie sprawozdanie dotyczące przepisów odnoszących się do opomiarowania, rozliczeń i informowania konsumentów w przypadku gazu ziemnego, tak aby dostosować te przepisy, w stosownych przypadkach, do odpowiednich przepisów dotyczących energii elektrycznej zawartych w dyrektywie (UE) 2019/944 w celu wzmocnienia ochrony konsumentów i umożliwienia częstszego otrzymywania przez odbiorców końcowych jasnych i aktualnych informacji na temat zużycia przez nich gazu ziemnego i umożliwienia im regulowania tego zużycia. Jak najszybciej po przedłożeniu tego sprawozdania Komisja, w stosownych przypadkach, przyjmuje wnioski ustawodawcze.

6. Do dnia 31 października 2022 r. Komisja oceni, czy Unia osiągnęła swoje główne cele w zakresie efektywności energetycznej do 2020 r.

7. Do dnia 28 lutego 2027 r., a następnie co pięć lat, Komisja dokonuje oceny wdrażania niniejszej dyrektywy i przedstawia sprawozdanie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

Ocena ta obejmuje:

- a) ocenę ogólnej skuteczności niniejszej dyrektywy oraz potrzeby dalszego dostosowania unijnej polityki w zakresie efektywności energetycznej zgodnie z celami porozumienia paryskiego w oraz w świetle rozwoju sytuacji gospodarczej i zmian w zakresie innowacji;
- b) szczegółową ocenę łącznego wpływu makroekonomicznego niniejszej dyrektywy, ze szczególnym uwzględnieniem jej wpływu na bezpieczeństwo energetyczne Unii, ceny energii, minimalizowanie ubóstwa energetycznego, wzrost gospodarczy, konkurencyjność, tworzenie miejsc pracy, koszty mobilności i siłę nabywczą gospodarstw domowych;
- c) główne cele Unii w dziedzinie efektywności energetycznej na 2030 r. określone w art. 4 ust. 1, w perspektywie podniesienia tych celów w przypadku znacznego zmniejszenia kosztów wynikającego z rozwoju sytuacji gospodarczej lub rozwoju technologii, w razie konieczności, by osiągnąć cele Unii na 2040 r. lub 2050 r. w zakresie obniżenia emisyjności lub spełnić jej międzynarodowe zobowiązania w zakresie obniżenia emisyjności;
- d) informacje na temat tego, czy państwa członkowskie nadal mają osiągać nowe roczne oszczędności zgodnie z art. 8 ust. 1 akapit pierwszy lit. b) ppkt (iv) w dziesięcioletnich okresach po 2030 r.;
- e) informacje na temat tego, czy państwa członkowskie nadal mają zapewniać, aby co najmniej 3 % całkowitej powierzchni ogrzewanych lub chłodzonych budynków będących własnością instytucji publicznych było poddawane co roku renowacji zgodnie z art. 6 ust. 1 w celu zmiany wskaźnika renowacji określonego w tym artykule;
- f) informacje na temat tego, czy państwa członkowskie nadal mają osiągać część oszczędności energii wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne zgodnie z art. 8 ust. 3 w dziesięcioletnich okresach po 2030 r.;
- g) informacje na temat tego, czy państwa członkowskie nadal mają osiągać redukcję zużycia energii końcowej zgodnie z art. 5 ust. 1;
- h) skutki niniejszej dyrektywy z perspektywy wspierania wzrostu gospodarczego, zwiększania produkcji przemysłowej, wprowadzania odnawialnych źródeł energii lub zaawansowanych działań w kierunku neutralności klimatycznej.

Ocena ta obejmuje również skutki wysiłków na rzecz elektryfikacji gospodarki oraz wprowadzenia wodoru, w tym ocenę, czy uzasadniona mogłaby być jakakolwiek zmiana w traktowaniu czystych i odnawialnych źródeł energii, a także – w stosownych przypadkach – propozycję, w stosownych przypadkach, sposobów zaradzenia wszelkim potencjalnie zidentyfikowanym niekorzystnym skutkom.

Sprawozdaniu temu towarzyszą szczegółowa ocena potrzeby zmiany niniejszej dyrektywy w celu uproszczenia przepisów oraz, w stosownych przypadkach, dalsze wnioski ustawodawcze.

8. Do dnia 31 października 2032 r. Komisja oceni, czy Unia osiągnęła swoje główne cele w zakresie efektywności energetycznej do 2030 r.

Artykuł 36

Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 1, 2 i 3, art. 4 ust. 1—4, art. 4 ust. 5 akapit pierwszy, drugi, czwarty, piąty i szósty, art. 4 ust. 6 i 7, art. 5—11, art. 12 ust. 2—5, art. 21—25, art. 26 ust. 1, 2 i 4—14, art. 27, art. 28 ust. 1—5, art. 29—32 oraz załączników I, III—VII, X, XI i XV do dnia 11 października 2025 r.

Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania art. 4 ust. 5 akapit trzeci, art. 12 ust. 1, art. 26 ust. 3 oraz art. 28 ust. 6 w terminach w nich określonych. Niezwłocznie przekazują one Komisji tekst tych przepisów.

Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. Przepisy te zawierają także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odesłania do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy. Sposób dokonywania takiego odniesienia i formułowania takiego wskazania określany jest przez państwa członkowskie.

2. Państwa członkowskie przekazują Komisji tekst podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą.

Artykuł 37

Zmiana rozporządzenia (UE) 2023/955

W art. 2 rozporządzenia (UE) 2023/955 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) »ubóstwo energetyczne« oznacza ubóstwo energetyczne zdefiniowane w art. 2 pkt 52 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791. (*)

(*) Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1791 z dnia 13 września 2023 r. w sprawie efektywności energetycznej oraz zmieniająca rozporządzenie (UE) 2023/955 (Dz.U. L 231 z 20.9.2023, s. 1).”.

Artykuł 38

Uchylenie

Dyrektywa 2012/27/UE, zmieniona aktami wymienionymi w części A załącznika XVI, traci moc ze skutkiem od dnia 12 października 2025 r. bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego dyrektyw określonych w części B załącznika XVI.

Odesłania do uchylonej dyrektywy rozumie się jako odesłania do niniejszej dyrektywy i odczytuje zgodnie z tabelą korelacji zamieszczoną w załączniku XVII.

*Artykuł 39***Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania**

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Artykuły 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19 i 20 i załączniki II, VIII, IX, XII, XIII i XIV stosuje się od dnia 12 października 2025 r.

Art. 37 stosuje się od dnia 30 czerwca 2024 r.

*Artykuł 40***Adresaci**

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Strasburgu dnia 13 września 2023 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca
R. METSOLA

W imieniu Rady
Przewodniczący
J. M. ALBARES BUENO

ZAŁĄCZNIK I

KRAJOWE WKŁADY W REALIZACJĘ UNIJNYCH CELÓW W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W 2030 R.
POD WZGLĘDEM ZUŻYCIA ENERGII KOŃCOWEJ LUB ZUŻYCIA ENERGII PIERWOTNEJ

1. Poziom wkładów krajowych oblicza się na podstawie wzoru orientacyjnego:

$$FEC_{C_{2030}} = C_{EU} (1 - Target) FEC_{B_{2030}}$$

$$PEC_{C_{2030}} = C_{EU} (1 - Target) PEC_{B_{2030}}$$

Gdzie C_{EU} to współczynnik korygujący, Target to poziom ambicji danego kraju, a $FEC_{B_{2030}}$ $PEC_{B_{2030}}$ to unijny scenariusz odniesienia 2020 wykorzystywany jako poziom bazowy dla 2030 r.

2. Poniższy wzór orientacyjny wyraża obiektywne kryteria odzwierciedlające czynniki wymienione w art. 4 ust. 3 lit. d) ppkt (i)–(iv), z których każdy jest stosowany do określenia poziomu ambicji dla poszczególnych krajów w % (Target) i ma taką samą wagę we wzorze (0,25):
  - a) wkład zależny od wczesnego działania („ $F_{early-action}$ ”);
  - b) wkład zależny od PKB na mieszkańca („ F_{wealth} ”);
  - c) wkład zależny od energochłonności („ $F_{intensity}$ ”);
  - d) wkład od potencjału opłacalnej oszczędności energii („ $F_{potential}$ ”).
3. $F_{early-action}$ oblicza się dla każdego państwa członkowskiego jako iloczyn wielkości oszczędności energii tego państwa i poprawę energochłonności osiągniętą przez każde państwo członkowskie. Wielkość oszczędności energii dla każdego państwa członkowskiego oblicza się na podstawie zmniejszenia zużycia energii (w tonach oleju ekwiwalentnego – toe) w stosunku do zmniejszenia zużycia energii w Unii między trzyletnią średnią unijną za lata 2007–2009 a trzyletnią średnią unijną za lata 2017–2019. Poprawę energochłonności dla każdego państwa członkowskiego oblicza się na podstawie zmniejszenia zużycia energii (w toe/EUR) w stosunku do zmniejszenia zużycia energii w Unii między trzyletnią średnią unijną za lata 2007–2009 a trzyletnią średnią unijną za lata 2017–2019.
4. F_{wealth} oblicza się dla każdego państwa członkowskiego na podstawie trzyletniej średniej określonego przez Eurostat wskaźnika realnego PKB na mieszkańca w stosunku do trzyletniej średniej unijnej za lata 2017–2019, według paritetów siły nabywczej (PPP).
5. $F_{intensity}$ oblicza się dla każdego państwa członkowskiego na podstawie trzyletniej średniej wskaźnika energochłonności końcowej (FEC lub PEC do realnego PKB wg PPP) w stosunku do trzyletniej średniej unijnej za lata 2017–2019.
6. $F_{potential}$ oblicza się dla każdego państwa członkowskiego na podstawie oszczędności energii końcowej lub pierwotnej w ramach scenariusza PRIMES MIX 55 % na 2030 r. Oszczędności wyrażane są w odniesieniu do prognoz na 2030 r. przedstawionych w unijnym scenariuszu odniesienia 2020.
7. W odniesieniu do każdego kryterium określonego w pkt 2 lit. a)–d) stosuje się dolną i górną granicę. Poziom ambicji dla współczynników F_{wealth} $F_{intensity}$ i $F_{potential}$ jest ograniczony do 50 % i 150 % średniego unijnego poziomu ambicji w ramach danego współczynnika. Poziom ambicji dla współczynnika $F_{early-action}$ jest ograniczony do 50 % i 100 % średniego unijnego poziomu ambicji w ramach danego współczynnika.
8. O ile nie stwierdzono inaczej, źródłem danych wejściowych wykorzystanych do obliczania współczynników jest Eurostat.

9. F_{total} oblicza się jako ważoną sumę wszystkich czterech współczynników ($F_{\text{early-action}}$, F_{wealth} , $F_{\text{intensity}}$ i $F_{\text{potential}}$). Następnie wartość docelową oblicza się jako iloczyn współczynnika łącznego F_{total} i celu unijnego.
  10. Komisja oblicza współczynnik korygujący dla energii pierwotnej i końcowej C_{EU} , który stosuje się w celu kalibracji sumy wyników wzoru w odniesieniu do wszystkich wkładów krajowych w realizację odnośnych unijnych celów w 2030 r. Współczynnik C_{EU} jest identyczny dla wszystkich państw członkowskich.
-

ZAŁĄCZNIK II

OGÓLNE ZASADY OBLICZANIA ILOŚCI ENERGII ELEKTRYCZNEJ Z KOGENERACJI

Część I

Zasady ogólne

Wartości stosowane do obliczania ilości energii elektrycznej z kogeneracji określone są na podstawie przewidywanego lub rzeczywistego funkcjonowania jednostki w normalnych warunkach jej pracy. Dla jednostek mikrokogeneracyjnych obliczenie to może być wykonane na podstawie wartości certyfikowanych.

- 1) Produkcję energii elektrycznej z kogeneracji uważa się za równą całkowitej rocznej produkcji energii elektrycznej wytworzonej przez daną jednostkę, mierzonej na wyjściu głównych generatorów, jeżeli spełnione są następujące warunki:
  - a) w jednostkach kogeneracyjnych typu (2), (4), (5), (6), (7) i (8), o których mowa w części II, o rocznej sprawności ogólnej ustalonej przez państwa członkowskie na poziomie co najmniej 75 %;
  - b) w jednostkach kogeneracyjnych typu (1) i (3), o których mowa w części II, o rocznej sprawności ogólnej ustalonej przez państwa członkowskie na poziomie co najmniej 80 %.
- 2) W jednostkach kogeneracyjnych o rocznej sprawności ogólnej poniżej wartości wymienionej w pkt 1) lit. a) czyli jednostkach kogeneracyjnych typu (2), (4), (5), (6), (7) i (8), o których mowa w części II, lub o rocznej sprawności ogólnej poniżej wartości wymienionej w pkt 1) lit. b) czyli jednostkach kogeneracyjnych typu (1) i (3), o których mowa w części II, energia elektryczna z kogeneracji obliczana jest według następującego wzoru:

$$E_{\text{CHP}} = H_{\text{CHP}} * C$$

gdzie:

E_{CHP} oznacza ilość energii elektrycznej z kogeneracji;

C oznacza stosunek energii elektrycznej do ciepła;

H_{CHP} oznacza ilość ciepła użytkowego z kogeneracji (obliczanego w tym celu jako całkowita produkcja ciepła pomniejszona o wszelkie ciepło wyprodukowane w oddzielnych kotłach lub poprzez upust pary świeżej z wytwornicy pary przed turbiną).

Obliczanie energii elektrycznej z kogeneracji jest oparte na rzeczywistym stosunku energii elektrycznej do ciepła. Jeżeli rzeczywisty stosunek energii elektrycznej do ciepła dla jednostki kogeneracyjnej jest nieznan, w przypadku jednostek typu (1), (2), (3), (4) i (5), o których mowa w części II, można zastosować następujące wartości domyślne, w szczególności do celów statystycznych, pod warunkiem że wyliczona ilość energii elektrycznej z kogeneracji nie przekracza całkowitej produkcji energii elektrycznej tej jednostki:

Typ jednostki	Wartość domyślna stosunku energii elektrycznej do ciepła C
Turbina gazowa w układzie kombinowanym z odzyskiem ciepła	0,95
Turbina parowa przeciwpłazma	0,45
Turbina parowa upustowo-kondensacyjna	0,45
Turbina gazowa z odzyskiem ciepła	0,55
Silnik spalinowy	0,75

Jeżeli państwa członkowskie wprowadzają domyślne wartości stosunku energii elektrycznej do ciepła dla jednostek typu (6), (7), (8), (9), (10) i (11), o których mowa w części II, wartości te są publikowane i podawane do wiadomości Komisji.

- 3) Jeżeli część energii zawartej w użytym do procesu kogeneracji wsadzie paliwa jest odzyskiwana w postaci substancji chemicznych i wprowadzana ponownie do użytku, część tę można przed obliczeniem sprawności ogólnej odjąć od doprowadzonego wsadu paliwowego, według zasad przedstawionych w pkt 1) i 2).

- 4) Państwa członkowskie mogą określić stosunek energii elektrycznej do ciepła jako stosunek energii elektrycznej do ciepła użytkowego podczas działania w trybie kogeneracji przy niższej mocy jednostki wytwórczej z zastosowaniem danych eksploatacyjnych konkretnej jednostki.
- 5) Do celów obliczeń według pkt 1) i 2) państwa członkowskie mogą stosować okresy sprawozdawcze inne niż roczne okresy sprawozdawcze.

Część II

Technologie kogeneracyjne objęte niniejszą dyrektywą

- (1) Turbina gazowa w układzie kombinowanym z odzyskiem ciepła
- (2) Turbina parowa przeciwprężna
- (3) Turbina parowa upustowo-kondensacyjna
- (4) Turbina gazowa z odzyskiem ciepła
- (5) Silnik spalinowy
- (6) Mikroturbiny
- (7) Silniki Stirlinga
- (8) Ogniwa paliwowe
- (9) Silniki parowe
- (10) Organiczny obieg Rankine'a
- (11) Pozostałe rodzaje technologii lub ich kombinacje, w tym kogeneracja.

Przy wdrażaniu i stosowaniu ogólnych zasad obliczania ilości energii elektrycznej z kogeneracji państwa członkowskie korzystają ze szczegółowych wytycznych ustanowionych decyzją Komisji 2008/952/WE ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Decyzja Komisji 2008/952/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie określenia szczegółowych wytycznych dotyczących wykonania i stosowania przepisów załącznika II do dyrektywy 2004/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. L 338 z 17.12.2008, s. 55).

ZAŁĄCZNIK III

METODA OKREŚLANIA SPRAWNOŚCI PROCESU KOGENERACJI

Wartości stosowane do obliczania sprawności kogeneracji i oszczędności energii pierwotnej określone są na podstawie przewidywanego lub rzeczywistego funkcjonowania jednostki w normalnych warunkach jej pracy.

a) Wysokosprawna kogeneracja

Do celów niniejszej dyrektywy wysokosprawna kogeneracja spełnia następujące kryteria:

- produkcja kogeneracyjna w jednostkach kogeneracyjnych zapewnia oszczędność energii pierwotnej obliczoną zgodnie z lit. b) w wysokości co najmniej 10 % w porównaniu z wartościami referencyjnymi dla rozdzielonej produkcji ciepła i energii elektrycznej;
- produkcja w małoskalowych jednostkach kogeneracyjnych i jednostkach mikrokogeneracyjnych zapewniająca oszczędność energii pierwotnej może kwalifikować się jako wysokosprawna kogeneracja;
- w odniesieniu do jednostek kogeneracyjnych zbudowanych lub znacznie zmodernizowanych po transpozycji niniejszego załącznika bezpośrednie emisje dwutlenku węgla z produkcji kogeneracyjnej, która jest zasilana paliwami kopalnymi, wynoszą mniej niż 270 g CO₂ na 1 kWh energii wyprodukowanej w procesie skojarzonego wytwarzania (w tym energii cieplnej/chłodniczej, energii elektrycznej i energii mechanicznej);
- jednostki kogeneracyjne funkcjonujące przed 10 października 2023 r. mogą być objęte odstępstwem od tego wymogu do dnia 1 stycznia 2034 r., pod warunkiem że mają plan stopniowego ograniczania emisji, tak by do dnia 1 stycznia 2034 r. osiągnęły wysokość nieprzekraczającą progu 270 g CO₂ na 1 kWh, i że zgłosiły ten plan odnośnym operatorom i właściwym organom.

W przypadku budowy lub znacznej modernizacji jednostki kogeneracyjnej, państwa członkowskie zapewniają, aby nie nastąpił wzrost wykorzystania paliw kopalnych innych niż gaz ziemny w istniejących źródłach energii w porównaniu z rocznym zużyciem uśrednionym dla poprzednich trzech lat kalendarzowych pełnej eksploatacji przed modernizacją oraz aby żadne nowe źródła energii w tym systemie nie wykorzystywały paliw kopalnych innych niż gaz ziemny.

b) Obliczanie oszczędności energii pierwotnej

Wielkość oszczędności energii pierwotnej uzyskanej dzięki produkcji kogeneracyjnej określonej zgodnie z załącznikiem II oblicza się według następującego wzoru:

$$PES = \left(1 - \frac{1}{\frac{CHPH_{\eta}}{RefH_{\eta}} + \frac{CHPE_{\eta}}{RefE_{\eta}}} \right) \times 100\%$$

Gdzie:

PES oznacza oszczędność energii pierwotnej.

CHP H_η oznacza sprawność cieplną produkcji kogeneracyjnej definiowaną jako roczna produkcja ciepła użytkowego podzielona przez wsad paliwa wykorzystany do wyprodukowania sumy ciepła użytkowego i energii elektrycznej z kogeneracji.

Ref H_η oznacza wartość referencyjną sprawności dla produkcji ciepła w układzie rozdzielonym.

CHP E_η oznacza sprawność elektryczną produkcji kogeneracyjnej definiowaną jako roczna produkcja energii elektrycznej z kogeneracji podzielona przez wsad paliwa wykorzystany do wyprodukowania sumy ciepła użytkowego i energii elektrycznej z kogeneracji. Jeżeli dana jednostka kogeneracyjna wytwarza energię mechaniczną, roczna produkcja energii elektrycznej z kogeneracji może zostać zwiększona o dodatkowy element stanowiący ilość energii elektrycznej równą ilości tej energii mechanicznej. Ten dodatkowy element nie uprawnia do wydania gwarancji pochodzenia zgodnie z art. 26 ust. 13.

Ref E_η oznacza wartość referencyjną sprawności dla produkcji energii elektrycznej w układzie rozdzielonym.

c) Obliczanie oszczędności energii z wykorzystaniem metod alternatywnych

Państwa członkowskie mogą obliczać oszczędność energii pierwotnej z produkcji ciepła i energii elektrycznej oraz mechanicznej w niżej podany sposób, bez zastosowania załącznika II w celu wyłączenia ciepła i energii elektrycznej nie pochodzących z kogeneracji, ale będących częścią tego samego procesu. Taką produkcję można uznać za wysokosprawną kogenerację, pod warunkiem że spełnia ona kryteria sprawności określone w niniejszym załączniku lit. a), a w przypadku jednostek kogeneracyjnych o mocy elektrycznej przekraczającej 25 MW, pod warunkiem że ich sprawność ogólna jest wyższa niż 70 %. Jednakże dla celów wydania gwarancji pochodzenia i dla celów statystycznych ilość energii elektrycznej z kogeneracji wytworzonej w takiej produkcji określana jest zgodnie z załącznikiem II.

Jeżeli oszczędność energii pierwotnej dla danego procesu oblicza się z wykorzystaniem metod alternatywnych w sposób opisany powyżej, dla obliczenia oszczędności energii pierwotnej stosuje się wzór przedstawiony w lit. b) niniejszego załącznika po podstawieniu: „H_η” za „CHP H_η” oraz „E_η” za „CHP E_η”, gdzie:

H_η oznacza sprawność cieplną procesu definiowaną jako roczna produkcja ciepła podzielona przez wsad paliwa wykorzystany do wyprodukowania sumy ciepła użytkowego i energii elektrycznej.

E_η oznacza sprawność elektryczną procesu definiowaną jako roczna produkcja energii elektrycznej podzielona przez wsad paliwa wykorzystany do wyprodukowania sumy ciepła i energii elektrycznej. Jeżeli dana jednostka kogeneracyjna wytwarza energię mechaniczną, roczna produkcja energii elektrycznej z kogeneracji może zostać zwiększona o dodatkowy element stanowiący ilość energii elektrycznej równą ilości tej energii mechanicznej. Ten dodatkowy element nie uprawnia do wydania gwarancji pochodzenia zgodnie z art. 26 ust. 13.

Do celów obliczeń według lit. b) i c) niniejszego załącznika państwa członkowskie mogą stosować okresy sprawozdawcze inne niż roczne okresy sprawozdawcze.

Dla jednostek mikrokogeneracji obliczanie oszczędności energii pierwotnej może być wykonane na podstawie wartości certyfikowanych.

d) Wartości referencyjne sprawności dla rozdzielonej produkcji ciepła i energii elektrycznej

Zharmonizowane wartości referencyjne sprawności składają się z zestawienia wartości zróżnicowanych według odpowiednich czynników, takich jak rok zbudowania jednostki i stosowane paliwa, i są oparte na właściwie udokumentowanej analizie uwzględniającej, między innymi, dane eksploatacyjne w rzeczywistych warunkach, stosowane mieszanki paliw i warunki klimatyczne, jak również stosowane technologie kogeneracyjne.

Wartości referencyjne sprawności dla rozdzielonej produkcji energii elektrycznej i ciepła zgodne ze wzorem przedstawionym w lit. b) ustanawiają sprawność operacyjną rozdzielonej produkcji ciepła i energii elektrycznej, którą ma zastąpić kogeneracja.

Wartości referencyjne sprawności oblicza się według następujących zasad:

- (i) dla jednostek kogeneracyjnych przy porównywaniu z produkcją energii elektrycznej w układzie rozdzielonym obowiązuje zasada porównywania paliw tej samej kategorii;
- (ii) każda jednostka kogeneracyjna porównywana jest z najlepszą dostępną i ekonomicznie uzasadnioną technologią dla rozdzielonej produkcji ciepła i energii elektrycznej obecną na rynku w roku zbudowania danej jednostki kogeneracyjnej;
- (iii) wartości referencyjne sprawności dla jednostek kogeneracyjnych starszych niż 10 lat będą ustalane według wartości referencyjnych sprawności dla jednostek mających 10 lat;
- (iv) wartości referencyjne sprawności dla rozdzielonej produkcji energii elektrycznej i ciepła odzwierciedlają różnice klimatyczne pomiędzy państwami członkowskimi.

ZAŁĄCZNIK IV

WYMOGI W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W ODNIESIENIU DO ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH

W postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego i koncesji instytucje zamawiające i podmioty zamawiające dokonujące zakupu produktów, usług, budynków i robót budowlanych muszą spełniać następujące wymogi:

- a) w przypadku gdy produkt jest objęty aktem delegowanym przyjętym na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1369, dyrektywy 2010/30/UE lub powiązaną dyrektywą wykonawczą Komisji, nabywają jedynie takie produkty, które spełniają kryterium określone w art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia;
- b) w przypadku gdy produkt nieobjęty lit. a) wchodzi w zakres środka wykonawczego przyjętego na podstawie dyrektywy 2009/125/WE, nabywają jedynie takie produkty, które spełniają wymogi poziomów referencyjnych efektywności energetycznej określonych w ramach przedmiotowego środka wykonawczego;
- c) w przypadku gdy produkt lub usługa są objęte unijnymi kryteriami zielonych zamówień publicznych lub dostępnymi równoważnymi kryteriami krajowymi, mającymi znaczenie dla efektywności energetycznej produktu lub usługi, dokładają wszelkich starań, aby nabywać wyłącznie produkty i usługi, które spełniają co najmniej specyfikacje techniczne określone na poziomie podstawowym w odpowiednich unijnych kryteriach zielonych zamówień publicznych lub dostępnych równoważnych kryteriach krajowych, w tym między innymi w odniesieniu do centrów przetwarzania danych, serwerowni i usług w chmurze, oświetlenia drogowego i sygnalizacji świetlnej, komputerów, monitorów, table-
tów i smartfonów;
- d) nabywają jedynie opony spełniające kryterium posiadania najwyższej klasy efektywności paliwowej zgodnie z definicją podaną w rozporządzeniu (UE) 2020/740; wymóg ten nie zabrania instytucjom publicznym nabywania opon o najwyższej klasie przyczepności na mokrej nawierzchni lub zewnętrznego hałasu toczenia, w przypadku gdy jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa lub zdrowia publicznego;
- e) w przetargach na umowy o świadczenie usług zamieszczają obowiązek stosowania przez dostawców usług do celów świadczenia przedmiotowych usług wyłącznie produktów zgodnych z lit. a)–d), w trakcie świadczenia tych usług. Powyższy wymóg ma zastosowanie wyłącznie do nowych produktów nabywanych przez dostawców usług częściowo lub w całości na potrzeby świadczenia danej usługi;
- f) nabywają lub zawierają nowe umowy najmu obejmujące budynki co najmniej o niemal zerowym zużyciu energii, bez uszczerbku dla art. 6 niniejszej dyrektywy, chyba że ich nabycie ma na celu:
  - (i) gruntowną renowację lub rozbiórkę;
  - (ii) w przypadku instytucji publicznych – odsprzedaż budynku bez użytkowania go do własnych celów; lub
  - (iii) zachowanie go jako budynku urzędowo chronionego jako element wyznaczonego środowiska lub z powodu jego szczególnych wartości architektonicznych lub historycznych.

Zgodność z wymogami ustanowionymi w lit. f) niniejszego załącznika weryfikuje się przy pomocy świadectw charakterystyki energetycznej budynku, o których mowa w art. 11 dyrektywy 2010/31/UE.

ZAŁĄCZNIK V

WSPÓLNE METODY I ZASADY OBLICZANIA ODDZIAŁYWANIA SYSTEMÓW ZOBOWIĄZUJĄCYCH DO EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ LUB INNYCH ŚRODKÓW Z DZIEDZINY POLITYKI NA PODSTAWIE ART. 8, 9 I 10 ORAZ ART. 30 UST. 14

1. Metody obliczania oszczędności energii innych niż te wynikające ze środków podatkowych na potrzeby art. 8, 9 i 10 oraz art. 30 ust. 14.

Strony zobowiązane, uczestniczące lub uprawnione lub publiczne organy wykonawcze mogą korzystać z następujących metod obliczania oszczędności energii:

- a) szacowana oszczędność odnosząca się do wyników wcześniejszych usprawnień dotyczących energii, monitorowanych w sposób niezależny, w podobnych instalacjach. Takie ogólne podejście jest nazywane podejściem „*ex ante*”;
  - b) mierzona oszczędność, w przypadku której oszczędność wynikającą z zastosowania środka lub pakietu środków określa się poprzez wskazanie faktycznego zmniejszenia zużycia energii przy odpowiednim uwzględnieniu takich czynników jak dodatkowość, zajmowanie lokalu, poziomy produkcji i pogoda, które to czynniki mogą wywierać wpływ na zużycie. Takie ogólne podejście jest nazywane podejściem „*ex post*”;
  - c) oszczędność skalowana, w przypadku której stosuje się techniczne szacunki oszczędności. Podejście to może być stosowane wyłącznie w przypadku, gdy określenie solidnych danych pomiarowych dla konkretnej instalacji jest trudne lub nieproporcjonalnie kosztowne, np. zastąpienie sprężarki lub silnika elektrycznego o innej mocy znamionowej niż moc, na podstawie której dokonany został pomiar niezależnych danych o oszczędnościach, lub w przypadku, gdy te szacunki są opracowywane na podstawie metod i poziomów referencyjnych ustalonych na poziomie krajowym przez wykwalifikowanych lub akredytowanych ekspertów, których działania są niezależne od stron zobowiązanych, uczestniczących lub uprawnionych;
  - d) przy obliczaniu oszczędności energii do celów art. 8 ust. 3, którą można zaliczyć na poczet wypełnienia obowiązku określonego w tym artykule, państwa członkowskie mogą oszacować oszczędność energii osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych, osób w gospodarstwach domowych o niskich dochodach oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne, na podstawie szacunków technicznych z zastosowaniem standardowych warunków lub parametrów dotyczących liczby osób zajmujących mieszkania i dotyczących komfortu cieplnego, takich jak parametry określone w krajowych przepisach budowlanych. Państwa członkowskie powinny informować Komisję o sposobie określania komfortu do celów działań w budynkach i dołączać wyjaśnienia dotyczące stosowanych przez nie metod obliczania;
  - e) badana oszczędność, w przypadku której określa się reakcję odbiorców energii na porady, kampanie informacyjne, systemy etykietowania lub certyfikacji lub też inteligentne pomiary zużycia. Takie podejście jest stosowane wyłącznie w odniesieniu do oszczędności wynikającej ze zmian zachowania odbiorców energii. Nie można go stosować do oszczędności wynikającej z zastosowania środków fizycznych.
2. Określając wielkość oszczędności energii osiągniętą dzięki środkowi w zakresie efektywności energetycznej na potrzeby art. 8, 9 i 10 oraz art. 30 ust. 14, stosuje się następujące zasady:
    - a) państwa członkowskie wykazują, że jednym z celów nowego lub istniejącego środka z dziedziny polityki jest osiągnięcie oszczędności końcowego zużycia energii na podstawie art. 8 ust. 1 i przedstawiają dowody i ich dokumentację wskazującą na to, że oszczędność energii wynika ze środka z dziedziny polityki, w tym z dobrowolnych porozumień;
    - b) należy wykazać, że oszczędności są dodatkowe w stosunku do tych, które uzyskano by tak czy inaczej bez działania stron zobowiązanych, uczestniczących lub uprawnionych lub publicznych organów wykonawczych. W celu określenia oszczędności, które można zgłosić jako dodatkowe, państwa członkowskie uwzględniają, jak zmieniłoby się zużycie energii i zapotrzebowanie na energię w przypadku braku danego środka z dziedziny polityki, przez wzięcie pod uwagę co najmniej następujących czynników: tendencje dotyczące zużycia energii, zmiany zachowań odbiorców, postęp techniczny i zmiany spowodowane innymi środkami wdrażanymi na poziomie unijnym i krajowym;

- c) oszczędności wynikające z wdrożenia obowiązkowych przepisów Unii uznaje się za oszczędności, które miałyby miejsce tak czy inaczej, a tym samym nie mogą być zaliczane jako oszczędności energii na użytek art. 8 ust. 1. W drodze wyjątku od tego wymogu, oszczędności związane z renowacją istniejących budynków, w tym oszczędności wynikające z wdrożenia minimalnych norm charakterystyki energetycznej w budynkach zgodnie z dyrektywą 2010/31/UE, mogą być zaliczane jako oszczędności energii na użytek art. 8 ust. 1 pod warunkiem spełnienia kryterium istotności, o którym mowa w pkt 3 lit. h) niniejszego załącznika. Środki propagujące poprawę efektywności energetycznej w sektorze publicznym na podstawie art. 5 i art. 6 mogą być kwalifikowalne do uwzględnienia na poczet zrealizowania oszczędności energii wymaganych zgodnie z art. 8 ust. 1, pod warunkiem że prowadzą do weryfikowalnych i wymiernych lub możliwych do oszacowania oszczędności końcowego zużycia energii. Obliczenie oszczędności energii musi być zgodne z niniejszym załącznikiem;
- d) oszczędności końcowego zużycia energii wynikające z wdrożenia środków poprawy efektywności energetycznej podjętych na podstawie nadzwyczajnych przepisów w ramach art. 122 TFUE mogą być zaliczane na użytek art. 8 ust. 1, pod warunkiem że prowadzą do weryfikowalnych i wymiernych lub możliwych do oszacowania oszczędności końcowego zużycia energii, z wyjątkiem tych oszczędności energii, które wynikają z podjęcia środków w zakresie racjonalowania lub ograniczania;
- e) środki zastosowane na podstawie rozporządzenia (UE) 2018/842 można uznać za istotne, ale państwa członkowskie muszą wykazać, że środki te prowadzą do weryfikowalnych i wymiernych lub możliwych do oszacowania oszczędności końcowego zużycia energii. Obliczenie oszczędności energii musi być zgodne z niniejszym załącznikiem;
- f) państwa członkowskie uwzględniają w obliczeniach jedynie te oszczędności końcowego zużycia energii, które powstały wskutek stosowania sektorowych środków w dziedzinie polityki lub instalacji objętych rozdziałem IVa dyrektywy 2003/87/WE, jeżeli oszczędności te wynikają z wdrożenia art. 9 lub 10 niniejszej dyrektywy i wykraczają poza wymogi ustanowione dyrektywą 2003/87/WE lub poza realizację działań powiązanych z przydziałem bezpłatnych uprawnień na mocy tej dyrektywy. Państwa członkowskie wykazują, że środki w dziedzinie polityki prowadzą do weryfikowalnych i wymiernych lub możliwych do oszacowania oszczędności końcowego zużycia energii. Obliczenie oszczędności energii musi być zgodne z niniejszym załącznikiem. W przypadku gdy dany podmiot jest stroną zobowiązaną w ramach krajowego systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej na podstawie art. 9 niniejszej dyrektywy i unijnego systemu handlu uprawnieniami do emisji EU ETS w odniesieniu do budynków i transportu drogowego na mocy rozdziału IVa dyrektywy 2003/87/WE, system monitorowania i weryfikacji zapewnia, aby cena emisji dwutlenku węgla przenoszona przy dopuszczaniu paliwa do konsumpcji zgodnie z tym rozdziałem była uwzględniana przy obliczaniu oszczędności energii wynikających ze środków oszczędności energii stosowanych przez ten podmiot i w sprawozdawczości na ten temat;
- g) zaliczenie może nastąpić, pod warunkiem że następuje jedynie w przypadku oszczędności przekraczających następujące poziomy:
- (i) unijnych norm emisji dla nowych samochodów osobowych i nowych lekkich samochodów dostawczych w związku z wdrożeniem rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/631⁽¹⁾; państwa członkowskie muszą przedstawić uzasadnienie, swoje założenia i metody obliczania, aby wykazać dodatkowość w stosunku do unijnych wymogów dotyczących emisji CO₂ nowych pojazdów;
  - (ii) wymogów unijnych dotyczących wycofywania z obrotu określonych produktów związanych z energią w następstwie wdrożenia środków wykonawczych na mocy dyrektywy 2009/125/WE; państwa członkowskie muszą przedstawić dowody, swoje założenia i metody obliczania, aby wykazać dodatkowość;
- h) dopuszczalne są polityki mające na celu wspieranie wyższych poziomów efektywności energetycznej produktów, urządzeń, systemów transportowych, pojazdów i paliw, budynków i elementów budynków, procesów lub rynków z wyjątkiem środków w dziedzinie polityki:
- (i) dotyczących wykorzystania technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych, które to środki są wdrażane jako nowe środki od dnia 1 stycznia 2026 r., oraz
  - (ii) wspierających wykorzystanie technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych w budynkach mieszkalnych, które to środki są wdrażane od dnia 1 stycznia 2026 r.

⁽¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/631 z dnia 17 kwietnia 2019 r. określające normy emisji CO₂ dla nowych samochodów osobowych i dla nowych lekkich pojazdów użytkowych oraz uchylające rozporządzenia (WE) nr 443/2009 i (UE) nr 510/2011 (Dz.U. L 111 z 25.4.2019, s. 13).

- i) oszczędności energii wynikające ze środków z dziedziny polityki wdrożonych jako nowe środki od dnia 1 stycznia 2024 r., dotyczących bezpośredniego spalania paliw kopalnych w produktach, urządzeniach, systemach transportowych, pojazdach, budynkach lub robotach budowlanych nie są zaliczane na poczet realizacji obowiązku oszczędności energii na podstawie art. 8 ust. 1 lit. b). W przypadku środków z dziedziny polityki promujących łączenie technologii udział oszczędności energii związanych z technologiami spalania paliw kopalnych nie jest kwalifikowalny od dnia 1 stycznia 2024 r.
- j) w drodze odstępstwa od lit. j) w okresie od dnia 1 stycznia 2024 r. do dnia 31 grudnia 2030 r. oszczędności energii uzyskane dzięki technologiom bezpośredniego spalania paliw kopalnych zwiększającym efektywność energetyczną w energochłonnych przedsiębiorstwach sektora przemysłu można zaliczyć na poczet oszczędności energii wyłącznie do celów art. 8 ust. 1 lit. b) i c) do dnia 31 grudnia 2030 r., pod warunkiem że:
- (i) przedsiębiorstwo przeprowadziło audyt energetyczny na podstawie art. 11 ust. 2 i przedstawiło plan wdrażania obejmujący:
- przegląd wszystkich opłacalnych środków w zakresie efektywności energetycznej przy okresie zwrotu nakładów wynoszącym maksymalnie pięć lat w oparciu o metody dotyczące prostego okresu zwrotu przedstawione przez dane państwo członkowskie;
  - harmonogram wdrożenia wszystkich zalecanych środków w zakresie efektywności energetycznej przy okresie zwrotu nakładów wynoszącym maksymalnie pięć lat;
  - obliczenia dotyczące oczekiwanych oszczędności energii wynikających z wdrożenia zalecanych środków w zakresie efektywności energetycznej; oraz
  - środki w zakresie efektywności energetycznej powiązane z wykorzystaniem technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych wraz z odpowiednimi informacjami niezbędnymi do:
    - udowodnienia, że określony środek nie zwiększa ilości potrzebnej energii ani mocy instalacji;
    - uzasadnienia, że wykorzystanie zrównoważonych technologii opartych na paliwach niekopalnych jest niewykonalne pod kątem technicznym;
    - wykazania, że technologia bezpośredniego spalania paliw kopalnych jest zgodna z najbardziej aktualnymi odnośnymi unijnymi przepisami dotyczącymi emisji i zapobiega efektom blokady technologicznej poprzez zapewnienie w przyszłości kompatybilności z neutralnymi dla klimatu alternatywnymi paliwami niekopalnymi i powiązаныmi technologiami;
- (ii) kontynuacja stosowania technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych stanowi środek w zakresie efektywności energetycznej mający na celu zmniejszenie zużycia energii przy okresie zwrotu nakładów wynoszącym maksymalnie pięć lat, w oparciu o metody dotyczące prostego okresu zwrotu przedstawione przez dane państwo członkowskie, zalecany w wyniku audytu energetycznego na podstawie art. 11 ust. 2 i uwzględniony w planie wdrażania;
- (iii) stosowanie technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych jest zgodne z najbardziej aktualnymi odnośnymi unijnymi przepisami dotyczącymi emisji, nie powoduje efektów blokady technologicznej i zapewnia w przyszłości kompatybilność z neutralnymi dla klimatu alternatywnymi paliwami niekopalnymi i powiązаныmi technologiami;
- (iv) stosowanie technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych w danym przedsiębiorstwie nie prowadzi do zwiększonego zużycia energii i nie zwiększa mocy instalacji w tym przedsiębiorstwie;
- (v) przedstawiono dowody, że żadne alternatywne zrównoważone rozwiązanie w zakresie paliw niekopalnych nie jest wykonalne pod kątem technicznym;
- (vi) stosowanie technologii bezpośredniego spalania paliw kopalnych prowadzi do weryfikowalnych i wymierzalnych lub możliwych do oszacowania oszczędności końcowego zużycia energii obliczonych zgodnie z niniejszym załącznikiem;
- (vii) dowody są publikowane na stronie internetowej lub są publicznie udostępniane wszystkim zainteresowanym obywatelom;

- k) środki propagujące instalację małoskalowych technologii energii odnawialnej na budynkach lub w budynkach mogą być kwalifikowalne do uwzględnienia na poczet zrealizowania oszczędności energii wymaganych zgodnie z art. 8 ust. 1, pod warunkiem że prowadzą do weryfikowalnych i wymiernych lub możliwych do oszacowania oszczędności końcowego zużycia energii. Obliczenie oszczędności energii musi być zgodne z niniejszym załącznikiem;
  - l) środki propagujące instalację technologii energii słonecznej termicznej mogą być kwalifikowalne do uwzględnienia na poczet zrealizowania oszczędności energii wymaganych zgodnie z art. 8 ust. 1, pod warunkiem że prowadzą do weryfikowalnych i wymiernych lub możliwych do oszacowania oszczędności końcowego zużycia energii. Ciepło produkowane z wykorzystaniem technologii energii słonecznej termicznej z promieniowania słonecznego można wyłączyć z ich końcowego zużycia energii;
  - m) polityki, które przyspieszają upowszechnianie się bardziej efektywnych energetycznie produktów i pojazdów, z wyjątkiem polityk, które zostały wdrożone jako nowe środki od dnia 1 stycznia 2024 r. i dotyczą wykorzystania bezpośredniego spalania paliw kopalnych, można zgłosić w całości pod warunkiem wykazania, że upowszechnienie ma miejsce przed upływem przewidywanego średniego cyklu życia produktu lub pojazdu bądź przed upływem zwykłego terminu wymiany produktu lub pojazdu, a oszczędności zgłasza się tylko w okresie do końca przewidywanego średniego cyklu życia produktu lub pojazdu, który ma zostać wymieniony;
  - n) propagując upowszechnianie środków w zakresie efektywności energetycznej, państwa członkowskie, w odpowiednich przypadkach, zapewniają, aby przestrzegane były normy jakości w odniesieniu do produktów, usług i stosowania środków lub aby były wprowadzane, w przypadku gdy takich norm jeszcze nie ustanowiono;
  - o) w celu uwzględnienia różnic klimatycznych między regionami państwa członkowskie mogą wybrać pomiędzy dostosowaniem oszczędności do wartości standardowej a dostosowaniem różnych oszczędności energii odpowiednio do różnic temperaturowych występujących między regionami;
  - p) przy obliczaniu oszczędności energii bierze się pod uwagę cały czas obowiązywania środków oraz tempo zmniejszania się oszczędności z upływem czasu. Obliczenie to obejmuje oszczędności, jakie zostaną osiągnięte w związku z każdym działaniem indywidualnym w okresie od daty jego wdrożenia do końca każdego okresu objętego obowiązkiem. Państwa członkowskie mogą także przyjąć inną metodę, która – według szacunków – pozwoli na osiągnięcie co najmniej takiej samej wielkości oszczędności ogółem. W przypadku gdy państwa członkowskie stosują taką metodę, zapewniają, aby wielkość oszczędności energii ogółem obliczona za pomocą tych innych metod nie przekraczała wielkości oszczędności energii, która byłaby wynikiem obliczeń przy zaliczaniu oszczędności, jakie zostaną osiągnięte w związku z każdym działaniem indywidualnym w okresie od daty jego wdrożenia do 2030 r. Państwa członkowskie szczegółowo opisują w swoich zintegrowanych krajowych planach w dziedzinie energii i klimatu zgłaszanych na podstawie art. 3 i art. 7–12 rozporządzenia (UE) 2018/1999 inną metodę, którą stosowały, oraz określają działania podjęte w celu zapewnienia spełnienia wiążącego wymogu dotyczącego obliczania.
3. Państwa członkowskie zapewniają spełnienie następujących wymogów dotyczących środków z dziedziny polityki przyjmowanych na mocy art. 10 i art. 30 ust. 14:
- a) środki z dziedziny polityki i działania indywidualne przynoszą weryfikowalne oszczędności końcowego zużycia energii;
  - b) odpowiedzialność, odpowiednio, każdej strony uczestniczącej, strony uprawnionej lub publicznego organu wykonawczego jest jasno określona;
  - c) oszczędności energii, które zostały lub mają zostać osiągnięte, są określane w przejrzysty sposób;
  - d) wielkość oszczędności energii, która jest wymagana lub która ma zostać osiągnięta za pomocą danego środka z dziedziny polityki, jest wyrażana w postaci zużycia energii pierwotnej lub zużycia energii końcowej, z zastosowaniem wartości kalorycznych netto lub współczynników energii pierwotnej, o których mowa w art. 31;
  - e) roczne sprawozdanie dotyczące oszczędności energii osiągniętych przez strony uprawnione, strony uczestniczące i publiczne organy wykonawcze jest przedstawiane i udostępniane publicznie wraz z danymi dotyczącymi rocznych tendencji w zakresie oszczędności energii;
  - f) monitorowanie wyników i przyjmowanie odpowiednich środków w przypadku niezadowalających postępów;
  - g) oszczędności energii wynikające z działania indywidualnego nie mogą być zgłaszane przez więcej niż jedną stronę;

- h) wykazuje się, że działania strony uczestniczącej, strony uprawnionej lub publicznego organu wykonawczego są istotne dla osiągnięcia zgłoszonych oszczędności energii;
- i) działania strony uczestniczącej, strony uprawnionej lub publicznego organu wykonawczego nie mają negatywnych skutków dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne.
4. Przy określaniu oszczędności energii wynikających ze środków z dziedziny polityki związanych z podatkami, wprowadzonych na mocy art. 10, mają zastosowanie następujące zasady:
- a) zaliczenie następuje jedynie w przypadku oszczędności energii wynikających ze środków podatkowych powyżej minimalnych poziomów opodatkowania mających zastosowanie do paliw zgodnie z wymogami dyrektyw Rady 2003/96/WE ⁽²⁾ lub 2006/112/WE ⁽³⁾;
- b) krótkookresowa elastyczność cen na potrzeby obliczania skutków środków podatkowych (opodatkowanie energii) musi odzwierciedlać reakcje popytu na energię na zmiany cen oraz musi być oszacowana w oparciu o aktualne i reprezentatywne oficjalne źródła danych, które mają zastosowanie do danego państwa członkowskiego, oraz, w stosownych przypadkach, na podstawie badań towarzyszących przeprowadzonych przez niezależny instytut. W przypadku stosowania elastyczności cenowej innej niż elastyczność krótkookresowa państwa członkowskie wyjaśniają, w jaki sposób w poziomie bazowym stosowanym do oszacowania oszczędności energii uwzględniono poprawę efektywności energetycznej wynikającą z wdrożenia innych przepisów unijnych lub w jaki sposób uniknięto podwójnego naliczania oszczędności energii wynikających z innych przepisów unijnych;
- c) oszczędność energii wynikająca z towarzyszących instrumentów polityki podatkowej, łącznie z zachętami podatkowymi lub wpłatami do funduszy, rozlicza się oddzielnie.
- d) aby uniknąć nakładania się na siebie przepisów unijnych i innych środków z dziedziny polityki, do oceny oszczędności energii uzyskanych dzięki środkom podatkowym powinno się wykorzystywać szacunki elastyczności krótkookresowej;
- e) państwa członkowskie określają efekty dystrybucyjne opodatkowania i równoważnych środków w odniesieniu do osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne oraz przedstawiają skutki środków łagodzących wdrożonych zgodnie z art. 24 ust. 1, 2 i 3;
- f) państwa członkowskie przedstawiają dowody, w tym metody obliczania, potwierdzające, że oszczędności energii nie są uwzględniane podwójnie w przypadku nakładania się skutków środków opodatkowania energii lub emisji dwutlenku węgla lub handlu uprawnieniami do emisji zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE.
5. Powiadamanie o metodach

Zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1999 państwa członkowskie zgłaszają Komisji zaproponowaną przez siebie szczegółową metodę funkcjonowania systemów zobowiązujących do efektywności energetycznej oraz alternatywne środki, o których mowa w art. 9 i 10 oraz art. 30 ust. 14 niniejszej dyrektywy. Tego rodzaju powiadomienie obejmuje, z wyjątkiem środków podatkowych, informacje na temat:

- a) poziomu oszczędności energii wymaganego zgodnie z art. 8 ust. 1 akapit pierwszy lub oczekiwanych oszczędności w ciągu całego okresu od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2030 r.;
- b) sposobu rozłożenia w okresie objętym obowiązkiem obliczonej wielkości nowych oszczędności energii wymaganych na podstawie art. 8 ust. 1 akapit pierwszy lub oczekiwanych oszczędności energii;
- c) stron zobowiązanych, uczestniczących lub uprawnionych lub publicznych organów wykonawczych;
- d) docelowych sektorów;
- e) środków z dziedziny polityki i indywidualnych działań, w tym oczekiwanych całkowitych skumulowanych oszczędności energii dla każdego środka;

⁽²⁾ Dyrektywa Rady 2003/96/WE z dnia 27 października 2003 r. w sprawie restrukturyzacji wspólnotowych przepisów ramowych dotyczących opodatkowania produktów energetycznych i energii elektrycznej (Dz.U. L 283 z 31.10.2003, s. 51).

⁽³⁾ Dyrektywa Rady 2006/112/WE z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz.U. L 347 z 11.12.2006, s. 1).

- f) środków z dziedziny polityki lub programów lub środków finansowanych w ramach krajowego funduszu efektywności energetycznej wdrażanych na zasadzie priorytetu wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne;
  - g) udziału i wielkości oszczędności energii, którą należy osiągnąć u osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne;
  - h) w stosownych przypadkach, stosowanych wskaźników, średniej arytmetycznej udziałów i rezultatów wdrożenia środków z dziedziny polityki ustanowionych na podstawie art. 8 ust. 3;
  - i) w stosownych przypadkach, wpływu i negatywnych skutków, jakie środki z dziedziny polityki wdrożone na podstawie art. 8 ust. 3 mają dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne;
  - j) okresu obowiązywania obowiązku dla systemu zobowiązującego do efektywności energetycznej;
  - k) w stosownych przypadkach, wielkości oszczędności energii lub celów w zakresie redukcji kosztów, które strony zobowiązane muszą osiągnąć wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym, odbiorców wrażliwych oraz, w stosownych przypadkach, osób zajmujących mieszkania socjalne;
  - l) działań przewidzianych przez środek w dziedzinie polityki;
  - m) metody obliczania, w tym sposobów określania dodatkowości i istotności oraz metod i poziomów referencyjnych stosowanych do oszczędności szacowanych i skalowanych, oraz, w stosownych przypadkach, zastosowanych wartości kalorycznych netto i współczynnikach konwersji;
  - n) okresów obowiązywania środków i sposobu ich obliczania lub na czym się opierają;
  - o) podejścia służącego uwzględnieniu różnych warunków klimatycznych na terytorium państwa członkowskiego;
  - p) systemów monitorowania i weryfikacji odnośnie do środków na podstawie art. 9 i 10 oraz sposobów zapewnienia ich niezależności od stron zobowiązanych, uczestniczących lub uprawnionych;
  - q) w przypadku podatków:
    - (i) docelowych sektorów i segmentu podatkników;
    - (ii) publicznego organu wykonawczego;
    - (iii) oczekiwanych oszczędności;
    - (iv) okresu obowiązywania środka podatkowego;
    - (v) metody obliczeniowej, z uwzględnieniem zastosowanej elastyczności cenowej i sposobu jej ustalenia;
    - (vi) sposobu, w jaki uniknięto pokrywania się z unijnym systemem handlu uprawnieniami do emisji EU ETS zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE oraz wyeliminowano ryzyko podwójnego zaliczania.
-

ZAŁĄCZNIK VI

KRYTERIA MINIMALNE DOTYCZĄCE AUDYTÓW ENERGETYCZNYCH, W TYM AUDYTÓW PRZEPROWADZANYCH
W RAMACH SYSTEMÓW ZARZĄDZANIA ENERGIĄ

Audyty energetyczne, o których mowa w art. 11:

- a) oparte są na aktualnych, mierzonych, możliwych do zidentyfikowania danych operacyjnych dotyczących zużycia energii i (w odniesieniu do elektryczności) profili obciążenia;
- b) zawierają szczegółowy przegląd profilu zużycia energii w budynkach lub zespołach budynków, operacjach lub instalacjach przemysłowych, w tym w transporcie;
- c) określają środki w zakresie efektywności energetycznej w celu zmniejszenia zużycia energii;
- d) określają potencjał opłacalnego wykorzystania lub wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych;
- e) opierają się, o ile to możliwe, na analizie kosztowej cyklu życia, a nie na prostym okresie zwrotu nakładów, tak aby uwzględnić oszczędności długoterminowe, wartości rezydualne inwestycji długoterminowych oraz stopy dyskontowe;
- f) są proporcjonalne i wystarczająco reprezentatywne, aby pozwolić na nakreślenie rzetelnego obrazu ogólnej charakterystyki energetycznej oraz wiarygodne określenie istotnych możliwości poprawy.

Audyty energetyczne umożliwiają przeprowadzenie szczegółowych i potwierdzonych obliczeń dotyczących proponowanych środków, tak aby dostarczyć klarownych informacji o potencjalnych oszczędnościach.

Dane stosowane w audytach energetycznych muszą być zgodne do przechowywania do celów analizy historycznej i kontroli wyników.

ZAŁĄCZNIK VII

MINIMALNE WYMOGI W ZAKRESIE MONITOROWANIA I PUBLIKOWANIA CHARAKTERYSTYKI ENERGETYCZNEJ
CENTRÓW PRZETWARZANIA DANYCH

Monitorowane i publikowane są co najmniej następujące informacje w odniesieniu do charakterystyki energetycznej centrów przetwarzania danych, o których mowa w art. 12:

- a) nazwa centrum przetwarzania danych; nazwa właściciela i operatorów centrum przetwarzania danych; data rozpoczęcia działalności przez ten centrum oraz gmina, w której znajduje się centrum przetwarzania danych;
  - b) powierzchnia pomieszczeń centrum przetwarzania danych, zainstalowana moc, roczny przepływ danych przychodzących i wychodzących oraz ilość danych przechowywanych i przetwarzanych w centrum przetwarzania danych;
  - c) wyniki centrum przetwarzania danych w ostatnim pełnym roku kalendarzowym zgodnie z kluczowymi wskaźnikami efektywności dotyczącymi, między innymi, zużycia energii, wykorzystania mocy, wartości zadanych temperatury, wykorzystania ciepła odpadowego, zużycia wody i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych – z wykorzystaniem, w stosownych przypadkach, normy EN/CENELEC EN 50600-4 „Technika informatyczna – Wyposażenie i infrastruktura centrów przetwarzania danych”, do czasu wejścia w życie aktu delegowanego przyjętego na podstawie art. 33 ust. 3.
-

ZAŁĄCZNIK VIII

MINIMALNE WYMOGI DOTYCZĄCE ROZLICZEŃ I INFORMACJI O ROZLICZENIACH NA PODSTAWIE RZECZYWISTEGO ZUŻYCIA GAZU ZIEMNEGO

1. Minimalne wymogi dotyczące rachunków

1.1. Rozliczenia na podstawie rzeczywistego zużycia

Aby umożliwić odbiorcom końcowym regulowanie własnego zużycia energii, co najmniej raz w roku powinno dokonywać się rozliczenia na podstawie rzeczywistego zużycia, a co najmniej raz na kwartał należy udostępnić informacje o rozliczeniach – na wniosek lub w przypadku gdy odbiorcy wybrali opcję otrzymywania elektronicznych rozliczeń – a w innych przypadkach dwa razy do roku. Gaz wykorzystywany wyłącznie do gotowania może zostać zwolniony z tego wymogu.

1.2. Minimum informacji, jakie należy ująć w rachunku

W stosownych przypadkach państwa członkowskie zapewniają udostępnienie odbiorcom końcowym wraz z rachunkami, umowami, transakcjami lub otrzymanymi ze stacji dystrybucji pokwitowaniami, albo w ich ramach, następujących informacji sformułowanych w jasny i zrozumiały sposób:

- a) rzeczywiste ceny bieżące i rzeczywiste zużycie energii;
- b) porównanie bieżącego zużycia energii przez odbiorcę końcowego ze zużyciem w tym samym okresie poprzedniego roku, najlepiej w formie graficznej;
- c) informacje kontaktowe dotyczące organizacji konsumentów zrzeszających odbiorców końcowych, agencji energetycznych lub podobnych podmiotów, łącznie ze stronami internetowymi, na których możliwe jest uzyskanie informacji o dostępnych środkach poprawy efektywności energetycznej, porównaniach profili odbiorców końcowych lub obiektywnych technicznych specyfikacjach urządzeń pobierających energię.

Ponadto, ilekroć jest to możliwe i zasadne, państwa członkowskie zapewniają udostępnienie odbiorcom końcowym sformułowanego w jasny i zrozumiały sposób porównania z przeciętnym znormalizowanym lub referencyjnym odbiorcą końcowym z tej samej kategorii użytkowników w ich rachunkach, umowach, transakcjach lub otrzymanych ze stacji dystrybucyjnych pokwitowaniach lub w załączeniu do nich lub udostępnienie odesłania do tych informacji.

1.3. Zalecenia dotyczące efektywności energetycznej, zamieszczane na rachunkach i innych informacjach zwrotnych przeznaczonych dla odbiorców końcowych

Przy wysyłce umów i zmian w umowach oraz w rachunkach przeznaczonych dla odbiorców lub za pośrednictwem stron internetowych skierowanych do odbiorców indywidualnych dystrybutorzy energii, operatorzy systemów dystrybucyjnych oraz przedsiębiorstwa prowadzące detaliczną sprzedaż energii podają swoim odbiorcom, w jasny i zrozumiały sposób, dane kontaktowe niezależnych urzędów ochrony konsumentów, agencji energetycznych lub podobnych podmiotów, łącznie ze stronami internetowymi, gdzie możliwe jest uzyskanie informacji o dostępnych środkach w zakresie efektywności energetycznej, profilach referencyjnych w zakresie zużycia energii oraz specyfikacjach technicznych urządzeń pobierających energię, z których mogą skorzystać w celu obniżenia zużycia energii przez te urządzenia.

ZAŁĄCZNIK IX

MINIMALNE WYMOGI W ZAKRESIE ROZLICZEŃ I INFORMACJI O ZUŻYCIU W ODNIESIENIU DO OGRZEWANIA,
CHŁODZENIA I CIEPŁEJ WODY UŻYTKOWEJ

1. Rozliczenia na podstawie rzeczywistego zużycia lub odczytów podzielników kosztów ciepła

Aby umożliwić użytkownikom końcowym regulowanie ich własnego zużycia energii, rozliczenia muszą się odbywać na podstawie rzeczywistego zużycia lub odczytów podzielników kosztów ciepła co najmniej raz w roku.

2. Minimalna częstotliwość rozliczeń lub podawania informacji o zużyciu

Do dnia 31 grudnia 2021 r., w przypadku gdy zostały zainstalowane liczniki umożliwiające zdalny odczyt lub podzielniki kosztów ciepła, informacje o rozliczeniach lub o zużyciu w oparciu o rzeczywiste zużycie lub odczyty podzielników kosztów ciepła muszą być udostępniane użytkownikom końcowym co najmniej raz na kwartał na wniosek lub jeżeli odbiorcy końcowi wybrali opcję otrzymywania elektronicznych rozliczeń, a w innych przypadkach dwa razy w roku.

Od dnia 1 stycznia 2022 r., w przypadku gdy zostały zainstalowane liczniki umożliwiające zdalny odczyt lub podzielniki kosztów ciepła, informacje o rozliczeniach lub o zużyciu w oparciu o rzeczywiste zużycie lub odczyty podzielników kosztów ciepła muszą być udostępniane użytkownikom końcowym co najmniej co miesiąc. Mogą być one również udostępniane w internecie i być aktualizowane tak często, jak na to pozwalają stosowane urządzenia i systemy. Z tego wymogu można zwolnić ogrzewanie i chłodzenie poza sezonem grzewczym lub chłodniczym.

3. Minimum informacji, jakie należy ująć w rachunku

Państwa członkowskie zapewniają udostępnienie użytkownikom końcowym razem z ich rachunkami następujących informacji sformułowanych w jasny i zrozumiały sposób, w przypadku gdy są one oparte na rzeczywistym zużyciu lub odczytach podzielnika kosztów:

- a) rzeczywiste ceny bieżące i rzeczywiste zużycie energii lub całkowity koszt ciepła i odczyty podzielników kosztów ciepła;
- b) stosowany koszyk paliw oraz powiązane roczne ilości emisji gazów cieplarnianych, z uwzględnieniem użytkowników końcowych zaopatrywanych przez system ciepłowniczy lub system chłodniczy, a także opis poszczególnych zastosowanych podatków, opłat i taryf;
- c) porównanie bieżącego zużycia energii przez użytkowników końcowych z zużyciem w tym samym okresie poprzedniego roku w formie graficznej i z korektą na warunki klimatyczne odnośnie do ogrzewania i chłodzenia;
- d) informacje kontaktowe dotyczące organizacji konsumentów zrzeszających odbiorców końcowych, agencji energetycznych lub podobnych podmiotów, łącznie ze stronami internetowymi, gdzie możliwe jest uzyskanie informacji o dostępnych środkach poprawy efektywności energetycznej, porównaniach profilów odbiorców końcowych lub obiektywnych technicznych specyfikacjach urządzeń pobierających energię;
- e) informacje na temat właściwych procedur składania skarg, możliwości zwrócenia się do rzecznika praw lub alternatywnych metod rozstrzygania sporów, mających zastosowanie w państwach członkowskich;
- f) porównanie z przeciętnym znormalizowanym lub referencyjnym użytkownikiem końcowym z tej samej kategorii użytkowników. W przypadku rachunków elektronicznych takie porównania mogą zamiast tego zostać udostępnione w internecie i w postaci odesłania w rachunkach.

Państwa członkowskie mogą ograniczyć zakres wymogu przekazywania informacji na temat emisji gazów cieplarnianych zgodnie z akapitem pierwszym lit. b), tak aby informacje te obejmowały jedynie dostawy z systemów ciepłowniczych o całkowitej znamionowej mocy cieplnej wejściowej przekraczającej 20 MW;

Rachunki, których podstawą nie jest rzeczywiste zużycie lub odczyty podzielników kosztów ciepła, zawierają jasne i zrozumiałe wyjaśnienie tego, jak obliczono kwotę podaną na rachunku, oraz co najmniej informacje, o których mowa w lit. d) i e).

ZAŁĄCZNIK X

POTENCJAŁ EFEKTYWNOŚCI W ZAKRESIE OGRZEWANIA I CHŁODZENIA

Kompleksowa ocena krajowego potencjału w zakresie ogrzewania i chłodzenia, o której mowa w art. 25 ust. 1, zawiera i opiera się na następujących elementach:

Część I

PRZEGLĄD OGRZEWANIA I CHŁODZENIA

1. Zapotrzebowanie na ogrzewanie i chłodzenie pod względem szacowanej energii użytecznej ⁽¹⁾ oraz ilościowe określenie zużycia energii końcowej w GWh rocznie ⁽²⁾ w podziale na sektory:
  - a) budynków mieszkalnych;
  - b) usług;
  - c) przemysłu;
  - d) jakiegokolwiek innego sektora, który indywidualnie zużywa ponad 5 % całkowitego krajowego zapotrzebowania na użytkowe ciepło i chłód.
2. Określenie, a w przypadku lit. a) ppkt (i) określenie lub oszacowanie, bieżącego zaopatrzenia w energię cieplną i chłodniczą:
  - a) według technologii, w GWh rocznie ⁽³⁾, w ramach sektorów, o których mowa w pkt 1, rozróżniając w miarę możliwości pomiędzy energią pochodzącą z paliw kopalnych i źródeł odnawialnych:
    - (i) wytwarzaną na miejscu w obiektach mieszkalnych i usługowych przy zastosowaniu:
      - kotłów ciepłowniczych,
      - wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej,
      - pompy ciepła,
      - innych technologii i źródeł wytwarzania energii na miejscu;
    - (ii) wytwarzaną na miejscu w obiektach niebędących obiektami usługowymi i mieszkalnymi przy zastosowaniu:
      - kotłów ciepłowniczych,
      - wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej,
      - pompy ciepła,
      - innych technologii i źródeł wytwarzania energii na miejscu;
    - (iii) dostarczaną z zewnątrz przy zastosowaniu:
      - wysokosprawnej kogeneracji ciepła i energii elektrycznej,
      - ciepła odpadowego,
      - innych technologii i źródeł dostarczania energii z zewnątrz;
  - b) wskazanie instalacji wytwarzających ciepło odpadowe lub chłód odpadowy oraz ich potencjał w zakresie zaopatrzenia w energię cieplną i chłodniczą, w GWh rocznie:
    - (i) instalacji ciepłowniczych, które mogą zaopatrywać w ciepło odpadowe lub mogą być zmodernizowane w celu zaopatrywania w takie ciepło, o całkowitej mocy cieplnej wejściowej przekraczającej 50 MW;
    - (ii) instalacji wykorzystujących kogenerację energii cieplnej i mocy przy zastosowaniu technologii, o których mowa w załączniku II część II, o całkowitej mocy cieplnej wejściowej przekraczającej 20 MW;
    - (iii) spalarni odpadów;

⁽¹⁾ Ilość energii cieplnej potrzebnej do zaspokojenia zapotrzebowania użytkowników końcowych na ogrzewanie i chłodzenie.

⁽²⁾ Należy wykorzystać najnowsze dostępne dane.

⁽³⁾ Należy wykorzystać najnowsze dostępne dane.

- (iv) instalacji energii odnawialnej o całkowitej mocy cieplnej wejściowej przekraczającej 20 MW, innych niż instalacje określone w pkt (i) i (ii), generujących ogrzewanie lub chłodzenie z wykorzystaniem energii ze źródeł odnawialnych;
  - (v) instalacji przemysłowych o całkowitej mocy cieplnej wejściowej przekraczającej 20 MW, które mogą zapewniać ciepło odpadowe;
- c) udział energii ze źródeł odnawialnych oraz ciepła lub chłodu odpadowego w końcowym zużyciu energii przez sektor systemów ciepłowniczych i chłodniczych ⁽⁴⁾ w ciągu ostatnich pięciu lat, zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001;
3. Zagregowane dane dotyczące jednostek kogeneracyjnych w istniejących sieciach ciepłowniczych i chłodniczych, w pięciu zakresach mocy, obejmujące:
- a) zużycie energii pierwotnej;
  - b) sprawność ogólną;
  - c) oszczędności energii pierwotnej;
  - d) współczynniki emisji CO₂.
4. Zagregowane dane dotyczące istniejących sieci ciepłowniczych i chłodniczych zaopatrywanych z kogeneracji w pięciu zakresach mocy obejmujące:
- a) ogólne zużycie energii pierwotnej;
  - b) zużycie energii pierwotnej z jednostek kogeneracyjnych;
  - c) udział kogeneracji w zaopatrzeniu systemów ciepłowniczych lub chłodniczych;
  - d) straty w systemach ciepłowniczych;
  - e) straty w systemach chłodniczych;
  - f) gęstość przyłączenia;
  - g) udział systemów w podziale na różne grupy temperatury eksploatacji.
5. Mapa całego terytorium kraju, która przy zapewnieniu ochrony wrażliwych informacji handlowych, wskazuje:
- a) obszary zapotrzebowania na ogrzewanie i chłodzenie w następstwie analizy określonej w pkt 1, przy zastosowaniu spójnych kryteriów w celu koncentrowania się na obszarach o dużym zapotrzebowaniu na energię w gminach i aglomeracjach miejskich;
  - b) istniejące punkty zaopatrzenia w energię cieplną i chłodniczą, wskazanych na podstawie pkt 2 lit. b), oraz instalacje przesyłowych systemu ciepłowniczego;
  - c) planowane punkty zaopatrzenia w energię cieplną i chłodniczą, spełniających kryteria wskazane w pkt 2 lit. b), oraz wyznaczone nowe obszary dla systemu ciepłowniczego i chłodniczego.
6. Prognoza tendencji zapotrzebowania na ogrzewanie i chłodzenie w celu zobrazowania perspektywy na kolejne 30 lat, w GWh, z uwzględnieniem w szczególności prognoz na najbliższe 10 lat, zmiany zapotrzebowania w budynkach i różnych sektorach przemysłu oraz wpływu polityki i strategii związanych z zarządzaniem zapotrzebowaniem, takich jak długoterminowe strategie renowacji budynków zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ Wskazanie „chłodzenia wykorzystującego energię ze źródeł odnawialnych”, po ustaleniu metody obliczania ilości energii ze źródeł odnawialnych wykorzystywanej do chłodzenia oraz systemów chłodzenia zgodnie z art. 35 dyrektywy (UE) 2018/2001, powinno zostać przeprowadzone zgodnie z tą dyrektywą. Do tego czasu należy je przeprowadzać zgodnie z właściwą metodologią krajową.

⁽⁵⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 75).

Część II

CELE, STRATEGIE I ŚRODKI Z DZIEDZINY POLITYKI

7. Planowany wkład państwa członkowskiego w realizację jego krajowych założeń, celów i wkładów w odniesieniu do pięciu wymiarów unii energetycznej, jak określono w art. 3 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2018/1999, osiągnięty poprzez efektywność w zakresie ogrzewania i chłodzenia, w szczególności w odniesieniu do art. 4 lit. b) pkt 1–4 oraz art. 15 ust. 4) lit. b) tego rozporządzenia, ze wskazaniem, który z tych elementów ma charakter dodatkowy w stosunku do krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu zgłoszonego na podstawie art. 3 i art. 7–12 tego rozporządzenia.
8. Ogólny przegląd istniejących strategii i środków opisanych w najnowszym sprawozdaniu przedłożonym zgodnie z art. 3, 20 i 21 oraz art. 27 lit. a) rozporządzenia (UE) 2018/1999.

Część III

ANALIZA POTENCJAŁU GOSPODARCZEGO W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI W ZAKRESIE OGRZEWANIA I CHŁODZENIA

9. Analizę potencjału gospodarczego ⁽⁶⁾ różnych technologii w zakresie ogrzewania i chłodzenia należy przeprowadzić w odniesieniu do całego terytorium kraju z wykorzystaniem analizy kosztów i korzyści, o której mowa w art. 25 ust. 3, i określić alternatywne scenariusze bardziej efektywnych i odnawialnych technologii grzewczych i chłodniczych, różniąc w stosownych przypadkach pomiędzy energią pochodzącą z paliw kopalnianych i źródeł odnawialnych.

Należy wziąć pod uwagę następujące technologie:

- a) przemysłowe ciepło i chłód odpadowy;
  - b) spalanie odpadów;
  - c) wysokosprawna kogeneracja;
  - d) odnawialne źródła energii – takie jak energia geotermalna, słoneczna i biomasa) – inne niż źródła wykorzystywane w procesie wysokosprawnej kogeneracji;
  - e) pompy ciepła;
  - f) ograniczanie strat ciepła i chłodu z istniejących sieci systemu ciepłowniczego i chłodniczego.
  - g) systemy ciepłownicze i chłodnicze;
10. Analiza potencjału gospodarczego obejmuje następujące etapy i kwestie:
    - a) Kwestie:
      - (i) analiza kosztów i korzyści do celów art. 25 ust. 3 obejmuje analizę ekonomiczną uwzględniającą czynniki społeczno-ekonomiczne i środowiskowe ⁽⁷⁾ oraz analizę finansową przeprowadzaną w celu oceny projektów z punktu widzenia inwestorów; zarówno analizy ekonomiczne, jak i finansowe wykorzystują wartość bieżącą netto jako kryterium oceny;
      - (ii) scenariusz bazowy powinien służyć jako punkt odniesienia i uwzględnia strategię realizowaną w czasie opracowywania takiej kompleksowej oceny ⁽⁸⁾ oraz powinien być powiązany z danymi zgromadzonymi na podstawie części I i części II pkt 6 niniejszego załącznika;

⁽⁶⁾ Analiza potencjału ekonomicznego powinna wskazać ilość energii (w GWh), którą można wygenerować rocznie w ramach każdej analizowanej technologii. Należy również wziąć pod uwagę ograniczenia i wzajemne powiązania w ramach systemu energetycznego. Podczas analizy można również korzystać z modeli zakładających eksploatację charakterystyczną dla powszechnie stosowanych rodzajów technologii lub systemów.

⁽⁷⁾ W tym ocenę, o której mowa w art. 15 ust. 7 dyrektywy (UE) 2018/2001.

⁽⁸⁾ W scenariuszu bazowym uwzględnia się strategię polityczną przyjętą przed końcem roku poprzedzającego rok, do końca którego należy przedstawić kompleksową ocenę. Oznacza to, że strategii politycznych przyjętych w ciągu roku poprzedzającego ostateczny termin przedstawienia kompleksowej oceny nie należy brać pod uwagę.

(iii) scenariusze alternatywne do scenariusza bazowego uwzględniają cele rozporządzenia (UE) 2018/1999 w zakresie efektywności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych; każdy scenariusz przedstawia następujące elementy w porównaniu ze scenariuszem bazowym:

- potencjał gospodarczy ocenianych technologii z wykorzystaniem wartości bieżącej netto jako kryterium,
- ograniczenia emisji gazów cieplarnianych,
- oszczędność energii pierwotnej w GWh rocznie,
- wpływ na udział energii ze źródeł odnawialnych w krajowym koszyku energetycznym.

Scenariusze, które nie są możliwe do realizacji ze względów technicznych, finansowych czy z powodu przepisów krajowych, można wykluczyć na wczesnym etapie analizy kosztów i korzyści, pod warunkiem że jest to uzasadnione na podstawie wnikliwych, jawnych i dobrze udokumentowanych analiz.

W analizowanych scenariuszach ocena i podejmowane decyzje powinny uwzględniać koszty i oszczędność energii wynikające ze zwiększonej elastyczności zaopatrzenia w energię i ze sprawniejszego funkcjonowania sieci elektroenergetycznych, w tym koszty, których udało się uniknąć, a także oszczędności związane z obniżeniami inwestycjami w infrastrukturę.

b) Koszty i korzyści:

Koszty i korzyści, o których mowa w lit. a), obejmują co najmniej następujące koszty i korzyści:

(i) koszty:

- koszty kapitałowe rzeczowych aktywów trwałych,
- koszty kapitałowe powiązanych sieci energetycznych,
- zmienne i stałe koszty operacyjne,
- koszty energii,
- koszty środowiskowe, zdrowotne oraz koszty w zakresie bezpieczeństwa, w możliwie szerokim zakresie,
- koszty związane z rynkiem pracy, bezpieczeństwo energetyczne i konkurencyjność, w możliwie szerokim zakresie.

(ii) korzyści:

- wartość wytworzonego dobra dla odbiorcy (energia cieplna, chłód i energia elektryczna),
- korzyści zewnętrzne, takie jak korzyści środowiskowe, korzyści pod względem emisji gazów cieplarnianych oraz korzyści w zakresie zdrowia i bezpieczeństwa, w możliwie szerokim zakresie,
- skutki dla rynku pracy, bezpieczeństwo energetyczne i konkurencyjność, w możliwie szerokim zakresie.

c) Scenariusze istotne w odniesieniu do scenariusza bazowego:

Należy uwzględnić wszystkie istotne scenariusze w odniesieniu do scenariusza bazowego, w tym rolę efektywnego indywidualnego ogrzewania i chłodzenia. Analiza kosztów i korzyści może obejmować ocenę projektu albo grupy projektów w przypadku oceny o szerszym zakresie lokalnym, regionalnym lub krajowym w celu ustalenia najbardziej opłacalnego i korzystnego rozwiązania ciepłowniczego lub chłodniczego w porównaniu do scenariusza bazowego dla danego obszaru geograficznego na potrzeby planowania;

d) Granice i zintegrowane podejście:

- (i) granica geograficzna obejmuje odpowiedni, dobrze określony obszar geograficzny;
- (ii) analiza kosztów i korzyści uwzględnia wszystkie odpowiednie scentralizowane lub zdecentralizowane zasoby dostępne po stronie zaopatrzenia w obrębie granicy systemowej i geograficznej, w tym technologie uwzględnione w części III pkt 9 niniejszego załącznika, oraz tendencje w zakresie zapotrzebowania na ogrzewanie i chłodzenie i jego charakterystykę.

e) Założenia:

- (i) na potrzeby analiz kosztów i korzyści państwa członkowskie przedstawiają założenia dotyczące cen dla głównych czynników wejściowych i wyjściowych oraz stopy dyskontowe;

- (ii) stopa dyskontowa zastosowana w analizie ekonomicznej do obliczenia wartości bieżącej netto dobierana jest zgodnie z wytycznymi europejskimi lub krajowymi;
  - (iii) państwa członkowskie wykorzystują krajowe, europejskie lub międzynarodowe prognozy rozwoju cen energii stosownie do potrzeb w kontekście krajowym, regionalnym lub lokalnym;
  - (iv) ceny stosowane w analizie ekonomicznej odzwierciedlają koszty i korzyści społeczno-gospodarcze. Koszty zewnętrzne, takie jak skutki środowiskowe i zdrowotne, powinny być uwzględniane w możliwie szerokim zakresie, mianowicie w przypadku gdy istnieje cena rynkowa lub gdy są one już zawarte w europejskich lub krajowych przepisach.
- f) Analiza wrażliwości: analizę wrażliwości uwzględnia się w celu oceny kosztów i korzyści projektu lub grupy projektów w oparciu o zmienne czynniki mające istotny wpływ na wynik obliczeń, takie jak różne ceny energii, poziomy zapotrzebowania, stopy dyskontowe i inne.

Część IV

POTENCJALNE NOWE STRATEGIE I ŚRODKI Z DZIEDZINY POLITYKI

11. Przegląd ustawodawczych i nieustawodawczych środków z zakresu polityki ^(*) w celu wykorzystania potencjału gospodarczego określonego zgodnie z pkt 9 i 10, wraz z prognozą dotyczącą:
- a) ograniczeń emisji gazów cieplarnianych;
  - b) oszczędności energii pierwotnej w GWh rocznie;
  - c) wpływu na udział wysokosprawnej kogeneracji;
  - d) wpływu na udział energii ze źródeł odnawialnych w krajowym koszyku energetycznym oraz w sektorze ogrzewania i chłodzenia;
  - e) powiązania z krajowym programowaniem finansowym i oszczędności dla budżetu publicznego i uczestników rynku;
  - f) szacowanych środków wsparcia publicznego, o ile takie istnieją, z ich rocznym budżetem i wskazaniem potencjalnego elementu pomocy.

---

^(*) Przegląd obejmuje środki i programy finansowania, które mogą zostać przyjęte w czasie przeprowadzania kompleksowej oceny, nie przesądzające kwestii oddzielnego powiadomienia o systemach wsparcia publicznego do celów oceny pomocy państwa.

ZAŁĄCZNIK XI

ANALIZY KOSZTÓW I KORZYŚCI

Analizy kosztów i korzyści dostarczają informacji do celów środków, o których mowa w art. 25 ust. 3 i art. 26 ust. 7:

Jeżeli planowana jest instalacja stricte elektryczna lub instalacja bez odzysku ciepła, dokonuje się porównania między planowanymi instalacjami lub planowaną modernizacją a równoważną instalacją wytwarzającą taką samą ilość energii elektrycznej lub ciepła technologicznego, niemniej z odzyskiem ciepła odpadowego i zaopatrującą w ciepło za pomocą wysoko-energetycznej kogeneracji lub sieci ciepłowniczych i chłodniczych.

W danych granicach geograficznych w ocenie bierze się pod uwagę planowaną instalację oraz wszelkie odpowiednie istniejące lub potencjalne punkty zapotrzebowania na ciepło lub chłodzenie, które mogą być z niej zaopatrywane, z uwzględnieniem racjonalnych możliwości, np. wykonalności technicznej i odległości.

Granice systemowe ustala się na poziomie, w którym uwzględniona jest planowana instalacja oraz obciążenia cieplne i chłodnicze, takie jak budynek/budynki i proces przemysłowy. W tych granicach ustala się i porównuje łączny koszt dostarczania ciepła i energii elektrycznej w odniesieniu do obu przypadków.

Obciążenia cieplne lub chłodnicze obejmują istniejące obciążenia cieplne lub chłodnicze, takie jak instalacja przemysłowa lub istniejący system ciepłowniczy lub chłodniczy, a także, na obszarach miejskich, obciążenia cieplne lub chłodnicze i koszty, które istniałyby, gdyby zespół budynków lub część miasta były zaopatrywane przez nową sieć ciepłowniczą lub chłodniczą lub były do niej podłączone.

Analizy kosztów i korzyści oparte są na opisie planowanej instalacji i porównaniu instalacji, z uwzględnieniem mocy elektrycznej i cieplnej, odpowiednio do przypadku, rodzaju paliwa, przewidywanego użytkowania oraz planowanej ilości godzin pracy co roku, lokalizacji oraz zapotrzebowania na energię elektryczną i cieplną.

Ocena wykorzystania ciepła odpadowego musi uwzględniać obecne technologie. Ocena musi uwzględniać bezpośrednie wykorzystanie ciepła odpadowego lub jego podniesienie do wyższych poziomów temperatury. Jeżeli ciepło odpadowe jest odzyskiwane na terenie obiektu, ocenia się co najmniej wykorzystanie wymienników ciepła, pomp ciepła i technologii przekształcania ciepła w energię elektryczną. Jeżeli ciepło odpadowe jest odzyskiwane poza terenem obiektu, ocenia się co najmniej instalacje przemysłowe, obiekty rolne i sieci ciepłownicze jako potencjalne punkty odbioru.

Do celów porównania uwzględnia się zapotrzebowanie na energię cieplną i sposoby ogrzewania i chłodzenia wykorzystywane przez pobliskie punkty zapotrzebowania na ciepło lub chłodzenie. Porównanie obejmuje koszty związane z infrastrukturą odnoszące się do instalacji planowanej i instalacji porównawczej.

Do celów art. 26 ust. 7 analizy kosztów i korzyści uwzględniają analizę ekonomiczną obejmującą analizę finansową, która odzwierciedla rzeczywiste transakcje przepływów pieniężnych z nakładów inwestycyjnych na indywidualne instalacje i ich eksploatacji.

Projektami o pozytywnym wyniku analizy kosztów i korzyści są projekty, w których suma zdyskontowanych korzyści w analizie ekonomicznej jest większa niż suma zdyskontowanych kosztów (nadwyżka korzyści).

Państwa członkowskie określają zasady przewodnie dotyczące metod, założeń i horyzontu czasowego do celów analizy ekonomicznej.

Państwa członkowskie mogą wymagać, by przedsiębiorstwa odpowiedzialne za eksploatację ciepłych instalacji wytwarzających energię elektryczną, przedsiębiorstwa przemysłowe, sieci ciepłownicze i chłodnicze lub inne podmioty objęte zakresem określonej granicy systemowej i geograficznej, przekazywały dane do wykorzystania w ocenie kosztów i korzyści indywidualnej instalacji.

ZAŁĄCZNIK XII

GWARANCJE POCHODZENIA ENERGII ELEKTRYCZNEJ WYTWARZANEJ W PROCESIE WYSOKOSPRAWNEJ KOGENERACJI

- 1) Państwa członkowskie podejmują środki mające na celu zapewnienie, by:
  - a) gwarancja pochodzenia energii elektrycznej wytwarzanej w procesie wysokosprawnej kogeneracji:
    - umożliwiała producentom wykazanie, że sprzedawana przez nich energia elektryczna jest wytwarzana w procesie wysokosprawnej kogeneracji; gwarancję wydaje się w tym celu na wniosek producenta;
    - była dokładna, wiarygodna i odporna na fałszerstwa;
    - była wydawana, przesyłana i unieważniana drogą elektroniczną;
  - b) dana jednostka energii z wysokosprawnej kogeneracji była brana pod uwagę tylko jeden raz.
- 2) Gwarancja pochodzenia, o której mowa w art. 26 ust. 13, zawiera co najmniej następujące informacje:
  - a) oznaczenie, lokalizację, rodzaj i moc (cieplną i elektryczną) instalacji, w której wyprodukowano energię;
  - b) daty i miejsca produkcji;
  - c) dolną wartość kaloryczną źródła paliwa, z którego wyprodukowano energię elektryczną;
  - d) ilość i zastosowanie ciepła wytworzonego wraz z energią elektryczną;
  - e) ilość energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji, której dotyczy gwarancja pochodzenia, zgodnie z załącznikiem III;
  - f) oszczędności energii pierwotnej obliczone zgodnie z załącznikiem III na podstawie zharmonizowanych wartości referencyjnych efektywności wskazanych załączniku III, w lit. d);
  - g) nominalną sprawność elektryczną i cieplną zakładu;
  - h) to, czy i w jakim stopniu instalacja korzystała ze wsparcia inwestycyjnego;
  - i) to, czy i w jakim stopniu jednostka energii korzystała w jakikolwiek inny sposób z krajowego systemu wsparcia, oraz rodzaj systemu wsparcia;
  - j) datę oddania instalacji do eksploatacji; oraz
  - k) atę wydania, kraj wydający oraz niepowtarzalny numer identyfikacyjny.

Gwarancja pochodzenia jest wystawiana dla standardowej jednostki 1 MWh. Odnosi się do produkcji energii elektrycznej netto mierzonej na granicy stacji i wysyłanej do sieci.

ZAŁĄCZNIK XIII

KRYTERIA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ DOTYCZĄCE REGULACJI SIECI ENERGETYCZNEJ ORAZ TARYF SIECI ELEKTROENERGETYCZNYCH

1. Taryfy sieciowe są przejrzyste i niedyskryminujące oraz zgodne z art. 18 rozporządzenia (UE) 2019/943 i odzwierciedlają oszczędności kosztów w sieci uzyskane dzięki działaniom po stronie zapotrzebowania, zarządzaniu zapotrzebowaniem oraz rozproszonemu wytwarzaniu, łącznie z oszczędnościami wynikającymi z obniżenia kosztu dostawy lub inwestycji sieciowych oraz optymalizacji funkcjonowania sieci.
  2. Regulacja sieci i taryfy sieciowe nie uniemożliwiają operatorom sieciowym ani przedsiębiorstwom prowadzącym sprzedaż detaliczną energii udostępniania usług systemowych w ramach działań po stronie zapotrzebowania, zarządzania zapotrzebowaniem i rozproszonego wytwarzania na zorganizowanych rynkach energii elektrycznej, w tym rynkach pozagiełdowych i giełdach energii elektrycznej na potrzeby obrotu energią, mocą, bilansowaniem i usługami pomocniczymi w dowolnych ramach czasowych, w tym na rynkach terminowych, dnia następnego i dnia bieżącego, w szczególności:
    - a) przesunięcia obciążenia po stronie odbiorców końcowych z godzin szczytu na godziny poza szczytem, z uwzględnieniem dostępności energii ze źródeł odnawialnych, energii z kogeneracji i rozproszonego wytwarzania;
    - b) uzyskania oszczędności energii przez niezależnych koncentratorów w wyniku działań po stronie popytu wśród użytkowników rozproszonych;
    - c) obniżenia zapotrzebowania w wyniku podjęcia przez dostawców usług energetycznych, w tym przedsiębiorstw usług energetycznych, środków w zakresie efektywności energetycznej;
    - d) przyłączenia i dysponowania jednostkami wytwórczymi przy niższych poziomach napięcia;
    - e) przyłączenia jednostek wytwórczych znajdujących się bliżej punktów odbioru; oraz
    - f) magazynowania energii.
  3. Taryfy sieciowe lub detaliczne mogą wspierać cenotwórstwo dynamiczne w zakresie działań po stronie popytu podejmowanych przez odbiorców końcowych, takie jak:
    - a) taryfy strefowe;
    - b) ustalanie krytycznych cen szczytowych;
    - c) ustalanie cen w czasie rzeczywistym; oraz
    - d) rabaty w godzinach szczytu.
-

ZAŁĄCZNIK XIV

WYMOGI W ZAKRESIE EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ OBOWIĄZUJĄCE OPERATORÓW SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH I OPERATORÓW SYSTEMÓW DYSTRYBUCYJNYCH

Operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych:

- a) ustanawiają i podają do publicznej wiadomości regulamin dotyczący ponoszenia i podziału kosztów dostosowań technicznych, takich jak przyłączenia do sieci, wzmocnienie istniejących sieci i uruchomienie nowych sieci, poprawa funkcjonowania sieci oraz zasady niedyskryminacyjnego wprowadzania w życie kodeksów sieciowych koniecznych w celu włączenia do wzajemnie połączonej sieci nowych producentów dostarczających do systemu energię elektryczną uzyskiwaną w procesie wysokosprawnej kogeneracji;
- b) przedstawiają nowym producentom energii elektrycznej wytwarzanej w procesie wysokosprawnej kogeneracji, pragnącym przyłączyć się do systemu, wymagane wyczerpujące i niezbędne informacje, w tym:
  - (i) wyczerpujące i szczegółowe oszacowanie kosztów związanych z przyłączeniem;
  - (ii) rozsądny i precyzyjny harmonogram przyjęcia i rozpatrzenia wniosku o przyłączenie do sieci;
  - (iii) rozsądny orientacyjny harmonogram każdego proponowanego przyłączenia do sieci. Pełny proces przyłączenia do sieci nie powinien trwać dłużej niż 24 miesiące, z uwzględnieniem praktycznej wykonalności i niedyskryminacji;
- c) znormalizowane i uproszczone procedury przyłączenia rozproszonych producentów energii z wysokosprawnej kogeneracji w celu ułatwienia im przyłączenia do sieci.

Regulamin, o którym mowa w akapicie pierwszym lit. a), opiera się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach, ze szczególnym uwzględnieniem wszystkich kosztów i korzyści związanych z przyłączeniem tych producentów do sieci. Może on odnosić się do różnych rodzajów przyłączeń.

ZAŁĄCZNIK XV

MINIMALNE ELEMENTY, JAKIE POWINNY ZNAJDOWAĆ SIĘ W UMOWACH O POPRAWĘ EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ LUB W ODNOŚNYCH SPECYFIKACJACH PRZETARGOWYCH

- Ustalenia i zalecenia określone w analizach i audytach energetycznych przeprowadzonych przed zawarciem umowy, które obejmują zużycie energii budynku, w celu wdrożenia środków poprawy efektywności energetycznej.
- Jednoznaczny i przejrzysty wykaz działań w zakresie efektywności, jakie należy podjąć lub wyniki w zakresie efektywności, jakie mają zostać uzyskane.
- Gwarantowane oszczędności, jakie mają zostać uzyskane w wyniku wdrożenia środków określonych w umowie.
- Okres obowiązywania i etapy umowy, jej warunki i okres wypowiedzenia.
- Jednoznaczny i przejrzysty wykaz obowiązków każdej z umawiających się stron.
- Data (daty) odniesienia dla ustalenia uzyskanych oszczędności.
- Jednoznaczny i przejrzysty wykaz kroków, jakie należy podjąć w celu wdrożenia środka lub pakietu środków, oraz, w stosownych przypadkach, powiązanych kosztów.
- Obowiązek pełnego wdrożenia środków określonych w umowie oraz udokumentowania wszystkich zmian wprowadzonych w trakcie trwania projektu.
- Przepisy określające włączenie równoważnych wymogów w każdym przypadku podwykonawstwa realizowanego przez strony trzecie.
- Jednoznaczne i przejrzyste przedstawienie finansowych skutków projektu oraz podziału udziałów obu stron w uzyskanych oszczędnościach pieniężnych, mianowicie wynagrodzenie dostawcy usług.
- Jednoznaczne i przejrzyste postanowienia dotyczące ustalenia wysokości i weryfikacji uzyskanych gwarantowanych oszczędności, kontroli jakości i gwarancji.
- Postanowienia zawierające wyjaśnienie procedury postępowania w zmieniających się warunkach ramowych, które mają wpływ na treść i wynik umowy, mianowicie zmienne ceny energii oraz intensywność użytkowania instalacji.
- Szczegółowe informacje dotyczące obowiązków każdej z umawiających się stron oraz sankcji za ich naruszenie.

ZAŁĄCZNIK XVI

Część A

Uchylona dyrektywa wraz z wykazem jej kolejnych zmian (o których mowa w art. 39)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1)	
Dyrektywa Rady 2013/12/UE (Dz.U. L 141 z 28.5.2013, s. 28)	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/844 (Dz.U. L 156 z 19.6.2018, s. 75)	jedynie art. 2
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 210)	
Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1999 (Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 1)	jedynie art. 54
Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/504 (Dz.U. L 851 z 27.3.2019, s. 66)	jedynie art. 1
Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2019/826 (Dz.U. L 137 z 23.5.2019, s. 3)	
Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 (Dz.U. L 158 z 14.6.2019, s. 125)	jedynie art. 70

Część B

Terminy transpozycji do prawa krajowego (o których mowa w art. 39)

Dyrektywa	Termin transpozycji
2012/27/UE	5 czerwca 2014 r.
(UE) 2018/844	10 marca 2020 r.
(UE) 2018/2002	25 czerwca 2020 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 5–10 oraz pkt 3 i 4 załącznika 25 października 2020 r. w odniesieniu do art. 1 pkt 5–10 oraz pkt 3 i 4 załącznika
(UE) 2019/944	31 grudnia 2019 r. w odniesieniu do art. 70 pkt 5 lit. a) 25 października 2020 r. w odniesieniu do art. 70 pkt 4 31 grudnia 2020 r. w odniesieniu do art. 70 pkt 1–3, pkt 5 lit b) oraz pkt 6

ZAŁĄCZNIK XVII

Tabela korelacji

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 1	art. 1
art. 2 formuła wprowadzająca	art. 2 formuła wprowadzająca
art. 2 pkt 1	art. 2 pkt 1
-	art. 2 pkt 2, 3 i 4
art. 2 pkt 2	art. 2 pkt 5
art. 2 pkt 3	art. 2 pkt 6
-	art. 2 ust. 7
art. 2 pkt 4	art. 2 pkt 8
art. 2 pkt 5	art. 2 pkt 9
art. 2 pkt 6	art. 2 pkt 10
art. 2 pkt 7	art. 2 pkt 11
art. 2 pkt 8	art. 2 pkt 12
art. 2 pkt 9	-
art. 2 pkt 10	art. 2 pkt 13
-	art. 2 pkt 14 i 15
art. 2 pkt 11	art. 2 pkt 16
art. 2 pkt 12	art. 2 pkt 17
art. 2 pkt 13	art. 2 pkt 18
art. 2 pkt 14	art. 2 pkt 19
art. 2 pkt 15	art. 2 pkt 20
art. 2 pkt 16	art. 2 pkt 21
art. 2 pkt 17	art. 2 pkt 22
art. 2 pkt 18	art. 2 pkt 23
art. 2 pkt 19	art. 2 pkt 24
art. 2 pkt 20	art. 2 pkt 25
art. 2 pkt 21	art. 2 pkt 26
art. 2 pkt 22	art. 2 pkt 27
art. 2 pkt 23	art. 2 pkt 28
art. 2 pkt 24	art. 2 pkt 29
-	art. 2 pkt 30
-	art. 2 pkt 31
art. 2 pkt 25	art. 2 pkt 32
art. 2 pkt 26	-
art. 2 pkt 27	art. 2 pkt 33
art. 2 pkt 28	art. 2 pkt 34
art. 2 pkt 29	art. 2 pkt 35

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 2 pkt 30	art. 2 pkt 36
art. 2 pkt 31	art. 2 pkt 37
art. 2 pkt 32	art. 2 pkt 38
art. 2 pkt 33	art. 2 pkt 39
art. 2 pkt 34	art. 2 pkt 40
art. 2 pkt 35	art. 2 pkt 41
art. 2 pkt 36	art. 2 pkt 42
art. 2 pkt 37	art. 2 pkt 43
art. 2 pkt 38	art. 2 pkt 44
art. 2 pkt 39	art. 2 pkt 45
art. 2 pkt 40	-
art. 2 pkt 41	art. 2 pkt 46
art. 2 pkt 42	art. 2 pkt 47
art. 2 pkt 43	art. 2 pkt 48
-	art. 2 pkt 49
art. 2 pkt 44	art. 2 pkt 50
art. 2 pkt 45	art. 2 pkt 51
-	art. 2 pkt 52, 53, 54, 55 i 56
-	art. 3
-	art. 4 ust. 1
art. 3 ust. 1 akapit pierwszy	art. 4 ust. 2 akapit pierwszy art. 4 ust. 2 akapit drugi
art. 3 ust. 1 akapit drugi formuła wprowadzająca	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy formuła wprowadzająca
art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. a) i b)	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. a) i b)
art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. c)	-
art. 3 ust. 1 akapit drugi lit. d)	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. c)
art. 3 ust. 1 akapit trzeci formuła wprowadzająca	-
-	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. d) formuła wprowadzająca
-	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. d) pkt (i), (ii) i (iii)
art. 3 ust. 1 akapit trzeci lit. a)	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. d) pkt (iv)
-	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. e) formuła wprowadzająca
art. 3 ust. 1 akapit trzeci lit. b)	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. e) pkt (i)

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 3 ust. 1 akapit trzeci lit. c)	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. e) pkt (ii)
art. 3 ust. 1 akapit trzeci lit. d)	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. e) pkt (iii)
art. 3 ust. 1 akapit trzeci lit. e)	-
-	art. 4 ust. 3 akapit pierwszy lit. e) pkt (iv)
art. 3 ust. 2 i 3	-
art. 3 ust. 4	art. 35 ust. 6
art. 3 ust. 5 i 6	-
-	art. 4 ust. 4
-	art. 4 ust. 5
-	art. 4 ust. 6
-	art. 4 ust. 7
-	art. 5
art. 5 ust. 1 akapit pierwszy	art. 6 ust. 1 akapit pierwszy
art. 5 ust. 1 akapit drugi	art. 6 ust. 1 akapit piąty
-	art. 6 ust. 1 akapit drugi i trzeci
art. 5 ust. 1 akapit trzeci	art. 6 ust. 1 akapit czwarty
art. 5 ust. 1 akapity czwarty i piąty	-
art. 5 ust. 2	art. 6 ust. 2
-	art. 6 ust. 2 akapit drugi
art. 5 ust. 3	art. 6 ust. 3
art. 5 ust. 4	art. 6 ust. 4
art. 5 ust. 5	art. 6 ust. 5
art. 5 ust. 5 akapit pierwszy lit. b)	art. 6 ust. 5 akapit drugi lit. c)
-	art. 6 ust. 5 akapit drugi lit. b)
art. 5 ust. 6	art. 6 ust. 6
-	art. 6 ust. 6 akapit drugi lit. a)
art. 5 ust. 6, akapit drugi	art. 6 ust. 6 akapit drugi lit. b)
art. 5 ust. 6, akapit trzeci	art. 6 ust. 6 akapit trzeci
art. 5 ust. 7	-
art. 6 ust. 1 akapit pierwszy	art. 7 ust. 1 akapit pierwszy
art. 6 ust. 1 akapit drugi	art. 7 ust. 1 akapit pierwszy
-	art. 7 ust. 1 akapit drugi
-	-
art. 6 ust. 2, 3 i 4	art. 7 ust. 2, 3 i 4
-	art. 7 ust. 5, 6, 7 i 8
-	-
art. 7 ust. 1 formuła wprowadzająca lit. a) i b)	art. 8 ust. 1 formuła wprowadzająca lit. a) i b)

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
-	art. 8 ust. 1 lit. c)
art. 7 ust. 1 akapit drugi	art. 8 ust. 5
art. 7 ust. 1 akapit trzeci	art. 8 ust. 1 akapit piąty
art. 7 ust. 1 akapit czwarty	art. 8 ust. 1 akapit czwarty
-	art. 8 ust. 3 i 4
art. 7 ust. 2	art. 8 ust. 6
art. 7 ust. 3	art. 8 ust. 7
art. 7 ust. 4	art. 8 ust. 8
art. 7 ust. 5	art. 8 ust. 9
art. 7 ust. 6	art. 8 ust. 10
art. 7 ust. 7	-
art. 7 ust. 8	-
art. 7 ust. 9	-
art. 7 ust. 10	art. 8 ust. 2
art. 7 ust. 11	-
	art. 8 ust. 11, 12 i 13
art. 7 ust. 12	art. 8 ust. 14
art. 7a ust. 1	art. 9 ust. 1
art. 7a ust. 2	art. 9 ust. 3
art. 7a ust. 3	art. 9 ust. 4
-	art. 9 ust. 2
-	art. 9 ust. 5, 6 i 7
art. 7a ust. 4 i 5	art. 9 ust. 8 i 9
-	art. 9 ust. 10
art. 7a ust. 6 i 7	art. 9 ust. 11 i 12
art. 7b ust. 1 i 2	art. 10 ust. 1 i 2
-	art. 10 ust. 3 i 4
-	art. 11 ust. 1 i 2
-	art. 11 ust. 3 i 4
art. 8 ust. 1 i 2	art. 11 ust. 5 i 6 i 7
art. 8 ust. 3 i 4	-
-	art. 11 ust. 8
art. 8 ust. 5	art. 11 ust. 9
-	art. 11 ust. 10
art. 8 ust. 6	art. 11 ust. 11
art. 8 ust. 7	art. 11 ust. 12
-	art. 12

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 9	art. 13
art. 9a	art. 14
art. 9b	art. 15
art. 9c	art. 16
art. 10	art. 17
art. 10a	art. 18
art. 11	art. 19
art. 12	art. 20
-	art. 21
-	art. 22 ust. 1
art. 12 ust. 1	art. 22 ust. 2
art. 12 ust. 2 formuła wprowadzająca oraz lit. a) pkt (i)–(v)	art. 22 ust. 2 akapit drugi lit. a)–g) art. 22 ust. 2 akapit drugi lit. h)
art. 12 ust. 2 lit. b)	art. 22 ust. 3 akapit trzeci
-	art. 22 ust. 3 akapit trzeci, lit. a) i b)
art. 12 ust. 2 lit. b) pkt (i) i (ii)	art. 22 ust. 3 akapit trzeci lit. c) i d)
-	art. 22 ust. 3 akapit trzeci lit. e)
-	art. 22 ust. 4— 9
-	Art. 23
-	art. 24
art. 13	art. 32
art. 14 ust. 1	art. 25 ust. 1
-	art. 25 ust. 2
art. 14 ust. 2	art. 25 ust. 5
art. 14 ust. 3	art. 25 ust. 3 akapit pierwszy
-	art. 25 ust. 3 akapit drugi
art. 14 ust. 4	art. 25 ust. 4
-	art. 25 ust. 6
-	art. 26 ust. 1, 2, 3, 4, 5 i 6
art. 14 ust. 5 formuła wprowadzająca oraz lit. a)	art. 26 ust. 7 formuła wprowadzająca oraz lit. a)
art. 14 ust. 5 lit. b), c) i d)	-
-	art. 26 ust. 7 lit. b), c) i d) oraz akapit drugi
art. 14 ust. 5 akapity drugi i trzeci	art. 26 ust. 7 akapity trzeci i czwarty
art. 14 ust. 6 lit. a)	art. 26 ust. 8 lit. a)

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 14 ust. 6 lit. b)	-
art. 14 ust. 6 lit. c)	art. 26 ust. 8 lit. b)
-	art. 26 ust. 8 lit. c)
art. 14 ust. 6 akapity drugi i trzeci	art. 26 ust. 8 akapity drugi i trzeci
art. 14 ust. 7, 8 i 9	art. 26 ust. 9, 10 i 11
-	art. 26 ust. 12
art. 14 ust. 10 i 11	art. 26 ust. 13 i 14
art. 15 ust. 1 akapit pierwszy	art. 27 ust. 1
art. 15 ust. 1 akapity drugi i trzeci	-
-	art. 27 ust. 2, 3 i 4
art. 15 ust. 1 akapit czwarty	art. 27 ust. 5
art. 15 ust. 2 i 2a	-
art. 15 ust. 3, 4 i 5, akapit pierwszy	art. 27 ust. 6, 7 i 8
art. 15 ust. 5 akapit drugi	-
art. 15 ust. 6 akapit pierwszy	-
art. 15 ust. 6 akapit drugi	art. 27 ust. 9
art. 15 ust. 7	art. 27 ust. 10
art. 15 ust. 9 akapit pierwszy	art. 27 ust. 11
art. 15 ust. 9 akapit drugi	-
art. 16 ust. 1 i 2	-
-	art. 28 ust. 1, 2, 3 i 5
art. 16 ust. 3	art. 28 ust. 4
art. 17 ust. 1 akapit pierwszy	-
art. 17 ust. 1 akapit drugi	art. 30 ust. 3
art. 17 ust. 2	art. 22 ust. 7
art. 17 ust. 3	-
art. 17 ust. 4	-
art. 17 ust. 5	art. 22 ust. 10
art. 18 ust. 1 formuła wprowadzająca	art. 29 ust. 1 formuła wprowadzająca
art. 18 ust. 1 lit. a) pkt (i) i (ii)	art. 29 ust. 1 lit. a) i b)
-	art. 29 ust. 1 lit. c) i d)
art. 18 ust. 1 lit. b)	art. 29 ust. 2
art. 18 ust. 1 lit. c)	art. 29 ust. 3
-	art. 29 ust. 4
art. 18 ust. 1 lit. d) pkt (i) i (ii)	art. 29 ust. 5 lit. a) i b)

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
-	art. 29 ust. 5 lit. c)
art. 18 ust. 2 lit. a) i b)	art. 29 ust. 6 lit. a) i b)
art. 18 ust. 2 lit. c) i d)	-
-	art. 29 ust. 6 lit. c)
-	art. 29 ust. 7
art. 18 ust. 3	art. 29 ust. 8
art. 19 ust. 1 lit. a)	art. 22 ust. 5 akapit pierwszy
art. 19 ust. 1 lit. b)	art. 7 ust. 7 akapit pierwszy
art. 19 ust. 1 akapit drugi	art. 22 ust. 9 akapit drugi
art. 19 ust. 2	-
art. 20 ust. 1 i 2	art. 30 ust. 1 i 2
-	art. 30 ust. 3, 4 i 5
art. 20 ust. 3, 3a, 3b i 3c	art. 30 ust. 6, 7, 8 i 9
art. 20 ust. 3d	art. 30 ust. 10 akapit pierwszy
-	art. 30 ust. 10 akapit drugi
art. 20 ust. 4, 5, 6 i 7	art. 30 ust. 11, 13, 14 i 15
-	art. 30 ust. 12
-	art. 30 ust. 16
-	art. 30 ust. 17 i 18
art. 21	art. 31 ust. 1
Załącznik IV przypis 3	art. 31 ust. 2, 3 i 4
-	art. 31 ust. 5
Załącznik IV przypis 3	art. 31 ust. 6 i 7
art. 22 ust. 1 i 2	art. 33 ust. 1 i 2
-	art. 33 ust. 3
art. 23	art. 34
art. 24 ust. 4a, 5 i 6	art. 35 ust. 1, 2 i 3
art. 24 ust. 7, 8, 9, 10 i 12	-
art. 24 ust. 13 i 14	art. 35 ust. 4 i 5
art. 24 ust. 15 formuła wprowadzająca	art. 35 ust. 7 formuła wprowadzająca
art. 24 ust. 15 lit. a)	-
art. 24 ust. 15 lit. b)	art. 35 ust. 7 lit. a)
-	art. 35 ust. 7 lit. b), c) d), e), f), g) i h)
-	art. 35 ust. 7, akapit drugi
art. 24 ust. 8	art. 35 ust. 7 akapit trzeci
art. 25	-
art. 26	-

Dyrektywa 2012/27/UE	Niniejsza dyrektywa
art. 28	art. 36
-	art. 37
art. 27 akapit pierwszy	art. 38 akapit pierwszy
art. 27 akapit drugi	-
art. 27 akapit trzeci	art. 38 akapit drugi
art. 28 ust. 1 akapit pierwszy	art. 36 ust. 1 akapit pierwszy
art. 28 ust. 1 akapit drugi	-
art. 28 ust. 1 akapity trzeci i czwarty	art. 36 ust. 1 akapit drugi
art. 28 ust. 2	art. 36 ust. 2
art. 29	art. 39
-	art. 39 akapit drugi
-	art. 39 akapit trzeci
art. 30	art. 40
-	załącznik I
załącznik I	załącznik II
załącznik II	załącznik III
załącznik III	załącznik IV
załącznik IV	-
załącznik V	załącznik V
załącznik VI	załącznik VI
-	załącznik VII
załącznik VII	załącznik VIII
załącznik VIIa	załącznik IX
załącznik VIII	Załącznik X
załącznik IX	załącznik XI
załącznik X	załącznik XII
załącznik XI	załącznik XIII
załącznik XII	załącznik XIV
załącznik XIII	załącznik XV
załącznik XV	-
-	załącznik XVI
-	załącznik XVII